

SÉANCES DU JEUDI 16 JUILLET 1998

VERGADERINGEN VAN DONDERDAG 16 JULI 1998

MATIN

SOMMAIRE :

EXCUSÉS :

Page 6059.

PROJETS DE LOI ET PROPOSITIONS (Discussion) :

Projet de loi relative à l'aide juridique de première et de deuxième ligne.

Discussion générale. — *Orateurs* : **M. Bourgeois**, rapporteur, **Mme Merchiers**, **M. Desmedt**, **Mme Delcourt-Pêtre**, **M. Van Parys**, ministre de la Justice, p. 6059.

Discussion des articles, p. 6063.

Projet de loi relative aux organisations criminelles (Évocation).

Ajournement, p. 6070.

Proposition de loi spéciale modifiant la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles.

Proposition de loi modifiant la nouvelle loi communale, la loi électorale communale, la loi du 19 octobre 1921 organique des élections provinciales, la loi du 11 avril 1994 organisant le vote automatisé et la loi du 7 juillet 1994 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des conseils provinciaux et communaux et pour l'élection directe des conseils de l'aide sociale, et visant à la création de districts et à l'organisation de l'élection directe de leurs conseils.

Proposition de loi modifiant la nouvelle loi communale, en vue de permettre la création de conseils de quartier.

Discussion générale. — *Orateurs* : **Mme Van der Wildt**, rapporteuse, **M. Caluwé**, **Mme Cornet d'Elzius**, **M. Happart**, **Mme Jeanmoye**, **MM. Erdman**, **Verreycken**, p. 6070.

Discussion des articles. — *Orateur* : **M. Boutmans**, p. 6077.

OCHTEND

INHOUDSOPGAVE :

VERONTSCHULDIGD :

Bladzijde 6059.

WETSONTWERPEN EN VOORSTELLEN (Bespreking) :

Wetsontwerp betreffende de juridische eerste- en tweedelijnsbijstand.

Algemene bespreking. — *Sprekers* : **de heer Bourgeois**, rapporteur, **mevrouw Merchiers**, **de heer Desmedt**, **mevrouw Delcourt-Pêtre**, **de heer Van Parys**, minister van Justitie, blz. 6059.

Artikelsgewijze bespreking, blz. 6063.

Wetsontwerp betreffende criminele organisaties (Evocatie).

Verdaging, blz. 6070.

Voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Wetsvoorstel tot wijziging van de nieuwe gemeentewet, de gemeentekieswet, de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming en de wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden en de gemeenteraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn, strekkende tot de oprichting van districten en de organisatie van de rechtstreekse verkiezing van hun raden.

Wetsvoorstel tot wijziging van de nieuwe gemeentewet, ten einde het oprichten van stadsdeelraden mogelijk te maken.

Algemene bespreking. — *Sprekers* : **mevrouw Van der Wildt**, rapporteur, **de heer Caluwé**, **mevrouw Cornet d'Elzius**, **de heer Happart**, **mevrouw Jeanmoye**, **de heren Erdman**, **Verreycken**, blz. 6070.

Artikelsgewijze bespreking. — *Spreker* : **de heer Boutmans**, blz. 6077.

Proposition de loi spéciale visant à limiter le cumul du mandat de membre du Conseil de la Communauté française, du Conseil régional wallon, du Conseil flamand, du Conseil régional bruxellois et du Conseil de la Communauté germanophone avec d'autres fonctions.

Proposition de loi limitant le cumul du mandat de parlementaire fédéral et de parlementaire européen avec d'autres fonctions.

Proposition de loi visant à limiter le cumul de la fonction de député permanent avec d'autres fonctions et à harmoniser le statut financier et fiscal des députés permanents.

Proposition de loi relative à la responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins.

Proposition de loi visant à améliorer les congés politiques en faveur des conseillers communaux, provinciaux, bourgmestres et échevins dans le secteur public et privé.

Proposition de loi visant à améliorer le statut pécuniaire et social des mandataires locaux.

Proposition de loi modifiant la loi du 6 août 1931 établissant des incompatibilités et interdictions concernant les ministres, anciens ministres et ministres d'État, ainsi que les membres et anciens membres des Chambres législatives en vue d'établir de nouvelles incompatibilités et interdictions, ainsi que de nouvelles obligations en matière de dépôt de liste de mandats, fonctions et professions.

Proposition de loi adaptant à la réforme des institutions la loi du 18 septembre 1986 instituant le congé politique pour les membres du personnel des services publics.

Discussion générale. — *Orateurs*: **Mme Jeanmoye, M. Pinoie**, rapporteurs, **M. Foret, Mmes Leduc, Thijs, M. Istasse**, p. 6090.

ORDRE DES TRAVAUX:

Page 6098.

APRÈS-MIDI

SOMMAIRE:

EXCUSÉS:

Page 6099.

MESSAGES:

Page 6099.

Chambre des représentants.

COMMUNICATIONS:

Page 6100.

1. Cour d'arbitrage.
2. Conflit d'intérêts.
3. Office de contrôle des assurances.
4. Commission de suivi relative aux écotaxes.

Voorstel van bijzondere wet tot beperking van de cumulatie van het mandaat van lid van de Vlaamse Raad, van de Franse Gemeenschapsraad, van de Waalse Gewestraad, van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap met andere ambten.

Wetsvoorstel tot beperking van de cumulatie van het mandaat van federaal parlementslid en Europees parlementslid met andere ambten.

Wetsvoorstel tot beperking van de cumulatie van het ambt van bestendig afgevaardigde met andere ambten en tot harmonisering van het financieel en fiscaal statuut van de bestendig afgevaardigde.

Wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid van burgemeesters en schepenen.

Wetsvoorstel tot verbetering van het stelsel van politiek verlof voor gemeenteraadsleden, provincieraadsleden, burgemeesters en schepenen in de openbare en de particuliere sector.

Wetsvoorstel tot verbetering van de bezoldigingsregeling en van het sociaal statuut van de lokale verkozenen.

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 6 augustus 1931 houdende vaststelling van de onverenigbaarheden en ontzeggingen betreffende de ministers, gewezen ministers en ministers van Staat, alsmede de leden en gewezen leden van de Wetgevende Kamers ten einde een aantal nieuwe onverenigbaarheden en ontzeggingen alsook nieuwe verplichtingen inzake de indiening van een lijst van mandaten, ambten en beroepen vast te stellen.

Wetsvoorstel strekkende om de wet van 18 september 1986 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de overheidsdiensten aan te passen aan de hervorming der instellingen.

Algemene bespreking. — *Sprekers*: **mevrouw Jeanmoye, de heer Pinoie**, rapporteurs, **de heer Foret, de dames Leduc, Thijs, de heer Istasse**, blz. 6090.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Bladzijde 6098.

NAMIDDAG

INHOUDSOPGAVE:

VERONTSCHULDIGD:

Bladzijde 6099.

BOODSCHAPPEN:

Bladzijde 6099.

Kamer van volksvertegenwoordigers.

MEDEDELINGEN:

Bladzijde 6100.

1. Arbitragehof.
2. Belangenconflict.
3. Controledienst voor verzekeringen.
4. Opvolgingscommissie betreffende de milieutaksen.

NON-ÉVOCATION :

Page 6101.

PÉTITIONS :

Page 6101.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt):

Page 6101.

MM. Vandenberghe, Lallemand, Erdman, Mme Milquet, MM. Coveliers, Foret, Anciaux et Desmedt. — Proposition de loi sur l'intégration verticale du ministère public, le parquet fédéral et le conseil des procureurs du Roi.

M. Ph. Charlier et Mme Willame-Boonen. — Proposition de loi permettant aux caisses d'assurances sociales de renoncer aux majorations portant sur les cotisations sociales dues par les travailleurs indépendants.

M. Erdman. — Proposition de loi modifiant les articles 1056, alinéa 1er, et 1058 du Code judiciaire.

M. Hostekint et Mme Sémer. — Proposition de loi modifiant l'arrêté royal n° 34 du 20 juillet 1967 relatif à l'occupation de travailleurs de nationalité étrangère.

DEMANDES D'EXPLICATIONS (Dépôt):

Page 6101.

M. De Decker au ministre des Affaires étrangères sur « la situation au Kosovo ».

M. Destexhe au ministre de la Fonction publique sur « le Berlaymont ».

PROPOSITIONS (Prise en considération):

Pages 6102 et 6166.

MM. Delcroix et Moens et consorts. — Proposition de loi modifiant l'article 118 du Code électoral.

M. Jonckheer et consorts. — Proposition de loi relative au cumul de candidatures lors d'élections organisées simultanément pour les Chambres législatives et le Parlement européen.

MM. Vandenberghe, Lallemand, Erdman, Mme Milquet, MM. Coveliers, Foret, Anciaux et Desmedt. — Proposition de loi sur l'intégration verticale du ministère public, le parquet fédéral et le conseil des procureurs du Roi.

M. Delcroix et consorts. — Proposition de loi modifiant la loi du 13 juillet 1987 relative aux redevances radio et télévision.

M. Verreycken. — Proposition de loi modifiant la loi du 13 juillet 1987 relative aux redevances radio et télévision.

M. Hostekint et Mme Sémer. — Proposition de loi modifiant l'arrêté royal n° 34 du 20 juillet 1967 relatif à l'occupation de travailleurs de nationalité étrangère.

M. Jonckheer. — Proposition de loi spéciale relative au cumul de candidatures aux élections.

M. Anciaux. — Proposition de résolution relative à l'établissement d'un plan concret de désarmement nucléaire mondial et complet.

NON-EVOCATIE :

Bladzijde 6101.

VERZOEKSCRIFTEN :

Bladzijde 6101.

WETSVOORSTELLEN (Indiening):

Bladzijde 6101.

De heren Vandenberghe, Lallemand, Erdman, mevrouw Milquet, de heren Coveliers, Foret, Anciaux en Desmedt. — Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van procureurs des Konings.

De heer Ph. Charlier en mevrouw Willame-Boonen. — Wetsvoorstel strekkende om de sociale-verzekeringsskassen te ontslaan van de verplichting een verhoging toe te passen op de door de zelfstandigen verschuldigde sociale bijdragen.

De heer Erdman. — Wetsvoorstel tot wijziging van de artikelen 1056, eerste lid, en 1058 van het Gerechtelijk Wetboek.

De heer Hostekint en mevrouw Sémer. — Wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 34 van 20 juli 1967 betreffende de tewerkstelling van werknemers van vreemde nationaliteit.

VRAGEN OM UITLEG (Indiening):

Bladzijde 6101.

De heer De Decker aan de minister van Buitenlandse Zaken over « de toestand in Kosovo ».

De heer Destexhe aan de minister van Ambtenarenzaken over « het Berlaymont-gebouw ».

VOORSTELLEN (Inoverwegingneming):

Bladzijden 6102 en 6166.

De heren Delcroix en Moens c.s. — Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 118 van het Kieswetboek.

De heer Jonckheer c.s. — Wetsvoorstel betreffende de cumulatie van candidaturen bij gelijktijdige verkiezingen voor de Wetgevende Kamers en het Europees Parlement.

De heren Vandenberghe, Lallemand, Erdman, mevrouw Milquet, de heren Coveliers, Foret, Anciaux en Desmedt. — Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van procureurs des Konings.

De heer Delcroix c.s. — Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 13 juli 1987 betreffende het kijk- en luistergeld.

De heer Verreycken. — Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 13 juli 1987 betreffende het kijk- en luistergeld.

De heer Hostekint en mevrouw Sémer. — Wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 34 van 20 juli 1967 betreffende de tewerkstelling van werknemers van vreemde nationaliteit.

De heer Jonckheer. — Voorstel van bijzondere wet betreffende de cumulatie van candidaturen bij verkiezingen.

De heer Anciaux. — Voorstel van resolutie betreffende het totstandbrengen van een concreet plan voor wereldwijde en totale nucleaire ontwapening.

QUESTIONS ORALES (Discussion):

Question orale de M. Boutmans au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur «la Commission d'accès aux documents administratifs».

Orateurs: **M. Boutmans, M. Tobbacq**, vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur, p. 6102.

Question orale de M. Verreycken au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur «l'intervention de la police de Bruxelles le 11 juillet 1998».

Orateurs: **M. Verreycken, M. Tobbacq**, vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur, p. 6103.

Question orale de Mme Lizin au ministre des Affaires étrangères sur «l'état de la mise en œuvre des Accords d'Oslo sur la Palestine et la position de la Belgique à l'égard de la situation actuelle».

Orateurs: **Mme Lizin, M. Derycke**, ministre des Affaires étrangères, p. 6104.

Question orale de M. Coveliers au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur «l'organe de concertation permanente entre les pouvoirs publics et le monde économique en matière de criminalité et entreprises».

Orateurs: **M. Coveliers, M. Tobbacq**, vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur, p. 6104.

Question orale de M. De Decker au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale sur «l'avenir de l'hôpital militaire de Bruxelles».

Orateurs: **M. De Decker, M. Poncelet**, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, p. 6105.

Question orale de Mme Dardenne au ministre de la Santé publique et des Pensions sur «les organismes génétiquement modifiés».

Orateurs: **Mme Dardenne, M. Colla**, ministre de la Santé publique et des Pensions, p. 6106.

Question orale de M. Devolder au ministre des Affaires sociales sur «les conséquences de l'arrêt de la Cour européenne de justice quant à l'obtention de soins médicaux dans un autre État membre de l'UE».

Orateurs: **M. Devolder, Mme De Galan**, ministre des Affaires sociales, p. 6107.

Question orale de Mme Thijs au ministre des Finances sur «le régime fiscal des jetons de présence des conseillers communaux».

Orateurs: **Mme Thijs, M. Viseur**, ministre des Finances, p. 6108.

Question orale de Mme Thijs au secrétaire d'État à la Sécurité et secrétaire d'État à l'Intégration sociale et à l'Environnement sur «la création de centres d'asile ouverts nouveaux».

Orateurs: **Mme Thijs, M. Peeters**, secrétaire d'État à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement, p. 6109.

Question orale de M. Destexhe au ministre de la Justice sur «les conditions d'accès au barreau».

Orateurs: **M. Destexhe, M. Van Parys**, ministre de la Justice, p. 6109.

Question orale de M. Mahoux au ministre de la Justice sur «l'extradition du major Ntuyahaga demandée par la Belgique à la Tanzanie».

Orateurs: **M. Mahoux, M. Van Parys**, ministre de la Justice, p. 6110.

MONDELINGE VRAGEN (Bespreking):

Mondelinge vraag van de heer Boutmans aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over «de Commissie voor de Toegang tot Bestuursdocumenten».

Sprekers: **de heer Boutmans, de heer Tobbacq**, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken, blz. 6102.

Mondelinge vraag van de heer Verreycken aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over «het optreden van de Brusselse politie op 11 juli 1998».

Sprekers: **de heer Verreycken, de heer Tobbacq**, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken, blz. 6103.

Mondelinge vraag van mevrouw Lizin aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de tenuitvoerlegging van de Akkoorden van Oslo over Palestina en het standpunt van België ten aanzien van de huidige situatie».

Sprekers: **mevrouw Lizin, de heer Derycke**, minister van Buitenlandse Zaken, blz. 6104.

Mondelinge vraag van de heer Coveliers aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over «het permanent overlegplatform overheid-bedrijfsleven inzake criminaliteit en ondernemingen».

Sprekers: **de heer Coveliers, de heer Tobbacq**, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken, blz. 6104.

Mondelinge vraag van de heer De Decker aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging over «de toekomst van het militaire ziekenhuis van Brussel».

Sprekers: **de heer De Decker, de heer Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, blz. 6105.

Mondelinge vraag van mevrouw Dardenne aan de minister van Volksgezondheid en Pensioenen over «de genetische gemodificeerde organismen».

Sprekers: **mevrouw Dardenne, de heer Colla**, minister van Volksgezondheid en Pensioenen, blz. 6106.

Mondelinge vraag van de heer Devolder aan de minister van Sociale Zaken over «de gevolgen van het arrest van het Europese Hof van Justitie over het krijgen van medische verzorging in een andere lidstaat van de EU».

Sprekers: **de heer Devolder, mevrouw De Galan**, minister van Sociale Zaken, blz. 6107.

Mondelinge vraag van mevrouw Thijs aan de minister van Financiën over «de fiscale behandeling van de presentiegelden voor gemeenteraadsleden».

Sprekers: **mevrouw Thijs, de heer Viseur**, minister van Financiën, blz. 6108.

Mondelinge vraag van mevrouw Thijs aan de staatssecretaris voor Veiligheid en staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu over «de oprichting van nieuwe open asielen».

Sprekers: **mevrouw Thijs, de heer Peeters**, staatssecretaris voor Veiligheid, Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu, blz. 6109.

Mondelinge vraag van de heer Destexhe aan de minister van Justitie over «de voorwaarden voor de toegang tot de balie».

Sprekers: **de heer Destexhe, de heer Van Parys**, minister van Justitie, blz. 6109.

Mondelinge vraag van de heer Anciaux aan de minister van Justitie over «de door België aan Tanzania gevraagde uitlevering van majoor Ntuyahaga».

Sprekers: **de heer Mahoux, de heer Van Parys**, minister van Justitie, blz. 6110.

Question orale de M. Mahoux au ministre des Finances sur «la position du gouvernement belge sur le gel de lignes budgétaires européennes en matière de développement, de lutte contre la pauvreté et de défense des droits de l'homme».

Orateurs: **M. Mahoux, M. Viseur**, ministre des Finances, p. 6111.

Question orale de M. Ph. Charlier au ministre de l'Emploi et du Travail sur «la date à laquelle doivent intervenir les augmentations barémiques».

Orateurs: **M. Ph. Charlier, Mme Smet**, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 6126.

PROPOSITIONS DE LOI (Reprise de la discussion générale):

Proposition de loi spéciale visant à limiter le cumul du mandat de membre du Conseil de la Communauté française, du Conseil régional wallon, du Conseil flamand, du Conseil régional bruxellois et du Conseil de la Communauté germanophone avec d'autres fonctions.

Proposition de loi limitant le cumul du mandat de parlementaire fédéral et de parlementaire européen avec d'autres fonctions.

Proposition de loi visant à limiter le cumul de la fonction de député permanent avec d'autres fonctions et à harmoniser le statut financier et fiscal des députés permanents.

Proposition de loi relative à la responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins.

Proposition de loi visant à améliorer les congés politiques en faveur des conseillers communaux, provinciaux, bourgmestres et échevins dans le secteur public et privé.

Proposition de loi visant à améliorer le statut pécuniaire et social des mandataires locaux.

Proposition de loi modifiant la loi du 6 août 1931 établissant des incompatibilités et interdictions concernant les ministres, anciens ministres et ministres d'État, ainsi que les membres et anciens membres des Chambres législatives en vue d'établir de nouvelles incompatibilités et interdictions, ainsi que de nouvelles obligations en matière de dépôt de liste de mandats, fonctions et professions.

Proposition de loi adaptant à la réforme des institutions la loi du 18 septembre 1986 instituant le congé politique pour les membres du personnel des services publics.

Orateurs: **Mme Jeanmoye, MM. Daras, Boutmans, Vandenberghe**, p. 6112.

Discussion des articles. — *Orateurs*: **MM. Boutmans, Vandenberghe**, p. 6117.

DEMANDES D'EXPLICATIONS (Discussion):

Demande d'explications de M. Van Goethem au ministre de l'Emploi et du Travail sur «la 86e Conférence internationale du travail».

Orateurs: **M. Van Goethem, Mme Smet**, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 6127.

Demande d'explications de M. Hostekint au ministre de l'Emploi et du Travail sur «la réglementation relative à la délivrance des permis de travail ou des autorisations d'occupation aux sportifs professionnels étrangers».

Orateurs: **M. Hostekint, Mme Smet**, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 6128.

Mondelinge vraag van de heer Mahoux aan de minister van Financiën over «het standpunt van de Belgische regering inzake de bevrozing van de Europese begrotingsonderdelen inzake ontwikkeling, strijd tegen de armoede en verdediging van de mensenrechten».

Sprekers: **de heer Mahoux, de heer Viseur**, minister van Financiën, blz. 6111.

Mondelinge vraag van de heer Ph. Charlier aan de minister van Tewerkstelling en Arbeid over «de datum waarop de verhogingen van de loonschalen moet plaatsvinden».

Sprekers: **de heer Ph. Charlier, mevrouw Smet**, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 6126.

WETSVOORSTELLEN (Hervatting van de algemene bespreking):

Voorstel van bijzondere wet tot beperking van de cumulatie van het mandaat van lid van de Vlaamse Raad, van de Franse Gemeenschapsraad, van de Waalse Gewestraad, van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap met andere ambten.

Wetsvoorstel tot beperking van de cumulatie van het mandaat van federaal parlementslid en Europees parlementslid met andere ambten.

Wetsvoorstel tot beperking van de cumulatie van het ambt van bestendig afgevaardigde met andere ambten en tot harmonisering van het financieel en fiscaal statuut van de bestendig afgevaardigde.

Wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid van burgemeesters en schepenen.

Wetsvoorstel tot verbetering van het stelsel van politiek verlof voor gemeenteraadsleden, provincieraadsleden, burgemeesters en schepenen in de openbare en de particuliere sector.

Wetsvoorstel tot verbetering van de bezoldigingsregeling en van het sociaal statuut van de lokale verkozenen.

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 6 augustus 1931 houdende vaststelling van de onverenigbaarheden en ontzeggingen betreffende de ministers, gewezen ministers en ministers van Staat, alsmede de leden en gewezen leden van de Wetgevende Kamers ten einde een aantal nieuwe onverenigbaarheden en ontzeggingen alsook nieuwe verplichtingen inzake de indiening van een lijst van mandaten, ambten en beroepen vast te stellen.

Wetsvoorstel strekkende om de wet van 18 september 1986 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de overheidsdiensten aan te passen aan de hervorming der instellingen.

Sprekers: **mevrouw Jeanmoye, de heren Daras, Boutmans, Vandenberghe**, blz. 6112.

Artikelsgewijze bespreking. — *Sprekers*: **de heren Boutmans, Vandenberghe**, blz. 6117.

VRAGEN OM UITLEG (Bespreking):

Vraag om uitleg van de heer Van Goethem aan de minister van Tewerkstelling en Arbeid over «de 86^e Internationale Arbeidsconferentie».

Sprekers: **de heer Van Goethem, mevrouw Smet**, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 6127.

Vraag om uitleg van de heer Hostekint aan de minister van Tewerkstelling en Arbeid over «de regelgeving voor het afleveren van arbeidskaarten en -vergunningen aan buitenlandse professionele sportbeoefenaars».

Sprekers: **de heer Hostekint, mevrouw Smet**, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 6128.

Demande d'explications de M. Van Goethem au ministre de la Fonction publique sur «le problème posé par le passage au prochain millénaire».

Orateurs: **M. Van Goethem, M. Flahaut**, ministre de la Fonction publique, p. 6130.

Demande d'explications de M. Verhofstadt au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale sur «les conclusions de l'enquête disciplinaire menée sur le major Peter Maggen».

Orateurs: **MM. Verhofstadt, Destexhe, Hostekint, M. Poncelet**, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, p. 6131.

Demande d'explications de M. Istasse au ministre des Finances sur «les négociations pour la révision de la convention entre la Belgique et la République d'Allemagne en vue d'éviter les doubles impositions».

Orateurs: **M. Istasse, M. Viseur**, ministre des Finances, p. 6133.

Demande d'explications de Mme Lizin au ministre des Affaires étrangères sur «la politique européenne à l'égard du Kosovo».

Demande d'explications de De Decker au ministre des Affaires étrangères sur «la situation au Kosovo».

Orateurs: **Mme Lizin, M. De Decker, Mme Willame-Boonen, M. Viseur**, ministre des Finances, p. 6134.

Demande d'explications de M. Ph. Charlier au secrétaire d'État à la Coopération au Développement sur «l'évolution de la politique belge en matière de coopération au développement dans la région des Grands Lacs».

Orateurs: **MM. Ph. Charlier, Destexhe, Mahoux, M. Viseur**, ministre des Finances, p. 6136.

PROJETS ET PROPOSITIONS DE LOI, RECOMMANDATIONS ET PROPOSITIONS DE RÉSOLUTION (Votes):

Évaluation de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, p. 6151.

Proposition de résolution relative à la convention du Conseil de l'Europe sur les droits de l'homme et la biomédecine, en ce qui concerne la recherche sur les embryons in vitro.

Vote réservé, p. 6139.

Vote sur l'ensemble, p. 6152.

Explications de vote: *Orateurs*: **MM. Foret, Boutmans, Mmes Van der Wildt, Willame-Boonen, Nelis-Van Liedekerke, M. Anciaux**, p. 6152.

Proposition de résolution relative à la convention du Conseil de l'Europe sur les droits de l'homme et la biomédecine, p. 6153.

Projet de loi pour la promotion de l'entreprise indépendante, p. 6154.

Proposition de loi modifiant les articles 488bis, b), c) et d), du Code civil et l'article 623 du Code judiciaire, p. 6154.

Proposition de loi modifiant l'article 867 du Code judiciaire, p. 6154.

Projet de loi instaurant la cohabitation légale (Évocation), p. 6155.

Explications de vote: *Orateurs*: **MM. Foret, Boutmans, Goris**, p. 6155.

Vraag om uitleg van de heer Van Goethem aan de minister van Ambtenarenzaken over «het millenniumprobleem».

Sprekers: **de heer Van Goethem, de heer Flahaut**, minister van Ambtenarenzaken, blz. 6130.

Vraag om uitleg van de heer Verhofstadt aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging over «de conclusies inzake het disciplinaire onderzoek tegen majoor Peter Maggen».

Sprekers: **de heren Verhofstadt, Destexhe, Hostekint, de heer Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, blz. 6131.

Vraag om uitleg van de heer Istasse aan de minister van Financiën over «de onderhandelingen met het oog op de herziening van het dubbelbelastingverdrag tussen België en de Bondsrepubliek Duitsland».

Sprekers: **de heer Istasse, de heer Viseur**, minister van Financiën, blz. 6133.

Vraag om uitleg van mevrouw Lizin aan de minister van Buitenlandse Zaken over «het Europees beleid ten aanzien van Kosovo».

Vraag om uitleg van de heer De Decker aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de toestand in Kosovo».

Sprekers: **mevrouw Lizin, de heer De Decker, mevrouw Willame-Boonen, de heer Viseur**, minister van Financiën, blz. 6134.

Vraag om uitleg van de heer Ph. Charlier aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over «de evolutie van het Belgische beleid inzake ontwikkelingshulp in het gebied van de Grote Meren».

Sprekers: **de heren Ph. Charlier, Destexhe, Mahoux, de heer Viseur**, minister van Financiën, blz. 6136.

WETSONTWERPEN EN WETSVOORSTELLEN, AANBEVELINGEN EN VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE (Stemmingen):

Evaluatie van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, blz. 6151.

Voorstel van resolutie betreffende het verdrag van de Raad van Europa inzake de rechten van de mens en de biogeneeskunde, wat het onderzoek op embryo's in vitro betreft.

Aangehouden stemming, blz. 6139.

Stemming over het geheel, blz. 6152.

Stemverklaringen: *Sprekers*: **de heren Foret, Boutmans, de dames Van der Wildt, Willame-Boonen, Nelis-Van Liedekerke, de heer Anciaux**, blz. 6152.

Voorstel van resolutie betreffende de conventie van de Raad van Europa inzake de rechten van de mens en de biogeneeskunde, blz. 6153.

Wetsontwerp tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap, blz. 6154.

Wetsvoorstel tot wijziging van de artikelen 488bis, b), c) en d), van het Burgerlijk Wetboek en van artikel 623 van het Gerechtelijk Wetboek, blz. 6154.

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 867 van het Gerechtelijk Wetboek, blz. 6154.

Wetsontwerp tot invoering van de wettelijke samenwoning (Evocatie), blz. 6155.

Stemverklaringen: *Sprekers*: **de heren Foret, Boutmans, Goris**, blz. 6155.

Projet de loi modifiant certaines dispositions du Code judiciaire relatives à la procédure en matière de louage de choses et de la loi du 30 décembre 1975 concernant les biens trouvés en dehors des propriétés privées ou mis sur la voie publique en exécution de jugements d'expulsion (Évocation), p. 6156.

Projet de loi transposant en droit judiciaire belge la directive européenne du 11 mars 1996 concernant la protection juridique des bases de données, p. 0.

Projet de loi transposant en droit belge la directive européenne du 11 mars 1996 concernant la protection juridique des bases de données (Évocation).

Vote réservé, p. 6140.

Vote sur l'ensemble, p. 6156.

Projet de loi modifiant la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, désinfectantes ou antiseptiques et l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice de l'art de guérir, de l'art infirmier, des professions paramédicales et aux commissions médicales (Évocation), p. 6157.

Explications de vote: *Orateur*: **M. Foret**, p. 6157.

Projet de loi organique des services de renseignement et de sécurité (Évocation).

Votes réservés. — *Orateurs*: **MM. Coveliers, Ceder, Boutmans**, p. 6140.

Vote sur l'ensemble, p. 6157.

La situation en Asie d'avril 1996 à mars 1998.

Vote réservé, p. 6146.

Vote sur la motion, p. 6146.

Projet de loi relative à l'aide juridique.

Votes réservés. — *Orateur*: **M. Goris**, p. 6146.

Vote sur l'ensemble, p. 6158.

Proposition de loi modifiant la nouvelle loi communale, la loi électorale communale, la loi du 19 octobre 1921 organique des élections provinciales, la loi du 11 avril 1994 organisant le vote automatisé et la loi du 7 juillet 1994 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des conseils provinciaux et communaux et pour l'élection directe des conseils de l'aide sociale, et visant à la création de districts et à l'organisation de l'élection directe de leurs conseils.

Votes réservés. — *Orateur*: **M. Boutmans**, p. 6149.

Vote sur l'ensemble, p. 6158.

Explications de vote: *Orateurs*: **MM. Foret, Verreycken**, p. 6159.

Proposition de loi limitant le cumul du mandat de parlementaire fédéral et de parlementaire européen avec d'autres fonctions.

Votes réservés, p. 6149.

Vote sur l'ensemble, p. 6159.

Explication de vote: *Oratrice*: **Mme Leduc**, p. 6159.

Proposition de loi visant à limiter le cumul de la fonction de député permanent avec d'autres fonctions et à harmoniser le statut financier et fiscal des députés permanents, p. 6160.

Wetsontwerp tot wijziging van sommige bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de rechtspleging inzake huur van goederen en van de wet van 30 december 1975 betreffende de goederen, buiten particuliere eigendommen gevonden of op de openbare weg geplaatst ter uitvoering van vonnissen tot uitzetting (Evocatie), blz. 6156.

Wetsontwerp houdende omzetting in Belgisch gerechtelijk recht van de Europese richtlijn van 11 maart 1996 betreffende de rechtsbescherming van databanken, blz. 0.

Wetsontwerp houdende omzetting in Belgisch recht van de Europese richtlijn van 11 maart 1996 betreffende de rechtsbescherming van databanken (Evocatie).

Aangehouden stemming, blz. 6140.

Stemming over het geheel, blz. 6156.

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de geneeskunst, de verpleegkunde, de paramedische beroepen en de geneeskundige commissies (Evocatie), blz. 6157.

Stemverklaringen: *Spreker*: **de heer Foret**, blz. 6157.

Wetsontwerp houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Evocatie).

Aangehouden stemmen. — *Sprekers*: **de heren Coveliers, Ceder, Boutmans**, blz. 6140.

Stemming over het geheel, blz. 6157.

De toestand in Azië van april 1996 tot maart 1998.

Aangehouden stemming, blz. 6146.

Stemming over de motie, blz. 6146.

Wetsontwerp betreffende de juridische bijstand.

Aangehouden stemmen. — *Spreker*: **de heer Goris**, blz. 6146.

Stemming over het geheel, blz. 6158.

Wetsvoorstel tot wijziging van de nieuwe gemeentewet, de gemeentekieswet, de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming en de wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden en de gemeenteraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn, strekkende tot de oprichting van districten en de organisatie van de rechtstreekse verkiezing van hun raden.

Aangehouden stemmen. — *Spreker*: **de heer Boutmans**, blz. 6149.

Stemming over het geheel, blz. 6158.

Stemverklaringen: *Sprekers*: **de heren Foret, Verreycken**, blz. 6159.

Wetsvoorstel tot beperking van de cumulatie van het mandaat van federaal parlementslid en Europees parlementslid met andere ambten.

Aangehouden stemmen, blz. 6149.

Stemming over het geheel, blz. 6159.

Stemverklaring: *Spreker*: **mevrouw Leduc**, blz. 6159.

Wetsvoorstel tot beperking van de cumulatie van het ambt van bestendig afgevaardigde met andere ambten en tot harmonisering van het financieel en fiscaal statuut van de bestendig afgevaardigde, blz. 6160.

Proposition de loi relative à la responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins.

Votes réservés, p. 6150.

Vote sur l'ensemble, p. 6161.

Proposition de loi visant à améliorer les congés politiques en faveur des conseillers communaux, provinciaux, bourgmestres et échevins dans le secteur public et privé, p. 6161.

Proposition de loi visant à améliorer le statut pécuniaire et social des mandataires locaux, p. 6162.

Proposition de loi spéciale modifiant la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, p. 6162.

Proposition de loi spéciale visant à limiter le cumul du mandat de membre du Conseil de la Communauté française, du Conseil régional wallon, du Conseil flamand, du Conseil régional bruxellois avec d'autres fonctions.

Votes réservés, p. 6163.

Vote sur l'ensemble, p. 6166.

VŒUX :

Orateurs : **M. le président, M. Lallemand**, p. 6165.

Wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke aansprakelijkheid en de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van burgemeesters en schepenen.

Aangehouden stemmingen, blz. 6150.

Stemming over het geheel, blz. 6161.

Wetsvoorstel tot verbetering van het stelsel van politiek verlof voor gemeenteraadsleden, provincieraadsleden, burgemeesters en schepenen in de openbare en de particuliere sector, blz. 6161.

Wetsvoorstel tot verbetering van de bezoldigingsregeling en van het sociaal statuut van de lokale verkozenen, blz. 6162.

Voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, blz. 6162.

Voorstel van bijzondere wet tot beperking van de cumulatie van het mandaat van lid van de Vlaamse Raad, van de Franse Gemeenschapsraad, van de Waalse Gewestraad, van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad met andere ambten.

Aangehouden stemmingen, blz. 6163.

Stemming over het geheel, blz. 6166.

WENSEN :

Sprekers : **de voorzitter, de heer Lallemand**, blz. 6165.

SÉANCE DU MATIN — OCHTENDVERGADERING

PRÉSIDENCE DE M. MOENS, VICE-PRÉSIDENT VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER MOENS, ONDERVOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 9 h 05.
De vergadering wordt geopend om 9.05 uur.

EXCUSÉS — VERONTSCHULDIGD

MM. Goris, pour devoirs professionnels, et Vandenbroeke, pour raison de santé, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Goris, wegens ambtsplichten, en Vandenbroeke, om gezondheidsredenen.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

WETSONTWERP BETREFFENDE DE JURIDISCHE EERSTE- EN TWEDELIJNSBIJSTAND

Algemene bespreking

Artikelsgewijze bespreking

PROJET DE LOI RELATIVE À L'AIDE JURIDIQUE DE PREMIÈRE ET DE DEUXIÈME LIGNE

Discussion générale

Discussion des articles

De voorzitter. — We vatten de bespreking aan van het wetsontwerp.

Nous abordons l'examen du projet de loi.

Volgens het Reglement geldt de door de commissie aangenomen tekst als basis voor de bespreking. (Zie document nr. 1-970/6 van de commissie voor de Justitie van de Senaat. Zitting 1997-1998.)

Conformément à notre Règlement, le texte adopté par la commission servira de base à notre discussion. (Voir document n° 1-970/6 de la commission de la Justice du Sénat. Session 1997-1998.)

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1997-1998
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1997-1998

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Bourgeois (CVP), rapporteur. — Mijnheer de voorzitter, dit wetsontwerp werd op 30 april 1998 door de Kamer van volksvertegenwoordigers goedgekeurd. Het regelt een bicamerale aangelegenheid zodat het eveneens de goedkeuring van de Senaat behoeft.

In de commissie voor de Justitie gaf de minister van Justitie aan dat het wetsontwerp enerzijds de regeringsnota implementeert over de toegang tot de Justitie op menselijke maat, zoals goedgekeurd door de Ministerraad van 17 oktober 1997, en dat het anderzijds vorm geeft aan de resultaten van het overleg over de verbetering van het systeem van juridische bijstand dat over de partijgrenzen heen heeft plaatsgevonden in de kamercommissie voor de Justitie.

Er wordt een tweeledige hervorming voorgesteld.

Ten eerste zal het aanbod aan juridische eerstelijnsbijstand in elk gerechtelijk arrondissement worden uitgebreid. Daarbij zal niet alleen rekening worden gehouden met de reeds bestaande hulpverlening, maar zal ook een zekere synergie worden nagestreefd tussen de verschillende actoren die reeds actief zijn.

Ten tweede wordt de juridische tweedelijnsbijstand van de advocatuur geüniformiseerd en doorzichtig gemaakt.

Het wetsontwerp brengt de hele problematiek van de juridische bijstand onder in een nieuw boek van het Gerechtelijk Wetboek.

In het eerste hoofdstuk van dit nieuwe boek worden de begrippen omschreven. Zo zal de juridische eerstelijnsbijstand het geven van een beperkt, maar daarom niet minder waardevol advies inhouden. De tweedelijnsbijstand zal voornamelijk neerkomen op het verlenen van bijstand in het kader van een procedure of een geding.

Het tweede hoofdstuk voorziet in de oprichting van een commissie voor juridische bijstand in elk gerechtelijk arrondissement. Dit is een belangrijke innovatie. Deze commissie zal paritair

worden samengesteld, uit vertegenwoordigers van de balie en uit vertegenwoordigers van de OCMW's en andere plaatselijke organisaties voor juridische bijstand. Zij zal onder meer tot opdracht hebben de zitdagen voor juridische eerstelijnsbijstand te organiseren, de coördinatie tussen de plaatselijk actieve organisaties te bevorderen en het aanbod aan juridische bijstand beter bekend te maken.

Het derde hoofdstuk regelt de juridische eerstelijnsbijstand. Deze bijstand zal worden verleend door advocaten die zich daartoe bereid hebben verklaard. Daarbij zal een principieel verbod gelden om de filterfunctie van de eerstelijns te vrijwaren. Voor de eerstelijnsbijstand zal in beginsel een vergoeding verschuldigd zijn, die evenwel niet zal moeten worden betaald door minvermogenen.

Het vierde hoofdstuk regelt de tweedelijnsbijstand. In vergelijking met het bestaande pro-deosysteem zal deze bijstand enkel worden verleend door advocaten die zich daartoe bereid hebben verklaard en hun voorkeurmaterie hebben opgegeven. Waar nog geen wachtdiensten bestaan, zal men voortaan verplicht worden deze te organiseren.

Zowel voor de eerstelijns- als voor de tweedelijnsbijstand, wordt voorzien in een uniforme verslaggeving zodat men zich een beter beeld zou kunnen vormen van de behoeften op het terrein.

De minister van Justitie gaf ten slotte ook aan dat de financiële middelen vereist voor de organisatie van het nieuwe systeem van juridische bijstand reeds zijn vastgelegd in het meerjarenplan voor Justitie. Zo wordt voor de tweedelijnsbijstand voor het jaar 2000 een bedrag van iets meer dan één miljard frank uitgetrokken.

De commissie heeft erop aangedrongen om dit wetsontwerp zo snel mogelijk op het terrein te realiseren en er werd ook een amendement in die zin ingediend. De minister heeft ons ervan verzekerd dat de regering onze bezorgdheid terzake volkomen deelt en alles in het werk zal stellen om aan deze verzuchting tegemoet te komen.

Tijdens de algemene bespreking werden zeer veel vragen gesteld. Ze lagen niet altijd in dezelfde lijn en waren soms tegenstrijdig. Ze kwamen echter allemaal voort uit de bezorgdheid, bijna vrees dat de nieuwe regeling niet zou volstaan om alle gewenste juridische bijstand te kunnen verstrekken. Dat is een beetje verwonderlijk, omdat het precies om een uitbreiding van het systeem gaat en er dus meer juridische bijstand zal worden gegeven, maar blijkbaar hebben een aantal begrippen en vernieuwingen bij vele commissieleden verwarring teweeggebracht.

Zo werd de vraag gesteld of de regering rekening heeft gehouden met de wettelijke opdracht van de OCMW's om rechtshulp te bieden. De minister antwoordde dat de voorgestelde reorganisatie van de juridische bijstand niet tot doel heeft de bijstand die nu door OCMW's wordt verstrekt, te vervangen. Het is integendeel de bedoeling bijkomende rechtshulp aan te bieden. De installatie van een commissie voor juridische bijstand in elk arrondissement zal daartoe trouwens bijdragen. Deze commissie zal immers suggesties kunnen doen om de rechtshulp te verbeteren. Ze kan bijvoorbeeld voorstellen de rechtshulp te decentraliseren om ze voor iedereen uit het betrokken arrondissement zo toegankelijk mogelijk te maken. Naar deze decentralisatie is er inderdaad zeer ruime vraag. Gedeeltelijk bestaat ze al, omdat de balies met de OCMW's regelingen hebben uitgewerkt om in verschillende gemeenten zitdagen te houden. Het gaat dus eigenlijk om besteding en uitbreiding van het bestaande systeem.

De verslagen die over de verleende juridische bijstand moeten worden opgesteld, hebben tot doel duidelijkheid te verschaffen over de aanwending van de aanzienlijke financiële middelen die jaarlijks voor het systeem van de juridische bijstand zullen worden uitgetrokken. Het is dus een controlemiddel. Bovendien zal deze informatie het mogelijk maken — en dat vind ik ook zeer belangrijk — de specifieke noden op dit vlak beter te leren kennen en bijgevolg ook preventief te werken. Zeker is wel dat de verslagen zo worden opgesteld dat geen afbreuk wordt gedaan aan het beroepsgeheim van de betrokken advocaat.

Er werd opgemerkt dat in het huidige systeem alle advocaten in principe verplicht zijn juridische bijstand te verlenen, terwijl dit in het nieuwe systeem niet meer helemaal het geval is. Sommige leden vrezen dat daardoor een tekort aan vrijwilligers zal ont-

staan. De minister antwoordde hierop dat er tot nu toe nooit een dergelijk tekort is geweest en dat we dus vertrouwen moeten hebben in de balies, die reeds meer dan honderd jaar juridische bijstand waarborgen.

Een andere opmerking was dat de behandeling van pro-deo-dossiers nu deel uitmaakt van de opleiding van advocaten-stagiairs en dat ze daarom zouden moeten worden verplicht zich op de lijst in te schrijven. Een dergelijke lijst is inderdaad nieuw. Bovendien werd de vrees geuit dat bepaalde advocatenkantoren hun stagiairs wel eens zouden kunnen verbieden zich op de lijst te zetten. De minister wees erop dat één van de kritieken op het huidige systeem van organisaties die de belangen van armen behartigen, precies is dat advocaten-stagiairs niet altijd over de nodige beroepsbekwaamheid en ervaring beschikken om de minvermogenende rechtszoekende behoorlijk te verdedigen. In het ontwerp wordt aan de vraag om ook andere advocaten te kunnen raadplegen, tegemoet gekomen.

Verder werd de vraag gesteld of de vrije keuze van een advocaat nog wel is gewaarborgd, nu alle aanvragen tot juridische tweedelijnsbijstand door het bureau voor juridische bijstand moet worden beoordeeld. De minister verklaarde dat het bureau wel als filter voor de aanvragen optreedt, maar dat de rechtszoekende steeds de mogelijkheid heeft zich in dringende gevallen rechtstreeks te wenden tot een advocaat van wie men weet dat hij op de lijst voorkomt.

Aangaande de vraag naar de ratio legis van het verbod voor een advocaat die is opgetreden in het kader van de juridische eerstelijnsbijstand, zei de minister dat het de bedoeling is deze advocaten te vergoeden op forfaitaire basis, ongeacht het inhoudelijk aspect van de behandelde zaak. Bij de tweedelijnsbijstand zal dit gebeuren op basis van de effectieve prestaties. Om een ongewenste belangenvermenging tussen de eerste- en tweedelijnsbijstand te vermijden, is het bijgevolg noodzakelijk een verbod op te nemen.

De commissie voor de Justitie heeft meerdere amendementen aanvaard. Het merendeel daarvan was evenwel louter technisch van aard. Ik ga hier slechts in op de enkele meer inhoudelijke amendementen.

Zo werd een amendement aanvaard dat bepaalt dat uitsluitend erkende organisaties voor juridische bijstand kunnen worden vertegenwoordigd in de paritair samengestelde commissie voor juridische bijstand.

Een ander amendement, dat het aantal leden van deze commissie bij wet wilde vastleggen op zestien, werd dan weer verworpen omdat dit voor de kleinere arrondissementen waarschijnlijk toch niet haalbaar is.

Een derde amendement behandelde de taak van de commissie voor juridische bijstand. Het amendement stelde voor deze ook controle te laten uitoefenen op de kwaliteit van de prestaties van niet-advocaten en juridische informatie te laten verspreiden. Men wist echter niet te omschrijven hoe een dergelijke controle dan wel zou moeten worden georganiseerd en bovendien vond men dat de commissie niet de taak van de betrokken organisaties inzake het verspreiden van juridische informatie mocht overnemen. Ook dit amendement werd daarom verworpen.

Een volgend amendement gaf de balies de opdracht maatregelen te nemen om de lijst met advocaten die eerstelijnsbijstand verrichten aan te vullen, zodat een efficiënte dienstverlening kan worden gewaarborgd. Dit werd verworpen omdat men meende voldoende vertrouwen te kunnen schenken aan de balies om, net als in het verleden, zelf de nodige maatregelen te nemen.

Een ander amendement wil het voor de minvermogenende rechtszoekende mogelijk maken zich ook te wenden tot een advocaat die niet voorkomt op de lijst van advocaten die juridische tweedelijnsbijstand verlenen. Men argumenteerde dit met de vrije keuze van advocaat. De minister antwoordde hierop echter dat precies het werken met een lijst een stap moet betekenen naar een betere juridische bijstand. Zij die zich hierop laten inschrijven zullen niet alleen gemotiveerd zijn, maar ook voldoende bekwaam. Er wordt immers gewerkt met een systeem van voorkeurmateries. Bovendien wees de minister erop dat de begrotingsmiddelen voor de bijstand tegen het jaar 2000 worden verdubbeld, zodat niet hoeft te worden gevreesd voor een tekort aan vrijwilligers. Het amendement werd derhalve verworpen.

Een ander amendement wilde voor de rechtzoekende de mogelijkheid laten opnemen om zich te laten bijstaan door een tolk wanneer geen advocaat ter beschikking kan worden gesteld die zijn taal spreekt. Hoewel de minister een dergelijke regeling erg duur vond, onder meer omdat er een controle is op het aantal uren dat de tolken zullen moeten presteren, werd het amendement toch aangenomen.

Een amendement dat vaste barema's voorstelde voor de vergoeding van prestaties verricht in het kader van de tweedelijnsbijstand werd verworpen, omdat de minister van Justitie het vanuit budgettair standpunt onmogelijk achtte met dergelijke barema's te werken.

Verder werden amendementen ingediend aangaande de documenten die de minvermogende moet voorleggen voor het krijgen van juridische tweedelijnsbijstand. Het ontwerp bepaalde dat deze stukken identiek dienen te zijn aan deze die nodig zijn voor het krijgen van rechtsbijstand. Die laatste documenten vindt men terug in het huidige artikel 676 van het Gerechtelijk Wetboek waarin onder meer wordt voorzien in het afleggen van een verklaring omtrent zijn vermogenstoestand voor de politiecommissaris. Er werd voorgesteld deze verklaring voortaan voor de secretaris van het OCMW te laten afleggen, gelet op de specifieke bevoegdheid van de OCMW's op dit vlak. Over dit punt werd lang gediscussieerd, doch uiteindelijk werd een amendement van de regering aangenomen waarin wordt gezegd dat de stukken die zullen moeten worden voorgelegd bij een in Ministerraad overlegd besluit zullen worden bepaald. Dit laat de regering toe alles te uniformiseren, hetgeen moet voorkomen dat personen worden verplicht tweemaal documenten op te sturen voor eerste- en tweedelijnsbijstand.

Ten slotte werd nog een amendement aangenomen waardoor de wet in haar geheel ten laatste op 31 december 1999 in werking zal treden. In het ontwerp dat door de Kamer werd goedgekeurd, was namelijk voorzien dat de Koning de datum van inwerkingtreding zou bepalen, hetgeen volgens de meeste leden van de commissie voor de Justitie erop neerkomt dat men aan de Koning een volmacht geeft. Het geamendeerde wetsontwerp werd aangenomen met zeven stemmen bij vier onthoudingen.

Mijnheer de voorzitter, sta me toe aansluitend het standpunt van de CVP-fractie te vertolken. Het recht strekt er voornamelijk toe de zwakkeren te beschermen. Het volstaat evenwel niet om rechten toe te kennen. Er moet vooral worden gezorgd dat deze rechten effectief kunnen worden uitgeoefend. In een democratische rechtsstaat is het met andere woorden onontbeerlijk dat een goed werkend systeem van juridische bijstand wordt uitgebouwd.

Het belang van het wetsontwerp kan worden afgeleid van de bedragen die voor de goede uitvoering ervan ter beschikking worden gesteld. Voor de eerstelijnsbijstand is nu 43 miljoen ingeschreven. In 2000 zal dit 104 miljoen zijn. Hier moeten de middelen die voor de Justitiehuizen worden vrijgemaakt worden bijgeteld. Die bedragen momenteel 40 miljoen, maar zullen tegen het jaar 2000 worden verhoogd tot 110 miljoen. Ten slotte wordt de 598 miljoen die momenteel voor de tweedelijnsbijstand is ingeschreven, in 2000 tot 1 miljard 8 miljoen verhoogd. Uit deze cijfers blijkt dat er wel degelijk nieuwe mogelijkheden worden gecreëerd voor de rechtsbijstand.

Financiële waarborgen alleen volstaan echter niet om het systeem te doen slagen, ook de wijze waarop het wordt uitgewerkt, bijvoorbeeld door rekening te houden met reeds bestaande initiatieven, draagt bij tot het welslagen ervan. Vooral omdat wordt gewerkt op basis van vrijwilligheid en met voorkeurmateries mag worden verwacht dat de geboden hulp kwalitatief hoogstaand zal zijn.

De CVP-senaatsfractie zal het wetsontwerp dan ook met overtuiging goedkeuren.

De voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Merchiers.

Mevrouw Merchiers (SP). — Mijnheer de voorzitter, artikel 23 van de Grondwet waarborgt naast de sociale en de geneeskundige bijstand ook de juridische bijstand. Hoewel de kosteloze verdediging van behoeftigen reeds zeer lang bestaat, was deze rechtshulp

niet zo goed georganiseerd. Ook de parlementaire onderzoekscommissie-Dutroux kwam tot de vaststelling dat het huidige systeem niet meer naar behoren functioneerde.

De SP wenst dat maatschappelijk kansarmen evengoed recht hebben op een correcte rechtshulp en dat deze hulp voor hen toegankelijker wordt gemaakt. Wij menen dan ook dat het bestaande systeem van pro-deo-advocaten moet worden aangevuld met een verruimde eerstelijnsbijstand. Voor de tweedelijnsbijstand moeten objectieve criteria worden uitgewerkt. De krachtlijnen van het voorliggend wetsontwerp komen in grote mate aan deze verzuchtingen tegemoet.

Eerst wordt voorzien in de uniformisering van de voorwaarden voor de toegang tot de rechtshulp. De opdrachten van het bureau voor consultatie en verdediging worden verruimd.

Er komt een vereenvoudiging van de procedure voor de indiening van aanvraag tot rechtsbijstand en er wordt een beroepsprocedure uitgewerkt door een nieuw op te richten commissie. Vernieuwend is dat deze commissie, die in elk gerechtelijk arrondissement zal worden opgericht, paritair is samengesteld uit vertegenwoordigers van de balie, van de OCMW's en van erkende organisaties die juridische bijstand verlenen. Reeds in 1987 publiceerde de Koning Boudewijnstichting in de reeks Armoede en Bestaansonzekerheid een dossier over de toegankelijkheid van de rechtsbedeling. Merkwaardig was toen reeds de aanbeveling dat de armen vertegenwoordigd moeten worden in de verschillende niveaus waar wet en regelgeving tot stand komen, opdat adequater aan hun noden zou worden tegemoetgekomen.

Met het wetsontwerp wordt dit realiteit en de SP juicht dit toe. De verdere ontwikkeling van de rechtshulp voor maatschappelijk en economisch zwakkeren moet blijvend worden getoetst aan de elementen uit het Algemeen Verslag over de armoede, meer bepaald aan de zogenaamde 5B's: bereikbaarheid, beschikbaarheid, betaalbaarheid, bruikbaarheid en begrijpbaarheid. Dit zal de toegankelijkheid voor de betrokken groepen vergroten.

De uitgangspunten van de, zij het niet zo radicale, hervorming van het pro-deosysteem zijn het optrekken van de financiële middelen voor de rechtsbijstand enerzijds en het opheffen van het onderscheid tussen advocaten en advocaten-stagiairs in het kader van de al dan niet volledig kosteloze rechtsbijstand, anderzijds. De Orde van Advocaten zal jaarlijks een lijst opstellen met de advocaten die prestaties wensen te verrichten in het kader van de door het bureau georganiseerde tweedelijnsbijstand. Ook dit komt tegemoet aan de verzuchtingen van het Algemeen Verslag over de armoede.

De thans voorgestelde hervorming is tweeledig. Er komt in elk gerechtelijk arrondissement een bijkomend aanbod van eerstelijnsrechtshulp door advocaten waarbij een synergie betracht wordt tussen de actoren van de reeds bestaande hulpverlening. Daarnaast wordt de tweedelijnsbijstand, die door de advocatuur wordt verleend, geuniformiseerd en transparanter gemaakt.

Belangrijk is nog de toevoeging aan artikel 508/10 om de rechtzoekende, bij ontstentenis van een advocaat die zijn taal spreekt of die een andere taal spreekt die hij begrijpt, te laten bijstaan door een tolk, zoals bepaald in artikel 184bis van het Wetboek van strafvordering en in de wetgeving inzake het verblijf en de vestiging van vreemdelingen. Dit komt tegemoet aan de specifieke en reële noodzaak om de rechten van de verdediging maximaal te vrijwaren.

Het verkrijgen van geheel of gedeeltelijk kosteloos juridische tweedelijnsbijstand blijft afhankelijk van het voorleggen van een zogenaamde verklaring van onvermogen, afgelegd door de politiecommissaris.

Als we deze zaak zouden toevertrouwen aan de plaatselijke OCMW's zou dit al te snel tot een nog grotere belasting van de maatschappelijk werkers van die OCMW's leiden. We mogen niet uit het oog verliezen dat er onbemiddelde rechtzoekenden zijn die geen OCMW-cliënt zijn.

De SP vindt het geheel van de hervormingen van de juridische eerste- en tweedelijnsbijstand een stap in de goede richting. Rechtshulp wordt immers toegankelijker gemaakt. De oprichting van commissies voor juridische bijstand die eveneens een infor-

matieve opdracht krijgen, is innoverend en dat kan ons alleen maar verheugen. De SP-fractie zal het ontwerp met overtuiging goedkeuren.

M. le président. — La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt (PRL-FDF). — Monsieur le président, je voudrais exprimer la satisfaction de notre groupe à l'égard de ce projet auquel nous apporterons notre appui. Ce projet règle le problème de l'aide juridique prestée par les avocats. Il est organisé sur une double approche, à savoir l'aide juridique de première ligne et l'aide juridique de deuxième ligne.

L'aide juridique de première ligne sera assurée via les commissions d'aide juridique et consistera en un premier conseil donné au justiciable. Quant à l'aide juridique de deuxième ligne, elle sera organisée via les bureaux d'aide juridique et comportera essentiellement, outre un avis déjà plus circonstancié au justiciable, l'assistance dans le cadre d'une procédure judiciaire.

Les commissions d'aide juridique seront composées de façon paritaire entre les représentants du barreau, d'une part, et les représentants des CPAS et des organisations agréées d'aide juridique, d'autre part. Ce principe de l'agrément qui a été ajouté par notre commission me paraît essentiel. Il s'agit là d'une bonne formule qui intègre les CPAS tout en laissant le contrôle de l'action des avocats intégralement aux mains de leurs autorités professionnelles, ce qui n'était pas le cas dans le projet initial.

Quant aux bureaux d'aide juridique, ils remplaceront les actuels bureaux d'assistance judiciaire avec cependant la réserve qu'il faudra passer préalablement devant les commissions.

À la différence de l'ancien système, le projet dont nous discutons est basé sur le principe fondamental que les avocats qui collaboreront au système seront des volontaires, ce qui devrait davantage les motiver. Je rappelle que dans le système antérieur, les avocats stagiaires, et eux seuls, étaient obligés de prêter cette aide.

À cet égard, je voudrais émettre une réserve relative à l'insuffisance éventuelle de volontaires. Je regrette que l'on n'ait pas retenu les observations de l'Ordre français des avocats de Bruxelles qui suggérait que dans le cas où le nombre de volontaires ne serait pas suffisant, les autorités de l'ordre pourraient prendre elles-mêmes les mesures pour compléter les effectifs des avocats prestant dans le cadre de l'assistance judiciaire.

Je profite d'ailleurs de l'occasion pour rappeler au gouvernement sa promesse d'indemnisation supplémentaire des avocats prestataires. J'espère que l'effort entrepris à cet égard sera poursuivi au cours des prochaines années de façon à assurer à ces avocats une rémunération plus décente que celle qu'ils perçoivent actuellement.

Ce projet de loi nous inspire deux regrets qui ne sont pas fondamentaux mais que je tiens cependant à exprimer. Il nous semble qu'il aurait été plus opportun que le recours des justiciables contre le refus d'agrément de l'aide judiciaire soit formulé devant le tribunal de première instance plutôt que devant le tribunal du travail.

Il s'agit d'une certaine manière d'un droit social et le recours au tribunal du travail n'est pas tout à fait anormal. Il n'en reste pas moins que dans ce problème d'aide, qui oppose en quelque sorte l'Ordre des avocats à des justiciables, l'intervention du tribunal de première instance nous aurait semblé plus logique.

Le deuxième regret est plus important et M. Foret et moi-même avons d'ailleurs déposé un amendement pour y remédier. Il concerne le problème de la gratuité de l'aide juridique en première ligne. En effet, le projet prévoit que cette aide de première ligne ne sera pas automatiquement gratuite. Le justiciable devra également fournir des documents pour prouver son état de besoin éventuel et dans certains cas, il devra payer la première consultation. Il s'agit, à notre estime, d'un recul par rapport à la situation actuelle. En effet, beaucoup de barreaux — notamment celui de Charleroi, mais il n'est pas le seul — ont organisé un système de premier conseil qui est entièrement gratuit. C'est à notre avis une excellente façon de rapprocher le justiciable de l'appareil judiciaire.

Nous regrettons donc que, dans certains cas, le paiement de la première consultation soit prévu et que le justiciable soit obligé, pour un simple conseil, de rassembler un certain nombre de documents afin de démontrer sa situation financière.

Nous avons donc déposé un amendement qui établit la gratuité totale de l'aide judiciaire en première ligne. J'espère que le Sénat pourra prendre cet amendement en considération. Si son adoption devait occasionner un renvoi en commission, nous pourrions aller très vite.

J'estime, monsieur le ministre, et je souhaiterais vous entendre à ce sujet, qu'il serait assez normal d'accorder cette aide de première ligne de façon totalement gratuite puisque, dans la plupart des cas, c'est ce qui se passe à l'heure actuelle.

Malgré cette réserve, nous considérons qu'il s'agit d'un projet excellent et cohérent qui trouve sa place dans le rapprochement du justiciable à l'égard de l'appareil judiciaire.

C'est donc avec beaucoup de satisfaction que le groupe PRL-FDF se prononcera en sa faveur. (*Applaudissements.*)

M. le président. — La parole est à Mme Delcourt.

Mme Delcourt-Pêtre (PSC). — Monsieur le président, l'explosion du contentieux judiciaire témoigne de notre difficulté de plus en plus grande à traiter par les voies de la médiation la résolution des conflits qui surgissent inévitablement dans la vie quotidienne. Face à une telle évolution, l'égalité d'accès à la justice paraît de plus en plus difficile à garantir.

Dans le système «pro deo» que nous connaissons, cette égalité est à vrai dire très souvent menacée. L'aide juridique, telle qu'elle était pratiquée avant 1970, relevait d'une démarche, certes généreuse de la part du barreau, mais peu compatible avec l'évolution des formes de solidarité davantage institutionnalisées que nous connaissons aujourd'hui.

En outre, des évolutions importantes se sont produites dans les relations entre citoyens et justice pour les raisons évoquées ci-dessus.

Le contentieux «pro deo» est devenu volumineux. Le nombre d'avocats stagiaires sans cesse en augmentation rend de plus en plus difficile la constitution d'une clientèle propre et entraîne un investissement personnel très important ainsi qu'une dépendance au maître de stage peu compatible avec un engagement vis-à-vis des plus démunis.

La réforme proposée s'inscrit dans cette nouvelle vision de l'aide juridique, davantage codifiée, faisant appel à un volontariat organisé des avocats, ceux-ci devant être rémunérés correctement.

En outre, elle prévoit la concertation et la coordination entre les organisations qui se sont créées sur le terrain pour répondre aux difficultés rencontrées par les justiciables dans leur accès à la justice.

La réforme de l'aide juridique est une très ancienne revendication du PSC. Je suis fière de souligner que le texte que nous examinons est d'initiative PSC, puisque déposé à la Chambre par le député Jean-Jacques Viseur.

Ce projet devrait permettre aux personnes démunies d'être assistées d'un avocat disponible et surtout décidé à se mobiliser pour leur dossier, ce qui, par le fait même, devrait favoriser l'égalité des justiciables.

Le projet est bâti sur les lignes de force suivantes qui me paraissent être intéressantes.

Tout d'abord, il promeut la concertation et la coordination entre toutes les organisations et services qui assurent déjà et depuis longtemps l'aide juridique de première ligne, comme les CPAS et les services sociaux. Ce faisant, le projet consacre dans le Code judiciaire l'intervention de ces différents acteurs de première ligne et assure les passerelles entre ceux-ci et l'intervention de première et de deuxième lignes des avocats, acteurs professionnels privilégiés.

L'organisation de ces passerelles et renvois était une revendication inscrite à juste titre dans le rapport général sur la pauvreté.

Cette exigence, qui émane d'expériences de terrain, est d'ailleurs à l'origine des concepts de «première ligne» et de «deuxième ligne», introduits dans le projet.

Ces concepts consacrent une réalité existante, à savoir la multiplication des services d'informations juridiques, de premier conseil, de guichets d'informations pratiques destinées à orienter ou à renvoyer le justiciable au service compétent.

Le monopole de la consultation juridique n'a jamais existé dans notre ordre juridique. Le projet a donc utilement coordonné les services rendus par une multiplicité d'acteurs afin de veiller à ce que tous les besoins d'accès à l'information et aux premiers conseils soient couverts de façon cohérente et décentralisée, les avocats restant bien entendus des acteurs privilégiés de la première ligne, ce qui est prévu expressément à l'article 446bis et à l'article 508 du projet.

Ensuite, le projet s'assure de la qualité des prestations effectuées par les avocats qui dispensent l'aide juridique et de la formation de ceux-ci. Cette qualité devrait être assurée par le volontariat. Contrairendre un avocat à défendre les plus démunis n'est pas en soi une garantie de service optimum.

Certes, la bonne volonté ne suffit pas pour assurer des prestations de qualité aux moins nantis, il faut aussi des avocats dotés d'une formation spécifique tant sur le plan humain, psychologique et social qu'au niveau de la formation professionnelle. Pour cela, il faut non seulement que l'avocat qui collabore à l'aide juridique manifeste ses orientations ou ses préférences mais aussi qu'il apporte la preuve de ses aptitudes en la matière, voire qu'il s'engage à suivre ou à poursuivre des formations.

On pourrait craindre que le volontariat ne soit pas suffisant dans le contexte actuel du barreau.

C'est pour cette raison d'ailleurs que Mme Jeanmoye a déposé un amendement visant à permettre aux barreaux de prendre toutes les mesures utiles afin de veiller à ce que les listes de volontaires soient complètes.

Que se passera-t-il en effet, lorsque dans un arrondissement judiciaire, il n'y aura pas assez de candidats ? Pourra-t-on en désigner d'office ?

Dans ce cas, les avocats désignés pourront-ils refuser d'intervenir en arguant que l'aide juridique doit être volontaire ?

Cet amendement qui répondait à ce problème n'a toutefois pas été retenu, le ministre estimant qu'il faut faire confiance au barreau et à sa longue expérience en la matière. Jamais, dit-il, on n'a été confronté à un manque de volontaires.

Quoi qu'il en soit, pour s'assurer d'un nombre suffisant de candidats à cette procédure, il est impératif que les conditions de rétribution soient attrayantes.

Pour terminer, je souhaiterais revenir sur quelques modifications apportées par le Sénat au texte initial.

Dans le cadre de l'aide juridique de seconde ligne, lorsque le justiciable ne parle pas la langue de la procédure, et s'il ne peut être assisté par un avocat connaissant sa langue, il pourra demander à se faire aider d'un interprète.

Même si la mise en œuvre de cette disposition demandera un financement, elle va certainement dans le sens d'une meilleure approche de l'aide juridique de tous les justiciables et elle répond aux recommandations du Centre pour l'égalité des chances.

Un second amendement a prévu une possibilité de recours auprès du tribunal du travail si l'aide juridique de seconde ligne est refusée. Cet amendement rapproche cette possibilité de recours de celle prévue en cas de contestation à propos de l'octroi du minime. Cela nous paraît compatible avec l'exercice d'un droit social tel que celui-là.

Amélioré par ces amendements, le texte doit être approuvé de manière inconditionnelle, car il répond à de nombreuses aspirations qui nous sont souvent rappelées ces derniers temps, à savoir une justice accessible à tous et une défense accrue des plus démunis. Le PSC soutiendra donc ce projet par un vote positif.

De voorzitter. — Het woord is aan minister van Parys.

De heer Van Parys, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, in de eerste plaats dank ik de rapporteur, de heer Bourgeois, voor zijn uitvoerig verslag.

Net zoals bij de gisteren besproken wetsontwerpen heeft het Parlement een grote inbreng gehad bij het tot stand komen van dit ontwerp. Dit wetsontwerp vloeit voort uit een wetsvoorstel. Het constructieve wetgevende werk van een grote groep parlementsleden, in het bijzonder van de leden van de senaatscommissie voor de Justitie, heeft geleid tot de goedkeuring van de onderhavige tekst. De regering stond hierbij in voor de logistiek en technische ondersteuning.

Het ontwerp komt tegemoet aan de basisbehoefte om de toegang tot het gerecht mogelijk te maken voor de meest kwetsbare groepen in onze samenleving. Dit is een fundamenteel uitgangspunt voor al wie in ons land politiek bedrijft. De toegang tot het gerecht moet zo goed mogelijk worden georganiseerd.

Het wetsontwerp slaagt erin de rol van de verschillende actoren die betrokken zijn bij de rechtsbijstand, te verzoenen in een zo groot mogelijke synergie. Ik vermeld de historische rol van de balie en de rol van de andere actoren, zoals de OCMW's en de talrijke privé-organisaties. Het is uiteraard belangrijk dat er een inspanning wordt geleverd door de overheid, maar ook de privé-organisaties en de vrije beroepen kunnen op dit vlak een bijdrage leveren. Vanuit deze verschillende invalshoeken moet worden samengewerkt teneinde een kwaliteitsvolle dienstverlening tot stand te brengen voor de meest kwetsbare bevolkingsgroep, die het volste recht heeft om in optimale omstandigheden een beroep te doen op de justitie.

De synergie wordt gerealiseerd door het opzetten van de eerste- en tweedelijnsbijstand en het oprichten van de Commissie voor de Juridische Bijstand, waar de verschillende actoren elkaar kunnen ontmoeten om de rechtshulp goed te organiseren.

Dit wetsontwerp is een goed wetsontwerp. De regering moet de nodige middelen ter beschikking stellen. Op dit vlak rijzen er geen problemen, omdat het meerjarenplan voor de justitie 1 miljard bevat voor de organisatie van de rechtsbijstand. Ik hoop dat het wetsontwerp door de overgrote meerderheid van de senatoren zal worden goedgekeurd.

Wat het amendement van de heren Desmedt en Foret betreft, wijs ik erop dat voor de eerste lijn een forfaitair bedrag kan worden aangerekend. De minvermogende bevolkingsgroepen zullen dit bedrag echter niet hoeven te betalen. Het aanbod van eerstelijnsbijstand van rechtshulp zal bovendien worden uitgebreid. Het forfaitaire bedrag mag niet te hoog zijn teneinde ervoor te zorgen dat de drempel zo laag mogelijk blijft. Ik acht het daarom niet opportuun dat dit amendement wordt goedgekeurd. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene bespreking gesloten en vatten we de artikelsgewijze bespreking aan.

Plus personne ne demandant la parole, la discussion générale est close et nous passons à l'examen des articles.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Article 1er. La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. In het Gerechtelijk Wetboek wordt een artikel 446bis ingevoegd, luidend als volgt:

« Art. 446bis. De advocaten verlenen de juridische eerstelijnsbijstand op de in artikel 508/5 bedoelde zittingen.

Zij verlenen de in artikel 508/7 bedoelde juridische tweedelijnsbijstand.

Onder de in artikel 508/19 bedoelde voorwaarden, kent het Rijk vergoedingen toe aan de advocaten voor hun prestaties inzake juridische bijstand. »

Art. 2. Un article 446*bis*, rédigé comme suit, est inséré dans le Code judiciaire:

«Art. 446*bis*. Les avocats assurent l'aide juridique de première ligne dans les permanences visées à l'article 508/5.

Ils assurent l'aide juridique de deuxième ligne visée à l'article 508/7.

L'État alloue, aux conditions visées à l'article 508/19, des indemnités aux avocats en raison des prestations accomplies au titre de l'aide juridique.»

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. De artikelen 455 en 455*bis* van hetzelfde Wetboek worden opgeheven.

Art. 3. Les articles 455 et 455*bis* du même Code sont abrogés.

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — Artikel 4 luidt:

Art. 4. In het tweede deel van hetzelfde Wetboek, worden in een boek III*bis* (nieuw), met als opschrift «Juridische eerste- en tweedelijnsbijstand», de volgende bepalingen ingevoegd:

«Hoofdstuk I. — Algemene bepaling

Art. 508/1. Voor de toepassing van dit boek wordt verstaan onder:

1° juridische eerstelijnsbijstand: de juridische bijstand die verleend wordt in de vorm van praktische inlichtingen, juridische informatie, een eerste juridisch advies of de verwijzing naar een gespecialiseerde instantie of organisatie;

2° juridische tweedelijnsbijstand: de juridische bijstand die wordt verleend aan een natuurlijke persoon in de vorm van een omstandig juridisch advies, bijstand al dan niet in het kader van een procedure of bijstand bij een geding met inbegrip van de vertegenwoordiging in de zin van artikel 728;

3° commissie voor juridische bijstand: de commissie bedoeld in artikel 508/2;

4° bureau voor juridische bijstand: het bureau bedoeld in artikel 508/7;

5° organisatie voor juridische bijstand: elke organisatie die in een gerechtelijk arrondissement juridische eerstelijnsbijstand verleent.

Hoofdstuk II. — Commissie voor juridische bijstand

Art. 508/2. § 1. In elk gerechtelijk arrondissement is er een commissie voor juridische bijstand. In het gerechtelijk arrondissement Brussel zijn er twee commissies: de Nederlandse commissie voor juridische bijstand en de Franse commissie voor juridische bijstand.

De commissie voor juridische bijstand heeft rechtspersoonlijkheid en stelt haar huishoudelijk reglement op.

§ 2. De commissie heeft haar zetel in de hoofdplaats van het arrondissement of in enige andere plaats die zij aanwijst.

§ 3. De commissie is paritair samengesteld uit eensdeels vertegenwoordigers van de balie die worden aangewezen door de Orde van Advocaten van het betrokken gerechtelijk arrondissement en anderdeels vertegenwoordigers van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en erkende organisaties voor juridische bijstand.

De Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd besluit de nadere regels van erkenning van de organisaties voor juridische bijstand, de samenstelling en de werking van de commissie.

Art. 508/3. De commissie voor juridische bijstand heeft tot taak:

1° de zittingen voor juridische eerstelijnsbijstand van advocaten te organiseren en ervoor te zorgen dat die diensten indien nodig worden gedecentraliseerd;

2° het overleg en de coördinatie te bevorderen tussen de organisaties voor juridische bijstand, en de doorverwijzing naar gespecialiseerde organisaties te vergemakkelijken, zulks onder meer door het sluiten van overeenkomsten in de hand te werken;

3° te zorgen voor de verspreiding van informatie over het bestaan van en de toegangsvoorwaarden tot de juridische bijstand, in het bijzonder bij de sociaal meest kwetsbare groepen.

Die verspreiding geschiedt op de plaatsen waar de juridische bijstand wordt verleend evenals onder meer in de griffies, bij de parketten, de gerechtsdeurwaarders, in de gemeentebesturen en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van het gerechtelijk arrondissement;

4° de aanbevelingen te doen die zij nodig acht rekening houdend met de verslagen die bedoeld zijn in de artikelen 508/6 en 508/11, en die aanbevelingen en verslagen over te zenden aan de minister van Justitie.

Art. 508/4. Het Rijk kent een subsidie toe aan de commissies voor juridische bijstand op basis van objectieve criteria, vastgesteld bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit.

Hoofdstuk III. — Juridische eerstelijnsbijstand

Art. 508/5. § 1. Onverminderd de door andere organisaties voor juridische bijstand verleende juridische eerstelijnsbijstand worden de zittingen voor juridische eerstelijnsbijstand gehouden door advocaten.

De Orde van Advocaten stelt jaarlijks een lijst op met de advocaten die prestaties wensen te verrichten in het raam van de juridische eerstelijnsbijstand.

De lijst vermeldt de voorkeurmateries die de advocaten opgeven en die zij staven of waarvoor zij zich ertoe verbinden een opleiding te volgen die door de Raad van de Orde of de in artikel 488 bedoelde overheden wordt georganiseerd.

Tegen de weigering tot inschrijving op de lijst kan beroep worden ingesteld overeenkomstig artikel 469*bis*.

De Orde zendt de lijst van de advocaten over naar de commissie voor juridische bijstand.

§ 2. Om de verleende juridische bijstand te dekken, zal aan de aanvrager een vaste bijdrage worden gevraagd die de Koning vaststelt nadat Hij het advies heeft ingewonnen van de in artikel 488 bedoelde overheden. Die bijdrage is niet verschuldigd door de personen wier inkomsten onvoldoende zijn noch door de met hen gelijkgestelde personen.

De Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd besluit het bedrag van die inkomsten, welke bewijsstukken moeten worden overgelegd en wie de gelijkgestelde personen zijn.

De controle op het feit of is voldaan aan de voorwaarden inzake kosteloosheid van de juridische eerstelijnsbijstand geschiedt door de advocaat.

§ 3. Indien de doorverwijzing naar een organisatie voor juridische bijstand of naar de juridische tweedelijnsbijstand aangewezen lijkt, wordt zulks onmiddellijk medegedeeld aan de aanvrager. De organisatie of het bureau voor juridische bijstand worden hiervan onverwijld in kennis gesteld.

§ 4. De Orde van Advocaten ziet toe op de kwaliteit van de prestaties die door de advocaten worden verstrekt in het kader van de juridische eerstelijnsbijstand.

Ingeval van tekortkoming kan de Raad van de Orde met een met redenen omklede beslissing een advocaat schrappen van de in § 1 bedoelde lijst, volgens de bij de artikelen 465 tot 469 bepaalde procedure.

Art. 508/6. Onverminderd de regels inzake beroepsgeheim, zijn de advocaten die juridische eerstelijnsbijstand verlenen ertoe gehouden om, volgens de nadere regels die door de minister van

Justitie worden vastgesteld in overleg met de in artikel 488 bedoelde overheden, aan de commissie voor juridische bijstand een jaarverslag over te zenden over hun prestaties in dat verband.

Zij doen aan het bureau beknopt verslag over de consulten die zij hebben gegeven.

Hoofdstuk IV. — Gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische tweedelijnsbijstand

Afdeling I. — Organisatie

Art. 508/7. Bij elke balie stelt de Raad van de Orde van Advocaten een bureau voor juridische bijstand in volgens de nadere regels en de voorwaarden die hij bepaalt.

Het bureau heeft onder meer tot taak om wachtdiensten te organiseren.

De Orde van Advocaten stelt jaarlijks een lijst op met de advocaten die in hoofdzaak of in bijkomende orde prestaties wensen te verrichten in het raam van de door het bureau georganiseerde juridische tweedelijnsbijstand.

De lijst vermeldt de voorkeurmateries die de advocaten opgeven en die zij staven of waarvoor zij zich ertoe verbinden een opleiding te volgen die door de Raad van de Orde of de in artikel 488 bedoelde overheden wordt georganiseerd.

Tegen de weigering tot inschrijving op de lijst kan beroep worden ingesteld overeenkomstig artikel 469*bis*.

Het bureau zendt de lijst van de advocaten over aan de commissie voor juridische bijstand.

Art. 508/8. De Orde van Advocaten ziet toe op de kwaliteit van de prestaties die door de advocaten worden verstrekt in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand.

In geval van tekortkoming kan de Raad van de Orde van Advocaten met een met redenen omklede beslissing een advocaat schrappen van de in artikel 508/7 bedoelde lijst, volgens de bij de artikelen 465 tot 469 bepaalde procedure.

Art. 508/9. § 1. Voor het verkrijgen van gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische tweedelijnsbijstand verwijzen de personen die de juridische eerstelijnsbijstand verlenen de aanvrager door naar het bureau.

Het bureau wijst een advocaat aan, die de aanvrager heeft gekozen op de in artikel 508/7 bedoelde lijst. Het bureau stelt de advocaat in kennis van zijn aanwijzing.

De advocaat wiens naam op de lijst voorkomt en tot wie een rechtzoekende zich heeft gewend zonder zich eerst bij het bureau aan te melden, vraagt aan het bureau de toestemming om aan zijn cliënt de juridische tweedelijnsbijstand te verlenen, indien hij van oordeel is dat deze aanspraak kan maken op gedeeltelijke of volledige kosteloosheid. De advocaat zendt de in artikel 508/13 bedoelde stukken over aan het bureau.

In spoedeisende gevallen mag de persoon die geen advocaat heeft zich rechtstreeks tot de advocaat van de wachtdienst wenden. Die advocaat verleent hem juridische bijstand en vraagt aan het bureau bevestiging van zijn aanwijzing.

§ 2. Een advocaat die optreedt met toepassing van dit hoofdstuk, mag zich in geen geval rechtstreeks tot de rechthebbende richten met het oog op de betaling van de honoraria en kosten, tenzij het bureau hem in spoedeisende gevallen toestemming verleent om voorschotten te innen.

Art. 508/10. Wanneer de begunstigde de taal van de procedure niet spreekt, stelt het bureau hem voor zover mogelijk een advocaat voor die zijn taal spreekt of een andere taal die hij begrijpt en bij ontstentenis hiervan een tolk, overeenkomstig de bepalingen van artikel 184*bis* van het Wetboek van strafvordering, ongeacht de aard van de procedure.

Art. 508/11. De advocaten moeten geregeld aan het bureau verslag doen, op de wijze die door de minister van Justitie wordt bepaald in overleg met de in artikel 488 bedoelde overheden.

Het bureau zendt jaarlijks een verslag inzake de werking van de juridische tweedelijnsbijstand over aan de commissie voor juridische bijstand en aan de minister van Justitie, op de wijze die deze laatste bepaalt.

Art. 508/12. Behalve in spoedeisende gevallen of wanneer het bureau er uitdrukkelijk mee heeft ingestemd, is het de advocaten verboden juridische tweedelijnsbijstand te verlenen voor de zaken waarin ze zijn opgetreden in het raam van de in artikel 508/4 bedoelde juridische eerstelijnsbijstand.

Afdeling II. — Toekenning van de gedeeltelijke of volledige kosteloosheid

Art. 508/13. De juridische tweedelijnsbijstand kan gedeeltelijk of volledig kosteloos zijn voor wie over onvoldoende inkomsten beschikt en voor de met hen gelijkgestelde personen.

De Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd besluit het bedrag van die inkomsten, de over te leggen bewijsstukken en wie gelijkgesteld wordt met de personen met onvoldoende inkomsten.

Het bureau gaat na of voldaan is aan de voorwaarden inzake kosteloosheid.

Het bureau bewaart een afschrift van de stukken.

Art. 508/14. De aanvraag tot gedeeltelijke of volledige kosteloosheid wordt mondeling of schriftelijk gedaan door de aanvrager of zijn advocaat wiens naam voorkomt op de lijst bedoeld in artikel 508/7.

Behalve in spoedeisende gevallen worden alle in artikel 508/13 bedoelde bewijsstukken bij de aanvraag gevoegd.

In spoedeisende gevallen kan door het bureau het voordeel van de gedeeltelijke of volledige kosteloosheid voorlopig worden toegekend aan de aanvrager. In dat geval bepaalt het bureau de termijn voor het indienen van de in artikel 508/13 bedoelde bewijsstukken.

Het bureau oordeelt op stukken bij zijn beslissing over de aanvraag tot gedeeltelijke of volledige kosteloosheid. De aanvrager of, in voorkomend geval, zijn advocaat, wordt gehoord op zijn verzoek of indien het bureau dat nodig acht.

Kennelijk ongegronde aanvragen worden geweigerd.

Art. 508/15. Behoudens in spoedeisende gevallen wordt aan de aanvrager en, in voorkomend geval, aan zijn advocaat kennis gegeven van de beslissing binnen vijftien dagen na de aanvraag.

Elke beslissing tot weigering wordt met redenen omkleed.

De kennisgeving ervan moet nuttige informatie bevatten om het beroep bepaald bij artikel 508/16 in te stellen.

Art. 508/16. De aanvrager kan binnen een maand na de in artikel 508/15 bedoelde kennisgeving beroep instellen bij de arbeidsrechtbank tegen een beslissing tot weigering.

Art. 508/17. Zo de aanvrager gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische tweedelijnsbijstand is toegekend en hij een verzoek tot rechtsbijstand wenst in te dienen, zendt zijn advocaat de voor de toekenning van de juridische bijstand ingediende stukken onverwijld over aan de bevoegde rechtbank.

Art. 508/18. Het bureau kan een einde maken aan de juridische tweedelijnsbijstand wanneer de begunstigde niet langer voldoet aan de voorwaarden bepaald bij artikel 508/13 of wanneer hij kennelijk geen medewerking verleent bij de verdediging van zijn belangen.

De advocaat dient daartoe een gemotiveerd verzoek in bij het bureau.

Het bureau geeft de begunstigde kennis van het verzoek en nodigt hem uit zijn opmerkingen te maken.

Elke beslissing tot ontheffing wordt bij een ter post aangetekende brief ter kennis van de begunstigde gebracht. Tegen die beslissing kan beroep worden ingesteld.

De artikelen 508/15 en 508/16 zijn van toepassing.

Hoofdstuk V. — De vergoeding van de advocaten

Art. 508/19. § 1. De advocaten belast met de gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische tweedelijnsbijstand doen verslag aan het bureau over elke behandelde zaak waarvoor zij in dit raam prestaties hebben verricht.

Het bureau kent voor die prestaties aan de advocaten punten toe en het doet hierover verslag aan de stafhouder.

De stafhouder deelt het totaal van de punten van de balie mee aan de in artikel 488 bedoelde overheden die het totaal van de punten van alle balies meedelen aan de minister van Justitie.

§ 2. Zodra hij de mededeling heeft ontvangen van de informatie bedoeld in § 1, kan de minister van Justitie een controle laten uitvoeren op de wijze die hij bepaalt na raadpleging van de in artikel 488 bedoelde overheden. Hij gelast de betaling van de vergoeding aan die overheden die via de Ordes van Advocaten voor de verdeling ervan zorgen.

Hoofdstuk VI. — Terugvordering van de rijksvergoeding
Recht van de advocaat op de volledige betaling van honoraria en kosten

Art. 508/20. § 1. Onverminderd strafrechtelijke sancties kan de vergoeding verleend voor de juridische tweedelijnsbijstand door de Schatkist van de bijgestane persoon worden teruggevorderd:

1° indien blijkt dat zich een wijziging heeft voorgedaan in zijn vermogen, inkomsten of lasten en hij derhalve in staat is te betalen;

2° wanneer de rechtzoekende voordeel heeft gehaald uit het optreden van de advocaat, zodanig dat, mocht dat voordeel hebben bestaan op de dag van de aanvraag, die bijstand hem niet zou zijn toegekend;

3° indien de bijstand is verleend op grond van valse verklaringen of door andere bedrieglijke middelen is verkregen.

In dat geval bepaalt het bureau de staat van kosten en honoraria die de advocaat nog kan vorderen van de begunstigde.

§ 2. Ingeval de begunstigde recht heeft op een tegemoetkoming binnen het raam van een rechtsbijstandverzekering, stelt de aangewezen advocaat het bureau hiervan in kennis en treedt de Schatkist in de rechten van de begunstigde ten belope van het door haar gedragen bedrag van de verleende juridische bijstand.

Ingeval de begunstigde voornoemde tegemoetkoming heeft ontvangen, vordert de Schatkist op hem het bedrag van de verleende juridische bijstand terug.

Ingeval de advocaat van de begunstigde voornoemde tegemoetkoming heeft ontvangen, vordert de Schatkist op hem het bedrag van de verleende juridische bijstand terug.

§ 3. De terugvordering bedoeld in § 1 van dit artikel verjaart na een termijn van vijf jaar te rekenen van de beslissing tot verlening van de gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische bijstand, zonder dat de verjaringstermijn korter kan zijn dan één jaar, te rekenen van de ontvangst van de vergoeding door de advocaat.

Hoofdstuk VII. — De ambtshalve toevoeging van advocaten

Art. 508/21. Telkens wanneer krachtens de wet een advocaat ambtshalve moet worden toegevoegd, gebeurt de aanwijzing door de stafhouder of door het bureau, behoudens de uitzonderingen waarin de wet voorziet.

Art. 508/22. Wanneer de persoon die moet worden bijgestaan niet voldoet aan de in artikel 508/13 bedoelde inkomensvoorwaarden, wijst de stafhouder naar keuze van die persoon een advocaat aan. In de gevallen die hij spoedeisend acht, wijst de stafhouder een advocaat aan die deelneemt aan de in artikel 508/7 bedoelde wachtdiensten.

Artikel 459 is van toepassing op de honoraria van deze advocaat.

Ingeval de bijgestane persoon nalaat of weigert te betalen, wordt aan de ambtshalve toegevoegde advocaat een rijksvergoeding toegekend wegens de werkzaamheden waarvoor de toevoeging heeft plaatsgehad.

In geval van gedeeltelijke betaling van de honoraria door de bijgestane persoon wordt de vergoeding verminderd met het betaalde bedrag.

Wanneer een vergoeding wordt toegekend, zijn de hoofdstukken V en VI van toepassing.

Art. 508/23. Wanneer de bijgestane persoon voldoet aan de bij artikel 508/13 bepaalde inkomensvoorwaarden, wijst het bureau een advocaat aan uit de in artikel 508/7 bedoelde lijst.

In de gevallen die hij spoedeisend acht, wijst de stafhouder een advocaat aan die is ingeschreven op de in artikel 508/7 bedoelde lijst en geeft hij hiervan kennis aan het bureau.

Voor het overige zijn de hoofdstukken IV tot VI van toepassing.»

Art. 4. Dans la deuxième partie du même Code, dans un livre IIIbis (nouveau) intitulé «De l'aide juridique de première et de deuxième ligne», sont insérées les dispositions suivantes:

«Chapitre Ier. — Disposition générale

Art. 508/1. Pour l'application du présent livre, il faut entendre par:

1° aide juridique de première ligne: l'aide juridique accordée sous la forme de renseignements pratiques, d'information juridique, d'un premier avis juridique ou d'un renvoi vers une instance ou une organisation spécialisées;

2° aide juridique de deuxième ligne: l'aide juridique accordée à une personne physique sous la forme d'un avis juridique circonstancié ou l'assistance juridique dans le cadre ou non d'une procédure ou l'assistance dans le cadre d'un procès y compris la représentation au sens de l'article 728;

3° commission d'aide juridique: la commission visée à l'article 508/2;

4° bureau d'aide juridique: le bureau visé à l'article 508/7;

5° organisation d'aide juridique: toute organisation assurant une aide juridique de première ligne dans un arrondissement judiciaire.

Chapitre II. — De la commission d'aide juridique

Art. 508/2. § 1er. Il y a dans chaque arrondissement judiciaire une commission d'aide juridique. Dans l'arrondissement judiciaire de Bruxelles, il en existe deux: la commission d'aide juridique française et la commission d'aide juridique néerlandaise.

La commission d'aide juridique a la personnalité juridique et détermine son règlement d'ordre intérieur.

§ 2. La commission a son siège au chef-lieu de l'arrondissement ou en tout autre lieu désigné par elle.

§ 3. La commission est composée paritairement, d'une part, de représentants du barreau désignés par l'Ordre des avocats de l'arrondissement judiciaire concerné, et, d'autre part, de représentants des centres publics d'aide sociale et d'organisations d'aide juridique agréées.

Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, les modalités relatives à l'agrément des organisations d'aide juridique ainsi qu'à la composition et au fonctionnement de la commission.

Art. 508/3. La commission d'aide juridique a pour mission:

1° d'organiser les permanences d'aide juridique de première ligne assurées par des avocats et de veiller à leur décentralisation si nécessaire;

2° de promouvoir la concertation et la coordination entre les organisations d'aide juridique et de faciliter le renvoi vers des organisations spécialisées entre autres en favorisant la conclusion de conventions;

3° de veiller à la diffusion, spécialement auprès des groupes sociaux les plus vulnérables, d'informations relatives à l'existence et aux conditions d'accès à l'aide juridique.

Cette diffusion a lieu là où l'aide juridique est assurée ainsi que, notamment, dans les greffes, les parquets, chez les huissiers de justice, dans les administrations communales et les centres publics d'aide sociale de l'arrondissement judiciaire;

4° de formuler les recommandations qu'elle juge utiles sur la base des rapports visés aux articles 508/6 et 508/11 et transmettre ces recommandations et rapports au ministre de la Justice.

Art. 508/4. L'État alloue un subside aux commissions d'aide juridique sur la base de critères objectifs fixés par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres.

Chapitre III. — De l'aide juridique de première ligne

Art. 508/5. § 1er. Sans préjudice de l'aide juridique de première ligne assurée par d'autres organisations d'aide juridique, les permanences d'aide juridique de première ligne sont assurées par des avocats.

L'Ordre des avocats inscrit un fois l'an sur une liste les avocats désireux d'accomplir des prestations au titre de l'aide juridique de première ligne.

La liste mentionne les orientations que les avocats déclarent et qu'ils justifient ou pour lesquelles ils s'engagent à suivre une formation organisée par le Conseil de l'Ordre ou les autorités visées à l'article 488.

Le refus d'inscription sur la liste est susceptible d'appel conformément à l'article 469*bis*.

L'Ordre transmet la liste des avocats à la commission d'aide juridique.

§ 2. Une contribution forfaitaire, fixée par le Roi après avoir consulté les autorités visées à l'article 488, sera réclamée au demandeur pour couvrir l'aide juridique accordée. Cette contribution n'est pas due par les personnes dont les ressources sont insuffisantes et par les personnes y assimilées.

Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, le montant de ces ressources, les pièces justificatives à présenter, ainsi que les personnes y assimilées.

L'avocat vérifie si les conditions de gratuité de l'aide juridique de première ligne sont remplies.

§ 3. Lorsque le renvoi vers une organisation d'aide juridique ou vers l'aide juridique de deuxième ligne s'avère indiqué, le demandeur en est immédiatement informé. L'organisation ou le bureau d'aide juridique en est informé sans délai.

§ 4. L'Ordre des avocats contrôle la qualité des prestations effectuées par les avocats au titre de l'aide juridique de première ligne.

En cas de manquement, le Conseil de l'Ordre peut, par décision motivée, radier un avocat de la liste visée au § 1er, selon la procédure prévue aux articles 465 à 469.

Art. 508/6. Sans préjudice des règles relatives au secret professionnel, les avocats assurant l'aide juridique de première ligne sont tenus d'adresser à la commission d'aide juridique un rapport annuel portant sur les prestations accomplies à ce titre selon les modalités établies par le ministre de la Justice en concertation avec les autorités visées à l'article 488.

Ils font un rapport succinct au bureau des consultations qu'ils ont données.

Chapitre IV. — De l'aide juridique de deuxième ligne partiellement ou entièrement gratuite

Section Ire. — De l'organisation

Art. 508/7. Au sein de chaque barreau, le Conseil de l'Ordre des avocats établit un bureau d'aide juridique selon les modalités et les conditions qu'il détermine.

Le bureau a notamment pour mission d'organiser des services de garde.

L'Ordre des avocats inscrit une fois l'an sur une liste les avocats désireux d'accomplir à titre principal ou à titre accessoire des prestations au titre de l'aide juridique de deuxième ligne organisée par le bureau.

La liste mentionne les orientations que les avocats déclarent et qu'ils justifient ou pour lesquelles ils s'engagent à suivre une formation organisée par le Conseil de l'Ordre ou les autorités visées à l'article 488.

Le refus d'inscription sur la liste est susceptible d'appel conformément à l'article 469*bis*.

Le bureau transmet la liste des avocats à la commission d'aide juridique.

Art. 508/8. L'Ordre des avocats contrôle la qualité des prestations effectuées par les avocats au titre de l'aide juridique de deuxième ligne.

En cas de manquement, le Conseil de l'Ordre peut par décision motivée radier un avocat de la liste visée à l'article 508/7 selon la procédure visée aux articles 465 à 469.

Art. 508/9. § 1er. Pour l'obtention d'une aide juridique de deuxième ligne partiellement ou entièrement gratuite, les personnes accordant l'aide juridique de première ligne renvoient le demandeur vers le bureau.

Le bureau désigne un avocat que le demandeur aura choisi sur la liste visée à l'article 508/7. Le bureau informe l'avocat de sa désignation.

L'avocat dont le nom figure sur la liste et auquel un justiciable se sera adressé directement sans passer par le bureau demande au bureau l'autorisation d'accorder l'aide juridique de deuxième ligne à son client lorsqu'il estime que celui-ci peut bénéficier de la gratuité complète ou partielle. L'avocat fait parvenir au bureau les pièces visées à l'article 508/13.

En cas d'urgence, la personne qui n'a pas d'avocat peut s'adresser directement à l'avocat du service de garde. Cet avocat lui assure l'aide juridique et demande au bureau la confirmation de sa désignation.

§ 2. Un avocat qui intervient en application du présent chapitre ne peut en aucun cas s'adresser directement au bénéficiaire en vue du paiement des frais et honoraires, à moins que le bureau ne l'autorise à percevoir des provisions en cas d'urgence.

Art. 508/10. Lorsque le bénéficiaire ne parle pas la langue de la procédure, le bureau lui propose dans la mesure du possible un avocat parlant sa langue ou une autre langue qu'il comprend et, à défaut, un interprète, conformément aux dispositions de l'article 184*bis* du Code d'instruction criminelle, quelle que soit la nature de la procédure.

Art. 508/11. Les avocats sont tenus de faire régulièrement rapport au bureau selon les modalités établies par le ministre de la Justice en concertation avec les autorités visées à l'article 488.

Le bureau transmet annuellement un rapport sur le fonctionnement de l'aide juridique de deuxième ligne à la commission d'aide juridique et au ministre de la Justice selon les modalités établies par celui-ci.

Art. 508/12. Sauf en cas d'urgence ou d'accord exprès du bureau, il est interdit aux avocats d'accorder une aide juridique de deuxième ligne dans les affaires pour lesquelles ils sont intervenus au titre de l'aide juridique de première ligne visée à l'article 508/4.

Section II. — Du bénéfice de la gratuité complète ou partielle

Art. 508/13. L'aide juridique de deuxième ligne peut être partiellement ou entièrement gratuite pour les personnes dont les ressources sont insuffisantes ou pour les personnes y assimilées.

Le Roi détermine par arrêté délibéré en Conseil des ministres le montant de ces ressources, les pièces justificatives à produire ainsi que les personnes assimilées à celles dont les ressources sont insuffisantes.

Le bureau vérifie si les conditions de gratuité sont remplies.

Le bureau conserve une copie des pièces.

Art. 508/14. La demande tendant au bénéfice de la gratuité complète ou partielle est introduite verbalement ou par écrit par le demandeur ou son avocat figurant sur la liste visée à l'article 508/7.

Sauf en cas d'urgence, toutes les pièces justificatives visées à l'article 508/13 sont jointes à la demande.

En cas d'urgence, le bénéfice de la gratuité complète ou partielle peut être accordé provisoirement au demandeur par le bureau. Dans ce cas, le bureau fixe le délai dans lequel le demandeur doit produire les pièces justificatives visées à l'article 508/13.

Pour statuer sur la demande de la gratuité complète ou partielle, le bureau se prononce sur pièces. Le demandeur ou, le cas échéant, son avocat, est entendu à sa demande ou lorsque le bureau l'estime nécessaire.

Les demandes manifestement mal fondées sont rejetées.

Art. 508/15. Sauf en cas d'urgence, le demandeur et, le cas échéant, son avocat, est informé de la décision du bureau dans les quinze jours de la demande.

Toute décision de refus est motivée.

Sa notification doit contenir les informations utiles pour introduire le recours prévu à l'article 508/16.

Art. 508/16. Le demandeur peut, dans le mois de la notification prévue à l'article 508/15, former un recours auprès du tribunal du travail contre une décision de refus.

Art. 508/17. Si le demandeur a obtenu l'aide juridique entièrement ou partiellement gratuite et souhaite introduire une requête tendant à l'assistance judiciaire, son avocat transmet sans délai les pièces produites pour l'octroi de l'aide juridique au tribunal compétent.

Art. 508/18. Le bureau peut mettre fin à l'aide juridique de deuxième ligne lorsque le bénéficiaire ne satisfait plus aux conditions prévues à l'article 508/13 ou lorsque le bénéficiaire ne collabore manifestement pas à la défense de ses intérêts.

À cette fin, l'avocat dépose une requête motivée au bureau.

Le bureau porte la requête à la connaissance du bénéficiaire et l'invite à formuler ses observations.

Toute décision de mettre fin à l'aide octroyée est communiquée par lettre recommandée à la poste au bénéficiaire. Cette décision est susceptible de recours.

Les articles 508/15 et 508/16 sont d'application.

Chapitre V. — L'indemnisation des avocats

Art. 508/19. § 1er. Les avocats chargés de l'aide juridique de deuxième ligne partiellement ou complètement gratuite font rapport au bureau sur chaque affaire pour laquelle ils ont accompli des prestations à ce titre.

Le bureau attribue des points aux avocats pour ces prestations et en fait rapport au bâtonnier.

Le bâtonnier communique le total des points de son barreau aux autorités visées à l'article 488, lesquelles communiquent le total des points de tous les barreaux au ministre de la Justice.

§ 2. Dès réception de l'information visée au § 1er, le ministre de la Justice peut faire effectuer un contrôle selon les modalités qu'il détermine après concertation avec les autorités visées à l'article 488. Il ordonne le paiement de l'indemnité à ces autorités qui en assurent la répartition par le biais des Ordres des avocats.

Chapitre VI. — De la récupération de l'indemnité de l'État Du droit de l'avocat au paiement intégral des frais et honoraires

Art. 508/20. § 1er. Sans préjudice de sanctions pénales, l'indemnité allouée pour l'aide juridique de deuxième ligne peut être récupérée par le Trésor auprès du bénéficiaire de cette aide :

1° s'il est établi qu'est intervenue une modification du patrimoine, des revenus ou des charges du bénéficiaire et que celui-ci est par conséquent en mesure de payer;

2° lorsque le justiciable a tiré profit de l'intervention de l'avocat de manière telle que si ce profit avait existé au jour de la demande, cette aide ne lui aurait pas été accordée;

3° si l'aide a été accordée à la suite de fausses déclarations ou a été obtenue par d'autres moyens frauduleux.

Dans ce cas, le bureau dresse l'état des frais et honoraires que l'avocat peut encore réclamer au bénéficiaire.

§ 2. Si le bénéficiaire a droit à l'intervention d'une assurance de protection juridique, l'avocat désigné en informe le bureau et le Trésor est subrogé aux droits du bénéficiaire à concurrence du montant de l'aide juridique consentie qu'il a pris en charge.

Si le bénéficiaire a obtenu ladite intervention, le Trésor lui réclame le montant de l'aide juridique consentie.

Si l'avocat du bénéficiaire a obtenu ladite intervention, le Trésor lui réclame le montant de l'aide juridique consentie.

§ 3. La récupération visée au § 1er du présent article se prescrit par cinq ans à compter de la décision d'octroi de l'aide juridique partiellement ou entièrement gratuite, sans que le délai de prescription puisse être inférieur à un an à compter de la perception de l'indemnité par l'avocat.

Chapitre VII. — De la commission d'office des avocats

Art. 508/21. Dans tous les cas où en vertu de la loi un avocat doit être commis d'office, il est désigné par le bâtonnier ou par le bureau, sauf les exceptions prévues par la loi.

Art. 508/22. Lorsque la personne qui doit être assistée n'est pas dans les conditions de ressources visées à l'article 508/13, le bâtonnier désigne l'avocat qui aura été choisi par cette personne. Dans les cas qu'il juge urgents, le bâtonnier désigne un avocat qui participe aux services de garde visés à l'article 508/7.

L'article 459 est applicable en ce qui concerne les honoraires de cet avocat.

Si la personne assistée omet ou refuse de payer, l'État alloue une indemnité à l'avocat commis d'office pour l'accomplissement des prestations pour lesquelles la commission a eu lieu.

En cas de paiement partiel des honoraires par la personne assistée, l'indemnité est diminuée du montant payé.

Lorsqu'une indemnité est octroyée, les chapitres V et VI sont d'application.

Art. 508/23. Lorsque la personne assistée est dans les conditions de ressources visées à l'article 508/13, le bureau désigne un avocat dans la liste visée à l'article 508/7.

Dans les cas qu'il juge urgents, le bâtonnier désigne un avocat qui est inscrit sur la liste visée à l'article 508/7 et en informe le bureau.

Pour le surplus, les dispositions des chapitres IV à VI sont d'application.»

MM. Desmedt et Foret proposent l'amendement que voici :

«À l'article 508-5 proposé, apporter les modifications suivantes :

A. Au § 1er remplacer les mots «sont assurées par des avocats» par les mots «sont gratuites et assurées par des avocats».

B. Supprimer le § 2.»

«In het voorgestelde artikel 508-5 de volgende wijzigingen aanbrengen :

A. In § 1 de woorden «worden de zittingen voor juridische eerstelijnsbijstand gehouden door advocaten» vervangen door de woorden «worden de zittingen voor kosteloze juridische eerstelijnsbijstand gehouden door advocaten».

B. Paragraaf 2 doen vervallen.»

De heren Coveliers en Goris stellen volgend amendement voor :

«In het derde lid van § 1 van artikel 508/9 de woorden «wiens naam op de lijst voorkomt en» doen vervallen.»

«Au troisième alinéa du § 1er de l'article 508/9, supprimer les mots «dont le nom figure sur la liste et.»

De heren Coveliers en Goris stellen volgend amendement voor :

«In het eerste lid van artikel 508/14 de zinsnede «wiens naam voorkomt op de lijst bedoeld in artikel 508/7» doen vervallen.»

«Au premier alinéa de l'article 508/14, supprimer le membre de phrase «figurant sur la liste visée à l'article 508/7.»

De heren Coveliers en Goris stellen volgend amendement voor :

«Het eerste lid van artikel 508/24 vervangen als volgt :

«Wanneer de bijgestane persoon voldoet aan de bij artikel 508/13 bepaalde inkomensvoorwaarden en niet gerechtigd is op een tegemoetkoming binnen het raam van een rechtsbijstandsverzekering, wijst het bureau een advocaat aan, zoals voorzien in artikel 508/9.»

«Remplacer le premier alinéa de l'article 508/24 par le texte suivant :

«Lorsque la personne assistée est dans les conditions de ressources visées à l'article 508/13 et n'a pas droit à une aide dans le cadre d'une assurance de protection juridique, le bureau désigne un avocat comme il est prévu à l'article 508/9.»

De stemming over de amendementen en de stemming over artikel 4 worden aangehouden.

Le vote sur les amendements et le vote sur l'article 4 sont réservés.

Art. 5. Artikel 580 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld als volgt :

«18° van de gevallen waarin beroep wordt ingesteld tegen de beslissingen van het bureau voor juridische bijstand.»

Art. 5. L'article 580 du même Code est complété comme suit :

«18° des recours contre les décisions du bureau d'aide juridique.»

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — Artikel 6 luidt :

Art. 6. Artikel 676 van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen als volgt :

«Art. 676. De Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd besluit welke bewijsstukken moeten worden overgelegd voor de toepassing van dit boek.

Voor de toepassing van deze bepaling kunnen de ambtenaren van het bestuur van financiën ontslagen worden van de geheimhouding die hun opgelegd is bij de gecoördineerde wetten op de inkomstenbelastingen.»

Art. 6. L'article 676 du Code judiciaire est remplacé par ce qui suit :

«Art. 676. Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des ministres les pièces justificatives à produire pour l'application de ce livre.

Pour l'exécution de cette disposition, les agents de l'administration des finances peuvent être déliés du secret professionnel qui leur est imposé par les lois relatives aux impôts sur les revenus.»

De heer Goris c.s. stelt volgend amendement voor :

«Dit artikel vervangen als volgt :

«Art. 6. Het 3° van artikel 676 van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen als volgt :

«3° een schriftelijke verklaring, onder ede bevestigd, waarin hij een omstandige opgave doet van zijn bestaansmiddelen, zijn lasten, de hoofdbestanddelen van zijn vermogen en de wijzigingen die zijn inkomsten mochten hebben ondergaan in de loop van het jaar waarin de aanvraag wordt ingediend.»

«Remplacer cet article par ce qui suit :

«Art. 6. Le 3° de l'article 676 du Code judiciaire est remplacé par ce qui suit :

«3° une déclaration écrite, confirmée sous serment, indiquant en détail ses moyens d'existence, ses charges, les éléments essentiels de son patrimoine et les modifications qui se seraient produites dans ses revenus au cours de l'année dans laquelle la demande est introduite.»

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 6 worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 6 sont réservés.

Art. 7. In artikel 704, eerste lid, van hetzelfde Wetboek worden de woorden «508/16,» ingevoegd tussen de woorden «in de artikelen» en het woord «580».

Art. 7. À l'article 704, premier alinéa, du même Code, les mots «508/16» sont insérés entre les mots «aux articles» et le mot «580».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 8. In artikel 184bis van het Wetboek van strafvordering, ingevoegd bij de wet van 10 oktober 1967 en gewijzigd bij de wet van 22 januari 1975, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

A) De woorden «in deel IV, boek I» worden vervangen door de woorden «in de artikelen 508 tot 508/23».

B) De woorden «bureau voor consultatie en verdediging» worden vervangen door de woorden «bureau voor juridische bijstand».

Art. 8. À l'article 184bis du Code d'instruction criminelle, inséré par la loi du 10 octobre 1967 et modifié par la loi du 22 janvier 1975, sont apportées les modifications suivantes :

A) Les mots «au livre premier de la quatrième partie» sont remplacés par les mots «aux articles 508 à 508/23».

B) Les mots «au livre premier de la quatrième partie» sont remplacés par les mots «bureau d'aide juridique».

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — Artikel 9 luidt :

Art. 9. De Koning bepaalt gelijke inkomensvoorwaarden voor het verkrijgen van het in boek IIIbis van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde recht op gedeeltelijk of volledig kosteloze ju-

ridische bijstand en van de in de artikelen 664 tot 699 van hetzelfde Wetboek bedoelde rechtsbijstand, alsook welke identieke bewijsstukken voor beide moeten worden overgelegd.

Art. 9. Le Roi fixe des conditions de ressources identiques pour l'obtention du bénéfice de l'aide juridique partiellement ou entièrement gratuite, visée au livre IIIbis du Code judiciaire et de l'assistance judiciaire visée aux articles 664 à 699 du même Code et détermine les mêmes pièces justificatives à produire pour l'une et l'autre.

MM. Desmedt et Foret proposent l'amendement que voici :

« Remplacer les mots « partiellement ou entièrement gratuite » par les mots « de deuxième ligne. »

« In dit artikel de woorden « op gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische bijstand » vervangen door de woorden « op juridische tweedelijnsbijstand. »

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 9 worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 9 sont réservés.

Art. 10. De zaken die op de datum van inwerkingtreding van deze wet door het bureau voor consultatie en verdegiging aan de advocaten zijn toegewezen, worden verder door hen behandeld totdat ze zijn beëindigd.

Art. 10. Au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, les affaires attribuées par le bureau de consultation et de défense restent jusqu'à leur terme à la charge des avocats désignés.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 11. De Koning stelt voor iedere bepaling in deze wet de datum van inwerkingtreding vast.

De wet treedt in haar geheel in werking ten laatste op 31 december 1999.

Art. 11. Le Roi fixe la date d'entrée en vigueur de chacune des dispositions de la présente loi.

L'ensemble de la présente loi entre en vigueur au plus tard le 31 décembre 1999.

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — De commissie stelt volgend nieuw opschrift voor : wetsontwerp betreffende de juridische bijstand.

La commission propose un nouvel intitulé ainsi libellé : projet de loi relative à l'aide juridique.

Is de Senaat het eens met die tekst ?

Ce texte rencontre-t-il l'accord du Sénat ? (*Assentiment.*)

Het nieuw opschrift is goedgekeurd.

Le nouvel intitulé est approuvé.

De aangehouden stemmingen en de stemming over het geheel van het wetsontwerp hebben later plaats.

Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.

WETSONTWERP BETREFFENDE DE CRIMINELE ORGANISATIES (EVOCATIE)

Verdaging

PROJET DE LOI RELATIVE AUX ORGANISATIONS CRIMINELLES (ÉVOCATION)

Ajournement

De voorzitter. — Dames en heren, aangezien het wetsontwerp nog niet door de Kamer werd overgezonden, is de bespreking ervan verdaagd.

Mesdames, messieurs, étant donné que le projet de loi ne nous est pas parvenu de la Chambre des représentants, sa discussion est ajournée.

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET TOT WIJZIGING VAN DE BIJZONDERE WET VAN 8 AUGUSTUS 1980 TOT HERVORMING DER INSTELLINGEN

WETSVOORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE NIEUWE GEMEENTEWET, DE GEMEENTEKIESWET, DE WET VAN 19 OKTOBER 1921 TOT REGELING VAN DE PROVINCIERAADSVERKIEZINGEN, DE WET VAN 11 APRIL 1994 TOT ORGANISATIE VAN DE GEAUTOMATISEERDE STEMMING EN DE WET VAN 7 JULI 1994 BETREFFENDE DE BEPERKING EN DE CONTROLE VAN DE VERKIEZINGSUITGAVEN VOOR DE VERKIEZING VAN DE PROVINCIERADEN EN DE GEMEENTERADEN EN VOOR DE RECHTSTREEKSE VERKIEZING VAN DE RADEN VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN, STREKKENDE TOT DE OPRICHTING VAN DISTRICTEN EN DE ORGANISATIE VAN DE RECHTSTREEKSE VERKIEZING VAN HUN RADEN

WETSVOORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE NIEUWE GEMEENTEWET, TENEINDE HET OPRICHTEN VAN STADSDEELRADEN MOGELIJK TE MAKEN

Algemene bespreking

Artikelsgewijze bespreking

PROPOSITION DE LOI SPÉCIALE MODIFIANT LA LOI SPÉCIALE DU 8 AOÛT 1980 DE RÉFORMES INSTITUTIONNELLES

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA NOUVELLE LOI COMMUNALE, LA LOI ÉLECTORALE COMMUNALE, LA LOI DU 19 OCTOBRE 1921 ORGANIQUE DES ÉLECTIONS PROVINCIALES, LA LOI DU 11 AVRIL 1994 ORGANISANT LE VOTE AUTOMATISÉ ET LA LOI DU 7 JUILLET 1994 RELATIVE À LA LIMITATION ET AU CONTRÔLE DES DÉPENSES ÉLECTORALES ENGAGÉES POUR LES ÉLECTIONS DES CONSEILS PROVINCIAUX ET COMMUNAUX ET POUR L'ÉLECTION DIRECTE DES CONSEILS DE L'AIDE SOCIALE, ET VISANT À LA CRÉATION DE DISTRICTS ET À L'ORGANISATION DE L'ÉLECTION DIRECTE DE LEURS CONSEILS

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA NOUVELLE LOI COMMUNALE, EN VUE DE PERMETTRE LA CRÉATION DE CONSEILS DE QUARTIERS

Discussion générale

Discussion des articles

De voorzitter. — Ik stel de Senaat voor deze wetsvoorstellen samen te bespreken.

Je propose au Sénat de joindre la discussion de ces propositions de loi. (*Assentiment.*)

Volgens het Reglement gelden de door de commissie aangenomen teksten als basis voor de bespreking. (*Zie documenten nrs. 1-906/4 en 1-907/8 van de commissie voor de Binnenlandse en Administratieve Aangelegenheden van de Senaat. Zitting 1997-1998.*)

Conformément à notre Règlement les textes adoptés par la commission serviront de base à notre discussion. (*Voir documents nos 1-906/4 et 1-907/8 de la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives du Sénat. Session 1997-1998.*)

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

Mevrouw Van der Wildt (SP), rapporteur. — Mijnheer de voorzitter, de fusie van Antwerpen in 1982 lag aan de basis van de twee wetsvoorstellen met betrekking tot de oprichting van binnengemeentelijke territoriale organen of districtsraden. Het mag dan ook niet verwonderen dat voornamelijk Antwerpse senatoren de wetsvoorstellen indienden. De stad, die 460 000 inwoners telt na de fusie, had spoedig een gedecentraliseerd niveau nodig teneinde de bestuurbaarheid, het contact met en de dienstverlening aan de bevolking te bevorderen. Op eigen initiatief werden in de stad Antwerpen districtsraden opgericht, die fungeren als adviesraden voor de gemeenteraad. De leden konden echter niet rechtstreeks worden verkozen en de bevoegdheden stonden niet vast.

Het voorstel van bijzondere wet wijzigt de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot de hervorming van de instellingen en regelt aldus de bevoegdheid van de gewesten om binnengemeentelijke territoriale organen op te richten. Bovendien wijst het voorstel het administratief toezicht toe aan de gewesten. De Raad van State maakt hiertegen bezwaar omdat hierin niet is voorzien in artikel 41 van de Grondwet. De indieners wijzen er echter op dat artikel 41 onlosmakelijk verbonden is met artikel 162 van de Grondwet, dat de gewesten toestaat het administratief toezicht op de gemeentelijke instellingen te regelen.

Bovendien wordt het toepassingsgebied van artikel 7 van de bijzondere wet, dat bepaalt dat het administratief toezicht op de gemeenten door de gewesten wordt uitgeoefend, uitgebreid tot onderdelen van de gemeenten.

Het voorstel werd in de commissie voor de Binnenlandse en de Administratieve Aangelegenheden aangenomen met zes stemmen tegen twee bij één onthouding.

*De heer Verhofstadt, ondervoorzitter,
treedt als voorzitter op*

De concrete uitvoering van de oprichting van deze districtsraden wordt geregeld in een wetsvoorstel van dezelfde indieners. Het voorstel zelf bevat vijf hoofdstukken: de wijziging van de gemeentewet, de wijziging van de gemeentekieswet, de wijziging van de wet op de provincieraadverkiezingen, de wijziging van de wet op de geautomatiseerde stemming en de wijziging van de wet op de verkiezingsuitgaven.

De herziening van artikel 41 van de Grondwet was een stap in de richting van de wettelijke erkenning van de districtsraden en had als doel de stedelijke besluitvorming en de politiek dichter bij de mensen te brengen. Er werd bepaald dat binnengemeentelijke territoriale organen die aangelegenheden van gemeentelijk belang kunnen regelen, op initiatief van de gemeenteraad kunnen worden opgericht in gemeenten met meer dan 100 000 inwoners en dat hun leden rechtstreeks worden verkozen.

De structuur die aan districten wordt gegeven, stemt zo veel mogelijk overeen met wat geldt voor de gemeenten. De districtsraad kan worden vergeleken met de gemeenteraad, het bureau met het schepencollege, de voorzitter met de burgemeester. De tekst van de gemeentewet wordt zo veel mogelijk gevolgd. Het aantal te verkiezen leden is voor een districtsraad echter verminderd tot twee derden van het aantal zetels van een gemeenteraad bepaald in artikel 8 van de gemeentewet, en de voorzitter wordt verkozen door en uit de leden van de raad, wat niet het geval is voor de burgemeester.

Het systeem van getrapte verkiezingen waarbij het bureau niet rechtstreeks wordt verkozen, maar wordt samengesteld uit verkozen leden van de districtsraad lokte opmerkingen uit van de Raad van State. Het parallelisme met de gemeenteraad en de provincieraad, die hun schepencollege en bestendige deputatie eveneens verkiezen, maakt volgens de indieners zo'n getrapte verkiezing mogelijk.

Het aantal opmerkingen tijdens de besprekingen in commissie was niet gering. Ze illustreerden het begrip voor de situatie van de fusiestad Antwerpen, maar ook de bezorgdheid om de werkbaarheid, de uitvoerbaarheid en de correctheid van de nieuw voorgestelde bepalingen.

Voor de bevoegdheden, de omschrijving van de gedecentraliseerde bevoegdheden, de verantwoordelijkheden, de relatie tussen de gemeenteraad en de districtsraden, de financiële implicaties en de budgetten lokten veel bedenkingen uit.

Er werd veel aandacht besteed aan de mogelijke scenario's die kunnen ontstaan wanneer na rechtstreekse verkiezingen van de districtsraden andere politieke meerderheden in de gemeenteraad worden gevormd. Om willekeur en misbruiken te voorkomen moeten alle districtsraden van eenzelfde stad eenzelfde regime volgen en tevens hetzelfde bevoegdheidspakket toegewezen krijgen. Het voorstel voorziet evenwel in de mogelijkheid voor het centraal bestuur, te weten de gemeenteraad, om in te grijpen wanneer de zaken uit de hand lopen. De districten hebben immers geen rechtspersoonlijkheid en de gemeente blijft dus aansprakelijk.

Over het al dan niet inschrijven in de wet van een negatieve, dan wel positieve lijst van bevoegdheden, werd lang gediscussieerd. Ook de mogelijkheid tot bevoegdheidsdelegatie van andere gezagsniveaus kwam ter sprake. Niet alle leden vonden het evident dat de gewesten rechtstreeks bevoegdheden aan de districten kunnen delegeren. De gemeenteraad zou hoe dan ook als machtigingsorgaan moeten optreden. Vele leden zijn erover bezorgd dat de districtsraden als rechtstreeks verkozen orgaan, maar zonder rechtspersoonlijkheid, een eigen leven gaan leiden en aldus ontsnappen aan de politieke controle van de gemeente. Voor sommige leden ware het beter geweest over te gaan tot volledige defusie en de oude gemeenten weer hun eigen verantwoordelijkheid te laten opnemen.

Sommige leden vrezden moeilijkheden bij een gelijktijdige organisatie van de verkiezingen voor de districtsraden en voor de gemeenteraad. Bovendien zijn het de huidige gemeenteraden die zeer binnenkort tot de oprichting van de districtsraden zullen moeten beslissen om verkiezingen mogelijk te maken. De effectieve oprichting en de organisatie van de werking van de districtsraden zullen door de nieuwe gemeenteraden moeten gebeuren. Een nieuwe gemeenteraad kan dus worden geconfronteerd met districtsraden, terwijl ze die niet wenst. Een gemeenteraad zal het misschien zelfs gedurende zes jaar zonder districtsraden moeten stellen, omdat de vorige gemeenteraad de vereiste beslissingen niet heeft genomen.

De indieners van het voorstel bouwen vooral voort op de resultaten van de proefperiode in Antwerpen, waar reeds een aantal jaren een systeem van adviserende districtsraden fungeert. Voor besturen die dit systeem willen invoeren, is zo een proefperiode eigenlijk aangewezen. Ze maakt het mogelijk om mankementen en kinderziektes op te sporen en een en ander bij te sturen vóór de officiële installatie. Mochten een aantal steden in 2001 districtsraden willen verkiezen en installeren, dan kunnen bij eenvoudige aanpassing van de wet tussentijdse verkiezingen worden georganiseerd.

Artikel 2 van het wetsvoorstel vult de nieuwe gemeentewet aan met een titel XVI betreffende de binnengemeentelijke territoriale organen bedoeld in artikel 41 van de Grondwet. De artikelen 330 tot en met 352 worden toegevoegd; ze handelen over de organisatie en bevoegdheidsverdelingen van deze districtsraden. De auteurs van het voorstel hebben een belangrijk aantal amendementen ingediend om de tekst te verduidelijken. Deze verduidelijkingen werden aanvaard.

Op artikel 340 werd een belangrijk amendement ingediend waardoor de structuur van de bevoegdheidsdelegaties wordt verbeterd en de rechtstreekse toewijzing van bevoegdheden aan de districtsraden door de gewesten, de gemeenschappen en de federale Staat wordt verboden. Wanneer deze bovenliggende niveaus een bevoegdheid delegeren aan de gemeenteraad, kan deze bevoegdheid slechts worden gesubdelegeerd aan de districtsraden als de wet of het decreet dat uitdrukkelijk bepalen.

Het amendement van senator Boutmans dat voorzag in stemrecht en verkiesbaarheid voor inwoners uit de gemeenten die geen Belg of EU-onderdaan zijn, werd niet aanvaard. Als argument hiertegen werd ingeroepen dat de kiesgerechtigden voor de gemeenten en voor de districten dezelfde moeten zijn.

Artikel 3 van het voorstel bevat de wijzigingen aan de gemeentekieswet. Ook in deze wet wordt een nieuwe titel ingevoerd; de nieuwe artikelen 86 tot en met 117 bevatten specifieke bepalingen

voor de districtsraden. De auteurs van het voorstel hebben ook hierop amendementen ingediend waarmee ze tegemoetkomen aan de opmerkingen van de Raad van State en waardoor de tekst wordt verduidelijkt. Al deze amendementen werden aangenomen.

Aangezien de provincieraadsverkiezingen samenvallen met de gemeenteraadsverkiezingen, die nu op hun beurt gebonden kunnen zijn aan de verkiezing van districtsraden, moet ook de wet van 19 oktober 1921 betreffende de provincieraadsverkiezingen enkele technische wijzigingen ondergaan. Deze staan vermeld in artikel 4 van het voorstel.

De artikelen 5 tot en met 14 betreffen de wet van 11 april 1994 tot de organisatie van de geautomatiseerde stemming. Het amendement tot schrapping van artikel 7, ingediend door de auteurs van het voorstel, werd aangenomen. Alle andere artikelen werden aangenomen.

Op de laatste artikelen met betrekking tot de controle van de verkiezingsuitgaven, werden geen amendementen ingediend en de artikelen 15 tot en met 20 werden aangenomen.

Het geamendeerde voorstel werd in zijn geheel aangenomen met tien stemmen tegen één stem. Door de aanneming van wetsvoorstel 907 vervalt het wetsvoorstel van de heer Verreycken tot wijziging van de nieuwe gemeentewet teneinde het oprichten van stadsdeelraden mogelijk te maken.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Caluwé.

De heer Caluwé (CVP). — Mijnheer de voorzitter, mag ik allereerst mevrouw Van der Wildt feliciteren met haar uitstekend verslag. Het is niet eenvoudig deze al bij al ingewikkelde en complexe materie bevattelijk en beknopt weer te geven. Ze heeft dat uitstekend gedaan.

Ik start mijn uiteenzetting met bedenkingen bij het voorstel van bijzondere wet, dat een van de twee uitvoeringswetten bij artikel 41 van de Grondwet is. De andere uitvoeringswet is de gewone wet.

Het nieuwe artikel 41 geeft gemeenten van meer dan 100 000 inwoners de mogelijkheid binnengemeentelijke territoriale organen te belasten met aangelegenheden van gemeentelijk belang. De oude tekst van artikel 41 behield dit recht uitsluitend voor aan de gemeenteraad zelf. Juist daarom noemde de Raad van State in de jaren 80 een eerder voorstel van collega De Beul om bij gewone wet districtsraden te organiseren, ongrondwettig. Daarom werd het grondwetartikel 41 in het begin van deze legislatuur gewijzigd. Het nieuwe artikel 41 bevat nu de vermelding dat de gewesten de bevoegdheid kunnen krijgen bijkomende voorwaarden voor de oprichting van districtsraden op te leggen en de wijze van oprichting ervan te regelen.

Deze bepaling werd in de Grondwet opgenomen ten gevolge van de discussies die de voorbije jaren in het Parlement werden gevoerd. Daarbij werd vastgesteld dat in het noorden en het zuiden van het land anders werd gedacht over de noodzaak om in sommige steden districtsraden op te richten. Vlaanderen voelde de noodzaak sterker aan. De twee grootste steden van het land liggen nu eenmaal ook in het noorden: Antwerpen met 460 000 inwoners en Gent met om en bij 230 000 inwoners.

De indieners van het oorspronkelijke voorstel tot wijziging van artikel 41, die overigens nu ook de uitvoeringswetten hebben ingediend, hadden de bedoeling tot de voorwaarden die de gewesten kunnen bepalen, ook te rekenen het aantal inwoners dat een stad moet tellen alvorens ze districtsraden kan oprichten. Ze wilden eveneens een oplossing bieden voor de vraag of de gemeenteraad dan wel de gewestelijke overheid kan beslissen tot oprichting van districtsraden. Tijdens de bespreking in de Kamer over de herziening van het grondwetartikel werd de oorspronkelijke tekst van de Senaat geamendeerd. De amendementen zorgden ervoor dat nu uitdrukkelijk in de Grondwet staat ingeschreven dat districtsraden enkel kunnen worden opgericht in gemeenten met meer dan 100 000 inwoners en dat de oprichting enkel kan op initiatief van de gemeenteraad.

Daardoor zijn de aangelegenheden die de gewesten verder kunnen invullen beperkter. Toch gaat het nog altijd om belangrijke aspecten, namelijk de vraag bij wie de gemeenteraad de

aanvraag moet doen. We nemen aan dat dit de gewestregering zal zijn, maar dit moet bij decreet uitdrukkelijk worden ingevuld. Het gaat ook om de vraag of de gewestregering de aanvraag steeds automatisch positief moet beoordelen dan wel of ze bijkomende voorwaarden mag stellen. Uit de commissiebesprekingen mogen we mijns inziens toch concluderen dat een van de bijkomende voorwaarden kan zijn dat de gemeenteraad vooraf opgeeft welke bevoegdheden zeker aan de districten worden overgedragen. Wanneer een stad overgaat tot de oprichting van districtsraden, die door de burger ook rechtstreeks worden verkozen, dan moeten we er toch op letten dat de stad ook substantiële bevoegdheden aan haar districten toekent. Indien dit niet gebeurt, dan dreigen er zowel bij de burgers als bij de verkozenen frustraties te ontstaan. Ook de wijze waarop de districtsraden eventueel kunnen worden afgeschaft en de wijze waarop het grondgebied van de stad in districten wordt verdeeld, moeten bij decreet worden geregeld.

Dit zijn maar enkele voorbeelden van wat moet begrepen worden onder de bijkomende voorwaarden waaronder en de wijze waarop deze binnengemeentelijke territoriale organen kunnen worden opgericht.

Naast deze uitdrukkelijk in artikel 41 van de Grondwet voorziene bevoegdheidsoverdracht leek het de indieners ook nuttig uitdrukkelijk te bepalen dat de gewesten de wijze waarop het administratief toezicht op deze binnengemeentelijke territoriale organen georganiseerd wordt, regelen, evenals de uitoefening van dat toezicht. Deze bepaling is in feite overbodig, aangezien artikel 162 van de Grondwet bepaalt dat een bijzondere wet de regeling van het administratief toezicht op de gemeentelijke instellingen toevertrouwt aan de gewestraden. Op grond van die bepaling werd in artikel 7 van de bijzondere wet op de hervorming van de instellingen het administratief toezicht op de gemeenten toevertrouwd aan de gewesten. Hierdoor is het administratief toezicht op de binnengemeentelijke territoriale organen automatisch ook een gewestelijke aangelegenheid geworden. De nieuwe tekst van artikel 41 van de Grondwet bepaalt trouwens dat de districtsbesturen binnengemeentelijke territoriale organen zijn die aangelegenheden van gemeentelijk belang kunnen regelen. Er wordt dus geen bijkomende bestuurslaag ingesteld.

Het wetsvoorstel voorziet overigens niet in een aparte rechts-persoonlijkheid voor de districtsbesturen. De binnengemeentelijke territoriale organen zijn dus gemeentelijke instellingen waarop het administratief toezicht door de gewesten wordt geregeld conform artikel 162 van de Grondwet.

Om alle twijfel weg te nemen achten wij het wel nuttig dit uitdrukkelijk in de bijzondere wet in te schrijven. Deze twijfel was trouwens reeds gezaaid in hoofde van de Raad van State. De Raad verklaart uitdrukkelijk dat het logisch zou zijn dat het administratief toezicht op deze organen door de gewesten wordt geregeld. De Raad meent echter dat dit ook een wijziging van artikel 162 van de Grondwet vereist. De Raad van State ziet daarbij evenwel over het hoofd dat bij de herziening van artikel 41 van de Grondwet zowel in Kamer als in Senaat uitdrukkelijk werd verklaard dat de herziening van artikel 41 een impliciete wijziging van artikel 162 van de Grondwet inhield. Het antwoord dat de indieners in samenwerking met professor Maes van de KUL op het advies van de Raad van State hebben geformuleerd en dat als bijlage bij het verslag werd gevoegd, ontkracht het bezwaar van de Raad van State.

De CVP-fractie zal dit voorstel van bijzondere wet met grote overtuiging aannemen.

Het voorstel van gewone wet waar ik het nu over wil hebben, wijzigt, zoals de rapporteur uitstekend heeft uiteengezet, een aantal federale wetten, in de eerste plaats de gemeentewet en de gemeentekieswet. Hierdoor wordt het kader gecreëerd waarbinnen districtsraden, als ze opgericht worden, moeten functioneren.

Sta me toe, om als hoofdindieners, nog heel even dit kader uiteen te zetten. Zoveel mogelijk werden de structuren van de districtsraden geënt op wat bestaat voor de gemeenten. Er zijn drie soorten organen: een raad, een bureau en een voorzitter, vergelijkbaar met de gemeenteraad, het schepencollege en de burgemeester. De verkiezingen voor districtsraden zullen tegelijkertijd met de gemeenteraadsverkiezingen plaatsvinden. Deze organen zullen

grotendeels werken zoals de gemeentelijke instellingen. Uitzonderingen op deze analogie zijn de volgende: de voorzitter wordt niet zoals de burgemeester aangeduid door de Koning, maar verkozen door de districtsraad. Het aantal districtsraadsleden en het aantal leden van het bureau wordt bepaald op tweederde van respectievelijk het aantal gemeenteraadsleden en het aantal schepenen dat het district had gekregen, mocht het een volwaardige gemeente zijn geweest. Om de representativiteit te verhogen, gebeurt de zetelverdeling in de Raad volgens het systeem-D'Hondt en niet volgens het systeem-Imperiali.

Voor de bepaling van de bevoegdheden hebben wij na een diepgaande en zinvolle discussie in de commissie gekozen voor een systeem waarbij de gemeenteraad zijn bevoegdheden kan delegeren aan de districtsraad, het schepencollege aan het bureau van de districten en de burgemeester aan de voorzitter van de districtsraad. Op grond van het algemene rechtsbeginsel inzake de delegatie van bevoegdheden kan de gemeenteraad het schepencollege en de burgemeester deze delegatie van bevoegdheden waarover zij beschikken op grond van een specifieke regel, slechts doen wanneer deze regel hen daartoe uitdrukkelijk machtigt. Dit heeft tot gevolg dat het effectief invullen van de bevoegdheden van de districten in de komende jaren nog heel wat wetten, decreten, koninklijke besluiten en andere bepalingen over de bevoegdheden van de gemeentelijke organen zullen moeten worden gewijzigd. Als beperking op deze delegatiemogelijkheid hebben we uitdrukkelijk vastgelegd dat de bevoegdheid om personeel in dienst te nemen, en belastingen te heffen, niet kan worden overgedragen, net zo min als de burgemeester zijn politiebevoegdheid kan afstaan.

Ook bij deze gewone wet had de Raad van State enkele opmerkingen en bezwaren. Aan de meeste daarvan zijn we kunnen tegemoetkomen via amendementen. Dit geldt echter niet steeds. Op dergelijke opmerkingen hebben we geantwoord in een juridische nota die bij het verslag werd gevoegd. Ik wil hier zeer kort op ingaan om wat het juridische betreft de puntjes op de i te zetten.

Een eerste opmerking gaat erover dat de Grondwet voor de binnengemeentelijke organen bepaalt dat hun leden rechtstreeks moeten worden verkozen. We moeten hierover duidelijk en eerlijk zijn: een en ander is het gevolg van de amendering van de ontwerp-tekst van artikel 41 van de Grondwet in de Kamer. De oorspronkelijke tekst, zoals hij in de Senaat werd ingediend en goedgekeurd, bevatte niet het zinnetje «hun leden worden rechtstreeks verkozen». Voor de Senaat was de rechtstreekse verkiezing van de leden van de binnengemeentelijke organen een evidentie ten gevolge van de samenhang met artikel 162 van de Grondwet. In onze ogen waren de principes van artikel 162 bepaalt dat de gemeente- en provincieraden rechtstreeks moeten worden verkozen, automatisch ook van toepassing op de binnengemeentelijke territoriale organen.

Een analoge toepassing leek ons vanzelfsprekend zolang de Grondwet niet anders bepaalt. De Kamer vond het echter raadzaam de vereiste van rechtstreekse verkiezing ook in artikel 41 te laten opnemen. Bij de verwoording is er dan ongetwijfeld een kleine fout gemaakt. In plaats van «hun raden worden rechtstreeks verkozen» heeft men de formulering gebruikt «hun leden worden rechtstreeks verkozen». Uit het kamerverslag blijkt evenwel duidelijk dat ook de Kamer van oordeel was dat de structuur van de binnengemeentelijke territoriale organen gelijk zou lopen met die van gemeenten en dat men dus naast een raad een uitvoerend college en een voorzitter zou hebben. Nergens uit het verslag blijkt dat de Kamer de bedoeling had deze uitvoerende colleges rechtstreeks te laten kiezen. Mocht het de bedoeling zijn geweest een uitzondering te maken dan zou men dit wel uitdrukkelijk hebben vastgelegd.

Zelfs de letterlijke interpretatie van de nieuwe teksten van artikel 41 van de Grondwet vormt in feite geen probleem. Om dit te verduidelijken is het nodig de ontstaansgeschiedenis van de nieuwe tekst van de Grondwet even te herhalen. Zoals reeds gezegd, was de enige reden voor de grondwetswijziging inzake de instelling van districtsraden met beslissingsbevoegdheid in grote steden het feit dat het vroegere artikel 41 de regeling van de uitsluitend gemeentelijke belangen voorbehield aan de gemeenteraden. De herziening van dit artikel, die tijdens deze legislatuur heeft

plaatsgevonden, heeft in artikel 41 een tweede, derde en vierde lid ingevoegd. Deze vormen de uitzondering op het eerste lid. In afwijking van de regel dat de uitsluitend gemeentelijke belangen door de gemeenteraden worden geregeld, kunnen er in steden met meer dan 100 000 inwoners binnengemeentelijke territoriale organen worden opgericht die deze aangelegenheden van gemeentelijk belang kunnen regelen.

De leden van deze organen moeten rechtstreeks worden verkozen. Uiteraard moeten alleen de organen die de bevoegdheden uitoefenen die uitsluitend toekwamen aan de gemeenteraden, rechtstreeks worden verkozen. De nieuwe grondwetsbepaling kan niet zo begrepen worden dat voortaan elk binnengemeentelijk territoriaal orgaan rechtstreeks moet worden verkozen. De bureaus en de voorzitters van de districtsraden krijgen volgens dit wetsvoorstel deze bevoegdheden niet. Het wetsvoorstel is immers zo opgevat dat bevoegdheden die vandaag toekomen aan de gemeenteraad voortaan aan de districtsraden kunnen worden toevertrouwd. Bevoegdheden van het schepencollege en van de burgemeester kunnen worden opgedragen aan de bureaus van de districtsraden.

We moeten ervan uitgaan dat de schepencolleges en de burgemeesters vandaag niet beschikken over de bevoegdheid om aangelegenheden van uitsluitend gemeentelijk belang «te regelen». Dit zou immers in strijd zijn met de sinds 1831 in de Grondwet ingeschreven tekst van artikel 41 — voorheen artikel 31 — dat bepaalt dat de regeling van aangelegenheden van gemeentelijk belang uitsluitend toekomt aan de gemeenteraden.

We moeten ervan uitgaan dat de bevoegdheden van het schepencollege en van de burgemeester inzake aangelegenheden van gemeentelijk belang dermate door de gemeenteraad kunnen worden ingeperkt dat de eigenlijke bevoegdheid om de aangelegenheden «te regelen» bij die raad is gebleven. Ons voorstel laat dus geen bevoegdheden en aangelegenheden van gemeentelijk belang regelen door het bureau en de voorzitter, zodat deze organen niet rechtstreeks moeten worden verkozen.

Trouwens, zoals ook de Raad van State opmerkt worden alle leden van de diverse entiteiten aangewezen op grond van hun rechtstreekse verkiezing tot districtsraadslid. Op dit punt wijkt het wetsvoorstel af van de regeling voor de gemeenten. De wet laat toe een burgemeester aan te stellen die niet in de raad werd verkozen. Het wetsvoorstel daarentegen schrijft voor dat de leden en de voorzitter van het bureau door en uit de raad worden verkozen. De leden van het bureau en de voorzitter zijn dus «als lid» rechtstreeks verkozen. Voor de grondwetswijziging van 1970 bepaalde het oude artikel 108 van de Grondwet — het huidige artikel 162 — dat de wetten de toepassing verzekeren van het beginsel van de rechtstreekse verkiezing, «behoudens de uitzonderingen die door de wet kunnen worden gesteld ten aanzien van de hoofden der gemeentebesturen en van de commissarissen der regering bij de provincieraden». De aanwijzing van de schepencolleges en van de bestendige deputatie door de raden in plaats van rechtstreeks door de kiezers, werd niet geacht hiermee in strijd te zijn. Schepenen en bestendig afgevaardigden dienen als raadslid wel rechtstreeks te worden verkozen, maar niet burgemeesters en gouverneurs. Naar analogie daarmee is de aanduiding door de districtsraad van rechtstreeks verkozen districtsraadsleden tot lid van het bureau of tot voorzitter, niet in strijd met de Grondwettelijk vereiste rechtstreekse verkiezing.

Tot zover enkele antwoorden op het bezwaar over de rechtstreekse verkiezing van de leden.

Een volgend bezwaar heeft betrekking op het feit dat de Grondwet voorschrijft dat de wet de bevoegdheden van de binnengemeentelijke territoriale organen bepaalt, terwijl dit wetsvoorstel de gemeenteraad, het schepencollege en de burgemeester laat beslissen over de bevoegdheden die worden overgedragen, zij het met een aantal beperkingen.

Nu hadden de indieners van het oorspronkelijke voorstel tot herziening van artikel 41 van de Grondwet zich laten inspireren door het systeem dat geldt voor de agglomeratie. Voor de agglomeratie is er ook een overdracht van bevoegdheden door de gemeenten naar een hoger niveau. Bij de binnengemeentelijke territoriale organen gaat het om een delegatie naar beneden. In se gaat het om dezelfde rechtsfiguur.

Artikel 165 van de Grondwet stelt dat de wet de bevoegdheden van agglomeraties en federaties bepaalt. De wet ter uitvoering van dit grondwetsartikel heeft evenwel de mogelijkheid ingebouwd dat gemeenten een aantal van hun bevoegdheden aan de agglomeratie kunnen overdragen en dat de staat en de provincie bevoegdheden aan de agglomeratie kunnen toewijzen. Daarbij wordt in geen wettelijke interventie meer voorzien.

Voor de binnengemeentelijke territoriale organen hebben we hetzelfde systeem overgenomen. Met het woordje «bevoegdheden» wordt zowel in artikel 165, voor de agglomeratie, als in artikel 41 van de Grondwet, voor de binnengemeentelijke territoriale organen, in de eerste plaats bedoeld dat de wet hun formele en instrumentele bevoegdheden vastlegt. Hierbij wordt gedacht aan de mate van beslissingsbevoegdheid, de mogelijkheid om personeel in dienst te hebben, belastingen te heffen en dergelijke. Het is geenszins de bedoeling om ook de materiële bevoegdheden uitdrukkelijk bij wet te bepalen.

Voor zover het woordje «bevoegdheden» toch op materiële bevoegdheden slaat, moet erop worden gewezen dat de grondwetgever de wetgever machtigt om alle aangelegenheden van gemeentelijk belang naar de districtsraden over te hevelen. *Qui peut faire le plus, peut faire le moins*. Men kan dit rechtsgeldig beperken tot de aangelegenheden die door de gemeenteraad worden bepaald.

Indien de wetgever zich zou moeten uitspreken over elke bevoegdheid die aan de gemeentelijke districtsraden wordt toevertrouwd, wordt de regeling onwerkbaar. Het gezond verstand zegt dat dit niet de bedoeling van de grondwetgever kan zijn geweest. Wel is het duidelijk dat elke bevoegdheidstoewijzing een wettelijke basis moet hebben. Daarom wordt een opsomming gemaakt van de overheden die bevoegdheden aan de binnengemeentelijke territoriale organen kunnen toewijzen.

Ten slotte merkt de Raad van State ook op, zonder er daarom een bezwaar van te maken, dat het wetsvoorstel in strijd is met een passage uit het kamerverslag. Het wetsvoorstel laat immers de mogelijkheid open dat aangelegenheden die door hogere overheden naar de gemeenten worden gedecentraliseerd, door de districten worden uitgeoefend. Vermoedelijk geeft het kamerverslag echter niet exact de bedoeling van de Kamer weer. Zoals reeds eerder gezegd laten de algemene principes over de delegatie niet toe dat een orgaan aan wie een bevoegdheid werd gedelegeerd, deze bevoegdheid zonder machtiging van de delegerende overheid aan een ander orgaan zou toevertrouwen. Vermoedelijk heeft de Kamer hierop willen wijzen. Men kan toch moeilijk veronderstellen dat de Kamer bedoelde dat gedecentraliseerde bevoegdheden helemaal niet aan de districtsraden kunnen worden toevertrouwd. Indien dit niet mogelijk zou zijn, is de hele hervorming vrij zinloos aangezien het gros van de bevoegdheden die momenteel door gemeenten wordt uitgeoefend, in min of meerdere mate gedecentraliseerde bevoegdheden zijn.

Het leek mij nuttig om hier voor deze juridische aangelegenheden toch nog even de puntjes op de «i» te zetten. Het zou immers betreurenswaardig zijn indien bepaalde juridische muggenzifterijen de totstandkoming van deze hervorming zouden beletten. Niet voor niets staat deze hervorming vandaag samen met verschillende voorstellen tot verbetering van de democratie op de agenda. Het idee om in grote steden districtsraden op te richten ten einde de burger dichter bij het bestuur te brengen, was een uiting van nieuwe politieke cultuur nog vóór deze uitdrukking bestond. Dat geldt ook voor de wijze waarop deze hervorming tot stand kwam. Het gaat om een parlementair initiatief dat de grenzen van meerderheid en oppositie overstijgt. We hopen dan ook dat dit voorstel in de Senaat met een ruime meerderheid zal worden goedgekeurd en dat we zo snel mogelijk de verdere stappen kunnen doen zodat in de steden die ervoor kiezen in het jaar 2000 verkiezingen voor districtsraden kunnen worden gehouden.

M. le président. — La parole est à Mme Cornet d'Elzuis.

Mme Cornet d'Elzuis (PRL-FDF). — Monsieur le président, lors du vote de la révision de l'article 41 de la Constitution le 27 février 1997, MM. Foret et Desmedt avaient exposé les criti-

ques fondamentales formulées par le PRL-FDF à l'encontre de la création des organes territoriaux intracommunaux. Ces critiques pouvaient essentiellement se résumer en trois points.

Premier point, la création d'un nouveau niveau de pouvoir complique encore plus la structure institutionnelle de l'État belge. Plutôt que de rajouter un degré à une pyramide institutionnelle déjà fort complexe, il eut mieux valu reconnaître que certaines fusions de communes avaient été inopportunes et tout simplement procéder à leur «défusion», objectif véritable de la création des organes territoriaux intracommunaux.

Deuxième point, le système choisi pour créer les organes territoriaux intracommunaux est particulièrement confus et compliqué. Le passage par la loi spéciale et le décret spécial dans des mesures difficilement quantifiables rendent particulièrement opaque l'article 41 de la Constitution.

Troisième point, la création des organes territoriaux intracommunaux et l'habilitation faite au décret régional de définir un certain nombre des conditions de leur constitution est annoncée comme un signe précurseur de la régionalisation des lois communales et provinciales à laquelle s'oppose le PRL-FDF.

Le groupe PRL-FDF s'est donc opposé à l'adoption de l'article 41 de la Constitution. De même, il est contre l'adoption des deux lois d'application soumises au vote aujourd'hui pour ces mêmes raisons de principe, bien sûr, mais également pour d'autres, plus spécifiques.

Ces raisons sont les suivantes.

Premièrement, la proposition de loi spéciale qui vous est soumise est inconstitutionnelle. Comme l'a souligné le Conseil d'État, l'organisation et l'exercice de la tutelle sur les organes territoriaux intracommunaux ne pouvaient être confiés au décret. Les appels incantatoires de certains à l'application de l'esprit du texte de l'article 162 à l'article 41 de la Constitution n'y changent rien. Cette inconstitutionnalité vient du fait que, pour des raisons politiques, on n'a pas voulu introduire les organes territoriaux intracommunaux à l'article 162 de la Constitution, ce qui eut été leur place naturelle. Cette option a des conséquences qu'il faut aujourd'hui assumer: les organisations territoriales intracommunales ne sont pas intégrées à l'article 162 de la Constitution et les principes de cet article ne s'y appliquent donc pas.

Deuxièmement, la proposition de loi ordinaire contient les adaptations de législation actuelles jugées nécessaires à la mise en œuvre concrète des organes territoriaux intracommunaux.

Toutes ces modifications suggérées ne sont pas exemptes de critiques à formuler. Je retiendrai quatre points qui me semblent les plus importants, et d'abord, la constitution et la suppression des districts.

Les questions suivantes sont malheureusement restées sans réponse: un conseil communal est-il lié par la décision prise par un précédent conseil de créer des districts? Les conseils communaux peuvent-ils supprimer les districts qu'ils ont créés? Si oui, doivent-ils les supprimer tous ou peuvent-ils n'en supprimer que certains?

Ces questions sont, bien sûr, à prendre en considération en ayant à l'esprit que les districts peuvent avoir des majorités différentes de la majorité communale. La tentation pour les conseils communaux peut alors être grande de faire disparaître certains districts qui lui sont hostiles, districts qui seront cependant composés d'élus directs. On imagine sans peine les tensions que peuvent provoquer de telles situations. Pour illustrer l'ampleur du problème, un membre a d'ailleurs rappelé en commission que c'est à cause des difficultés suscitées par les différences de majorités «conseil communal — district» qu'un projet semblable a échoué à Liège dans les années 80.

Ensuite, l'égalité des districts. Il est confié aux communes un important pouvoir sur les districts: décision de création, définition de certaines compétences, attribution de moyens financiers, etc. Mais rien n'impose formellement aux communes de traiter de manière égale les districts. À nouveau, quand on se souvient que les majorités politiques peuvent fortement différer à l'échelon communal et sous-communal, on entrevoit toutes les discriminations dont pourraient être victimes les districts qui ne seraient pas inféodés au pouvoir communal.

Autre point important encore, le coût budgétaire de la création des districts. À entendre certains membres de la commission de l'Intérieur, on pourrait se laisser bercer par la douce illusion que la création des organes territoriaux intracommunaux n'aura aucun coût financier: on partagerait simplement en autant de parts qu'il y a de districts le budget communal affecté à l'exercice des compétences déléguées. Je ne pense pas qu'il y ait beaucoup d'économistes en commission de l'Intérieur. Mais tout de même, il ne faut pas être grand clerc ni grand comptable pour se rendre compte que la création des organes territoriaux intracommunaux aura des conséquences budgétaires. Ainsi quelles seront les conséquences de la suppression des économies d'échelle? Quelles rémunérations pour les mandataires des organes territoriaux intracommunaux? Quels coûts pour les infrastructures nécessaires à leur fonctionnement?

Enfin, les compétences des organes territoriaux intracommunaux. À l'origine, la proposition de loi prévoyait l'octroi possible de trois types de compétences: la compétence de régir des matières d'intérêt communal dans la mesure où le conseil communal l'y habilite; la compétence de régir un certain nombre de matières expressément déléguées aux communes à condition que l'autorité ayant initialement délégué la compétence marque son accord; la compétence de régir des matières directement attribuées aux organes territoriaux intercommunaux par ou en vertu d'une loi ou d'un décret.

Le Conseil d'État a condamné le fait que la proposition permette l'attribution aux organes territoriaux intracommunaux des compétences autres que d'intérêt communal parce qu'il estime cela contraire à l'article 41 de la Constitution. Les amendements intervenus en commission semblent insatisfaisants parce qu'ils laissent subsister la possibilité de confier aux organes territoriaux intracommunaux des compétences autres que celles expressément et clairement désignées par l'article 41 de la Constitution: les matières d'intérêt communal.

Voilà en quelques mots synthétisées les critiques du PRL-FDF à l'encontre des deux textes qui nous sont soumis aujourd'hui: opposition de principe à la complexification constante des institutions, objections d'inconstitutionnalité, constatation des lacunes des textes. En résumé, refus de se lancer dans une aventure institutionnelle et financière insuffisamment réfléchie et préparée et qui n'a pour seul but que de permettre une diffusion masquée des communes anversoises.

Le PRL-FDF vous met en garde aujourd'hui, messieurs les apprentis sorciers: appliquer en l'état l'article 41 de la Constitution, c'est jouer avec le feu. Et jouer avec le feu dans une poudrière politique telle qu'Anvers peut avoir de lourdes conséquences. *(Applaudissements.)*

M. le président. — La parole est à M. Happart.

M. Happart (PS). — Monsieur le président, le débat que nous avons eu en commission sur la création des districts a été extrêmement intéressant car il a permis de confronter interrogations et points de vue différents, du fait notamment que cette proposition de loi était uniquement signée par des parlementaires de la Communauté flamande. Dès lors, on peut supposer que cette approche du problème était essentiellement dirigée vers les grandes communes flamandes, notamment celle d'Anvers.

J'ai tenté d'expliquer à plusieurs reprises que le fait de passer de la création d'un district par délégation à l'organisation d'une élection directe et, par conséquent, à la mise en place, par suffrage universel, d'un pouvoir complémentaire, peut-être opposé au pouvoir communal, pouvait entraîner un certain nombre de problèmes.

Dans la pratique, le pouvoir communal risque de devoir financer des promesses et des engagements faits par le conseil de district.

Cette disposition provoquera également une augmentation des frais de fonctionnement politique en raison des mandataires supplémentaires qui seront élus.

De nombreuses questions restent encore sans réponses. Les districts auront-ils une personnalité morale distincte? Pourront-ils disposer de biens propres? Quel sera leur statut et quelles seront les responsabilités des conseillers de district, d'une part, et du président du conseil de district, d'autre part, vis-à-vis du pouvoir communal?

Si, à titre personnel, je considère que les districts rapprocheront les pouvoirs du citoyen, il s'agira malgré tout d'un contre-pouvoir. Prenons, par exemple, le cas de la ville d'Anvers où le président du district et l'échevin local feraient partie tous deux de la majorité mais seraient de partis différents. Dans pareille situation, des conflits pourraient aisément surgir. Quelle sera l'obligation d'engagement pour la commune de financer ou d'exécuter les décisions qui seront prises par les districts?

Jusqu'à présent, le PS n'a pu apporter de réponses à toutes ces interrogations, mais il se prononcera en faveur de cette proposition de loi. D'une part, en effet, l'organisation dépend des communes et aussi de la région; d'autre part, ce texte laisse une porte ouverte, car il permettra de répondre à la demande future de création de districts, sur la base d'une loi qui aura été votée et «calquée» d'après une nécessité ayant vu le jour dans une commune importante.

La première considération qui m'est venue à l'esprit lorsque nous avons abordé la problématique des districts, c'est que la ville d'Anvers désire «défusionner» sa commune. Nous suivrons de très près l'évolution de la situation, surtout à Anvers.

Pour ma part, malgré des aspects positifs du texte, je reste perplexe car je me demande si cette disposition n'entraînera pas des difficultés financières pour les communes et des affrontements au niveau du pouvoir.

M. le président. — La parole est à Mme Jeanmoye.

Mme Jeanmoye (PSC). — Monsieur le président, je voudrais tout d'abord féliciter la rapporteuse pour la clarté de son rapport dans une matière très technique.

La proposition de loi de M. Caluwé vise à mettre en œuvre l'article 41 de la Constitution que le groupe PSC a voté l'année dernière, tout en rappelant que cette révision constitutionnelle ne peut, d'une manière ou d'une autre, être considérée comme un premier pas vers la régionalisation de la loi communale.

Le groupe PSC partage l'objectif de cette proposition de loi qui consiste à rapprocher l'autorité locale du citoyen, là où la fusion des communes a donné naissance à des entités administratives trop grandes et trop éloignées de celui-ci.

Cette distance aboutit à ce que les mandataires politiques ne soient plus toujours au courant des besoins et des préoccupations de la population, et que celle-ci ait parfois l'impression de ne plus pouvoir faire entendre sa voix. Or, la démocratie locale est, par essence, le lieu où les responsables politiques sont à l'écoute de la population. La création des conseils de district constitue une réponse à ce déficit démocratique. En effet, dans les grandes villes, les membres des conseils de district peuvent avoir des contacts quotidiens avec les habitants.

Dans d'autres pays européens, des structures administratives intracommunales ont d'ailleurs été créées. C'est le cas notamment en Allemagne, au Royaume-Uni, en Italie, aux Pays-Bas, en Espagne et en Suisse. Dans certains de ces pays, elles ont été la conséquence de l'agrandissement du territoire communal engendré par les différentes réformes communales.

En commission, la discussion de la proposition de loi de M. Caluwé a essentiellement porté sur les compétences de ces conseils de district.

Lors de la révision de l'article 41 de la Constitution, le groupe PSC avait insisté pour que la création de ces nouvelles entités n'aboutisse pas à vider les conseils communaux de leurs attributions. Nous aurions souhaité dresser une liste des compétences des conseils de district. Eu égard à la difficulté d'établir une telle liste, la notion d'intérêt communal n'étant elle-même pas définie, nous

nous sommes ralliés à la solution retenue, à savoir que chaque conseil communal décidera des compétences qu'il délègue aux conseils de district.

Nous avons toutefois insisté pour que deux garde-fous soient mis en place.

Premièrement, les communes doivent déléguer les mêmes compétences à tous les conseils de district. Au sein d'une même commune, il ne peut y avoir de transfert d'attributions à la carte en fonction des majorités existantes dans les conseils de district.

Deuxièmement, certaines matières ne peuvent être déléguées aux conseils de district. Il s'agit du cadre du personnel, du régime disciplinaire, du budget, des comptes, de la fiscalité communale ainsi que du pouvoir du bourgmestre en matière de police. J'avais moi-même déposé un amendement visant à exclure des matières susceptibles d'être déléguées, les compétences relatives à la police. J'ai retiré cet amendement car M. Caluwé en a déposé un plus général. Il est évident qu'à l'heure où l'on crée des zones inter-polices pour des raisons opérationnelles, il serait illogique et paradoxal de transférer les compétences du bourgmestre en matière de police au président du conseil de district.

En ce qui concerne les compétences décentralisées, le Conseil d'État a estimé qu'en vertu de l'article 41 de la Constitution, elles ne peuvent être attribuées aux conseils de district. Cette restriction est sans doute trop absolue vu le nombre de compétences décentralisées qui sont exercées par les communes, mais surtout la difficulté de distinguer clairement les matières décentralisées de celles d'intérêt communal. Exclure les compétences décentralisées des matières déléguées aboutirait à réduire les possibilités de délégation à une peau de chagrin. J'ai néanmoins déposé un amendement visant à supprimer les articles qui permettaient à d'autres autorités, notamment aux régions et aux communautés, de confier directement des compétences aux conseils de district. L'article 41 de la Constitution dispose en effet clairement que ce sont les conseils communaux qui décident de leur création et donc également de leur suppression. Il est dès lors évident que c'est à ces entités que doit revenir le pouvoir de confier des compétences aux conseils de district.

En conclusion, à l'heure où l'on ne cesse de dire que le fossé se creuse entre le pouvoir politique et les citoyens, la création des conseils de district doit rencontrer notre approbation. La mise en place de ceux-ci ne sera toutefois pas simple. Elle requiert le vote de cette loi-ci mais également d'un décret spécial et une décision des conseils communaux concernés. Ces conseils de district seront sans doute d'abord créés là où le déficit démocratique s'est déjà répété et où des conseils de district consultatifs existent et fonctionnent bien. Il s'agira là d'une première expérience qui nous permettra de procéder à une évaluation de la loi et, éventuellement, de l'adapter si cela s'avère nécessaire.

Mon groupe votera par conséquent cette proposition de loi.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Erdman.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer de voorzitter, de afwezigheid van de regering zouden we kunnen zien als een bevestiging dat hier goed parlementair werk wordt geleverd. Het zou kunnen aantonen dat de regering ons vertrouwt.

Doemdenkers hadden ervoor gewaarschuwd dat we deze wijziging van de bestaande wetgeving nooit zouden halen of nooit op tijd zouden verwezenlijken. De brede politieke consensus die uit verschillende invalshoeken is ontwikkeld, heeft voor een dynamiek gezorgd die dat wel mogelijk maakte.

Ik dank de leden van de commissie voor de Binnenlandse en de Administratieve Aangelegenheden. Ze hebben met hun nauwgezette ontleding van de ingediende teksten veel verduidelijkt en ervoor gezorgd dat alles binnen de gestelde termijn kan gebeuren. De Antwerpse gemeenschap die al heel lang vragende partij was, zal daarmee zeker tevreden zijn. We vinden de verschillende standpunten terug in het uitstekende verslag van mevrouw Van der Wildt dat overigens ook aantoont, zonder chauvinistisch te willen klinken, dat we vertrokken zijn van een zuiver Antwerpse benadering.

Al kort na de fusieoperatie in Antwerpen, bleek dat de kloof tussen de bevolking en haar mandatarissen groter werd. Daarom werden adviesraden opgericht, toen ook districtsraden genoemd. Ze gaven de bevolking een spreekbuis. Daar konden de dagelijkse problemen van de straat, de wijk of het district aan bod komen. De raden moesten de verzuchtingen van de lokale bevolking vertalen naar het stadhuis toe. Toch bleef het stadhuis heel ver verwijderd van de bevolking. Omdat het sociale weefsel door de fusieoperatie in de vroegere gemeenten was verdwenen, werden de adviesraden meer en meer een klauwmuur. Gelukkig hebben het college en de gemeenteraad van Antwerpen op een gegeven moment beslist de raden meer dan adviserende bevoegdheden te geven. Binnen een gegeven budget konden de adviesraden dingen realiseren. Meer en meer drong de vraag naar een democratische uitbouw van deze adviesraden zich op.

We zijn erin geslaagd artikel 41 van de Grondwet te wijzigen. Weliswaar moesten we ons daarbij tevreden stellen met de term binnengemeentelijke territoriale organen. Het wordt dus mogelijk zulke organen op te richten, die uiteindelijk toch districtsraden worden genoemd. Met de wijziging van artikel 41 van de Grondwet hebben we wettelijke maatregelen genomen waardoor deze raden kunnen worden uitgebouwd tot verkozen raden met bepaalde bevoegdheden. Dit gebeurde zeker niet alleen met het oog op een eventuele regionalisatie van de gemeente- en de provinciewet, maar ook rekening houdend met de huidige bevoegdheden op de verschillende niveaus.

Ik wil niet ingaan op de technische aspecten van het voorstel. Ik dank de specialisten die de parlementaire werkgroep rond dit voorstel hebben bijgestaan. Daarnaast heeft ook de Raad van State advies gegeven. Ingevolge de bezwaren van de Raad van State hebben de indieners amendementen ingediend om de tekst te verfijnen en een juridische nota aan de commissie voorgelegd. Met die toelichting over de draagwijdte van de artikelen 41 en 162 van de Grondwet werd een antwoord gegeven op de bezwaren van de Raad van State.

Naar aanleiding van de opmerkingen van de leden van de bevoegde commissie werden technische amendementen ingediend. Mevrouw Jeanmoye heeft hier zopas over gesproken. Er heeft lang dubbelzinnigheid geheerst over de vraag of alle districten van een gemeente over dezelfde bevoegdheden moeten beschikken. Deze dubbelzinnigheid werd opgehelderd. Natuurlijk, indien andere steden opteren voor districtsraden, moeten ook zij de mogelijkheid krijgen de bevoegdheden voor hun respectievelijke districtsraden te bepalen in het kader van hun eigen benadering.

Het aantal steden dat eventueel in aanmerking komt voor de oprichting van districtsraden, is niet groot omdat de Grondwet bepaalt dat zij ten minste 100 000 inwoners moeten tellen. Deze steden wordt aangeraden het integrale Antwerpse experiment als inspiratiebron te benutten. Ik heb in de commissie reeds opgemerkt dat elke stad die dit systeem invoert best, vooraleer deze wettelijke regeling toe te passen, een tussenpauze zou inlassen en de districtsraden eerst als adviesraden laat fungeren om niet enkel de bevolking, maar ook de mandatarissen en het beleid van de stad te laten wennen aan de nieuwe benadering. Districtsraden hoeven niet noodzakelijk te leiden tot defusie, een waanbeeld dat herhaaldelijk opdook, maar kunnen het beleid dichter bij de burger brengen, waardoor er een betere dienstverlening kan worden verzekerd en men tegemoet kan komen aan de noden van de bevolking in een grote stad.

De Senaat heeft een grote inspanning gedaan om ervoor te zorgen dat er vandaag nog over dit wetsvoorstel kan worden gestemd. Ik hoop dat deze democratische wetgeving de bevolking op het lokale vlak de mogelijkheid zal bieden haar vertrouwen uit te spreken in het beleid. Op die manier wordt er een draagvlak gecreëerd, dat onontbeerlijk is voor het democratisch functioneren van de instellingen. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, ik betreur dat in het opschrift en in de teksten werd geopteerd voor het gebruik van het begrip districtsraden. Een district is een bestaande administratieve omschrijving binnen de Staat en wordt

op een ander bestuursniveau gebruikt. De Senaat heeft de kans gemist om begrijpelijke termen zoals stadsdeel en stadsdeelraad te gebruiken, waardoor hij zou kunnen bewijzen dat het ons menens is met ons voornemen de teksten begrijpelijker te maken voor de rechtsonderhorigen.

Wat de grond van de zaak betreft, kan ik kort gaan. Tijdens de vorige regeerperiode heb ik immers zelf voorstellen ingediend tot oprichting van stadsdeelraden. In 1995 heb ik deze voorstellen nogmaals ingediend. Ik was ook lid van een districtsraad vanaf de eerste dag van de oprichting ervan in 1982 tot einde 1993. Ik vraag mij af of deze onloochenbare terreinkennis inzake stadsdeelraden of districtsraden een reden kan zijn geweest voor de manier waarop ik werd behandeld in deze materie.

Ik toonde mijn manifeste betrokkenheid reeds voor 1995 en opnieuw in 1995. In 1998 kwamen de voorstellen van collega Caluwé c.s. Gezien de chronologie, was het misschien aangewezen het voorstel van 1998 toe te voegen aan het voorstel van 1995, maar in het licht van de nieuwe politieke cultuur is het omgekeerde gebeurd. Ik meende daarnet nochtans van de hoofdindieners van het voorstel 1998 gehoord te hebben dat het pleiten voor districtsraden al een uiting was van nieuwe politieke cultuur nog voor het woord bestond. Ik dank hem uiteraard voor zijn appreciatie van mijn inspanningen in 1995.

Op die eerste eigenaardigheid volgde een andere. Ikzelf, als indiener van het voorstel 1995, werd er niet van op de hoogte gebracht dat het stuk werd behandeld in de commissie. Het is nog eigenaardiger dat dit nooit verscheen op een agenda. Geen enkele collega heeft de bespreking van het voorstel ooit kunnen terugvinden op een uitnodiging. Het leek wel of men wilde voorkomen dat mensen met terreinkennis zouden worden gealarmeerd door de agenda en in de commissie zouden opdagen. Ik heb uiteraard het volste vertrouwen in het commissielid van het Vlaams Blok, dat trouwens zijn verbazing over deze gang van zaken in de commissie heeft uitgedrukt. Zelfs nadat hij de voorzitter van de commissie op de hoogte had gebracht, verscheen dit voorstel nooit op de agenda. Blijkbaar bestond bij iemand de vrees voor de terreinkennis van een voormalig lid van een districtsraad. Toch werd het voorstel blijkens het verslag waarin twee zinnen en ook de slotparagraaf verwijzen naar mijn voorstel behandeld in de commissie. Toch wordt het geagendeerd in de plenaire vergadering, nadat het blijkbaar op anonieme wijze in de commissie werd behandeld.

Ik zal echter niet zoeken naar verdragingsmogelijkheden en vragen om het voorstel terug naar de commissie te sturen. Ik ga daar zelfs niet op aandringen omdat ik meen dat de grond van de zaak belangrijk genoeg is om geen verdragingsmanoeuvres in te lassen. Voorgaande opmerkingen mogen niet worden geïnterpreteerd als een sneer naar de medewerkers in de commissie of naar het personeel dat de agenda's moet opstellen, want zij leveren enkel uitvoerend werk. De verantwoordelijkheid voor de opdrachten ligt voor de volle honderd procent bij de voorzitter van de commissie. Zij is geen personeelslid, maar een collega senator en ik neem aan dat alle mogelijke en onmogelijke eigenaardigheden op haar conto kunnen worden geschreven.

Dezelfde voorzitter zorgde eergisteren in ditzelfde dossier voor de klap op de vuurpijl. Nadat de commissie was uitgesteld van de voormiddag naar de namiddag waren er nogal wat commissieleden die om 15 uur hun opwachting maakten en die toen te horen kregen dat zij moesten wachten tot 16 uur omdat de voorzitter nog aan het eten was. Er zijn grenzen aan de wijze waarop men niet alleen indieners van voorstellen of commissieleden, maar ook buitenstaanders die aan een commissievergadering deelnemen kan behandelen. Ik stel hier een totaal gebrek aan respect vast voor de collega's.

Ondanks al deze eigenaardigheden, is er toch een aangenomen tekst uit de bus gekomen. Het Vlaams Blok zal zowel het voorstel van bijzondere wet als het voorstel van gewone wet goedkeuren omdat de inrichting van de stadsdeelraden beantwoordt aan een noodzaak. Het Antwerpse experiment heeft aangetoond dat een en ander goed kan functioneren.

Ik heb wel vernomen dat er in de gemeente Voeren geen districtsraden zullen worden ingericht. Ik kan daarvoor begrip opbrengen — een gemeente met vierduizend zielen — maar voor

een stad met een half miljoen inwoners zou ik dat uiteraard niet kunnen begrijpen. Al naargelang de gemeente of de stad van waaruit de opmerkingen afkomstig zijn, verschilt ook de teneur.

Wij zijn overtuigd voorstander van de inrichting van stadsdeelraden omdat voor het half miljoen inwoners de aanspreekbaarheid van de 55 Antwerpse gemeenteraadsleden nagenoeg onbestaand is. De verschillen in electorale voorkeur tussen de verschillende stadsdelen komen bij de verkiezing van een gemeenteraad niet tot uiting. Er zijn stadsdelen, ik denk nu toevallig aan het min of meer gekende Borgerhout, die zich niet herkennen in de samenstelling van de gemeenteraad, maar die dat wel zullen doen in de samenstelling van een stadsdeelraad of een districtsraad. Agalev van zijn kant wil echter ook die herkenbaarheid ongedaan maken en gunt de Vlaamse Borgerhoutenaars dit recht niet. Het heeft dan ook een amendement ingediend om zijn ideologische onverdraagzaamheid kracht bij te zetten.

Over de grond van de zaak, de aanspreekbaarheid van de mandatarissen, zijn wij het eens. Niettemin zal één Vlaams Blok-senator zich bij de stemming over het voorstel van gewone wet onthouden. Het Vlaams Blok wil hiermee zijn onvrede, ja zelfs zijn misprijzen uitdrukken voor de wijze waarop dit voorstel werd behandeld. Deze handelwijze getuigt van minachting, niet alleen voor de indieners van voorstellen en voor de commissieleden, maar ook voor het goed functioneren van de commissie zelf.

Het Vlaams Blok is dus voorstander van de inrichting van stadsdeelraden of districtsraden, maar keurt de handelwijze van de commissievoorzitter in verband met de werkzaamheden in de commissie ten stelligste af. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene bespreking gesloten en vatten we de artikelsgewijze bespreking aan.

Plus personne ne demandant la parole, la discussion générale est close et nous passons à l'examen des articles.

Artikel één van het voorstel van bijzondere wet luidt :

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. Artikel 6, § 1, VIII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wordt aangevuld met een 4°, luidende :

« 4° de voorwaarden waaronder en de wijze waarop binnegemeentelijke territoriale organen, bedoeld in artikel 41 van de Grondwet, kunnen worden opgericht. »

Art. 2. L'article 6, § 1er, VIII, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles est complété par un 4°, libellé comme suit :

« 4° les conditions et le mode suivant lesquels les organes territoriaux intracommunaux visés à l'article 41 de la Constitution peuvent être créés. »

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. In de aanhef van artikel 7 van dezelfde bijzondere wet worden de woorden « de gemeenten en de agglomeraties en federaties van gemeenten: » vervangen door de woorden « de agglomeraties en federaties van gemeenten, de gemeenten en de binnengemeentelijke territoriale organen, bedoeld in artikel 41 van de Grondwet: »

Art. 3. Dans la phrase liminaire de l'article 7 de la même loi spéciale, les mots « les communes et les agglomérations et fédérations de communes » sont remplacés par les mots « les aggloméra-

tions et fédérations de communes, les communes et les organes territoriaux intracommunaux visés à l'article 41 de la Constitution».

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — We stemmen later over het geheel van het voorstel van bijzondere wet.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble de la proposition de loi spéciale.

Wij bespreken nu de artikelen van het wetsvoorstel tot oprichting van districten.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — Artikel 2 luidt:

Hoofdstuk I. — *Wijzigingen van de gemeentewet*

Art. 2. De nieuwe gemeentewet wordt aangevuld met een titel XVI, luidend als volgt:

«Titel XVI. — De binnengemeentelijke territoriale organen als bedoeld in artikel 41 van de Grondwet.

Hoofdstuk I. — Het bestuur van het district

Art. 330. Elk districtsbestuur omvat een raad, districtsraad genoemd, een bureau en een voorzitter.

Art. 331. § 1. In gemeenten met meer dan 100 000 inwoners kunnen, op initiatief van de gemeenteraad, binnengemeentelijke territoriale organen worden opgericht. De leden van de districtsraden worden voor zes jaar gekozen door de vergadering van de gemeenteraadskiezers die in de bevolkingsregisters van de gemeente zijn ingeschreven als wonende in de betrokken gebiedsomschrijving. De verkiezingen worden georganiseerd op dezelfde dag als de gemeenteraadsverkiezingen. De verkiezing wordt geregeld door de bepalingen opgenomen in de gemeentekieswet.

§ 2. Het aantal voor de districtsraden te verkiezen leden wordt bepaald op twee derden van het aantal zetels bepaald in artikel 8 toegepast op de overeenkomstige gebiedsomschrijvingen. Het resultaat van deze deling wordt afgerond naar het hoger oneven getal. Artikel 5 is van overeenkomstige toepassing.

§ 3. De bepalingen van de artikelen 2, 4, 7, 9, 10, 11, 12, § 1, 12bis, 17, 22, 71, 73, 75, 76, 77, 80 en 81 betreffende de gemeenteraden en hun leden zijn van overeenkomstige toepassing op de districtsraden en hun leden, evenwel met dien verstande dat:

1° in artikel 10, tweede, vierde en zesde lid, artikel 11, eerste en tweede lid, artikel 75, tweede lid, artikel 76 en artikel 77, tweede en vijfde lid, het bureau van de districtsraad in de plaats treedt van het college van burgemeester en schepenen;

2° in artikel 80 de voorzitter van de districtsraad in de plaats treedt van de burgemeester.

§ 4. Er bestaat een onverenigbaarheid tussen het mandaat van gemeenteraadslid en lid van de districtsraad. De tot gemeenteraadslid verkozenen kan het mandaat van districtsraadslid niet opnemen.

Art. 332. § 1. De districtsraden kiezen uit hun midden een voorzitter en de leden van het bureau. Een lid van het college van burgemeester en schepenen zit de installatievergadering voor tot wanneer het bureau wordt verkozen. De verkiezing gebeurt door goedkeuring van een lijst van kandidaten. De verkozenen van de raad kunnen dergelijke lijsten voordragen. Dit dient te gebeuren door een gedagtekende akte van voordracht neer te leggen in de

handen van de voorzitter van de raad, uiterlijk drie dagen vóór de vergadering waar het bureau wordt verkozen. Om ontvankelijk te zijn moeten op een voordrachtlijst zoveel kandidaten voorkomen als er leden deel uitmaken van het bureau van de districtsraad. De akte van voordracht moet ondertekend zijn door ten minste een meerderheid van hen die op dezelfde lijst werden verkozen en door de kandidaten die op de voordrachtlijst voor het bureau voorkomen. Ook ingeval op de voordrachtlijst kandidaten voorkomen die verkozen werden op verschillende lijsten, moet de voordrachtlijst telkens ondertekend zijn door de meerderheid van de verkozenen van elke lijst waarvan zich een verkozenen als kandidaat op de voordrachtlijst voor het districtsbureau bevindt. Ingeval de lijst waarop het kandidaat-bureaulid voorkwam slechts twee verkozenen telt, volstaat, voor de naleving van het voorgaande, de handtekening van één onder hen. Behoudens ingeval van overlijden van, of afstand van het mandaat van districtsraadslid door een voorgedragen kandidaat, kan niemand meer dan één akte van voordracht ondertekenen. Ingeval van overlijden van, of afstand van het mandaat van districtsraadslid door een voorgedragen kandidaat kunnen er, tot op de samenkomst van de districtsraad ter verkiezing van het bureau, nieuwe lijsten worden ingediend bij de voorzitter van de vergadering. Deze lijsten moeten aan de bovenvermelde voorwaarden beantwoorden.

De eerste op de voordrachtlijst vermelde naam wordt bij verkiezing automatisch voorzitter van de districtsraad. De rangorde van de leden van het bureau stemt overeen met de rangorde waarin de lijst werd opgemaakt.

De verkiezing geschiedt bij geheime stemming en bij volstreekte meerderheid. Wanneer er slechts één lijst werd voorgedragen, geschiedt de stemming in één ronde; in elk ander geval en indien na twee stemmingen geen lijst de meerderheid heeft verkregen, geschiedt de herstemming over de twee lijsten die de meeste stemmen hebben behaald; staken de stemmen bij herstemming dan is de lijst die de jongste kandidaat bevat, verkozen.

Deze installatievergadering wordt samengeroepen door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente, ten laatste op 31 januari van het jaar waarin het mandaat van de nieuw verkozen districtsraad ingaat.

§ 2. Bij een tussentijdse vacature voor het lidmaatschap van het bureau of het voorzitterschap ten gevolge van ontslag of overlijden, gaat de raad binnen drie maanden over tot de opvolging. De verkozenen voor de raad kunnen daartoe kandidaten voordragen. Hiervoor dient per mandaat een gedagtekende akte van voordracht te worden neergelegd in de handen van de voorzitter van de raad, uiterlijk drie dagen vóór de vergadering waar de verkiezing op de agenda staat.

Om ontvankelijk te zijn, moeten de akten van voordracht ondertekend zijn door ten minste een meerderheid van hen die op dezelfde lijst werden verkozen en door de voorgedragen kandidaat. Ingeval de lijst waarop het kandidaat-bureaulid of de kandidaat-voorzitter voorkomt, slechts twee verkozenen telt, volstaat, voor de naleving van het voorgaande, de handtekening van één onder hen. Behoudens ingeval van overlijden van, of afstand van het mandaat van districtsraadslid door een voorgedragen kandidaat, kan niemand meer dan één akte van voordracht ondertekenen voor hetzelfde mandaat.

De verkiezing geschiedt bij geheime stemming en bij volstreekte meerderheid, door zoveel afzonderlijke stemmingen als er tijdens de vergadering van de raad mandaten te begeven zijn.

Wanneer voor een te begeven mandaat slechts één kandidaat werd voorgedragen geschiedt de stemming in één ronde; in elk ander geval en indien na twee stemmingen geen kandidaat de meerderheid heeft verkregen, geschiedt de herstemming over de twee kandidaten die de meeste stemmen hebben behaald; staken de stemmen bij de herstemming, dan is de oudste in jaren verkozen.

§ 3. Het aantal leden van het bureau, met inbegrip van de voorzitter, wordt bepaald op twee derden van het aantal leden bepaald door artikel 16 toegepast voor de overeenkomstige gebiedsomschrijving, met een maximum van vijf; bij breuk wordt afgerond naar het hoger aantal. Artikel 5 is van overeenkomstige toepassing.

§ 4. De bepalingen van de artikelen 3, 4, 14, 14bis, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 72, 74, 80, 81 en 83 zijn voor zover zij respectievelijk de burgemeester en de schepenen betreffen ook van toepassing respectievelijk op de voorzitter en op de leden van het bureau met dien verstande dat:

1° in artikel 18, tweede tot vierde lid, het bureau in de plaats treedt van het college van burgemeester en schepenen en de wijze van vervanging ingeval van verhindering, bedoeld in het laatste lid, die is welke bepaald wordt door § 2 van dit artikel;

2° de wedde van de leden van het bureau en van de voorzitter wordt bepaald door de Koning, daarbij kan rekening gehouden worden met de omvang van de bevoegdheden die aan de districten toegewezen worden, alsook met het inwonersaantal van het district;

3° de in artikel 22 voor het ontslag van een schepen opgenomen regeling zowel geldt voor de voorzitter als voor de leden van het bureau; het ontslag wordt ingediend bij de districtsraad;

4° in artikel 80, derde lid, het lid van het schepencollege dat de installatievergadering voorziet in de plaats treedt van de burgemeester, voor wat de eedafneming van de leden van het bureau betreft, en in artikel 80, vierde lid, het lid van het schepencollege die de installatievergadering voorziet in de plaats treedt van de provinciegouverneur, voor wat de eedafneming van de voorzitter betreft;

5° de in artikel 83 voor de schorsing en de afzetting van de schepenen opgenomen bepalingen gelden zowel voor de voorzitter als voor de leden van het bureau.

Art. 333. § 1. Er is in elk districtsbestuur een secretaris.

§ 2. De districtssecretaris wordt door de gemeenteraad aangezien op de wijze bepaald in artikel 25, § 1.

§ 3. De bepalingen van de artikelen 25, § 2, 26, 26bis, § 1, 27, 50, 108, 108bis, 109 en 111 zijn van overeenkomstige toepassing op de secretaris met dien verstande dat:

1° in deze bepalingen de gemeenteraad moet worden vervangen door de districtsraad, het college van burgemeester en schepenen door het bureau van de districtsraad en de burgemeester door de voorzitter;

2° het door de gemeenteraad goedgekeurd, administratief en geldelijk statuut ook van toepassing is op de secretaris;

3° de gemeentelijke organen bevoegd blijven in tuchtangelegenheden jegens de secretaris waarbij echter voorafgaandelijk advies aan het bureau van de districtsraad moet worden gevraagd.

Hoofdstuk II. — Vergaderingen, beraadslagingen, besluiten van de districtsraden

Art. 334. § 1. De bepalingen van de artikelen 84 tot 101 zijn van overeenkomstige toepassing op de districtsraden met dien verstande dat in deze bepalingen de gemeenteraadsleden of de gemeenteraad moeten worden vervangen door de leden van de districtsraden of de districtsraad, het college van burgemeester en schepenen door het bureau en de burgemeester door de voorzitter.

§ 2. De ingevolge artikel 84 aan de leden van de districtsraden toekomende rechten betreffen alleen het bestuur en de instellingen van het district.

Art. 335. Aan de gemeenteraadsleden en aan de inwoners van het district of aan de ambtenaar die daartoe opdracht heeft gekregen, hetzij van de provinciegouverneur of van de bestendige deputatie van de provincieraad, hetzij van de burgemeester of van het college van burgemeester en schepenen, mag niet worden geweigerd ter plaatse inzage te nemen van de besluiten van de districtsraad.

Hoofdstuk III. — Vergaderingen, beraadslagingen en besluiten van het bureau

Art. 336. De bepalingen van de artikelen 103 tot 106 zijn van overeenkomstige toepassing op de vergaderingen, beraadslagingen en besluiten van het bureau, met dien verstande dat de voorzitter optreedt in de plaats van de burgemeester en dat het college van burgemeester en schepenen wordt vervangen door het bureau.

Hoofdstuk IV. — Bepalingen toepasselijk op de akten van de districtoverheden

Art. 337. Het opmaken en de bekendmaking van de akten van de districtsraden en van hun bureaus, geschiedt op dezelfde wijze als bepaald voor de akten van de gemeenteraden en colleges doch de organen van het district treden hier in de plaats van de gemeenteraad en van het college.

Art. 338. De reglementen en verordeningen van de districtsraad worden door de voorzitter bekendgemaakt, overeenkomstig het bepaalde in artikel 112. Zij zijn verbindend overeenkomstig het bepaalde in artikel 114.

Hoofdstuk V. — Bevoegdheden

Art. 339. De handelingen van de districtsraden, van het bureau en van de voorzitter mogen niet in strijd zijn met de Grondwet, de wetten en de besluiten van de federale overheid, de decreten, de ordonnances, de reglementen en de besluiten van de gewesten en gemeenschappen noch met de besluiten van de provinciale overheden, noch met de besluiten van de gemeenteraad of het college van burgemeester en schepenen.

Art. 340. § 1. 1° De gemeenteraad kan bevoegdheden van gemeentelijk belang waarover hij beschikt en die hij nader bepaalt, overdragen aan de districtsraden.

2° De gemeenteraad kan bevoegdheden die hem door andere overheden werden opgedragen, overdragen aan de districtsraden voor zover de regel die de gemeenteraad deze bevoegdheid toeweest, de raad daartoe machtigt.

3° Wanneer een hogere overheid de uitvoering van een bepaalde regel heeft opgedragen aan de gemeenteraad, kan de raad deze opdracht overdragen aan de districtsraden voor zover de regel die de gemeenteraad deze opdracht toeweest, de raad daartoe machtigt.

§ 2. 1° Het college van burgemeester en schepenen kan bevoegdheden van gemeentelijk belang waarover het beschikt en die het nader bepaalt, overdragen aan de bureaus van de districtsraden.

2° Het college van burgemeester en schepenen kan bevoegdheden die het door andere overheden werden opgedragen, overdragen aan de bureaus van de districtsraden voor zover de regel die het college deze bevoegdheid toeweest, het college daartoe machtigt.

3° Wanneer een andere overheid of de gemeenteraad de uitvoering van een bepaalde regel heeft opgedragen aan het college van burgemeester en schepenen, kan het college deze opdracht overdragen aan de bureaus van de districtsraden voor zover de regel die het college deze opdracht toeweest, het college daartoe machtigt.

§ 3. 1° De burgemeester kan bevoegdheden van gemeentelijk belang waarover hij beschikt en die hij nader bepaalt, overdragen aan de voorzitters van de districten.

2° De burgemeester kan bevoegdheden die hem door andere overheden werden opgedragen, overdragen aan de voorzitters van de districten voor zover de regel die de burgemeester deze bevoegdheid toeweest, hem daartoe machtigt.

3° Wanneer een andere overheid, de gemeenteraad of het college van burgemeester en schepenen de uitvoering van een bepaalde regel heeft opgedragen aan de burgemeester, kan de burgemeester deze opdracht overdragen aan de voorzitters van de districten voor zover de regel die de burgemeester deze opdracht toeweest, hem daartoe machtigt.

§ 4. Aangelegenheden betreffende de personeelsformatie van de gemeente, de tuchtregeling, de gemeentebegrotingen, de gemeenterekeningen en de gemeentebelastingen kunnen niet in aanmerking komen voor die bevoegdheidsoverdracht.

§ 5. In afwijking van § 3, kunnen de bevoegdheden van de burgemeester inzake politieaangelegenheden niet in aanmerking komen voor bevoegdheidsoverdracht aan de voorzitters van de districten.

§ 6. Bij de toewijzing van de bevoegdheden moeten alle districten op een gelijke wijze behandeld worden. De gemeentelijke overheden zorgen ervoor dat het personeel en de financiële midde-

len die de districten op grond van de artikelen 346 en 347 van deze wet, ter beschikking gesteld worden, in overeenstemming zijn met de bevoegdheden die hen toevertrouwd worden.

Art. 341. Indien naar het oordeel van de gemeenteraad een stedelijk belang in het district voorzieningen vordert waaromtrent de districtsraad op grond van artikel 340 bevoegd is, verleent deze aan de uitvoering daarvan medewerking zoals door de gemeenteraad in zijn desbetreffende besluit is bepaald.

De districtsraad neemt daartoe alle uitvoeringsbesluiten.

Tot de in het eerste lid bedoelde medewerking is de districtsraad gehouden onmiddellijk nadat hem het besluit van de gemeenteraad is medegedeeld.

Wordt door de districtsraad de medewerking geweigerd, dan start een overlegprocedure waarin een reglement voorziet dat door de gemeenteraad wordt opgesteld. Eindigt deze overlegprocedure niet met een consensus, dan kunnen burgemeester en schepenen voorzien in de uitvoering van de beslissing van de gemeenteraad door het gebruik van de daartoe op de begroting van het district ingeschreven kredieten. Dit geschiedt eerst nadat de districtsraad zijn weigering aan het gemeentebestuur heeft kenbaar gemaakt. Het daartoe strekkende besluit wordt genomen in de eerste vergadering van de districtsraad volgend op de mededeling van het besluit van de gemeenteraad. Het niet-verlenen van antwoord vanwege de districtsraad in de eerste vergadering volgend op de mededeling van het besluit van de gemeenteraad wordt beschouwd als een weigering.

Bij hoogdringendheid die uitdrukkelijk gemotiveerd wordt of in geval van dwingende en onvoorziene omstandigheden, kan de gemeenteraad, in afwijking van het eerste tot en met het vierde lid, het college van burgemeester en schepenen de uitvoering van de nodige voorzieningen opdragen, ook al behoren deze tot de bevoegdheid van een districtsraad.

Art. 342. De artikelen 118, 119, 120 en 120*bis* zijn eveneens van toepassing op de districtsraden met dien verstande dat:

1° ook de gemeenteraad met toepassing van artikel 118 een voorafgaand onderzoek kan voorschrijven;

2° reglementen en politieverordeningen eveneens niet strijdig mogen zijn met de besluiten van het schepencollege en de gemeenteraad. De politieverordeningen moeten bovendien goedgekeurd worden door de gemeenteraad vooraleer zij van toepassing kunnen zijn.

3° in de tekst het woord «gemeenteraad» moet verstaan worden als «districtsraad» en het woord «gemeente» als «district.»

Art. 343. Benevens de beslissingsbevoegdheden waarover de districtsraad beschikt op grond van deze wet, heeft de districtsraad ook een algemene adviesbevoegdheid voor alle aangelegenheden die betrekking hebben op het district.

Art. 344. § 1. Het bureau van de districtsraad is belast met:

1° het beheer van de inrichtingen die door het district werden opgericht;

2° de leiding van de werken van het district.

§ 2. Het schepencollege kan de bureaus van de districten belasten met:

1° het beheer van gemeentelijke inrichtingen die in het district gelegen zijn;

2° de vaststelling van de rooilijnen, met inachtnaam van de bepalingen van artikel 123, 6°;

3° het beheer van eigendommen van de gemeente die in het district gelegen zijn;

4° het doen onderhouden van buurtwegen en waterlopen, met inachtnaam van de bepalingen van artikel 123, 11°.

§ 3. De artikelen 125 en 126 zijn van overeenkomstige toepassing op het bureau van de districtsraad, met dien verstande dat de voorzitter optreedt in de plaats van de burgemeester en dat het college van burgemeester en schepenen wordt vervangen door het bureau.

Art. 345. Elke districtsraad doet een voorstel voor een eigen personeelsformatie die rekening houdt met de eigen behoeften en die als zodanig deel uitmaakt van de door de gemeenteraad voor

de gehele gemeente vastgestelde personeelsformatie. De districtsraad doet voorstellen doch de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid blijft bij het gemeentebestuur.

Na goedkeuring van de personeelsformatie door de gemeenteraad wordt het personeel voor de districten ter beschikking gesteld door het college van burgemeester en schepenen.

Deze personeelsleden, die tewerkgesteld zijn in de districtsbesturen, blijven deel uitmaken van het gemeentelijk personeelsbestand en zij hebben het recht om binnen de gestelde voorwaarden mee te dingen voor andere ambten. Het toezicht zoals bepaald in artikel 123, 10°, van de nieuwe gemeentewet ten aanzien van het aan het district geaffecteerde personeel, wordt uitgeoefend door het bureau van de districtsraad.

De gemeentelijke organen blijven bevoegd in tuchtaangelegenheden, zij treden op na voorafgaandelijk advies van het bureau van de districtsraad.

Art. 346. De gemeenteraad bepaalt de criteria op grond waarvan jaarlijks een algemene dotatie en/of specifieke dotaties uit de gemeentebegroting worden verstrekt aan de districten.

Art. 347. De districtsraden moeten steeds vooraf advies uitbrengen over de manier waarop de financiering van de districten moet gebeuren.

Art. 348. De bepalingen betreffende de begrotingen en de rekeningen van de gemeenten zijn van toepassing op de begrotingen en de rekeningen van de districten; in het bijzonder:

— gebeuren de vastleggingen en de betalingsopdrachten binnen de goedgekeurde begroting van het district door het bureau van het district;

— staat de plaatselijke ontvanger in verband met bevoegdheden van de districtsraad of het bureau van de districtsraad onder het gezag van het bureau van de districtsraad;

— is artikel 99, § 2, van overeenkomstige toepassing op de goedkeuring van de begroting en de jaarrekening van de districtsraad, met dien verstande dat de gemeenteraad moet vervangen worden door de districtsraad;

— is artikel 136*bis* van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de ontvanger ook door het bureau van de districtsraad kan worden gehoord over al de aangelegenheden die een financiële of budgettaire weerslag hebben met betrekking tot het bestuur van het district;

— zijn de artikelen 240 en 241 van overeenkomstige toepassing op de rekeningen en de begrotingen van de districten, met dien verstande dat de gemeenteraad moet worden vervangen door de betreffende districtsraden waarbij de maand oktober in artikel 241, § 1, moet worden vervangen door de maand september;

— is artikel 242 van overeenkomstige toepassing op de begrotingen en de rekeningen van de districten, waarbij de neerlegging op het districtshuis gebeurt en waarbij het bureau van het district voor de aanplakking zorgt;

— is artikel 252 over het begrotingsevenwicht van overeenkomstige toepassing op de begrotingen van de districten.

Art. 349. De voorzitters van de districtsraden kunnen door het college van burgemeester en schepenen voor overleg worden samengeroepen telkens de toestand dit vereist. Zulk overleg is alleszins verplicht jaarlijks voor het opmaken van de gemeentebegroting evenals voor de vaststelling van de personeelsformatie die ter beschikking wordt gesteld van de districtsraden. Met het oog op dit overleg vormen de voorzitters gezamenlijk de conferentie van de voorzitters.

Art. 350. De districtsraad heeft het recht om mits naleving van het door de gemeenteraad aangenomen huishoudelijk reglement punten toe te voegen aan de agenda van de gemeenteraad, voor zover die betrekking hebben op die zaken van gemeentelijk belang die tot zijn bevoegdheid behoren.

Art. 351. De artikelen 318 tot 329 betreffende de gemeentelijke volksraadpleging zijn van toepassing voor de districtsraden, voor zover het over aangelegenheden van gemeentelijk belang gaat die tot hun bevoegdheid behoren. In deze artikelen treden de districtsraad en het bureau op in de plaats van de gemeenteraad en van het college van burgemeester en schepenen.»

Chapitre premier. — *Modifications de la loi communale*

Art. 2. La nouvelle loi communale est complétée par un titre XVI, qui est rédigé comme suit :

« Titre XVI. — Les organes territoriaux intracommunaux visés à l'article 41 de la Constitution.

Chapitre premier. — L'administration du district

Art. 330. Chaque administration de district comprend un conseil, appelé conseil de district, un bureau et un président.

Art. 331. § 1er. Dans les communes de plus de 100 000 habitants, des organes territoriaux intracommunaux peuvent être créés à l'initiative du conseil communal. Les membres des conseils de district sont élus pour six ans par l'assemblée des électeurs communaux qui sont inscrits dans les registres de la population de la commune comme habitants de l'entité territoriale. Les élections ont lieu le même jour que les élections communales. Elles sont réglées par les dispositions de la loi électorale communale.

§ 2. Le nombre de membres des conseils de district, à désigner par voie d'élections, est égal aux deux tiers du nombre de sièges fixé à l'article 8 pour des entités territoriales correspondantes. Lorsque le résultat est un quotient, il est arrondi au nombre impair supérieur. L'article 5 est d'application conforme.

§ 3. Les dispositions des articles 2, 4, 7, 9, 10, 11, 12, § 1er, 12bis, 17, 22, 71, 73, 75, 76, 77, 80 et 81 concernant les conseils communaux et leurs membres sont d'application conforme aux conseils de district et à leurs membres, étant entendu :

1° qu'il faut remplacer, à l'article 10, deuxième, quatrième et sixième alinéas, à l'article 11, premier et deuxième alinéas, à l'article 75, deuxième alinéa, à l'article 76 et à l'article 77, deuxième et cinquième alinéas, les mots « le collège des bourgmestre et échevins », ou « le collège », par les mots « le bureau du conseil de district » ;

2° qu'il faut remplacer, à l'article 80, les mots « le bourgmestre » par les mots « le président du conseil de district ».

§ 4. Il y a incompatibilité entre l'exercice du mandat de conseiller communal et celui de membre du conseil de district. Un candidat qui a été élu conseiller communal ne peut pas remplir un mandat de membre d'un conseil de district.

Art. 332. § 1er. Les conseils de district élisent en leur sein un président et les membres du bureau. Un membre du collège des bourgmestre et échevins préside la séance d'installation jusqu'à l'élection du bureau. L'élection consiste en l'approbation d'une liste de candidats. Les élus siégeant au sein du conseil peuvent présenter une telle liste. Pour ce faire, ils doivent déposer un acte de présentation daté entre les mains du président du conseil, au plus tard trois jours avant la séance du conseil à l'ordre du jour de laquelle figure l'élection du bureau. Pour être recevable, une liste de présentation doit comporter autant de candidats qu'il y a de membres du bureau du conseil de district. L'acte de présentation doit être signé par une majorité des élus de la même liste et par les candidats qui figurent sur la liste de présentation pour le bureau. Même s'il y a, parmi les candidats qui figurent sur la liste de présentation, des candidats qui ont été élus sur des listes différentes, la liste de présentation doit être signée chaque fois par la majorité des élus de chacune des listes dont un élu figure comme candidat sur la liste de présentation pour le bureau de district. Lorsque la liste sur laquelle figurait le candidat membre du bureau ne compte que deux élus, la signature d'un seul d'entre eux suffit pour que la disposition qui précède soit respectée. Sauf en cas de décès d'un candidat présenté ou de renonciation au mandat de membre du conseil de district par un candidat présenté, nul ne peut signer plus d'un acte de présentation. En cas de décès d'un candidat présenté ou de cession du mandat de membre du conseil de district par un candidat présenté, de nouvelles listes peuvent être déposées entre les mains du président de la séance, jusqu'au moment où le conseil de district à l'ordre du jour de laquelle figure l'élection du bureau se réunit. Ces listes doivent répondre aux conditions précitées.

Le premier candidat de la liste de présentation devient président du conseil de district en cas d'élection. Le rang des membres du bureau correspond à l'ordre suivant lequel la liste a été établie.

L'élection a lieu au scrutin secret et à la majorité absolue. Lorsqu'une seule liste a été présentée, l'élection se fait à un seul tour de scrutin. Dans tous les autres cas et, lorsqu'aucune liste n'a obtenu la majorité au terme de deux tours de scrutin, un scrutin de ballottage est organisé pour départager les deux listes qui ont obtenu le plus de voix. En cas de parité des voix au terme du scrutin de ballottage, la liste sur laquelle figure le candidat le plus jeune l'emporte.

Cette séance d'installation est convoquée par le collège des bourgmestre et échevins de la commune, au plus tard le 31 janvier de l'année au cours de laquelle le mandat du conseil de district nouvellement élu prend cours.

§ 2. En cas de vacance fortuite d'un mandat de membre du bureau ou de la présidence, à la suite d'une démission ou d'un décès, le conseil pourvoit à la suppléance dans les trois mois. Les élus au conseil peuvent présenter des candidats en vue de cette suppléance. Ils doivent déposer à cet effet, par mandat, un acte de présentation daté entre les mains du président du conseil, au plus tard trois jours avant la séance à l'ordre du jour de laquelle figure l'élection.

Pour être recevables, les actes de présentation doivent être signés par une majorité de candidats qui ont été élus sur la même liste et par le candidat présenté. Lorsque la liste sur laquelle figure le candidat membre du bureau ou le candidat président ne compte que deux élus, la signature d'un seul d'entre eux suffit pour que la disposition précédente soit respectée. Sauf en cas de décès d'un candidat présenté ou de renonciation au mandat de membre du conseil de district par un candidat présenté, nul ne peut signer plus d'un acte de présentation pour le même mandat.

L'élection a lieu au scrutin secret et à la majorité absolue, et elle comporte autant de scrutins séparés qu'il y a de mandats à conférer au cours de la séance du conseil.

Lorsqu'un seul candidat a été présenté pour un mandat à conférer, l'élection se fait en un seul tour de scrutin. Dans tous les autres cas, lorsqu'aucun candidat n'a obtenu la majorité au terme de deux scrutins, un scrutin de ballottage est organisé pour départager les deux candidats qui ont obtenu le plus de voix. En cas de parité au terme de ce scrutin de ballottage, le candidat le plus âgé l'emporte.

§ 3. Le nombre de membres du bureau, y compris le président, est égal aux deux tiers du nombre de membres à élire par application de l'article 6 à l'entité territoriale correspondante, sans qu'il ne puisse être supérieur à cinq. Lorsque le résultat est un quotient, il est arrondi au nombre supérieur. L'article 5 est d'application conforme.

§ 4. Les dispositions des articles 3, 4, 14, 14bis, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 72, 74, 80, 81 et 83 sont, dans la mesure où elles concernent respectivement le bourgmestre et les échevins, également applicables respectivement au président et aux membres du bureau, étant entendu que :

1° qu'il y a lieu de remplacer, à l'article 18, deuxième et quatrième alinéas, les mots « le collège des bourgmestre et échevins » ou « le collège » par les mots « le bureau » et que le mode de remplacement en cas d'empêchement, qui est visé au dernier alinéa, est celui qui est défini au § 2 de cet article ;

2° que le traitement des membres du bureau et du président est fixé par le Roi, éventuellement compte tenu de l'étendue des compétences qui sont attribuées aux districts et du nombre de leurs habitants ;

3° que le règlement prévu à l'article 22 pour le cas où un échevin serait démissionnaire est applicable en ce qui concerne aussi bien le président que les membres du bureau. La démission est remise au conseil de district ;

4° qu'à l'article 80, troisième alinéa, il y a lieu de remplacer le mot « bourgmestre » par les mots « membre du collège des échevins qui préside la séance d'installation », pour ce qui est de la réception du serment des membres du bureau, et qu'à l'article 80, quatrième alinéa, il y a lieu de remplacer le mot « gouverneur » par les mots « membre du collège des échevins qui préside la séance d'installation », pour ce qui est de la réception du serment du président ;

5° que les dispositions de l'article 83 relatives à la suspension et à la révocation des échevins sont applicable en ce qui concerne aussi bien le président que les membres du bureau.

Art. 333. § 1er. Il y a un secrétaire dans chaque administration de district.

§ 2. Le secrétaire de district est désigné par le conseil communal suivant les modalités définies à l'article 25, § 1er.

§ 3. Les dispositions des articles 25, § 2, 26, 26bis, § 1er, 27, 50, 108, 108bis, 109 et 111, sont d'application conforme en ce qui concerne le secrétaire, étant entendu :

1° qu'il faut y remplacer les mots «le conseil communal» par les mots «le conseil de district», les mots «le collège des bourgmestre et échevins» par les mots «le bureau du conseil de district» et les mots «le bourgmestre» par les mots «le président»;

2° que le statut administratif et pécuniaire approuvé par le conseil communal est applicable aussi pour ce qui est du secrétaire;

3° que les organes communaux restent compétents en matière disciplinaire vis-à-vis du secrétaire, l'avis du bureau du conseil de district devant toutefois être recueilli préalablement.

Chapitre II. — Réunions, discussions et décisions des conseils de district

Art. 334. § 1er. Les dispositions des articles 84 à 101 sont d'application conforme aux conseils de district, étant entendu qu'il faut y remplacer les mots «les conseillers communaux ou le conseil communal» par les mots «les membres des conseils de district ou le conseil de district», les mots «le collège des bourgmestre et échevins» par les mots «le bureau» et les mots «le bourgmestre» par les mots «le président».

§ 2. Les droits dont jouissent les membres des conseils de district en vertu de l'article 84 ne concernent que l'administration et les institutions du district.

Art. 335. La consultation sur place des décisions du conseil de district ne peut pas être refusée aux conseillers communaux et aux habitants du district ou au fonctionnaire habilité à cette fin, soit par le gouverneur de province ou la députation permanente du conseil provincial, soit par le bourgmestre ou le collège des bourgmestre et échevins.

Chapitre III. — Réunions, délibérations et décisions du bureau

Art. 336. Les dispositions des articles 103 à 106 sont d'application conforme aux réunions, délibérations et décisions du bureau, étant entendu qu'il faut y remplacer les mots «le bourgmestre», par les mots «le président» et les mots «le collège des bourgmestre et échevins» par les mots «le bureau».

Chapitre IV. — Dispositions applicables aux actes des autorités de district

Art. 337. La rédaction et la publication des actes des conseils de district et de leur bureau ont lieu suivant les mêmes modalités que celles qui sont prévues pour ce qui est des actes des conseils communaux et des collèges, à cette différence près qu'il faut substituer les organes du district au conseil communal et au collège.

Art. 338. Les règlements et ordonnances du conseil de district sont publiés par le président en application des dispositions de l'article 112. Ils sont obligatoires conformément aux dispositions de l'article 114.

Chapitre V. — Compétences

Art. 339. Les actes des conseils de district, du bureau et du président ne peuvent être contraires ni à la Constitution, ni aux lois et arrêtés de l'autorité fédérale, ni aux décrets, ni aux ordonnances, ni aux règlements et décisions des Régions et des Communautés, ni aux décisions des autorités provinciales, ni aux décisions du conseil communal ou du collège des bourgmestre et échevins.

Art. 340. § 1er. 1° Le conseil communal peut déléguer aux conseils de district les compétences d'intérêt communal dont il est investi et qu'il définit.

2° Le conseil communal peut déléguer aux conseils de district les compétences qui lui ont été conférées par d'autres autorités, pour autant qu'il y soit habilité par la règle qui lui a attribué cette compétence.

3° Lorsqu'une autorité supérieure a confié l'exécution d'une règle déterminée au conseil communal, celui-ci peut déléguer cette mission aux conseils de district pour autant qu'il y soit habilité par la règle qui lui a attribué cette mission.

§ 2. 1° Le collège des bourgmestre et échevins peut déléguer aux bureaux des conseils de district les compétences d'intérêt communal dont il est investi et qu'il définit.

2° Le collège des bourgmestre et échevins peut déléguer aux bureaux des conseils de district des compétences qui lui ont été conférées par d'autres autorités, pour autant qu'il y soit habilité par la règle en application de laquelle cette compétence lui a été attribuée.

3° Lorsqu'une autre autorité ou le conseil communal a confié l'exécution d'une règle déterminée au collège des bourgmestre et échevins, celui-ci peut déléguer cette mission aux bureaux des conseils de district pour autant qu'il y soit habilité par la règle en application de laquelle cette mission lui a été assignée.

§ 3. 1° Le bourgmestre peut déléguer aux présidents des districts les compétences d'intérêt communal dont il est investi et qu'il définit.

2° Le bourgmestre peut déléguer aux présidents des districts les compétences qui lui ont été conférées par d'autres autorités, pour autant qu'il y soit habilité par la règle en application de laquelle cette compétence lui a été attribuée.

3° Lorsqu'une autre autorité, le conseil communal ou le collège des bourgmestre et échevins a confié l'application d'une règle déterminée au bourgmestre, celui-ci peut déléguer cette mission aux présidents des districts pour autant qu'il y soit habilité par la règle en application de laquelle cette mission lui a été confiée.

§ 4. Les compétences relatives au cadre du personnel de la commune, au règlement disciplinaire, aux budgets communaux, aux comptes communaux et aux impôts communaux ne peuvent entrer en considération en vue d'une telle délégation.

§ 5. Par dérogation au § 3, les compétences du bourgmestre en matière de police ne peuvent pas faire l'objet d'une telle délégation aux présidents de district.

§ 6. En cas de délégation de compétences, tous les districts doivent être traités sur un pied d'égalité. Les autorités communales veillent à ce que le personnel et les moyens financiers mis à la disposition des districts en application des articles 346 et 347 de la présente loi, soient en rapport avec les compétences déléguées.

Art. 341. Lorsque, de l'avis du conseil communal, un intérêt municipal requiert, dans le district, des mesures pour lesquelles le conseil de district a compétence en application de l'article 340, celui-ci prête son concours à leur exécution comme le conseil communal l'a prévu dans sa décision sur ce point.

Le conseil de district prend tous les arrêtés d'exécution requis.

Le conseil de district est tenu de prêter son concours, comme le premier alinéa l'y oblige, immédiatement après que la décision du conseil communal lui a été communiquée.

Si le conseil de district refuse de prêter son concours, une procédure de concertation est engagée, qui sera définie dans un règlement que le conseil communal doit établir. Lorsque cette procédure de concertation ne permet pas de dégager un consensus, le bourgmestre et les échevins peuvent prévoir l'exécution de la décision du conseil communal au moyen des crédits inscrits à cet effet au budget du district. Ils ne peuvent le faire qu'après que le conseil de district a notifié son refus à l'administration communale. En l'espèce, la décision sera prise au cours de la première réunion du conseil de district suivant la communication de la décision du conseil communal. Lorsque le conseil de district ne répond pas au cours de cette première réunion, son attitude est assimilée à un refus.

En cas d'urgence expressément motivée ou lorsque des circonstances contraignantes et imprévues le requièrent, le conseil communal peut, par dérogation aux premier et quatrième alinéas,

charger le collège des bourgmestre et échevins de l'exécution des mesures requises, même si celles-ci relèvent de la compétence d'un conseil de district.

Art. 342. Les articles 118, 119, 120 et 120*bis* sont également applicables aux conseils de district, étant entendu que :

1° le conseil communal peut également prescrire une information préalable en application de l'article 118;

2° les règlements et les ordonnances ne peuvent pas non plus être contraires aux décisions du collège des échevins et du conseil communal. Les ordonnances de police doivent, en outre, être approuvées par le conseil communal avant d'être applicables.

3° dans le texte, il faut entendre par « conseil communal », « conseil de district » et par « commune », « district ».

Art. 343. Outre les pouvoirs décisionnels dont le conseil de district dispose sur la base de cette loi, le conseil de district a une compétence consultative générale pour toutes les matières qui ont trait au district.

Art. 344. § 1er. Le bureau du conseil de district est chargé :

1° de l'administration des établissements qui ont été érigés par le district;

2° de la direction des travaux du district.

§ 2. Le collège des échevins peut charger les bureaux des districts :

1° de la gestion des établissements communaux qui sont situés dans le district;

2° de la fixation des alignements conformément aux dispositions de l'article 123, 6°;

3° de l'administration des propriétés des communes sises dans le district;

4° de faire entretenir les chemins vicinaux et les cours d'eau, conformément aux dispositions de l'article 123, 11°.

§ 3. Les articles 125 et 126 sont d'application conforme au bureau du conseil de district, étant entendu que le président se substitue au bourgmestre et que le collège des bourgmestre et échevins est remplacé par le bureau.

Art. 345. Chaque conseil de district formule une proposition en vue de la constitution d'un cadre du personnel qui tienne compte de ses besoins propres et qui fera partie en tant que tel du cadre du personnel fixé par le conseil communal pour l'ensemble de la commune. Le conseil de district formule des propositions, mais la décision finale appartient toujours à l'administration communale.

Après approbation du cadre du personnel par le conseil communal, le personnel destiné au district est mis à sa disposition par le collège des bourgmestre et échevins.

Ces membres du personnel, qui sont employés dans les administrations de district, continuent à faire partie du cadre du personnel communal et ont le droit de se porter candidats à d'autres fonctions s'ils remplissent les conditions requises. La surveillance du personnel affecté au district, visée à l'article 123, 10°, de la nouvelle loi communale, est exercée par le bureau du conseil de district.

Les organes communaux restent compétent en ce qui concerne le régime disciplinaire; ils interviennent après que le bureau du conseil de district a donné son avis.

Art. 346. Le conseil communal fixe les critères en fonction desquels une dotation générale et/ou des dotations spécifiques imputées au budget communal sont octroyées chaque année aux districts.

Art. 347. Les conseils de district sont toujours tenus de rendre préalablement un avis sur les modalités de financement des districts.

Art. 348. Les dispositions relatives aux budgets et aux comptes des communes sont applicables aux budgets et aux comptes des districts, ce qui implique en particulier que :

— le bureau du district procède aux engagements et délivre les ordres de paiement, dans les limites du budget approuvé du district;

— le receveur local est placé, pour ce qui est des compétences du conseil de district ou du bureau du conseil de district, sous l'autorité du bureau du conseil de district;

— l'article 99, § 2, est d'application conforme en ce qui concerne l'adoption du budget et des comptes annuels du conseil de district, étant entendu que le conseil de district se substitue au conseil communal;

— l'article 136*bis* est d'application conforme, étant entendu que le receveur peut aussi être entendu par le bureau du conseil de district concernant toutes les matières qui ont une incidence financière ou budgétaire sur l'administration du district;

— les articles 240 et 241 sont d'application conforme aux comptes et aux budgets des districts, étant entendu qu'il faut remplacer le conseil communal par les conseils de district concernés et qu'à l'article 241, § 1er, le mois d'octobre doit être remplacé par le mois de septembre;

— l'article 242 est d'application conforme aux budgets et aux comptes des districts, étant entendu que le dépôt se fait à la maison du district et que le bureau du district assure l'affichage;

— l'article 252 concernant l'équilibre budgétaire est l'application conforme aux budgets des districts.

Art. 349. Les présidents des conseils de district peuvent être convoqués aux fins d'une concertation par le collège des bourgmestre et échevins, chaque fois que la situation le requiert. Cette concertation doit en tout cas être organisée chaque année avant la confection du budget communal et avant la fixation du cadre du personnel qui doit être mis à la disposition des conseils de district. En vue de cette concertation, les présidents constituent ensemble la conférence des présidents.

Art. 350. Le conseil de district a le droit, à condition qu'il respecte le règlement d'ordre intérieur adopté par le conseil communal, d'ajouter des points à l'ordre du jour du conseil communal, pour autant qu'ils aient trait à des matières d'intérêt communal qui relèvent de sa compétence.

Art. 351. Les articles 318 à 329 concernant le référendum communal sont applicables aux conseils de district, du moins pour ce qui est de matières d'intérêt communal qui relèvent de leurs compétences. Dans ces articles, le conseil de district et le bureau se substituent au conseil communal et au collège des bourgmestre et échevins. »

De heer Boutmans stelt volgend amendement voor:

« A. Paragraaf 1 van het voorgestelde artikel 331 van de nieuwe gemeentewet aanvullen met een tweede lid, luidende :

« Nochtans, voor zover de Grondwet het toestaat, maken alle meerderjarige bewoners deel uit van het kiescollege en zijn zij ook verkiesbaar. »

B. Het voorgestelde artikel 331 van de nieuwe gemeentewet aanvullen met een § 5, luidende :

« De Koning bepaalt de nadere regelen ter uitvoering van deze bepalingen. »

« A. Compléter le paragraphe premier de l'article 331 de la nouvelle loi communale proposé par un deuxième alinéa, qui est rédigé comme suit :

« Néanmoins, pour autant que la Constitution l'autorise, tous les habitants majeurs font partie du collège électoral et sont également éligibles. »

B. Compléter l'article 331 de la nouvelle loi communale par un § 5, qui est rédigé comme suit :

« Le Roi fixe les modalités d'exécution de cette disposition. »

Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, ik sluit mij aan bij de consensus over het wetsvoorstel als dusdanig. In het vooruitzicht van een grondwetsherziening met betrekking tot het stemrecht wil ik met mijn amendement alleen de mogelijkheid openlaten een zo ruim mogelijk stemrecht voor de districtsraden

toe te kennen, uiteraard steeds binnen het raam van wat de Grondwet mogelijk zal maken. Hoe ver het stemrecht concreet gaat, hangt immers af van wat de grondwetsherziening zal opleveren. Uiteraard vraag ik niemand iets goed te keuren dat strijdig is met de Grondwet. Het zou echter kunnen dat we later niet meer voldoende tijd hebben om deze wet nog aan te passen. Daarom vraag ik nu reeds een zo ruim mogelijk stemrecht in de wet in te schrijven. Districtsraden zijn immers de organen die het dichtst bij de bevolking staan en in sommige districten wonen zeer grote groepen niet-Belgen die op het ogenblik niet stemgerechtigd zijn.

De voorzitter. — De stemming over het amendement en de stemming over artikel 2 worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 2 sont réservés.

Art. 3. In artikel 127 van de nieuwe gemeentewet wordt tussen het tweede en het derde lid een nieuw lid ingevoegd luidend als volgt: «Daar waar toepassing is gemaakt van de inrichting van binnengemeentelijke territoriale organen overeenkomstig artikel 41 van de Grondwet, vallen de districten van de burgerlijke stand daarmee automatisch samen.»

Art. 3. À l'article 127 de la nouvelle loi communale, il est inséré, entre le deuxième et le troisième alinéa, un alinéa nouveau, rédigé comme suit: «Dans le cas où des organes territoriaux intracommunales ont été créés conformément à l'article 41 de la Constitution, les districts de l'état civil se confondent automatiquement avec lesdits organes.»

— Aangenomen.

Adopté.

Hoofdstuk II. — Wijzigingen van de gemeentekieswet

Art. 4. De gemeentekieswet wordt aangevuld met een titel VII, luidende:

«Titel VII. — De organisatie van de verkiezingen voor de binnengemeentelijke territoriale organen als bedoeld in artikel 41 van de Grondwet.

Hoofdstuk I. — Kiezerslijst

Art. 86. De bepalingen van artikel 1 van deze wet zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezing voor de districtsraden, met dien verstande dat men ingeschreven moet zijn in het bevolkingsregister van de gemeente, als woonachtig in het desbetreffende district om kiezer te kunnen zijn voor de verkiezingen van de districtsraad.

Art. 87. De stemming vindt plaats in het district waar de kiezer op de kiezerslijst is ingeschreven.

Art. 88. In de gemeenten waar verkiezingen voor districtsraden plaatsvinden wordt de in artikel 3 van deze wet bedoelde lijst opgedeeld volgens de districten. Een exemplaar van deze lijst wordt onmiddellijk na opmaking overgezonden aan het bureau van het district.

Art. 89. De bepalingen van artikel 4 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezing voor de districtsraden, met dien verstande dat telkens «gemeentebestuur» moet worden vervangen door «bestuur van het district», «artikel 7, tweede en derde lid en artikel 77» door «artikel 115 en 116», «burgemeester» door «voorzitter van het district», «gemeente» door «district» en «college van burgemeester en schepenen» door «bureau van het district».

Hoofdstuk II. — Verdeling van kiezers en kiesbureaus

Art. 90. De gewone vergadering van de kiezers voor de vernieuwing van de districtsraden heeft plaats tegelijkertijd met die waarvan sprake is in artikel 7, eerste lid.

Art. 91. Bij de verkiezingen als bedoeld in artikel 90, eerste lid, is de indeling in stemafdelingen en stemlokalen gelijk aan die welke voor de gemeenteraadsverkiezingen bepaald is.

Bij afzonderlijke verkiezingen voor een districtsraad of leden van een districtsraad, zijn de bepalingen van artikel 8 van toepassing met dien verstande dat «het college van burgemeester en schepenen» vervangen wordt door «het bureau van de districtsraad».

Art. 92. Ten minste vijfendertig dagen vóór de verkiezing zendt het college van burgemeester en schepenen tegen ontvangstbewijs of bij een ter post aangetekende brief benevens de in artikel 9 bedoelde exemplaren, twee bijkomende voor eensluidend verklaarde uittreksels uit de lijst der kiezers, opgemaakt per district en per stemafdeling, aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg.

Ten minste zevenentwintig dagen vóór de verkiezing zendt de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg dit uittreksel bij een ter post aangetekende brief door aan de voorzitter van het hoofdstembureau die hij voor elk district overeenkomstig artikel 93 heeft aangewezen.

Art. 93. In elk district is er voor de verkiezing van de districtsraad een hoofdbureau.

De voorzitter van elk hoofdbureau voor de districtsraadsverkiezingen wordt door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg benoemd uit de gemeenteraadskiezers in de volgorde bepaald bij artikel 95, § 4, derde lid, van het Kieswetboek.

Art. 94. Bij de verkiezingen als bedoeld in artikel 90, eerste lid, fungeren de stembureaus voor de gemeenteraadsverkiezingen, tevens als stembureaus voor de districtsraadsverkiezingen.

Bij afzonderlijke verkiezingen voor een districtsraad of leden van een districtsraad, zijn de artikelen 11 tot 21 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat telkens «gemeente» vervangen wordt door «district», «gemeenteraadskiezers» door «districtsraadskiezers», «gemeenteraad» door «districtsraad» en «college van burgemeester en schepenen» door «bureau van de districtsraad».

Hoofdstuk III. — Kiesverrichtingen

Afdeling 1. — Voordracht van kandidaten en stembiljetten

Art. 95. De bepalingen van artikel 22 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden.

Art. 96. De bepalingen van artikel 22bis zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden.

Art. 97. De bepalingen van artikel 23 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden, met dien verstande dat telkens «gemeenten» door «districten», «gemeenteraadsleden» door «districtsraadsleden», «gemeenteraadskiezers» door «districtsraadskiezers» vervangen wordt en «gemeenteraadsverkiezing» door «districtsraadsverkiezing».

Art. 98. De bepalingen van artikel 23ter zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden met dien verstande dat telkens «gemeenteraad» vervangen wordt door «districtsraad».

Art. 99. De bepalingen van artikel 24 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden.

Art. 100. De bepalingen van artikel 24bis zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden.

Art. 101. De bepalingen van artikel 25 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden.

Art. 102. § 1. De bepalingen van artikel 26, § 1, zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden.

§ 2. De bepalingen van artikel 26, § 2, zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden, met dien verstande dat telkens «gemeente» moet worden vervangen door «district» en «gemeenteraadskiezers» door «districtsraadskiezers».

§ 3. De bepalingen van artikel 26, § 3, zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden.

Art. 103. De bepalingen van artikel 27 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden.

Art. 104. De bepalingen van de artikelen 28, 29, 30, 30ter en 32 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden, met dien verstande dat «gemeente» telkens moet worden vervangen door «district».

Art. 105. De bepalingen van artikel 31 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden, met dien verstande dat de kleur van de stembiljetten niet wit is, maar door de Koning bepaald wordt.

Afdeling II. — Inrichting van stemlokalen en stemming

Art. 106. De bepalingen van de artikelen 33 tot 37 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden.

Art. 107. Bij de gewone vernieuwing van de districtsraden worden de verkiezingsuitgaven verdeeld overeenkomstig artikel 8 van de wet tot regeling van de provincieraadsverkiezingen.

Bij afzonderlijke verkiezingen voor een districtsraad of leden van een districtsraad komen de kosten die deze verkiezingen met zich meebrengen ten laste van het district.

Art. 108. De bepalingen van de artikelen 40 tot 42bis zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden.

Afdeling III. — Stemopneming

Art. 109. De bepalingen van de artikelen 43 tot 55 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden, met dien verstande dat «gemeente» moet worden vervangen door «district» en «gemeenteraadsverkiezingen» door «districtsraadsverkiezingen».

Art. 110. Het hoofdstembureau deelt het stemcijfer van iedere lijst achtereenvolgens door 1, 2, 3, 4, enz. en rangschikt de quotiënten in de volgorde van hun belangrijkheid, totdat er voor alle lijsten samen zoveel quotiënten worden bereikt als er leden te kiezen zijn.

De verdeling over de lijsten geschiedt door aan iedere lijst zoveel zetels toe te kennen als haar stemcijfer quotiënten heeft opgeleverd, gelijk aan of hoger dan het laatst gerangschikte quotiënt, behoudens toepassing van artikel 168 van het Kieswetboek.

Indien een lijst meer zetels verkrijgt dan zij kandidaten telt, worden de niet-toegekende zetels gevoegd bij die welke aan de overige lijsten toekomen; de verdeling over deze lijsten geschiedt door voortzetting van de in het eerste lid omschreven bewerking, zodat voor ieder nieuw quotiënt een zetel wordt toegekend aan de lijst waartoe het behoort.

Art. 111. De bepalingen van de artikelen 57 tot 61 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden, met dien verstande dat telkens «gemeenteraadsleden» wordt vervangen door «districtsraadsleden» en «gemeentesecretarie» door «secretariaat van het district».

Hoofdstuk IV. — Stemplicht en straffen

Art. 112. De bepalingen van de artikelen 62 tot 64 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden, met dien verstande dat telkens «gemeenteraadsverkiezingen» vervangen wordt door «districtsraadsverkiezingen» en «gemeente» door «district».

Hoofdstuk V. — Verkiesbaarheid

Art. 113. De bepalingen van artikel 65 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden met dien verstande dat telkens «gemeenteraadslid» vervangen wordt door «districtsraadslid» en «gemeente» door «district».

Hoofdstuk VI. — Organieke bepalingen

Art. 114. De bepalingen van de artikelen 74 tot 76bis zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden, met dien verstande dat telkens «gemeenteraad» vervangen wordt door «districtsraad».

Art. 115. De bepalingen van artikel 77 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden, met dien verstande dat telkens «gemeenteraad» vervangen wordt door «districtsraad», «college van burgemeester en schepenen» door «bureau van de districtsraad» en «gemeenteraadskiezders» door «districtsraadskiezders».

Art. 116. De bepalingen van artikel 84 zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezingen voor de districtsraden, met dien verstande dat telkens «gemeenteraad» vervangen wordt door «districtsraad» en «burgemeester of schepenen» door «voorzitter of lid van het bureau van de districtsraad» en tevens rekening gehouden wordt met het bepaalde in de artikelen 109 en volgende.

Art. 117. Bij de eerste verkiezingen die gehouden worden voor districtsraden worden de bepalingen uit deze titel die betrekking hebben op de voorzitter van de districtsraad uitgeoefend door de burgemeester, die welke betrekking hebben op het bureau van de districtsraad door het college van burgemeester en schepenen en die welke betrekking hebben op aftredende districtsraadsleden door aftredende gemeenteraadsleden.»

Chapitre II. — Modifications de la loi électorale communale

Art. 4. La loi électorale communale est complétée par un titre VII, qui est rédigé comme suit:

«Titre VII. — De l'organisation des élections des organes territoriaux intracommunales visés à l'article 41 de la Constitution.

Chapitre Ier. — De la liste des électeurs

Art. 86. Les dispositions de l'article 1er de la présente loi sont d'application conforme aux élections aux conseils de district, étant entendu que, pour pouvoir être électeur aux élections au conseil de district, il faut être inscrit dans les registres de la population de la commune comme résidant dans le district en question.

Art. 87. Le vote a lieu dans le district où l'électeur est inscrit sur la liste des électeurs.

Art. 88. Dans les communes dans lesquelles sont organisées des élections du conseil de district, la liste visée à l'article 3 de la présente loi est constituée sur la base d'une répartition en fonction des districts. Un exemplaire de cette liste est adressé au bureau du district dès qu'elle a été dressée.

Art. 89. Les dispositions de l'article 4 sont d'application conforme aux élections des conseils de district, étant entendu qu'il faut remplacer partout les mots «administration communale» par les mots «administration du district», les mots «article 7, deuxième et troisième alinéas, et article 77» par les mots «articles 115 et 116», le mot «bourgmestre» par les mots «président du district», le mot «commune» par le mot «district» et les mots «collège des bourgmestre et échevins» par les mots «bureau du district».

Chapitre II. — De la répartition des lecteurs et des bureaux électoraux

Art. 90. L'assemblée ordinaire des électeurs qui se réunit en vue de procéder au renouvellement des contrats au district a lieu en même temps que celle prévue à l'article 7, alinéa 1er.

Art. 91. Lors des élections prévues à l'article 90, premier alinéa, la répartition des sections électorales et des bureaux de vote est identique à la répartition définie pour ce qui est des élections communales.

En cas d'élection séparée d'un conseil de district ou de membres d'un conseil de district, les dispositions de l'article 8 sont applicables, étant entendu qu'il faut remplacer «le collège des bourgmestre et échevins» par «le bureau du conseil de district».

Art. 92. Trente-cinq jours au moins avant les élections, le collège des bourgmestre et échevins adresse, contre accusé de réception ou par lettre recommandée à la poste, au président du tribunal de première instance, outre les exemplaires visés à l'article 9, deux extraits certifiés conformes supplémentaires de la liste des électeurs, établis par district et par section électorale.

Vingt-sept jours au moins avant les élections, le président du tribunal de première instance adresse un de ces extraits, par lettre recommandée à la poste, au président du bureau de vote principal qu'il a désigné conformément à l'article 93 pour chaque district.

Art. 93. Il y a un bureau principal dans chaque district pour ce qui est des élections des conseils de district.

Le président de chaque bureau principal pour les élections des conseils de districts est nommé par le président du tribunal de première instance parmi les électeurs communaux, dans l'ordre fixé à l'article 95, § 4, troisième alinéa, du Code électoral.

Art. 94. Lors des élections visées à l'article 90, premier alinéa, les bureaux de vote pour les élections communales font également office de bureaux de vote pour les élections des conseils de district.

En cas d'élection séparée d'un conseil de district ou de membres d'un conseil de district, les articles 11 à 21 sont d'application conforme, étant entendu qu'il faut remplacer partout le mot « commune » par le mot « district », les mots « électeurs communaux » par les mots « électeurs de district », les mots « conseil communal » par les mots « conseil de district » et les mots « collège des bourgmestre et échevins » par les mots « bureau du conseil de district ».

Chapitre III. — Des opérations électorales

Section 1re. — De la présentation des candidats et des bulletins de vote

Art. 95. Les dispositions de l'article 22 sont d'application conforme aux élections des conseils de district.

Art. 96. Les dispositions de l'article 22*bis* sont d'application conforme aux élections des conseils de district.

Art. 97. Les dispositions de l'article 23 sont d'application conforme aux élections des conseils de district, étant entendu qu'il faut remplacer partout les mots « communes » par les mots « districts », les mots « conseillers communaux » par les mots « membres du conseil de district », les mots « électeurs communaux » par les mots « électeurs de district » et les mots « élections communales » par les mots « élections des conseils de district ».

Art. 98. Les dispositions de l'article 23*ter* sont d'application conforme aux élections des conseils de district, étant entendu qu'il faut remplacer partout les mots « conseil communal » par les mots « conseil de district ».

Art. 99. Les dispositions de l'article 24 sont d'application conforme aux élections des conseils de district.

Art. 100. Les dispositions de l'article 24*bis* sont d'application conforme aux élections des conseils de district.

Art. 101. Les dispositions de l'article 25 sont d'application conforme aux élections des conseils de district.

Art. 102. § 1er. Les dispositions de l'article 26, § 1er, sont d'application conforme aux élections des conseils de district.

§ 2. Les dispositions de l'article 26, § 2, sont d'application conforme aux élections des conseils de district, étant entendu qu'il faut partout remplacer le mot « commune » par le mot « district » et les mots « électeurs communaux » par les mots « électeurs de districts ».

§ 3. Les dispositions de l'article 26, § 3 sont d'applicables conforme aux élections des conseils de district.

Art. 103. Les dispositions de l'article 27 sont d'application conforme aux élections des conseils de district.

Art. 104. Les dispositions des articles 28, 29, 30, 30*ter* et 32 sont d'application conforme aux élections des conseils de district, étant entendu qu'il faut remplacer partout le mot « commune » par le mot « district ».

Art. 105. Les dispositions de l'article 31 sont d'application conforme aux élections des conseils de district, étant entendu que la couleur des bulletins de vote, qui n'est pas le blanc, est déterminée par le Roi.

Section II. — De l'organisation des bureaux de vote et du scrutin

Art. 106. Les dispositions des articles 33 et 37 sont applicables aux élections des conseils de district.

Art. 107. Lors du renouvellement ordinaire des conseils de district, les dépenses électorales sont réparties conformément à l'article 8 de la loi organique des élections provinciales.

En cas d'élection séparée d'un conseil de district ou de membres d'un conseil de district, les frais de ces élections sont à charge du district.

Art. 108. Les dispositions des articles 40 à 42*bis* sont d'application conforme aux élections des conseils de district.

Section III. — Du dépouillement du scrutin

Art. 109. Les dispositions des articles 43 à 55 sont d'application conforme aux élections des conseils de district, étant entendu qu'il faut remplacer partout le mot « commune » par le mot « district » et les mots « élections communales » par les mots « élections de district ».

Art. 110. Le bureau de vote principal divise le chiffre électoral de chaque liste successivement par 1, 2, 3, 4, etc. et classe les quotients dans l'ordre de leur importance jusqu'à concurrence d'un nombre total de quotients égal au nombre de membres à élire.

La répartition entre les listes s'opère par attribution à chaque liste d'autant de sièges que son chiffre électoral a fourni de quotients égaux ou supérieurs au dernier quotient utile, sous réserve de l'application de l'article 168 du Code électoral.

Lorsqu'une liste obtient plus de sièges qu'elle ne porte de candidats, les sièges non attribués sont ajoutés à ceux qui reviennent aux autres listes; la répartition entre celles-ci se fait également suivant les modalités définies au premier alinéa, chaque quotient nouveau déterminant l'attribution d'un siège à la liste à laquelle il se rapporte.

Art. 111. Les dispositions des articles 57 à 61 sont d'application conforme aux élections des conseils de district, étant entendu qu'il faut remplacer partout les mots « conseillers communaux » par les mots « membres du conseil de district » et les mots « secrétariat communal » par les mots « secrétariat du district ».

Chapitre IV. — De l'obligation du vote et des sanctions

Art. 112. Les dispositions des articles 62 à 64 sont d'application conforme aux élections des conseils de district, étant entendu qu'il faut remplacer partout les mots « élections des conseils communaux » par les mots « élections des conseils de district » et le mot « commune » par le mot « district ».

Chapitre V. — De l'éligibilité

Art. 113. Les dispositions de l'article 65 sont d'application conforme aux élections des conseils de district, étant entendu qu'il faut remplacer partout les mots « conseiller communal » par les mots « membre du conseil de district » et le mot « commune » par le mot « district ».

Chapitre VI. — Dispositions organiques

Art. 114. Les dispositions des articles 74 à 76*bis* sont d'application conforme aux élections des conseils de district, étant entendu qu'il faut remplacer partout les mots « conseil communal » par les mots « conseil de district ».

Art. 115. Les dispositions de l'article 77 sont d'application conforme aux élections des conseils de district, étant entendu qu'il faut remplacer partout les mots « conseil communal » par les mots « conseil de district », les mots « collège des bourgmestre et échevins » par les mots « bureau du conseil de district » et les mots « électeurs communaux » par les mots « électeurs de district ».

Art. 116. Les dispositions de l'article 84 sont d'application conforme aux élections des conseils de district, étant entendu qu'il faut remplacer partout les mots « conseil communal » par les mots « conseil de district » et les mots « bourgmestre ou échevin » par les mots « président ou membre du bureau du conseil de district », et qu'il y a lieu, en outre, de tenir compte des dispositions des articles 109 et suivants.

Art. 117. Lors des premières élections du conseil de district qui seront organisées, les dispositions de ce titre qui ont trait au président du conseil de district seront appliquées par le bourgmestre,

celles qui ont trait au bureau du conseil de district par le collège des bourgmestre et échevins et celles qui ont trait aux membres démissionnaires du conseil de district par les conseillers communaux sortants.»

— Angenomen.

Adopté.

Hoofdstuk III. — *Wijzigingen van de wet van 19 oktober 1921 op de provincieraadsverkiezingen*

Art. 5. In de wet van 19 oktober 1921 op de provincieraadsverkiezingen wordt een titel IV^{ter} ingevoegd, die de artikelen 37septies tot 37undecies bevat, luidende:

«Titel IV^{ter}. — Bijzondere bepalingen tot regeling van de gelijktijdige verkiezing van de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden

Art. 37septies. De kiesverrichtingen worden geregeld volgens de bepalingen van deze wet, behoudens de modaliteiten vermeld bij de artikelen 37octies tot 37undecies.

Art. 37octies. De kiesverrichtingen zijn gemeenschappelijk voor de provincie-, gemeente- en districtsverkiezingen. Elk kiesbureau beschikt over drie stembussen, voorbehouden respectievelijk voor de stembiljetten voor de verkiezing van de provincieraadsleden, voor de verkiezing van de gemeenteraadsleden en voor de verkiezing van de districtsraadsleden.

De omslagen waarin de stembiljetten of stukken voor de provincieraadsverkiezingen moeten worden gesloten, zijn van dezelfde speciale kleur als die biljetten of dragen als opschrift een letter P van drie centimeter hoog.

De omslagen waarin de stembiljetten of stukken voor de districtsraadsverkiezingen moeten worden gesloten, zijn van dezelfde speciale kleur als die biljetten of dragen als opschrift een letter D van drie centimeter hoog.

Wanneer de stemopneming niet in het stemlokaal, maar in een ander lokaal van hetzelfde district moet geschieden, mogen de stembiljetten in een harmonica-omslag gesloten of in de stembus gelaten worden. De omslagen of stembussen worden behoorlijk verzegeld alvorens naar het stemopnemingsbureau te worden vervoerd.

Het proces-verbaal wordt opgemaakt in drie exemplaren, één bestemd voor het stemopnemingsbureau van de provincieraadsverkiezingen, één bestemd voor het stemopnemingsbureau van de gemeenteraadsverkiezingen en één bestemd voor het stemopnemingsbureau van de districtsraadsverkiezingen. De bijlagen die elk van deze verkiezingen betreffen worden gevoegd bij het exemplaar bestemd voor het bureau van de provincieraadsverkiezingen.

Niemand kan voorzitter zijn van een stembureau, tenzij hij kiezer is in het provinciaal kiesdistrict.

Art. 37novies. Indien dezelfde magistraat een kantonbureau voor de provincieraadsverkiezingen en een hoofdbureau voor de gemeenteraadsverkiezingen en/of een hoofdbureau voor de districtsraadsverkiezingen moet voorzitten, wordt hij voor deze laatste functie(s) vervangen door de magistra(a)t(en) die hem vervang(t)(en) ingeval hij in de uitoefening van zijn rechterlijke opdrachten is verhinderd.

Art. 37decies. In de gemeente, die hoofdplaats is van het kanton, zijn de verrichtingen van de stemopneming verschillend voor de drie verkiezingen. Hetzelfde geldt voor het district, dat hoofddistrict is van de gemeente.

Daartoe worden alle stemopnemingsbureaus gesplitst in een bureau A, een bureau B en een bureau C.

Het bureau A neemt de stembiljetten voor de verkiezing van de provincieraden op.

Het bureau B neemt de stembiljetten voor de verkiezing van de gemeenteraden op.

Het bureau C neemt de stembiljetten voor de verkiezing van de districtsraden op.

De bureaus A, B en C houden zitting in verschillende lokalen van hetzelfde gebouw.

Art. 37undecies. De voorzitters van de stemopnemingsbureaus voor de gemeenteraadsverkiezingen bezorgen onverwijld aan het eerste stemopnemingsbureau voor de provincieraadsverkiezingen de stembiljetten betreffende deze verkiezingen die bij vergissing in hun stembussen werden gestoken. De op deze stembiljetten uitgebrachte stemmen worden door dit eerste bureau geteld.

De voorzitters van de stemopnemingsbureaus voor de gemeenteraadsverkiezingen bezorgen onverwijld aan het hoofdbureau van het betrokken district de stembiljetten betreffende de districtsraadsverkiezingen die bij vergissing in hun stembussen werden gestoken. De op deze stembiljetten uitgebrachte stemmen worden geteld door het eerste stemopnemingsbureau voor de districtsraadsverkiezingen.

De voorzitters van de stemopnemingsbureaus voor de provincieraadsverkiezingen bezorgen onverwijld aan het hoofdbureau van de betrokken gemeente de stembiljetten betreffende de gemeenteraadsverkiezingen die bij vergissing in hun stembussen werden gestoken. De op deze stembiljetten uitgebrachte stemmen worden geteld door het eerste stemopnemingsbureau voor de gemeenteraadsverkiezingen.

De voorzitters van de stemopnemingsbureaus voor de provincieraadsverkiezingen bezorgen onverwijld aan het hoofdbureau van het betrokken district de stembiljetten betreffende de districtsraadsverkiezingen die bij vergissing in hun stembussen werden gestoken. De op deze stembiljetten uitgebrachte stemmen worden geteld door het eerste stemopnemingsbureau voor de districtsraadsverkiezingen.

De voorzitters van de stemopnemingsbureaus voor de districtsraadsverkiezingen bezorgen onverwijld aan het eerste stemopnemingsbureau voor de provincieraadsverkiezingen de stembiljetten betreffende deze verkiezingen die bij vergissing in hun stembussen werden gestoken. De op deze stembiljetten uitgebrachte stemmen worden door dit eerste bureau geteld.

De voorzitters van de stemopnemingsbureaus voor de districtsraadverkiezingen bezorgen onverwijld aan het hoofdbureau van de gemeente de stembiljetten betreffende de gemeenteraadsverkiezingen die bij vergissing in hun stembussen werden gestoken. De op deze stembiljetten uitgebrachte stemmen worden geteld door het eerste stemopnemingsbureau voor de gemeenteraadsverkiezingen.»

Chapitre III. — *Modifications de la loi du 19 octobre 1921 organique des élections provinciales*

Art. 5. Dans la loi du 19 octobre 1921 organique des élections provinciales est inséré un titre IV^{ter} qui comprend les articles 37septies à 37undecies et qui est rédigé comme suit:

«Titre IV^{ter}. — Dispositions particulières réglant l'élection simultanée des conseils provinciaux, des conseils communaux et des conseils de district

Art. 37septies. Les opérations électorales sont réglées conformément aux dispositions de la présente loi, sous réserve de l'application des modalités définies aux articles 37octies à 37undecies.

Art. 37octies. Les opérations électorales sont communes aux élections provinciales, aux élections communales et aux élections de district. Chaque bureau électoral dispose de trois urnes qui sont réservées respectivement aux bulletins de vote prévus pour l'élection des membres du conseil provincial, aux bulletins de vote prévus pour l'élection des conseillers communaux et aux bulletins de vote prévus pour l'élection des membres des conseils de district.

Les enveloppes dans lesquelles les bulletins de vote ou les documents relatifs aux élections provinciales doivent être glissés sont de la même couleur que ces bulletins de vote ou portent comme mention une lettre P de trois centimètres de haut.

Les enveloppes dans lesquelles les bulletins de vote ou les documents relatifs aux élections de district doivent être glissés, sont de la même couleur que ces bulletins de vote ou portent comme mention une lettre D de trois centimètres de haut.

Lorsque le dépouillement des votes doit se dérouler, non pas au bureau de vote, mais dans un autre local du même district, les bulletins de vote peuvent être glissés dans une enveloppe à soufflet ou être laissés dans l'urne. Les enveloppes ou les urnes sont dûment scellées avant d'être transportées au bureau de dépouillement.

Le procès-verbal est dressé en trois exemplaires, dont l'un est destiné au bureau de dépouillement des élections provinciales, un autre au bureau de dépouillement des élections communales et un dernier au bureau de dépouillement des élections des Conseils de district. Les annexes qui ont trait à chacune de ces élections sont jointes à l'exemplaire qui est destiné au bureau des élections provinciales.

Nul ne peut devenir président d'un bureau de vote s'il n'est pas électeur dans la circonscription électorale provinciale.

Art. 37*novies*. Lorsque le même magistrat doit présider un bureau de canton pour les élections provinciales et un bureau principal pour les élections communales et/ou un bureau principal pour les élections de district, il est remplacé dans cette (ces) dernière(s) fonction(s) par le(s) magistrat(s) qui devrait le remplacer au cas où il serait empêché dans l'exercice de ses missions judiciaires.

Art. 37*decies*. Dans la commune chef-lieu du canton, les opérations de dépouillement sont différentes pour les trois élections. Il en va de même pour le district qui est le district principal de la commune.

Pour ce motif, tous les bureaux de dépouillement sont scindés en trois bureaux : un bureau A, un bureau B et un bureau C.

Le bureau A dépouille les bulletins de vote pour l'élection des conseils provinciaux.

Le bureau B dépouille les bulletins de vote pour l'élection des conseils communaux.

Le bureau C dépouille les bulletins de vote pour l'élection des conseils de district.

Les bureaux A, B et C siègent dans différents locaux du même bâtiment.

Art. 37*undecies*. Les présidents des bureaux de dépouillement pour les élections communales adressent sans délai, au premier bureau de dépouillement pour les élections provinciales, les bulletins de vote concernant ces élections qui ont été déposés par erreur dans leurs urnes. Les voix émises sur ces bulletins de vote sont comptées par ce premier bureau.

Les présidents des bureaux de dépouillement pour les élections communales adressent sans délai, au bureau principal du district concerné, les bulletins de vote concernant les élections de district qui ont été déposés par erreur dans leurs urnes. Les voix émises sur ces bulletins de vote sont comptées par le premier bureau de dépouillement pour les élections de district.

Les présidents des bureaux de dépouillement pour les élections provinciales adressent sans délais, au bureau principal de la commune concernée, les bulletins de vote concernant les élections communales qui ont été déposés par erreur dans leurs urnes. Les voix émises sur ces bulletins de vote sont comptées par le premier bureau de dépouillement pour les élections communales.

Les présidents des bureaux de dépouillement pour les élections provinciales adressent sans délais, au bureau principal du district concerné, les bulletins de vote concernant les élections de district qui ont été déposés par erreur dans leurs urnes. Les voix émises sur ces bulletins de vote sont comptées par le premier bureau de dépouillement pour les élections de district.

Les présidents des bureaux de dépouillement pour les élections de district adressent sans délai, au premier bureau de dépouillement pour les élections provinciales, les bulletins de vote concernant ces élections qui ont été déposés par erreur dans leurs urnes. Les voix émises sur ces bulletins de vote sont comptées par ce premier bureau.

Les présidents des bureaux de dépouillement pour les élections de district, adressent sans délai au bureau principal de la commune, les bulletins de vote concernant les élections commu-

nales qui ont été déposés par erreur dans leurs urnes. Les voix émises sur ces bulletins de vote sont comptées par le premier bureau de dépouillement pour les élections communales.»

— Aangenomen.

Adopté.

Hoofdstuk IV. — *Wijzigingen van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming*

Art. 6. In artikel 1 van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming worden de woorden «provincieraads- en gemeenteraadsverkiezingen» vervangen door de woorden «provincieraads-, gemeenteraads- en districtsraadsverkiezingen».

Chapitre IV. — *Modifications de la loi du 11 avril 1994 organisant le vote automatisé*

Art. 6. À l'article 1er de la loi du 11 avril 1994 organisant le vote automatisé, les mots «élections législatives, provinciales et communales» sont remplacés par les mots «élections législatives, provinciales, communales et de conseils de district».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 7. In artikel 2, § 1, van dezelfde wet worden de woorden «kantonhoofdbureau of gemeentehoofdbureau» vervangen door de woorden «kantonhoofdbureau, gemeentehoofdbureau of districtshoofdbureau».

Art. 7. À l'article 2, § 1er, de la même loi, les mots «bureau principal de canton communal» sont remplacés par les mots «bureau principal de canton, bureau principal de la commune ou bureau principal du district».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 8. Artikel 10 van dezelfde wet wordt aangevuld met een § 3, luidende:

«§ 3. Ingeval van gelijktijdige provincieraads-, gemeenteraads- en districtsraadsverkiezingen worden vier geheugendragers aangelegd, één origineel exemplaar, één kopie bestemd voor het kantonhoofdbureau, één kopie bestemd voor het gemeentehoofdbureau en één kopie bestemd voor het districtshoofdbureau.»

Art. 8. L'article 10 de la même loi est complété par un § 3, rédigé comme suit:

«§ 3. En cas d'élections provinciales, communales et de district simultanées, quatre supports de mémoire sont établis: un exemplaire original, une copie destinée au bureau principal de canton, une copie destinée au bureau principal de la commune et une copie destinée au bureau principal de district.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 9. In artikel 11 van dezelfde wet worden de woorden «van het kieskanton of van de gemeente» vervangen door de woorden «van het kieskanton, van de gemeente of van het district».

Art. 9. À l'article 11 de la même loi, les mots «du canton électoral ou de la commune» sont remplacés par les mots «du canton électoral, de la commune ou du district».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 10. Artikel 13 van dezelfde wet wordt aangevuld met een derde en vierde lid, luidende:

«Ingeval van gelijktijdige districtsraads-, gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen wordt de omslag met de kopie van de geheugendrager bestemd voor de voorzitter van het districtshoofdbureau tegen ontvangstbewijs aan de voorzitter van dat bureau overhandigd.

Ingeval van aparte districtsraadsverkiezingen worden de voormelde documenten en omslagen volgens dezelfde procedure overhandigd aan de voorzitter van het districtshoofdbureau.»

Art. 10. L'article 13 de la même loi est complété par un troisième et un quatrième alinéas, qui sont rédigés comme suit :

«En cas d'élections provinciales, communales et de district simultanées, l'enveloppe contenant la copie du support de mémoire destinée au président du bureau principal de district est remise contre accusé de réception au président de ce bureau.

En cas d'élections de district séparées, les documents et enveloppes précités sont remis suivant la même procédure au président du bureau principal de district.»

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 11. In artikel 14 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid, 1°, worden tussen de woorden «artikel 33, derde lid,» en de woorden «van de gemeentekieswet» de woorden «en artikel 106» ingevoegd;

2° in het eerste lid, 2°, worden tussen de woorden «artikel 13» en de woorden «van de voornoemde gemeentekieswet» de woorden «en artikel 94» ingevoegd.

Art. 11. À l'article 14 de la même loi sont apportées les modifications suivantes :

1° au premier alinéa, 1°, les mots «à l'article 106» sont insérés entre les mots «article 33, alinéa 3» et les mots «de la loi électorale communale»;

2° au premier alinéa, 2°, les mots «à l'article 94» sont insérés entre les mots «article 13» et les mots «de la loi électorale communale précitée»;

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 12. Artikel 21, § 1, 6°, van dezelfde wet wordt aangevuld met de woorden «en voor de verkiezing van de districtsraad.»

Art. 12. L'article 21, § 1er, 6°, de la même loi est complété par les mots «et pour l'élection du conseil de district».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 13. In artikel 25, 5°, van dezelfde wet worden tussen de woorden «37sexies,» en de woorden «van de wet» de woorden «37octies, met uitzondering van het eerste lid, eerste volzin, en het vijfde lid en de artikelen 37decies en 37undecies,» ingevoegd.

Art. 13. À l'article 25, 5°, de la même loi, les mots «37quinquies et 37sexies» sont remplacés par les mots «37quinquies, 37sexies et 37octies, à l'exception du premier alinéa, première phrase, et du cinquième alinéa, et les articles 37decies et 37undecies».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 14. Een artikel 28bis, luidend als volgt wordt in dezelfde wet ingevoegd :

«Art. 28bis. Op de kiescolleges van de districten waar een geautomatiseerd stelsysteem is opgesteld zijn de artikelen 104, 105, 106, 108 en 109 van de gemeentekieswet niet van toepassing in de mate dat zij verwijzen naar de artikelen van de gemeentekieswet die opgesomd worden in het vorige artikel.»

Art. 14. Dans la même loi est inséré un article 28bis, rédigé comme suit :

«Art. 28bis. Les articles 104, 105, 106, 108 et 109 de la loi électorale communale ne sont pas applicables aux collèges électoraux des districts où un système de vote automatisé a été installé, dans la mesure où ils se réfèrent aux articles de la loi électorale communale qui sont énumérés à l'article précédent.»

— Aangenomen.

Adopté.

Hoofdstuk V. — *Wijzigingen van de wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden en de gemeenteraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn*

Art. 15. In het opschrift van de wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden en de gemeenteraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn, worden tussen de woorden «gemeenteraden» en de woorden «en voor» de woorden «de districtsraden» ingevoegd.

Chapitre V. — *Modifications de la loi du 7 juillet 1994 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des conseils provinciaux et communaux et pour l'élection directe des conseils de l'aide sociale*

Art. 15. Dans l'intitulé de la loi du 7 juillet 1994 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des conseils provinciaux et communaux et pour l'élection directe des conseils de l'aide sociale, les mots «provinciaux et communaux» sont remplacés par les mots «provinciaux, communaux et de district».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 16. Artikel 1 van dezelfde wet wordt aangevuld met een 3°bis, luidende :

«3°bis districtsraadlijst: de kandidatenlijst voor de verkiezingen voor de districtsraden, zoals bepaald bij de op 4 augustus 1932 gecoördineerde gemeentekieswet;»

Art. 16. L'article 1er de la même loi est complété par un 3°bis, qui est rédigé comme suit :

«3°bis: liste du conseil de district: la liste des candidats pour l'élection des conseils de district, telle qu'elle est définie dans la loi électorale communale coordonnée le 4 août 1932.»

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 17. In het opschrift van hoofdstuk II van dezelfde wet wordt tussen de woorden «gemeenteraadsverkiezingen» en de woorden «en voor» het woord «districtsraadsverkiezingen» ingevoegd.

Art. 17. Dans l'intitulé du chapitre II de la même loi, les mots «provinciaux et communaux» sont remplacés par les mots «provinciaux, communaux et de district».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 18. In artikel 3 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in de §§ 1 en 2 wordt telkens tussen de woorden «de gemeenteraadsverkiezingen» en de woorden «en de rechtstreekse», de woorden «de districtsraadsverkiezingen» ingevoegd;

2° in § 4 worden de woorden «en van artikel 3, § 1» vervangen door de woorden «van artikel 3, § 1 en van artikel 88».

Art. 18. À l'article 3 de la même loi sont apportées les modifications suivantes :

1° aux §§ 1er et 2, les mots «les élections communales, les élections des conseils de district» sont insérés partout en remplacement du mot «communales»;

2° au § 4, les mots «et de l'article 3, § 1er» sont remplacés par les mots «de l'article 3, § 1er, et de l'article 88».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 19. In de artikelen 7 en 9 van dezelfde wet, worden telkens tussen de woorden «de gemeenteraadsverkiezingen» en de woorden «en de rechtstreekse» de woorden «de districtsraadsverkiezingen» ingevoegd.

Art. 19. Aux articles 7 et 9 de la même loi, les mots «élections provinciales et communales» sont remplacés partout par les mots «provinciales, communales et de district».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 20. In artikel 12 van dezelfde wet worden de volgende wijzingen aangebracht :

1° in § 1, 1°, worden tussen de woorden «artikel 23» de woorden «en van de gemeentekieswet» de woorden «en artikel 97» ingevoegd;

2° in § 1, 4°, wordt tussen de woorden «gemeentelijk» en de woorden «of de lijst voor de raad» het woord «, districtsraadslijst» ingevoegd;

3° in § 3, tweede en derde lid, worden telkens tussen de woorden «gemeenteraadsverkiezingen» en het woord «betreft» de woorden «of districtsraadsverkiezingen» ingevoegd.

Art. 20. À l'article 12 de la même loi sont apportées les modifications suivantes :

1° au § 1er, 1°, les mots «et à l'article 97» sont insérés entre les mots «article 23» et les mots de «la loi électorale communale»;

2° au § 1er, 4°, les mots «de la liste pour les conseils de district» sont insérés entre les mots «liste communale» et les mots «ou la liste pour le conseil»;

3° au § 3, deuxième et troisième alinéas, les mots «ou les élections de district» sont insérés partout entre les mots «élections communales» et les mots «une copie».

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — De aangehouden stemmingen en de stemming over het geheel van het wetsvoorstel hebben later plaats.

Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble de la proposition de loi.

PROPOSITION DE LOI SPÉCIALE VISANT À LIMITER LE CUMUL DU MANDAT DE MEMBRE DU CONSEIL DE LA COMMUNAUTÉ FRANÇAISE, DU CONSEIL RÉGIONAL WALLON, DU CONSEIL FLAMAND, DU CONSEIL RÉGIONAL BRUXELLOIS ET DU CONSEIL DE LA COMMUNAUTÉ GERMANOPHONE AVEC D'AUTRES FONCTIONS

PROPOSITION DE LOI LIMITANT LE CUMUL DU MANDAT DE PARLEMENTAIRE FÉDÉRAL ET DE PARLEMENTAIRE EUROPÉEN AVEC D'AUTRES FONCTIONS

PROPOSITION DE LOI VISANT À LIMITER LE CUMUL DE LA FONCTION DE DÉPUTÉ PERMANENT AVEC D'AUTRES FONCTIONS ET À HARMONISER LE STATUT FINANCIER ET FISCAL DES DÉPUTÉS PERMANENTS

PROPOSITION DE LOI RELATIVE À LA RESPONSABILITÉ CIVILE ET PÉNALE DES BOURGMESTRES ET ÉCHEVINS

PROPOSITION DE LOI VISANT À AMÉLIORER LES CONGÉS POLITIQUES EN FAVEUR DES CONSEILLERS COMMUNAUX, PROVINCIAUX, BOURGMESTRES ET ÉCHEVINS DANS LE SECTEUR PUBLIC ET PRIVÉ

PROPOSITION DE LOI VISANT À AMÉLIORER LE STATUT PÉCUNIAIRE ET SOCIAL DES MANDATAIRES LOCAUX

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 6 AOÛT 1931 ÉTABLISSANT DES INCOMPATIBILITÉS ET INTERDICTIONS CONCERNANT LES MINISTRES, ANCIENS MINISTRES ET MINISTRES D'ÉTAT, AINSI QUE LES MEMBRES ET ANCIENS MEMBRES DES CHAMBRES LÉGISLATIVES EN VUE D'ÉTABLIR DE NOUVELLES INCOMPATIBILITÉS ET INTERDICTIONS AINSI QUE DE NOUVELLES OBLIGATIONS EN MATIÈRE DE DÉPÔT DE LISTE DE MANDATS, FONCTIONS ET PROFESSIONS

PROPOSITION DE LOI ADAPTANT À LA RÉFORME DES INSTITUTIONS LA LOI DU 18 SEPTEMBRE 1986 INSTITUANT LE CONGÉ POLITIQUE POUR LES MEMBRES DU PERSONNEL DES SERVICES PUBLICS

Discussion générale

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET TOT BEPERKING VAN DE CUMULATIE VAN HET MANDAAT VAN LID VAN DE VLAAMSE RAAD, VAN DE FRANSE GEMEENSCHAPSRAAD, VAN DE WAALSE GEWESTRAAD, VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE RAAD EN VAN DE RAAD VAN DE DUITSTALIGE GEMEENSCHAP MET ANDERE AMBTEN

WETSVOORSTEL TOT BEPERKING VAN DE CUMULATIE VAN HET MANDAAT VAN FEDERAAL PARLEMENTSLID EN EUROPEES PARLEMENTSLID MET ANDERE AMBTEN

WETSVOORSTEL TOT BEPERKING VAN DE CUMULATIE VAN HET AMBT VAN BESTENDIG AFGEVAARDIGDE MET ANDERE AMBTEN EN TOT HARMONISERING VAN HET FINANCIËEL EN FISCAAL STATUUT VAN DE BESTENDIG AFGEVAARDIGDE

WETSVOORSTEL BETREFFENDE DE BURGERRECHTELIJKE EN STRAFRECHTELIJKE AANSPRAKELIJKHEID VAN BURGEMEESTERS EN SCHEPENEN

WETSVOORSTEL TOT VERBETERING VAN HET STELSEL VAN POLITIEK VERLOF VOOR GEMEENTERAADSLEDEN, PROVINCIERAADSLEDEN, BURGEMEESTERS EN SCHEPENEN IN DE OPENBARE EN DE PARTICULIERE SECTOR

WETSVOORSTEL TOT VERBETERING VAN DE BEZOLDIGINGSREGELING EN VAN HET SOCIAAL STATUUT VAN DE LOKALE VERKOZENEN

WETSVOORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 6 AUGUSTUS 1931 HOUDENDE VASTSTELLING VAN DE ONVERENIGBAARHEDEN EN ONTZEKKINGEN BETREFFENDE DE MINISTERS, GEWEZEN MINISTERS EN MINISTERS VAN STAAT, ALSMEDE DE LEDEN EN GEWEZEN LEDEN VAN DE WETGEVENDE KAMERS TEN EINDE EEN AANTAL NIEUWE ONVERENIGBAARHEDEN EN ONTZEKKINGEN ALSOOK NIEUWE VERPLICHTINGEN INZAKE DE INDIENING VAN EEN LIJST VAN MANDATEN, AMBTEN EN BEROEPEN VAST TE STELLEN

WETSVOORSTEL STREKKENDE OM DE WET VAN 18 SEPTEMBER 1986 TOT INSTELLING VAN HET POLITIEK VERLOF VOOR DE PERSONEELSLEDEN VAN DE OVERHEIDSDIENSTEN AAN TE PASSEN AAN DE HERVORMING DER INSTELLINGEN

Algemene bespreking

M. le président. — Je propose au Sénat de joindre la discussion de ces propositions de loi.

Ik stel de Senaat voor deze wetsvoorstellen samen te bespreken. (*Instemming.*)

Conformément à notre Règlement, les textes adoptés par la commission serviront de base à notre discussion. (*Voir documents nos 1-984/5, 1-985/5, 1-986/5, 1-987/5, 1-988/4 et 1-989/4 de la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives du Sénat. Session 1997-1998.*)

Volgens het Reglement gelden de door de commissie aangenomen teksten als basis voor de bespreking (*Zie documenten nrs. 1-984/5, 1-985/5, 1-986/5, 1-987/5, 1-988/4 et 1-989/4 van de commissie voor de Binnenlandse en Administratieve Aangelegenheden van de Senaat. Zitting 1997-1998.*)

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

La parole est à Mme Jeanmoye, corapporteuse.

Mme Jeanmoye (PSC), corapporteuse. — Monsieur le président, les différentes propositions de loi issues des Assises de la démocratie que nous examinons aujourd'hui forment, comme l'a rappelé en commission l'auteur principal de ces propositions, un ensemble qui vise à garantir la qualité de la démocratie politique ainsi que l'égalité d'accès du citoyen aux institutions.

Je m'attacherai uniquement aux propositions de loi limitant le cumul du mandat de membre d'une assemblée parlementaire avec d'autres fonctions. M. Pinoie traitera des propositions de loi relatives à la responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins, à l'amélioration des congés politiques en faveur des conseillers communaux, provinciaux, bourgmestres et échevins dans le secteur public et privé et à l'amélioration de leur statut pécuniaire et social.

Lors de la discussion générale des propositions de loi, Mme Leduc et M. Vergote ont estimé de prime abord que le législateur fédéral outrepassait ses compétences en réglant le cumul des mandats pour les membres du Conseil flamand et du Conseil régional wallon. Ils estiment qu'en vertu de l'autonomie constitutive qui leur a été attribuée, c'est à ces deux assemblées qu'il appartient de déterminer par décret des incompatibilités supplémentaires. Ils ont dès lors demandé que le Conseil d'État soit consulté sur cette question de compétence. Cette demande d'avis au Conseil d'État a été rejetée par sept voix contre trois et une abstention. Les autres membres de la commission ont en effet estimé qu'il ne faisait aucun doute que le législateur spécial était habilité à étendre les incompatibilités prévues par la loi du 8 août 1980. Raisonner autrement reviendrait à dire que le législateur spécial n'est pas habilité à modifier sa propre loi.

Rien n'empêche toutefois le Conseil flamand et le Conseil régional wallon d'établir, en vertu de leur autonomie constitutive, des incompatibilités supplémentaires.

Les propositions de loi relatives au cumul de mandats visent à limiter non seulement le cumul de revenus, mais surtout le cumul de pouvoirs. Le groupe de concertation Langendries n'a toutefois pas voulu supprimer la possibilité pour un parlementaire de jouer un rôle dans un exécutif local. Selon l'auteur principal de la proposition, il est important que le Parlement soit composé de personnes qui sont en contact avec la réalité locale, en raison de leur profession, ou de l'exercice d'un mandat politique au niveau local.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1997-1998
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1997-1998

Les activités professionnelles en dehors du secteur public ne sont pas visées par ces propositions de loi. Les revenus de ces activités ne sont dès lors pas pris en compte pour la limitation des indemnités liées à un mandat politique.

Au cours de la discussion, plusieurs questions ont été posées sur la notion de mandat exécutif rémunéré et, plus particulièrement, sur la portée des termes: «Ce mandat confère davantage de pouvoir que la simple qualité de membre de l'assemblée générale ou du conseil d'administration, quel que soit le revenu y afférent.» Un membre a ainsi demandé si la fonction de commissaire dans une intercommunale était visée par cette disposition. Un autre membre a posé une question identique à propos des mandats inhérents aux fonctions de bourgmestre ou d'échevin.

*M. Moens, vice-président,
prend la présidence de l'assemblée*

Au terme de la discussion générale, il a été conclu que la notion de mandat exécutif rémunéré ne concerne ni les mandats inhérents à une fonction, ni les mandats exercés dans un organe consultatif, ni les mandats exercés dans un organisme dépourvu de la personnalité juridique, ni les mandats exercés à titre gratuit. Il a également été précisé que les mandats dans un organisme public et privé qui sont visés sont les mandats exercés en tant que représentant de l'État, d'une communauté, d'une région, d'une province ou d'une commune lorsqu'il s'agit, d'une part, de mandats conférant un certain pouvoir — par exemple président du conseil d'administration — quel que soit le montant de la rémunération et, d'autre part, de mandats ordinaires dont la rémunération dépasse 20 000 francs par mois.

Dans le cadre de la discussion des articles de ces différentes propositions de loi, deux membres ont déposé un amendement visant à interdire aux membres des assemblées parlementaires de cumuler leur mandat parlementaire avec tout mandat exécutif rémunéré. D'autres membres ont déposé un amendement proposant d'instaurer une incompatibilité complète entre un mandat parlementaire et tout autre mandat électif rémunéré. Les auteurs de ces différents amendements ont tous mis l'accent sur la nécessité de limiter la concentration des pouvoirs et sur l'importance d'une participation plus large et plus sélective du citoyen au processus décisionnel.

Au nom du compromis équilibré réalisé par les propositions de loi, les amendements ont été rejetés.

Un autre amendement a été déposé aux différentes propositions de loi visant à y insérer une liste de fonctions qui ne peuvent être cumulées avec un mandat parlementaire. L'objectif de cet amendement est, selon les auteurs, de préserver l'indépendance des parlementaires. Cet amendement a également été rejeté en raison, notamment, du danger que représente une liste qui peut difficilement être considérée comme exhaustive.

M. Istasse a déposé un amendement à la proposition de loi spéciale visant à limiter le cumul du mandat de membre du Conseil de la Communauté française, du Conseil régional wallon, du Conseil flamand, du Conseil régional bruxellois et du Conseil de la Communauté germanophone avec d'autres fonctions pour supprimer la disposition relative au Conseil de la Communauté germanophone.

En effet, le Conseil de la Communauté germanophone doit être consulté sur toute modification d'une loi le concernant. Or, en l'espèce, cette consultation n'a pas eu lieu. L'amendement a été adopté.

J'ai déposé un amendement à l'article 2 de la proposition de loi limitant le cumul de mandat de parlementaire fédéral et de parlementaire européen avec d'autres fonctions. Cet amendement précise clairement l'interprétation des incompatibilités avec un mandat parlementaire fédéral visées aux points 3 et 13 de l'article premier de la loi de 1931.

L'article premier, 3°, visait les avocats en titre des administrations publiques; l'article 13, les membres d'un conseil d'administration d'une entreprise publique autonome.

Mon amendement, qui a été cosigné par trois autres groupes et a été adopté à l'unanimité, interprète clairement la portée des incompatibilités prévues à cet article en précisant qu'il s'agit uniquement des administrations publiques fédérales et des entreprises publiques autonomes dépendant des autorités fédérales.

La philosophie de la loi de 1931 est en effet d'empêcher que le parlementaire joue à la fois le rôle d'autorité contrôlée et de contrôleur. Il ne s'agit en rien d'assouplir les dispositions de cette loi, mais simplement d'en interpréter la portée, eu égard aux interprétations divergentes qu'elle a suscitées.

À propos de la proposition de loi visant à limiter les cumuls de la fonction de député permanent avec d'autres fonctions, la question des avantages en nature dont bénéficient les députés permanents a été posée. Il a été répondu que cette question relevait de l'organisation interne des provinces.

Les trois propositions de loi devraient entrer en vigueur après les prochaines élections législatives pour les parlementaires et après les prochaines élections provinciales pour les députés permanents.

Ces propositions ont été adoptées à l'unanimité des neuf membres présents.

Avec votre permission, monsieur le président, je laisse maintenant la parole à mon collègue, M. Pinoie, corapporteur. Au terme de son intervention, je m'exprimerai sur l'ensemble des propositions au nom du groupe PSC. (*Applaudissements.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Pinoie, corapporteur.

De heer Pinoie (SP), corapporteur. — Mijnheer de voorzitter, aansluitend bij het verslag van mevrouw Jeanmoye over de wetsvoorstellen tot beperking van de cumulatie, breng ik op mijn beurt verslag uit over de werkzaamheden in de commissie inzake het wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke en de strafrechtelijke aansprakelijkheid van burgemeesters en schepenen, het wetsvoorstel tot verbetering van het stelsel van politiek verlof voor gemeenteraadsleden, provincieraadsleden, burgemeesters en schepenen in de openbare en de particuliere sector en het wetsvoorstel tot verbetering van de bezoldigingsregeling en het sociaal statuut van de lokale verkozenen.

Eerst behandel ik het wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid van burgemeesters en schepenen. De algemene bespreking spitste zich vooral toe op het voorgestelde algemeen plafond van een tienduizendste van de gewone ontvangsten van de gemeente, voor het bedrag van de geldboete dat voor rekening van de gemeente komt.

Volgens de indiener van het voorstel wordt in dit plafond voorzien om te voorkomen dat er een gat wordt geslagen in de begroting van kleine gemeenten.

Een commissielid vond dat het eerlijker zou zijn om in plaats van een percentage van de inkomsten, een vast bedrag als plafond te bepalen, anders lopen de verkozenen van kleine gemeenten het risico een veel groter deel van de boete zelf te moeten betalen.

De bespreking leidde tot het indienen van een amendement dat ertoe strekt het in artikel 3 bepaalde criterium te vervangen door een vast bedrag van 500 frank, verhoogd met de opdecimem. Dit amendement werd eenparig aangenomen.

Een amendement op artikel 4 dat ertoe strekt een verzekering voor rechtsbijstand op te leggen, werd eveneens eenparig aangenomen. Een amendement op artikel 3, dat uitdrukkelijk bepaalt dat de gemeenten enkel burgerrechtelijk aansprakelijk zijn voor onopzettelijke misdrijven van burgemeesters en schepenen wanneer zij als orgaan van de gemeente optreden, werd eenparig verworpen. Krachtens artikel 3 kan de gemeente immers in elk geval een regresvordering instellen bij bedrog en zware fout.

De commissie besloot nog de Nederlandse tekst van het opschrift te veranderen. Het nieuw opschrift luidt: «Wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke aansprakelijkheid en strafrechtelijke verantwoordelijkheid van burgemeesters en schepenen.»

Dit aldus geamendeerde wetsvoorstel werd eenparig aangenomen.

Tijdens de algemene bespreking van het wetsvoorstel tot verbetering van het stelsel van politiek verlof voor gemeenteraadsleden, provincieraadsleden, burgemeesters en schepenen in de openbare en de particuliere sector betwistte een commissielid de bevoegdheid van de federale wetgever inzake de regeling van een politiek verlof voor gemeenschaps- en gewestambtenaren.

De hoofdindiener van het wetsvoorstel merkte op dat het voorstel het politiek verlof regelt voor de verkozenen voor wie de federale wetgever bevoegd is, namelijk gemeenteraadsleden, provincieraadsleden, burgemeesters en schepenen.

Het commissielid wees erop dat de wet van 18 september 1986 dateert van vóór de grondwetswijziging. Zij stelde voor ons over dit punt het advies van de Raad van State in te winnen.

De meeste commissieleden meenden dat de thans voorgestelde wijzigingen enkel gelden voor die overheidsdiensten waarvoor de federale wetgever bevoegd is. Het voorstel om het advies van de Raad van State in te winnen werd dan ook verworpen.

Op artikel 7 werd een amendement ingediend om het aantal dagen vrijstelling van dienst en het aantal dagen facultatief verlof voor gemeenteraadsleden in gemeenten met meer dan 80 000 inwoners te verdubbelen. Na de bespreking trokken de indieners hun amendement weer in. Er werd afgesproken dit amendement samen met het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 19 juli 1976 tot instelling van een verlof voor de uitoefening van een politiek mandaat, ingediend door de heren Pinoie en Hostekint en het wetsvoorstel tot verbetering van het stelsel van politiek verlof voor gemeenteraadsleden, provincieraadsleden, burgemeesters en schepenen in de openbare en de particuliere sector, ingediend door de heer D'Hooghe, voor te leggen aan de werkgroep-Busquin, teneinde een politiek akkoord over deze voorstellen te bereiken.

Het geheel van het geamendeerde wetsvoorstel werd eenparig aangenomen. Hierdoor vervalt het voorstel van de heer Daras.

Vervolgens heeft de commissie het voorstel tot verbetering van de bezoldigingsregeling en van het sociaal statuut van de lokaal verkozenen besproken.

Dit voorstel legt het minimum en het maximum van de presentiegelden van de gemeenteraadsleden vast. De wedden van burgemeesters en schepenen worden door de Koning bepaald op basis van het bevolkingsaantal van de gemeente en van een coëfficiënt van het hoogste bedrag uit de in artikel 28 opgenomen weddenschaal van de gemeentesecretaris van de betrokken gemeente.

Ten slotte wordt een oplossing gegeven voor burgemeesters en schepenen die niet krachtens een ander sociaal of beroepsstatuut beschermd zijn door het stelsel van de sociale zekerheid. Zij krijgen een sociale bescherming door hen op dezelfde manier te behandelen als werknemers met een arbeidsovereenkomst. Een amendement om de bepaling vroeger in werking te laten treden werd door de commissie éénparig aangenomen.

Het geamendeerde wetsvoorstel in zijn geheel werd eveneens éénparig goedgekeurd.

Mijnheer de voorzitter, hiermee beëindig ik mijn verslag over de werkzaamheden in de commissie. Als u het mij toestaat ga ik meteen over tot mijn uiteenzetting namens de SP-fractie.

De wetsvoorstellen zijn het resultaat van een politiek akkoord bereikt in de overleggroep-Langendries. De SP-fractie zal deze voorstellen dan ook goedkeuren.

Toch wil ik een bedenking formuleren bij het wetsvoorstel inzake het politiek verlof. De regeling van het verlof voor personeelsleden in overheidsdiensten verbetert voor gemeenteraadsleden, schepenen en burgemeesters. Voor de verkozenen actief in de privé-sector zijn slechts twee bepalingen uitgewerkt, ten eerste de verlopen kunnen worden opgesplitst en ten tweede voor de uitoefening van een uitvoerend mandaat kan de arbeidsovereenkomst worden opgeschort. Het wetsvoorstel wijzigt niets aan het aantal dagen. Er ontstaat aldus een groot onevenwicht aangezien dit voor de verkozenen actief in overheidsdiensten wel wordt verbeterd. Alleen in de toelichting wordt dit probleem signaleerd. Daar wordt gesuggereerd de duur te verlengen van het gebruik van het politiek verlof, zoals dat wordt omschreven in het

koninklijk besluit van 28 december 1976, er staat verkeerdelijk 22 december, tot instelling van een verlot voor de uitoefening van een politiek mandaat.

De SP-fractie pleit ervoor dat ook hier een verbetering wordt aangebracht. Politiek is immers lange tijd een bezigheid geweest van uitsluitend de meest geëde klassen in onze maatschappij. In de tweede helft van de 19e eeuw werd schoorvoetend een democratisering ingezet, die vooral na wereldoorlog II vruchten begon af te werpen. Van de diverse democratiserende initiatieven uit die tijd is de wet van 19 juli 1976 tot instelling van een verlot voor de uitoefening van een politiek mandaat te vermelden. De jongste jaren is er echter een stagnatie in het democratiseringsproces waar te nemen. Tegelijk worden de politieke instellingen en de mandatarissen steeds meer onder vuur genomen, hoewel de objectieve afstand tussen politici en bevolking zeker niet groter is geworden. Op dit fenomeen kan alleen worden gereageerd door een radicale democratisering en door meer openheid. Diverse maatregelen in die zin werden de voorbije jaren reeds genomen.

Democratie en openheid worden echter beïnvloed door sociaal-economische verhoudingen. Wie als werknemer permanent in een economisch ondergeschikte positie verkeert, komt onder druk te staan en kan zonder dwingend optreden van de overheid niet ten volle deelnemen aan het democratisch besluitvormingsproces.

Het voorstel om het politiek verlot van werknemers in de privé-sector uit te breiden past in deze gedachtengang. Democratie betekent immers dat iedereen moet kunnen beschikken over maximale mogelijkheden tot participatie aan het politieke leven, ongeacht zijn economische positie. Die voorwaarde is momenteel onvoldoende vervuld, vooral voor de werknemers uit de privé-sector.

Daarom dienden de heer Hostekint en ikzelf op 27 juni 1995 een wetsvoorstel in, dat nog altijd in bespreking in de commissie is en dat nu ook zal worden voorgelegd aan de werkgroep-Busquin teneinde daarover een politiek akkoord te bereiken. Dit voorstel streeft onder meer naar de uitbreiding van het aantal dagen politiek verlot in de privé-sector. Ons voorstel beoogt bovendien de afhouding tot maximaal de helft van de presentiegelden, die nu wordt toegepast door het bestuur dat de werkgever vergoed heeft wanneer een werknemer politiek verlot opneemt, af te schaffen. Het gaat in concreto over raadsleden die nu financieel verlies lijden wanneer ze politiek verlot opnemen. We hopen dat dit probleem in een zeer nabije toekomst zal kunnen worden opgelost.

Er werd zo-even een amendement rondgedeeld in verband met het inkomen van een mandataris, een schepen of burgemeester, gekoppeld aan een vervangingsinkomen. De SP-fractie kan achter dit amendement staan dat ertoe strekt een oplossing te bieden voor de niet-gerechtigde cumulatieve beperking. Nu wordt de vergoeding van schepen en burgemeester verminderd tot het thans wettelijk toegelaten bijkomend inkomen naast een vervangingsinkomen.

Ik hoop dat het voorstel gunstig zal worden onthaald door de werkgroep-Busquin, zodat ook daarover een politiek akkoord kan worden bereikt en dat de Kamer de wijzigingen zal goedkeuren. (*Applaus.*)

M. le président. — La parole est à M. Foret.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le président, avant toute chose, permettez-moi de remercier et de féliciter les deux rapporteurs pour l'excellence de leur travail. Leur rapport traduit exactement les débats qui ont eu lieu en commission et rend compte de l'essence de ces textes très importants.

La fin de cette session parlementaire nous permet de saluer l'accélération du processus de démocratisation du système politique belge. Le vote des propositions dont nous débattons à l'instant clôt la mise au jour d'un ensemble de textes s'inscrivant « dans le cadre de l'aspiration citoyenne pour un vrai changement des mœurs et des pratiques politiques » selon l'expression que j'utilisais à cette même tribune, il y a quelques jours à peine.

En quelques mois seulement, le Parlement aura réalisé un travail législatif profond de nature à offrir aux citoyens de ce pays une vision nouvelle de ses mandataires publics et des conditions d'exercice de la chose publique.

Rappelons-nous brièvement. Il y eut tout d'abord la modification de l'article 59 de la Constitution relatif à l'immunité parlementaire. C'était en 1995. Le système fut profondément modifié pour faire en sorte que, tout en protégeant l'institution parlementaire contre un arbitraire éventuel, le parlementaire redevienne autant que possible un citoyen ordinaire face à ses erreurs éventuelles et à la justice.

Dans le même état d'esprit, nous avons réformé, voici un mois à peine, la procédure de mise en accusation des ministres qui attendait une mise en œuvre depuis plus de 150 ans. Les articles 103 et 125 de la Constitution sont désormais modernisés.

Voici 15 jours à peine, après une longue et minutieuse préparation au sein de la commission des réformes institutionnelles, notre assemblée adoptait la nouvelle législation sur la déclaration obligatoire de patrimoine et des mandats exercés par certains élus.

La semaine dernière, j'étais à cette même tribune pour me réjouir des nouvelles adaptations apportées à la législation existante sur les dépenses électorales et sur la comptabilité ouverte des partis politiques.

Aujourd'hui enfin, avec le vote des nouvelles propositions dont nous sommes saisis, nous franchissons une étape supplémentaire sur ce que j'appelais la semaine dernière « le long mais indispensable cheminement qui doit rapprocher le citoyen de l'exercice de la chose publique ».

Les présentes propositions sont, tout comme le texte voté la semaine dernière, issues en droite ligne des Assises de la démocratie. Leur philosophie générale est de permettre et de faciliter au plus grand nombre l'exercice de fonctions électives et ce, essentiellement dans les communes et les provinces. Pour ce faire, deux options ont été retenues qui constituent les piliers du nouveau système : d'une part, l'instauration d'une limite drastique mise au cumul des mandats, d'autre part, une revalorisation du statut pécuniaire et social des mandataires locaux.

L'ensemble des mécanismes bâti sur ces deux piliers me semble à la fois cohérent et attractif.

Permettez-moi de rappeler brièvement, parmi d'autres dispositions tout aussi essentielles, quelques principes nouveaux dont l'adoption s'imposait.

En premier lieu, le système mis en place réaffirme le caractère essentiel du mandat parlementaire. La dispersion n'est plus de mise. Elle ne l'est pas dans un monde qui se complexifie chaque jour davantage, de sorte que l'ocuménisme du savoir ne peut plus être revendiqué par aucun Pic de la Mirandole. Elle ne l'est pas davantage dans un système institutionnel où les problèmes, et surtout leur solution, s'éparpillent entre de nombreux niveaux de pouvoir. Il m'apparaît ainsi logique que le parlementaire ne puisse plus désormais détenir, outre son mandat de parlementaire, qu'un seul autre mandat exécutif.

Cette disposition ne réduira vraisemblablement pas le nombre d'excellents députés ou sénateurs-bourgmestres que comptent en leur sein nos assemblées législatives; elle permettra cependant, puisque le nombre global de fonctions publiques à exercer reste inchangé, d'offrir une répartition de ces fonctions en faveur d'un plus grand nombre de citoyens soucieux de s'investir activement dans l'exercice d'un mandat public.

Dans l'instauration de ce décumul, un écueil me semble avoir été heureusement évité. L'exercice d'une activité professionnelle de type privé, comme indépendant, comme salarié ou appointé, n'a pas été pris en compte pour la détermination des limites autorisées. C'est fort heureux. J'ai la conviction personnelle que tous les responsables politiques doivent veiller à rester en prise directe avec les problèmes vécus au quotidien par la population.

J'accueille avec satisfaction un deuxième type de dispositions. Il s'agit de celles relatives à la responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins. Le problème est sensible: de plus en plus fréquemment, les bourgmestres et les échevins voient leur responsabilité « actionnée ». Les vocations en souffrent évidemment et il est plus difficile de susciter des candidatures. Fait plus grave, la mise en cause de la responsabilité personnelle des bourgmestres peut représenter un frein important à l'initiative et à l'innovation dans la gestion communale, au détriment des populations concernées.

Les textes en projet me semblent répondre à cette anxiété de manière satisfaisante en garantissant désormais l'intervention de la commune lorsque la responsabilité civile ou pénale de son organe est mise en cause. L'obligation faite aux communes de souscrire une assurance couvrant la responsabilité civile de leurs bourgmestre et échevins pour des fautes commises dans l'exercice de leurs fonctions ainsi que la prise en charge, évidemment plafonnée, des amendes pénales infligées à ces personnes physiques vont dans le même sens rassurant.

Une troisième piste suivie par les Assises de la démocratie a été de procéder à une revalorisation du statut pécuniaire et social des mandataires locaux. Ici encore, l'initiative vient à son heure. Il n'existe plus de petites communes que par le chiffre de leur population. Pour ce qui est du nombre, de la difficulté et de la complexité des problèmes rencontrés et traités, toutes sont désormais logées à la même enseigne: le volume des missions qui leur sont assignées s'est accru depuis de nombreuses années. Outre la nécessité d'assurer le développement économique et constant de la localité, pensons aux nombreux domaines délégués par les pouvoirs fédéral, régional et communautaire. La circonstance que la revalorisation s'effectue essentiellement au profit des communes de moins de 50 000 habitants m'apparaît équitable.

J'ai personnellement siégé pendant près de 20 ans au conseil communal d'une commune de 200 000 habitants. Cette expérience m'a appris que d'importants problèmes se posent dans des communes de cette catégorie, notamment à cause de l'ampleur du budget ou des restructurations parfois nécessaires. J'ai aussi eu l'occasion d'appréhender les problèmes d'autres communes abritant une population moins nombreuse. Je sais que les mandataires consacrent un temps énorme et dépensent une énergie considérable à résoudre les multiples difficultés auxquelles ils sont confrontés. Dès lors, il me semble normal que leurs fonctions soient revalorisées dans les meilleurs délais.

L'importance du traitement des bourgmestres et échevins des grandes entités couplée à l'aide logistique abondante qu'ils peuvent puiser au sein de leur cabinet ou d'un personnel communal en nombre conséquent avait créé un contraste dérangeant avec leurs collègues des petites entités. Les propositions d'aujourd'hui ont donc placé l'effort financier exactement là où il devait l'être.

Enfin, l'instauration de nouvelles facilités dans l'exercice d'un mandat politique par un accroissement significatif des possibilités de congés politiques, tant dans le secteur privé que dans le secteur public, va de pair avec la revalorisation pécuniaire dont nous venons de parler. Trop de candidats désireux de mettre leur compétence et leur bonne volonté au service d'un mandat électif communal ou provincial doivent actuellement renoncer. Le choix, faut-il le dire, est parfois difficile: faut-il courir le risque de compromettre son activité professionnelle en contrepartie d'une indemnité souvent mal proportionnée à l'investissement en temps et en soucis? La nouvelle législation réduira ces hésitations en offrant aux mandataires locaux de nouvelles disponibilités qu'ils puiseront, en toute légalité, sur leur temps d'activité professionnelle sans la compromettre. L'avancée démocratique est en ce domaine particulièrement significative quand on constate que, dans le secteur privé, ce congé politique devient un véritable droit qui ne nécessite ni convention collective ni convention avec l'employeur.

Permettez-moi ici de revenir à l'amendement inséré dans le texte en projet à l'initiative des représentants de la Communauté germanophone. Ils ont, à juste titre, fait remarquer que la proposition relative au congé politique, telle qu'initialement libellée, créait une situation anormale et certainement non voulue par ses auteurs. Les conseillers communaux et provinciaux bénéficiaient en effet de deux jours de congé par mois pour l'exercice de leur mandat alors qu'un parlementaire, membre de la Communauté germanophone, voyait son congé toujours limité à un seul jour. Il s'agissait effectivement d'une incongruité que l'amendement déposé par le groupe PRL-FDF, et adopté sans problème, permettra d'éviter.

Cette anomalie, heureusement corrigée, doit nous inviter à nous replonger aussi rapidement que possible dans un examen minutieux et attentif de la situation exacte faite aux représentants politiques de la Communauté germanophone en matière de cumul autorisé. J'ai noté avec satisfaction que les auteurs des textes

aujourd'hui examinés remettraient prochainement leur ouvrage en chantier pour veiller à l'uniformité des statuts de tous nos mandataires politiques, quelle que soit leur localisation géographique.

L'ensemble des six propositions dont nous débattons aujourd'hui, appelées «propositions Busquin et consorts» — et je me flatte de faire partie des «consorts» —, constitue un nouveau chaînon dans le remailage du tissu démocratique entrepris dans ce pays grâce aux efforts conjugués de formations politiques décidées à œuvrer en ce domaine sans esprit partisan.

Sur ces nouvelles bases, davantage de personnes issues de toutes les couches de la population pourront à l'avenir participer à l'activité politique en étant dégagées d'un certain nombre d'entraves ou de contraintes. C'est surtout le monde communal qui profitera de ce nouvel état d'esprit. Nous devons nous en réjouir car l'échelon local est l'unité de base de notre système démocratique. C'est là que, dès octobre 2000, devrait se former une nouvelle citoyenneté plus participative, plus active et plus responsable.

J'ai rappelé en début d'exposé que les Assises de la démocratie étaient au milieu du gué puisqu'elles avaient accompli très exactement la moitié du travail initié. Comme la semaine dernière, je rappellerai donc que pour le PRL-FDF, l'adoption des présents textes ne constitue toujours pas un aboutissement. L'effort entrepris en vue de concrétiser ce nouvel état d'esprit politique revendiqué par la population belge doit être poursuivi sans désemparer jusqu'à son terme complet tel que défini par les quatre groupes de travail mis en place par les Assises.

Le PRL-FDF y prêtera son concours actif comme il l'a fait pour le travail réalisé jusqu'à ce jour.

Enfin, je confirme que mon groupe votera en faveur de l'ensemble des propositions qui nous sont soumises. (*Applaudissements.*)

De voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Leduc.

Mevrouw Leduc (VLD). — Mijnheer de voorzitter, in de eerste plaats wil ik mijn ongenoegen uiten over het feit dat geen enkele minister aanwezig is. Hieruit blijkt duidelijk een gebrek aan interesse en zelfs misprijzen voor de Senaat.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer de voorzitter, ik ben natuurlijk niet de verdediger van de regering, maar wanneer de Senaat wetsvoorstellen bespreekt, is de aanwezigheid van de regering niet noodzakelijk. De regering heeft de taak om de werkzaamheden van de Senaat te verdedigen in de andere Kamer eens deze wetsvoorstellen zijn goedgekeurd. De afwezigheid van de regering is een blijk van vertrouwen in de goede werking van de Senaat. (*Applaus.*)

Mevrouw Leduc (VLD). — Zo kan men natuurlijk alles uitlegen. Ik blijf er echter bij dat er een gebrek aan interesse is.

Alvorens tot mijn eigenlijke bedenkingen te komen, wens ik mij namens de VLD-fractie af te zetten tegen de wijze waarop de voorliggende wetsvoorstellen in de commissie werden behandeld. Er was geen sprake van enige aanzet tot dialoog of luisterbereidheid vanwege de indieners. De teksten moesten het koste wat het kost worden goedgekeurd. Nochtans vergen sommige ervan legistische verbetering. Een verzoek tot raadpleging van de Raad van State werd boudweg weggestemd, ondanks de indruk van vele collega's dat dit toch niet overbodig zou zijn geweest. Deze houding is des te betreurenswaardiger omdat het gevaar niet denkbeeldig is dat ze als precedent kan dienen voor latere, nog goed te keuren ontwerpen of voorstellen die niet alleen technisch, maar ook politiek geladen kunnen zijn. Ook het argument van de tijdswinst gaat niet op, aangezien de Kamer zich nog over deze wetsvoorstellen moet uitspreken. De VLD-fractie meent dat het wel eens omgekeerd zou kunnen uitdraaien, want enkele van deze wetsvoorstellen zullen waarschijnlijk worden aangevochten door de vertegenwoordigers van de gewesten om reden van bevoegdheidsoverschrijding.

Ik beperk mij tot enkele bedenkingen die in de commissie niet aan bod zijn kunnen komen. Het vraagstuk van de onverenigbaarheden, de sociale en financiële positie van de lokale

mandatarissen alsmede de aansprakelijkheid bij de uitoefening van het ambt dat wordt bekleed of het mandaat dat wordt vervuld, zijn reeds lang onderwerpen van discussie.

Het gaat niet op om tijdens het debat over het statuut van de plaatselijke verkozenen enkel rekening te houden met het financiële aspect of het aspect van de sociale zekerheid. De VLD is het eens met de zienswijze van een aantal auteurs die zegden dat een rechtspositieregeling maar kan voortvloeien uit een duidelijke visie op de taak en de functieomschrijving en zeker de taakomschrijving van de politieke mandatarissen met een uitvoerend ambt ontbreekt nog. Zo zijn er nog te veel schepenen die zich in de praktijk als diensthoofd opstellen door zelf leiding te willen geven aan de gemeentelijke diensten ter uitvoering hun bevoegdheid binnen het college. Het is dan ook niet verwonderlijk dat deze situatie voor de nodige verwarring zorgt tussen het ambtelijk en het politiek apparaat.

Een goed bestuur vereist een ruime delegatie van bevoegdheden naar de ambtenaren, zodat zij opnieuw een grotere verantwoordelijkheid voor hun werk op zich kunnen nemen. Deze duidelijke positionering zal overigens ook de ambtelijke stijl om geen verantwoordelijkheid te willen opnemen, in positieve zin beïnvloeden.

Sommigen menen wellicht dat deze aangelegenheid het voorwerp dient uit te maken van een ander debat. Niets is echter minder waar. Het concept van taakinfilling van een uitvoerend mandaat is onlosmakelijk verbonden met de inspanningen en de werkkraft van het individu. Dit brengt ons bij de problematiek van de onverenigbaarheid van politieke mandaten enerzijds en van een politiek mandaat met andere functies anderzijds. Dit conflict kan niet worden beslecht zonder dat er vooraf voor alle lokale mandaten een duidelijke tijdsbestedingsnorm is vastgelegd.

Het combineren van twee jobs die samen 125 tot 150% van de normale werktijd vereisen, kan eventueel maatschappelijk nog worden aanvaard. Het combineren door politieke mandatarissen van twee, drie of vier hoedanigheden, die samen 200% of meer van een normale werktijd uitmaken komt bij de bevolking echter zeer ongeloofwaardig over. De publieke opinie gelooft immers niet dat men die functies allemaal goed kan vervullen. In de praktijk komt het erop neer dat aan een of meer functies minder tijd wordt besteed, wat ongetwijfeld ten nadele komt van de kwaliteit van het werk. Elke functie vergt een volledige inzet.

Met deze redenering wil ik aantonen dat het niet terecht is enkel te spreken over de cumulatie van politieke mandaten. De eerlijkheid gebiedt dat ook alle vormen van cumulatie tussen een politiek mandaat en een andere betrekking in aanmerking moeten worden genomen. Indien men een lokaal politiek mandaat behoorlijk wil uitoefenen, mag men dit slechts in een beperkt aantal gevallen combineren met een andere tijdsbesteding. In dit verband rijst dan ook de vraag of het verantwoord is dat topambtenaren hun functie combineren met een lokaal uitvoerend mandaat zonder daarvoor politiek verlof te nemen. Een secretaris-generaal of een directeur van een overheidsinstelling dient, indien hij zijn werk ter harte neemt, 100% van de werktijd beschikbaar te zijn. Hoe kan zo iemand dan nog een belangrijk plaatselijk uitvoerend mandaat vervullen dat bijvoorbeeld 75 of 100% van een normale werkweek opsloort?

Deze redenering is evenzeer van toepassing voor de federaal en de gewestelijk verkozenen die hun mandaat combineren met een functie met privaatrechtelijk karakter. Absenteïsme of afwezigheid wegens ambtsverplichtingen zijn dan ook schering en inslag. Ik heb het dan nog niet over de verontschuldigheden die alom op bijeenkomsten worden ingeroepen of over het bijwonen van vergaderingen waarbij men zich beperkt tot het tekenen van de aanwezigheidslijst.

Het meest lovenswaardige van alle voorstellen is het voorstel dat de aandacht vestigt op het statuut van de raadsleden. Het gaat hierbij niet over uitvoerende mandatarissen, maar over de gewone gemeenteraadsleden. Momenteel bestaat er geen enkel verband tussen de vergoeding, enerzijds, en de inzet en gemaakte kosten van de actieve raadsleden, anderzijds. Daar komt nu verandering in. Ook de werkvoorwaarden zullen verbeteren aangezien de mogelijkheden voor het vragen van politiek verlof worden uitgebreid.

Essentieel voor de democratie is dat alle geïnteresseerde burgers effectief de mogelijkheid krijgen om gedurende een aantal jaren politiek actief te zijn. We moeten streven naar een toestand die meer mensen toelaat aan politiek te doen.

Deze doelstelling kan enkel worden bereikt op voorwaarde dat er een volledig cumulatieverbod wordt ingesteld. In een eerste fase moet een dergelijk verbod worden ingevoerd voor een uitvoerend mandaat dat men verwerft door verkiezing. De VLD zal dien-aangaande de nodige amendementen indienen.

Het voorgestelde cumulatieverbod gaat de concentratie van de politieke macht tegen en geeft een groter aantal burgers de mogelijkheid om meer actief aan de besluitvorming deel te nemen. Het zal er ook toe bijdragen dat het parlementair werk met de vereiste aandacht wordt verricht.

De aansprakelijkheid van burgemeesters en schepenen werd een beetje weggedrongen. Het is nochtans ook een belangrijke kwestie. Het aansprakelijkheidsrecht wordt in een aantal artikelen van het Burgerlijk Wetboek geregeld. De artikelen 1382 en 1383 bepalen dat degenen door wiens daad of verzuim schade is ontstaan, het slachtoffer moet vergoeden. Het was lang niet evident om ook de overheid aan de regels van het Burgerlijk Wetboek te onderwerpen. Sinds het Flandria-arrest van het Hof van Cassatie in 1920 staat het echter vast dat de overheid ook onderworpen is aan de regels van de quasi delictuele aansprakelijkheid zoals bepaald in het Burgerlijk Wetboek.

In het voorstel is er steevast sprake van een orgaan. Het Hof van Cassatie geeft daarvan volgende definitie: het orgaan is degene die krachtens de wet of de besluiten, genomen in uitvoering van de wet, een gedeelte van het Staatsgezag uitoefent, hoe klein dit ook moge zijn, of die de bevoegdheid heeft de Staat tegenover derden te verbinden. Burgemeesters en schepenen voldoen zonder twijfel aan dit criterium. Het geldt echter ook voor de gemeenteraadsleden, doch zij zijn niet het voorwerp van dit voorstel.

Ik wil verder opmerken dat dit voorstel ook vanuit juridisch oogpunt niet klopt. In drie opeenvolgende bepalingen worden vrij algemene beginselen verwoord, maar een degelijke uitwerking ervan is ver te zoeken. Ik vrees dat men hier de rechtsonzekerheid in de hand werkt in plaats van rechtszekerheid te creëren. Daarom vragen wij dat de Raad van State hierover wordt geraadpleegd.

Tot slot ben ik verrast door de houding van sommigen die de federale loyaliteit verdedigen wanneer de belangen van hun gemeenschap of gewest op het spel staan. Het Vlaamse en het Waalse Gewest, en in mindere mate de Franse Gemeenschap, kregen in 1993 de constitutionele autonomie voor een aantal, zij het beperkte, aangelegenheden. Artikel 24bis, paragraaf 3, van de bijzondere wet van augustus 1980 tot hervorming der instellingen bepaalt dat het de Vlaamse Raad en de Waalse Gewestraad toekomt om, ieder wat hem betreft, bij decreet bijkomende onverenigbaarheden in te stellen. Ik betwist dan ook de stelling van de indieners dat de bijzondere wetgever in dit domein nog steeds de vrije hand zou hebben. Mocht dit zo zijn dan kan de bijzondere wetgever in die mate onverenigbaarheden inschrijven dat de constitutionele autonomie dode letter wordt. Dit kan volgens mij niet. Het getuigt van weinig respect, zij het dan niet voor de letter, dan toch voor de geest van de Staatshervorming.

Om al deze redenen zal de VLD neen stemmen. Het voorstel dat in een gunstiger regime voorziet voor de gemeenteraadsleden zullen we echter wel goedkeuren.

De voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Thijs.

Mevrouw Thijs (CVP). — Mijnheer de voorzitter, in mijn uiteenzetting over deze wetsvoorstellen zal ik het vooral hebben over de aanpassingen in het statuut van de lokale mandatarissen. Reeds jaren spreekt men over de herwaarding van het lokale mandaat en het moet er nu maar eens van komen.

Het uitgangspunt van deze wetsvoorstellen kunnen we volledig onderschrijven. We moeten de toegang tot ons democratisch bestel voor iedereen die zich politiek-maatschappelijk wil engageren en verantwoordelijkheid wil dragen zo gemakkelijk mogelijk maken. Ons doel moet zijn om alle groepen van de samenleving zo goed mogelijk te vertegenwoordigen in de politieke organen en om maatregelen te nemen om remmende factoren tot politieke deelname weg te werken.

Om te komen tot een verhoging van de kwaliteit van het lokale beleid, is een grondige aanpassing van het statuut van de lokale mandatarissen een absolute prioriteit. Er is reeds lang nood aan een globaal, coherent statuut, enerzijds omdat de financiële vergoeding helemaal niet meer in verhouding is met de gevraagde inzet en verantwoordelijkheid, vooral dan in de minder grote gemeenten, anderzijds omdat er heel wat wettelijke en reglementaire belemmeringen zijn die het uitoefenen van een lokaal politiek mandaat ernstig bemoeilijken.

Een aantal mandatarissen worden voor hun engagement in het lokaal openbaar bestuur gewoonweg gestraft door een nadelig en/of onbeschermd statuut. Vanuit deze situatie moet niet alleen de herwaardering van de wedde worden bekeken, maar ook het fiscaal en sociaal statuut, evenals het politiek verloop en de cumulatieve met andere, eventueel vervangingsinkomsten.

Ik kan de verbetering van de situatie van de gemeenteraadsleden alleen maar toejuichen. Men denkt niet alleen aan hun vergoeding, maar ook aan de tijd die ze aan hun taak kunnen en willen besteden en aan de werkomstandigheden, zelfs in een gemeentehuis. Als rechtstreeks door de bevolking gekozen worden zij op het ogenblik zeer slecht vergoed. Hun vergoeding staat niet in verhouding tot hun inzet en hun gemaakte kosten. De taken die aan een gemeentebestuur worden opgedragen, worden steeds omvangrijker en complexer. Een gemeenteraadslid dat alles op een degelijke manier wil volgen en controleren en zijn dossiers behoorlijk wil voorbereiden, heeft steeds meer tijd nodig en het is maar normaal dat het hiervoor op een redelijke manier wordt vergoed.

We vinden het dan ook positief dat in deze wetsvoorstellen twee aspecten van het statuut beter worden gereguleerd. De financiële situatie verbetert door een verhoging van de presentiegelden en de regeling voor het politiek verloop wordt uitgebreid. Voor vergoeding, wordt in de nieuwe gemeentewet een forfaitair minimum- en maximumbedrag bepaald dat gekoppeld is aan het indexcijfer. De willekeur en de grote verschillen tussen de gemeenten vervallen, maar de gemeenten behouden hun autonomie om een bedrag te kiezen tussen de twee grenzen in. Dit is geïnspireerd op de in 1997 goedgekeurde wijzigingen van de provinciewet om de functie van provincieraadsleden te herwaarderen. Het is positief dat dit niet enkel geldt voor de raadszittingen, maar ook voor de commissievergaderingen. Daar wordt immers veel voorbereidend beleidswerk verricht en wordt dikwijls meer opbouwend gewerkt dan in de raadszittingen, waar de pers aanwezig is en vaak alleen maar nummertjes worden opgevoerd.

Ik wil er nog op wijzen dat deze regeling ongewenste gevolgen zou kunnen hebben op fiscaal vlak. Indien de vergoedingen een bepaald bedrag hebben overschreden, worden zij op fiscaal vlak niet meer als een baat, maar als een bezoldiging beschouwd. Dit heeft een bijkomende belasting tot gevolg zodat men uiteindelijk wel eens minder zou kunnen overhouden dan in het huidige systeem.

Om het statuut van de raadsleden te verbeteren wordt verder ook voorgesteld om het stelsel van het politiek verloop uit te breiden. Er zou eenzelfde regeling moeten komen als voor de mandatarissen die in de privé-sector werken. Voor gemeenteraadsleden in grote steden is het aantal dagen politiek verloop, gezien de vele commissie- en gemeenteraadsvergaderingen, ontoereikend. Nochtans lijkt nog niet iedereen hiervan overtuigd.

De faciliteiten tot ondersteuning van de gemeenteraadsleden en de kostenvergoedingen voor verplaatsingen en voor fotokopies dienen ook te worden geregeld. Sommige gemeentebesturen rekenen vijf frank per fotokopie aan en als gemeenteraadsleden aan dezelfde prijs moeten fotokopiëren, blijft er van hun vergoeding nog nauwelijks iets over. Op het ogenblik hangt alles af van de goodwill van het gemeentebestuur.

Voor de uitvoerende mandatarissen wordt voorzien in een regeling voor een geldelijk en sociaal statuut, voor het politiek verloop en voor de burgerrechtelijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid. Het takenpakket van de burgemeester en de schepenen is in de loop van de jongste jaren steeds meer uitgebreid, maar hun verloning bleef nagenoeg dezelfde. Een verbetering van hun statuut lijkt dan ook wenselijk. Hogere beschikbaarheid en hogere kwaliteit gaan nu eenmaal samen met bijkomende uitgaven.

De voorgestelde verbetering van de wedden is gunstig voor het vrijwaren van de toegang tot de lokale uitvoerende mandaten voor iedereen. Anders zou het gevaar bestaan dat enkel mensen met een zelfstandig beroep of personen die aan het einde van hun loopbaan zijn, deze mandaten opnemen. Het politiek verloop voor personen met een uitvoerend mandaat die werkzaam zijn in de overheidssector, wordt aangepast. Een analoge aanpassing zou mogen volgen voor personen die in de privé-sector werken. Voor deze laatste wordt echter wel het recht op loopbaanonderbreking ingevoerd voor de duur van hun mandaat.

De discussie over het statuut van de uitvoerende mandatarissen heeft zich de jongste jaren vooral toegespitst op enkele zeer prangende problemen. Ik denk dan aan het wegwerken van de discriminaties tussen mandatarissen met een normaal inkomen en deze met een vervangingsinkomen en ook aan het probleem van de mandatarissen die onbeschermd zijn op het vlak van de sociale zekerheid. Deze laatste zagen zich vaak verplicht om zich als thuiswerkende partner te verzekeren, waardoor zij hoge persoonlijke bijdragen dienden te betalen. De CVP heeft hieromtrent een aantal initiatieven genomen. Mevrouw de Bethune heeft terzake een voorstel ingediend in de Senaat en de heer Breyne heeft een soortgelijk voorstel ingediend in de Kamer. De Raad van State maakte echter bezwaar tegen de voorgestelde oplossing.

Het inkomensverlies dat vandaag nog voortvloeit uit het cumuleren van een uitvoerend politiek mandaat met een vervangingsinkomen, zal worden opgevangen door de voorgestelde verhoging van de wedden voor uitvoerende mandaten. Zoals collega Pinoie reeds heeft gemeld, hebben we getracht een amendement uit te werken om de overgangsregeling voor burgemeesters en schepenen met een vervangingsinkomen tot 2001 vast te leggen. Dit amendement werd inmiddels weer ingetrokken nadat werd beloofd dat de Kamer het probleem zou oplossen bij de bespreking van onze voorstellen.

Wanneer burgemeesters en schepenen voor de sociale zekerheid niet worden gedekt door een ander sociaal statuut of een job, zullen ze worden onderworpen aan de sociale zekerheid van de werknemers verbonden door een arbeidscontract, met uitzondering evenwel van de bijdragen voor de pensioenen.

Lokale mandatarissen hebben ons inziens recht op vorming en bijscholing. Spijtig genoeg kwam dit aspect niet ter sprake. Nu steeds meer taken aan de gemeente worden overgedragen, is permanente vorming en opleiding geen overbodige luxe voor wie het beleid moet volgen en mede sturen. Dat geldt overigens ook voor alle andere beroeps categorieën.

Er wordt voorgesteld om de cumulatie van mandaten te beperken. Een parlementair mandaat zal slechts met één uitvoerend politiek mandaat mogen worden gecumuleerd en bij cumulatie van verschillende ambten zal men slechts anderhalve parlementaire wedde mogen verdienen. Deze beperking juich ik alleszins toe. Onze woorden zullen nu geloofwaardig overkomen bij de publieke opinie.

Sommigen stellen voor de cumulatie van een parlementair en een lokaal uitvoerend mandaat helemaal te verbieden. Een argument hiervoor is de tijdsbesteding. Is het in bepaalde gemeenten en steden nog wel mogelijk op een behoorlijke manier een lokaal met een parlementair mandaat te combineren? Aan de andere kant is een zekere vermenging van deze functies ook positief, omdat dit het beleid dichter bij de burger brengt en zo de ideeën van het lokale naar het bovenlokale niveau kunnen doorstromen.

Samenvattend kan ik zeggen dat dit globaal akkoord veel positieve punten bevat en dat het als een geheel moet worden bekeken. Zoals ik reeds zei, kan er hier en daar nog wel iets worden bijgeschaaft en ik hoop dat dit in de toekomst inderdaad zal gebeuren. Nu laten wij het aan de Kamer over. Als onze collega's het goed menen met de lokale mandatarissen, zullen ze niet aarzelen om in het najaar snel tot bespreking over te gaan. (*Applaus.*)

M. le président. — La parole est à M. Istasse.

M. Istasse (PS). — Monsieur le président, les votes sur les propositions qui vous sont présentées représenteront un moment politique important et significatif.

Ces textes trouvent leur origine dans les « Assises de la démocratie ». Celles-ci ont œuvré pendant un an et demi à rapprocher le citoyen et les institutions publiques et trouvent ici une exécution partielle de leurs conclusions politiques.

Plus précisément, le groupe de concertation « Langendries » a dégagé, en décembre 1996, un certain nombre de pistes visant à améliorer et à garantir la qualité du fonctionnement de notre démocratie politique ainsi que l'égalité d'accès et de traitement du citoyen dans ses rapports avec nos institutions.

C'était l'essence des discussions qui ont eu lieu au sein du groupe de travail présidé par Philippe Busquin. Le combat pour l'égalité est une entreprise délicate et de longue haleine, comme chacun en conviendra. En effet, une démocratie représentative qui n'organise pas avec une efficacité suffisante les mécanismes qui la nourrissent se condamne d'elle-même!

Pour garantir l'accès aux différents mandats représentatifs et l'exercice de ceux-ci avec un maximum d'efficacité, un certain nombre de modifications légales étaient nécessaires. Celles-ci sont très importantes puisqu'elles impliquent même les lois spéciales de réformes institutionnelles. C'est dire à suffisance, je crois, à quel point les réformes envisagées s'intéressent au plus profond des mécanismes institutionnels d'exercice du pouvoir à tous les niveaux. Or l'exercice du pouvoir ne prend tout son sens qu'à partir du moment où il s'effectue dans des conditions optimales. Quelles sont ces conditions ?

Tout d'abord, le détenteur d'un mandat doit pouvoir exercer celui-ci dans les meilleures conditions; cela signifie que son activité de mandataire ne doit pas être handicapée par des tâches supplémentaires qui, par leur quantité ou leur lourdeur, seraient trop exigeantes voire parasitaires.

Ensuite, l'orientation du mandat proprement dit, c'est-à-dire l'exigence que le détenteur du mandat soit suffisamment conscient de l'importance de celui-ci pour qu'il accepte d'y consacrer l'essentiel de son temps, de son énergie et toute sa disponibilité.

L'homme politique apparaît encore trop souvent aux yeux des citoyens comme avide de mandats, de pouvoir et d'argent. Brisons cette image réductrice, sans démagogie et sans vouloir donner de leçons.

Enfin, et ceci est une nouveauté qui vient en contrepartie de ce que je viens d'énoncer, il est apparu nécessaire de construire une protection particulière, non seulement pour le mandataire — en tout cas le mandataire local détenteur d'un pouvoir exécutif — dans l'exercice de son mandat, mais également une protection du citoyen en le prémunissant contre les conséquences dommageables d'un acte qui outrepasserait l'exercice normal d'un mandat politique. Le citoyen est en effet directement concerné par les problèmes de ce type au sein de sa commune.

Parmi les six propositions que nous examinons aujourd'hui, les trois premières visent à limiter le cumul d'un mandat politique avec d'autres fonctions. Le premier texte couvre le cas des mandataires des entités fédérées, des communautés et des régions; le deuxième, celui des mandataires fédéraux et provinciaux. Et, enfin, le troisième règle la situation des députés permanents dans les provinces, en réformant d'ailleurs également leur statut financier et fiscal.

Les mandataires locaux sont également concernés par la réforme puisqu'une proposition de loi limitant le cumul du mandat de bourgmestre, d'échevin et de président d'un conseil de l'aide sociale avec d'autres fonctions a été prise en considération la semaine dernière.

Enfin, pour répondre à une interrogation de M. Foret, une proposition séparée pour la Communauté germanophone sera déposée incessamment, puisque la loi du 31 décembre 1983 prévoit un mécanisme particulier de concertation avec le Conseil de la Communauté germanophone. Nous ne doutons pas que nos collègues auront à cœur d'entreprendre cette concertation avec diligence et dans l'esprit qui nous anime.

Les autres propositions que nous examinons aujourd'hui ont pour objectif, en corollaire avec les mesures anti-cumuls, de revaloriser les mandataires locaux, surtout dans les petites communes. Ceux-ci sont en effet indispensables au bon fonctionnement de

notre système démocratique. Leur dévouement et les responsabilités qu'ils assument en permanence doivent être estimés à leur juste valeur!

À présent, je voudrais commenter brièvement la manière dont vont s'organiser les nouvelles règles relatives au cumul de mandats. Elles s'articulent en fait autour de deux axes.

Le premier concerne le nombre de mandats proprement dits. En règle générale, un mandat politique important ne pourra plus être cumulé qu'avec un seul autre mandat exécutif rémunéré. Cette règle vise évidemment à permettre au mandataire de se consacrer à l'essentiel de ses engagements. Nous parlons bien d'engagement car nous refusons les conceptions simplificatrices ou démagogiques qui consisteraient à nier le dévouement d'un citoyen ou à transformer le mandataire en un simple porte-parole, voire en une sorte d'observateur passif!

Il existera donc toujours, après cette réforme, des parlementaires-bourgmestres ou échevins. En effet, la vie parlementaire a démontré de longue date l'intérêt — mais aussi les limites, je pense aux grandes villes — de la présence de mandataires locaux expérimentés dans les hémicycles. Il s'agit même là, selon nous, d'une forme de garantie contre les hiatus qui pourraient exister entre les hommes politiques et les citoyens! Nous pensons donc qu'il faut éviter de passer d'un extrême à l'autre en voulant interdire la présence de mandataires locaux au Parlement! Néanmoins, la loi empêchera désormais le parlementaire de se disperser dans des activités trop nombreuses ou trop absorbantes!

Le second axe proposé est le corollaire nécessaire du premier: il concernera les limites financières apportées à ce cumul des mandats. C'est ici l'indemnité parlementaire fédérale qui servira de référence, puisqu'en général le revenu admissible ne pourra dépasser une fois et demie le montant de l'indemnité de membre de la Chambre des représentants.

Ce plafond constitue en lui-même une garantie du bon exercice du mandat, puisqu'il rendra inintéressant le cumul avec d'autres fonctions du même type par l'écrêtement de l'indemnité parlementaire.

J'ajouterai que si tout ceci ne concerne pas les mandataires issus du secteur privé, ces derniers restent néanmoins soumis à leurs propres responsabilités puisqu'il leur appartient de décider, en conscience, et en fonction des circonstances qui leur sont propres, s'ils peuvent exercer un mandat public tout en conservant leur activité professionnelle.

Enfin, je voudrais faire observer que toutes ces réformes ne s'appliqueront qu'après le renouvellement des mandats concernés. Chacun saura à quoi il s'engage lorsqu'il présentera sa candidature aux prochaines élections fédérales, régionales, communales ou locales.

Monsieur le président, j'en viens aux trois autres propositions à l'examen, pour souligner l'importance de celle relative à la responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins.

À l'heure actuelle, la responsabilité — particulièrement la responsabilité pénale — des mandataires locaux est devenue une question très sensible et périlleuse. En effet, la mise en cause de la responsabilité de ces mandataires est de plus en plus fréquente et suscite, chez ceux-ci, un réel émoi et une interrogation sur la portée et les limites mêmes de leurs fonctions, ce qui me paraît préjudiciable à l'intérêt général.

Face à la multiplication croissante des missions attribuées, non seulement aux communes mais aux bourgmestres eux-mêmes, à un moment où les contraintes budgétaires imposent des choix, ces derniers se trouvent de plus en plus souvent déchirés entre la volonté d'entreprendre et la crainte d'être poursuivis injustement en justice. L'obligation d'agir et le risque d'omettre.

Cette inquiétude légitime peut représenter un frein considérable à l'initiative et à l'innovation dans la gestion communale ainsi qu'une démotivation, voire un découragement total, des élus locaux qui se sentent dès lors abandonnés à leur sort. Si l'on n'y prend garde, on risque même de ne plus trouver de candidats à un tel jeu de massacre!

L'étendue de la responsabilité de ces mandataires s'élargit d'autant plus que les cours et tribunaux ont tendance à interpréter avec plus de sévérité à leur égard la notion de responsabilité, alors

que, dans la majorité des cas, le principal objectif des personnes préjudiciées, même au pénal, demeure la réparation civile du dommage par l'obtention de dommages et intérêts.

Je vous invite, pour d'autres commentaires, à prendre connaissance de l'exposé des motifs très fouillé qui accompagne cette proposition.

Je me limiterai à souligner que trois pistes ont été suivies pour élaborer ce nouveau régime de responsabilité du mandataire local.

La première installe une procédure visant à garantir l'intervention de la commune en cas de mise en cause de la responsabilité civile ou pénale du bourgmestre ou de l'échevin.

La deuxième crée un système de responsabilité civile des amendes encourues par les organes de la commune — bourgmestres et échevins — non-récidivistes, pour des infractions commises dans l'exercice de leurs fonctions et à concurrence d'un certain montant.

La troisième prévoit l'obligation pour les pouvoirs locaux de souscrire une assurance qui couvrirait la responsabilité civile des bourgmestres et échevins pour des fautes commises dans l'exercice de leurs fonctions.

Une telle assurance présente l'avantage à la fois de conférer à la victime la garantie de l'indemnisation du fait que la responsabilité civile personnelle de l'auteur de l'acte fautif est couverte.

L'objectif de protection du citoyen apparaît donc clairement. On peut ajouter aussi que cette réforme contribuera en quelque sorte à protéger l'élu communal contre lui-même, ce qui facilitera indiscutablement l'accès au mandat exécutif local.

Les cinquième et sixième propositions de loi s'inscrivent dans la ligne de ce que je viens de développer. Je n'y reviendrai donc que brièvement. L'amélioration du congé politique en faveur des mandataires locaux ainsi que l'amélioration de leur statut financier et social ne peuvent que renforcer également l'attractivité des fonctions communales et susciter la candidature de citoyens déterminés à se mettre au service de la collectivité, en disposant des moyens et de la disponibilité nécessaires.

Cette notion de service au public est absolument fondamentale. Car, comme il l'a été très justement rappelé en commission, la fonction de bourgmestre n'est pas une fonction que l'on exerce à temps partiel! L'exercice des responsabilités liées à la sécurité, pour prendre cet exemple important et qui est de l'essence même de la fonction mayorale, exige que le premier magistrat de la commune le soit 24 heures sur 24 et non pas de façon occasionnelle! Mme Lizin avait insisté sur ce point en commission.

Je terminerai en soulignant, si c'était encore nécessaire, à quel point ces propositions constituent un ensemble. Elles doivent donc être considérées et traitées comme telles. On ne peut accepter l'une sans accepter les autres! Je pense aussi que c'est l'honneur de notre assemblée que ces propositions soient d'initiative parlementaire et qu'elles soient adoptées en premier lieu par le Sénat!

J'en profite pour remercier très sincèrement et très chaleureusement les deux rapporteurs de l'ensemble de ces propositions de la qualité du travail qu'ils ont accompli et qui va, me semble-t-il, éclairer l'analyse juridique qui sera faite de ces textes par, je n'en doute pas, de nombreux mandataires locaux, fédéraux, régionaux et communautaires.

Certes, ces propositions et celles qui seront déposées sous peu — puisque deux s'y ajouteront — sont perfectibles et le seront sans doute un jour. Elles constituent néanmoins une avancée significative et rejoignent ainsi l'ensemble des propositions des Assises de la démocratie, comme, par exemple, le contrôle du financement public des partis politiques, la limitation des dépenses électorales ou encore la déclaration du cadastre des mandats.

Les propositions que nous examinons aujourd'hui modifient de nombreuses lois et même, je l'ai dit, une loi spéciale. Mais c'est le message qu'elles envoient aux citoyens qui me paraît déterminant pour l'exercice serein et constructif d'un mandat politique au service de la collectivité dans notre démocratie.

C'est de ce souci ayant présidé aux Assises de la démocratie que ces propositions sont issues. L'espoir, c'est que ces principes et ces efforts constituent un pas significatif dans la bonne direction, à savoir le retour à la confiance des citoyens envers leurs représentants politiques. Une confiance dont tous les parlementaires démocratiques ont besoin comme de pain!

Albert Camus a écrit que «la démocratie est l'exercice politique et social de la modestie». Je suis convaincu qu'il est essentiel que cette observation, sage et pertinente, puisse trouver «ici et maintenant» un écho favorable!

M. le président. — Mesdames, messieurs, je vous propose d'interrompre ici la discussion générale et de la reprendre cet après-midi.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

M. le président. — Les deux demandes d'explications qui étaient prévues à l'ordre du jour de ce matin seront regroupées avec les autres demandes de cet après-midi; nous essayerons de les entendre toutes avant les votes de manière à clôturer nos travaux à une heure raisonnable.

We zullen de middagvergadering, zoals gepland, beginnen met de inoverwegingneming en de mondelinge vragen en daarna de bespreking van de voorstellen voortzetten. Ik stel echter voor om vervolgens de vragen om uitleg die op de agenda van de ochtenden de namiddagvergadering staan, af te handelen en daarna pas over te gaan tot de stemmingen.

Le Sénat est-il d'accord sur cet ordre des travaux ?

Is de Senaat het eens met deze regeling van de werkzaamheden ?
(*Instemming.*)

Il en est donc ainsi décidé.

Dan is hiertoe besloten.

We zetten onze werkzaamheden voort vanmiddag om 15 uur.

Nous poursuivrons nos travaux cet après-midi à 15 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(*De vergadering wordt gesloten om 12.30 uur.*)

(*La séance est levée à 12 h 30.*)

SÉANCE DE L'APRÈS-MIDI — NAMIDDAGVERGADERING

PRÉSIDENCE DE M. SWAELEN, PRÉSIDENT VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 h 05.
De vergadering wordt geopend om 15.05 uur.

EXCUSÉS — VERONTSCHULDIGD

MM. Goris, pour d'autres devoirs, et Vandebroeke, pour raison de santé, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Goris, wegens andere plichten, en Vandebroeke, om gezondheidsredenen.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

BOODSCHAPPEN

Kamer van volksvertegenwoordigers

MESSAGES

Chambre des représentants

De voorzitter. — Bij boodschappen van 9 juli 1998 heeft de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat overgezonden, zoals ze ter vergadering van 9 juli 1998 werden aangenomen:

Artikel 78

1° Wetsontwerp betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden.

— Het wetsontwerp werd ontvangen op 10 juli 1998; de uiterste datum voor evocatie is maandag 27 juli 1998.

2° Wetsontwerp tot invoeging van een artikel 442bis in het Strafwetboek houdende de strafbaarstelling van belaging.

— Het wetsontwerp werd ontvangen op 10 juli 1998; de uiterste datum voor evocatie is maandag 27 juli 1998.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1997-1998
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1997-1998

Artikel 80

1° Wetsontwerp betreffende de mogelijke overdracht door de Federale Participatiemaatschappij van haar aandelen van ASLK-Bank en ASLK-Verzekeringen.

— Het wetsontwerp werd ontvangen op 10 juli 1998; de uiterste datum voor evocatie is woensdag 15 juli 1998.

Kennisgeving

1° Wetsontwerp houdende instemming met het Verdrag van Amsterdam houdende wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie, de Verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen en sommige bijbehorende Akten, met de Bijlage, met verscheidene Protocolen en met de Slotakte, gedaan te Amsterdam op 2 oktober 1997.

— De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 9 juli 1998 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.

Par messages du 9 juillet 1998, la Chambre des représentants a transmis au Sénat, tels qu'ils ont été adoptés en sa séance du 9 juillet 1998:

Article 78

1° Projet de loi relative à la sécurité lors des matches de football.

— Le projet de loi a été reçu le 10 juillet 1998; la date limite pour l'évocation est le lundi 27 juillet 1998.

2° Projet de loi insérant un article 442bis dans le Code pénal en vue d'incriminer le harcèlement.

— Le projet de loi a été reçu le 10 juillet 1998; la date limite pour l'évocation est le lundi 27 juillet 1998.

Article 80

1° Projet de loi relatif à l'éventuelle cession par la Société fédérale de participations de ses actions de CGER-Banque et de CGER-Assurances.

— Le projet de loi a été reçu le 10 juillet 1998; la date limite pour l'évocation est le mercredi 15 juillet 1998.

Notification

1° Projet de loi portant assentiment au Traité d'Amsterdam modifiant le Traité sur l'Union européenne, les Traités instituant les Communautés européennes et certains Actes connexes, à l'Annexe, à divers Protocoles et à l'Acte final, faits à Amsterdam le 2 octobre 1997.

— La Chambre a adopté le projet le 9 juillet 1998 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.

MEDEDELINGEN — COMMUNICATIONS

Arbitragehof — Cour d'arbitrage

De voorzitter. — Met toepassing van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de voorzitter van de Senaat van:

1. het arrest nr. 78/98, uitgesproken op 7 juli 1998, in zake de prejudiciële vragen betreffende artikel 76, § 1, van het BTW-Wetboek, gesteld door de rechtbank van eerste aanleg te Brussel (rolnummer 1134);

2. het arrest nr. 79/98, uitgesproken op 7 juli 1998, in zake het beroep tot vernietiging van artikel 2, 1°, van de wet van 13 juni 1997 «tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie, en de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels», ingesteld door de BVBA Advocaat Coopman (rolnummer 1149);

3. het arrest nr. 80/98, uitgesproken op 7 juli 1998, in zake de prejudiciële vraag betreffende artikel 4, § 1, van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, gesteld door de politierechtbank te Verviers (rolnummer 1204);

4. het arrest nr. 81/98, uitgesproken op 7 juli 1998, in zake de prejudiciële vraag betreffende de artikelen 620 en 621 van het Gerechtelijk Wetboek, gesteld door de rechtbank van eerste aanleg te Leuven (rolnummer 1209);

5. het arrest nr. 82/98, uitgesproken op 7 juli 1998, in zake de prejudiciële vraag betreffende artikel 8, 3° — hoofdstuk II «Toepassing van de verzekering tegen werkloosheid, de ziekteverzekering (sector uitkeringen) en de moederschapsverzekering op sommige personeelsleden van de overheidssector en van het vrij gesubsidieerd onderwijs» —, van de wet van 20 juli 1991 houdende sociale en diverse bepalingen, gesteld door het arbeidshof te Gent (rolnummer 1121).

En application de l'article 113 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au président du Sénat:

1. l'arrêt n° 78/98, rendu le 7 juillet 1998, en cause les questions préjudicielles relatives à l'article 76, § 1er, du Code de la TVA, posés par le tribunal de première instance de Bruxelles (numéro du rôle 1134);

2. l'arrêt n° 79/98, rendu le 7 juillet 1998, en cause le recours en annulation de l'article 2, 1°, de la loi du 13 juin 1997 «portant confirmation des arrêtés royaux pris en application de la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne, et la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions», introduit par la SPRL Advocaat Coopman (numéro du rôle 1149);

3. l'arrêt n° 80/98, rendu le 7 juillet 1998, en cause la question préjudicielle concernant l'article 4, § 1er, de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs, posée par le tribunal de police de Verviers (numéro du rôle 1204);

4. l'arrêt n° 81/98, rendu le 7 juillet 1998, en cause la question préjudicielle concernant les articles 620 et 621 du Code judiciaire, posée par le tribunal de première instance de Louvain (numéro du rôle 1209);

5. l'arrêt n° 82/98, rendu le 7 juillet 1998, en cause la question préjudicielle concernant l'article 8, 3° — chapitre II «Assujettissement de certains agents du secteur public et de l'enseignement subventionné libre à l'assurance contre le chômage, à l'assurance maladie (secteur des indemnités) et à l'assurance maternité» —, de la loi du 20 juillet 1991 portant des dispositions sociales et diverses, posée par la cour du travail de Gand (numéro du rôle 1121).

— Voor kennisgeving aangenomen.

Pris pour notification.

Belangenconflict — Conflits d'intérêts

De voorzitter. — Bij brief van 8 juli 1998 meldt de eerste minister mij dat het Overlegcomité ingesteld door artikel 31 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, geen consensus heeft kunnen bereiken betreffende het belangenconflict tussen het Vlaams Parlement en de Senaat inzake het wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 43, § 5, en 43quinquies van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, tot aanvulling van artikel 43 van dezelfde wet en tot invoering van een artikel 43septies in die wet.

Par lettre du 8 juillet 1998, le premier ministre me fait savoir que le Comité de concertation institué par l'article 31 de la loi ordinaire du 9 août 1980 de réformes institutionnelles, n'a pas pu aboutir à un consensus sur le conflit d'intérêts entre le Parlement flamand et le Sénat relatif au projet de loi modifiant les articles 43, § 5, et 43quinquies de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire, complétant l'article 43 de la même loi et y insérant un article 43septies.

— Voor kennisgeving aangenomen.

Pris pour notification.

*Controledienst voor de verzekeringen**Office de contrôle des assurances*

De voorzitter. — Bij brief van 10 juli 1998, zendt de vice-eerste minister en minister van Economie en Telecommunicatie aan de Senaat, overeenkomstig artikel 30 van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, het verslag van de Controlegeschiedenis voor de verzekeringen over de activiteiten gedurende de periode 1996-1997.

Par lettre du 10 juillet 1998, le vice-premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications transmet au Sénat, conformément à l'article 30 de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances, le rapport de l'Office de contrôle des assurances sur les activités pendant la période 1996-1997.

— Verzending naar de commissie voor de Financiën en de Economische Aangelegenheden.

Envoi à la commission des Finances et des Affaires économiques.

*Opvolgingscommissie betreffende de milieutaksen**Commission de suivi relative aux écotaxes*

De voorzitter. — Bij brief van 14 juli 1998 heeft de voorzitter van de Opvolgingscommissie betreffende de milieutaksen aan de Senaat overgezonden, overeenkomstig artikel 390, § 1, 3°, van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, het evaluatierapport 1996 betreffende de toepassing van de milieutaks op verpakkingen die sommige nijverheidsproducten bevatten, uitgebracht door de opvolgingscommissie in haar vergadering van 19 juni 1998.

Par lettre du 14 juillet 1998, le président de la Commission de suivi relative aux écotaxes a transmis au Sénat, en application de l'article 390, § 1er, 3°, de la loi ordinaire du 16 juillet 1993 visant à

achever la structure fédérale de l'État, le rapport d'évaluation 1996 relatif à l'approbation de la loi relative aux écotaxes aux récipients contenant certains produits industriels, émis par la commission de suivi lors de sa réunion du 19 juin 1998.

— Verzending naar de commissie voor de Financiën en de Economische Aangelegenheden.

Envoi à la commission des Finances et des Affaires économiques.

NON-EVOCATIE — NON-ÉVOCATION

De voorzitter. — Bij boodschap van 16 juli 1998 heeft de Senaat aan de Kamer van volksvertegenwoordigers terugbezorgd, met het oog op de koninklijke bekrachtiging, het volgende niet-geëvoeerde wetsontwerp:

Wetsontwerp betreffende de mogelijke overdracht door de Federale Participatiemaatschappij van haar aandelen van ASLK-Bank en ASLK-Verzekeringen.

Par message du 16 juillet 1998, le Sénat a retourné à la Chambre des représentants, en vue de la sanction royale, le projet de loi non évoqué qui suit:

Projet de loi relatif à l'éventuelle cession par la Société fédérale de participations de ses actions de CGER-Banque et de CGER-Assurances.

— Voor kennisgeving aangenomen.

Pris pour notification.

VERZOEKSCHRIFTEN — PÉTITIONS

De voorzitter. — Bij verzoekschrift uit Koekelberg zendt de burgemeester van deze gemeente aan de Senaat een motie betreffende de organisatie van de politiediensten in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de toekomst van de Brusselse gemeenten, aangenomen door de gemeenteraad op 23 juni 1998.

Bij verzoekschriften uit Aiseau-Presles, Bassenge, Evere, Schaarbeek, Ukkel, Fleurus en La Louvière, zenden de burgemeesters van deze gemeenten en steden aan de Senaat de moties betreffende het decreet van het Vlaams Parlement houdende vaststelling van de voorwaarden voor getroffen en van repressie en epuratie en voor oorlogsslachtoffers om in aanmerking te komen voor een financiële tegemoetkoming, aangenomen door de gemeenteraden van deze gemeenten en steden op 24, 25, 26, 29 juni en 2 juli 1998.

Par pétition établie à Koekelberg, le bourgmestre de cette commune transmet au Sénat une motion relative à l'organisation des polices dans la Région de Bruxelles-Capitale et à l'avenir des communes bruxelloises, adoptée par le conseil communal le 23 juin 1998.

Par pétitions établies à Aiseau-Presles, Bassenge, Evere, Schaarbeek, Uccle, Fleurus et La Louvière, les bourgmestres de ces communes et villes transmettent au Sénat les motions relatives au décret du Parlement flamand fixant les conditions auxquelles doivent répondre les personnes frappées par la répression et l'épuration ainsi que les victimes de la guerre pour être prises en considération en vue d'une indemnisation financière, adoptées par les conseils communaux des dites communes et villes les 24, 25, 26, 29 juin et 2 juillet 1998.

— Verzending naar de commissie voor de Binnenlandse en Administratieve Aangelegenheden, belast met de verzoekschriften.

Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives, chargée des pétitions.

WETSVOORSTELLEN — PROPOSITIONS DE LOI

Indiening — Dépôt

De voorzitter. — De volgende wetsvoorstellen werden ingediend:

Artikel 77

1° Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van procureurs des Konings (van de heren Vandenberghe, Lallemand, Erdman, mevrouw Milquet, de heren Coveliers, Foret, Anciaux en Desmedt).

Artikel 81

2° Wetsvoorstel strekkende om de sociale-verzekeringssystemen te ontslaan van de verplichting een verhoging toe te passen op de door de zelfstandigen verschuldigde sociale bijdragen (van de heer Ph. Charlier en mevrouw Willame-Boonen).

3° Wetsvoorstel tot wijziging van de artikelen 1056, eerste lid, en 1058 van het Gerechtelijk Wetboek (van de heer Erdman).

4° Wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 34 van 20 juli 1967 betreffende de tewerkstelling van werknemers van vreemde nationaliteit (van de heer Hostekint en mevrouw Sémer).

Les propositions de loi ci-après ont été déposées:

Article 77

1° Proposition de loi sur l'intégration verticale du ministère public, le parquet fédéral et le conseil des procureurs du Roi (de MM. Vandenberghe, Lallemand, Erdman, Mme Milquet, MM. Coveliers, Foret, Anciaux et Desmedt).

Article 81

2° Proposition de loi permettant aux caisses d'assurances sociales de renoncer aux majorations portant sur les cotisations sociales dues par les travailleurs indépendants (de M. Ph. Charlier et Mme Willame-Boonen).

3° Proposition de loi modifiant les articles 1056, alinéa 1er, et 1058 du Code judiciaire (de M. Erdman).

4° Proposition de loi modifiant l'arrêté royal n° 34 du 20 juillet 1967 relatif à l'occupation de travailleurs de nationalité étrangère (de M. Hostekint et Mme Sémer).

Deze wetsvoorstellen zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

VRAGEN OM UITLEG — DEMANDES D'EXPLICATIONS

Indiening — Dépôt

De voorzitter. — Het Bureau heeft volgende vragen om uitleg ontvangen:

1. van de heer De Decker aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de toestand in Kosovo»;

2. van de heer Destexhe aan de minister van Ambtenarenzaken over «het Berlaymont-gebouw».

Deze vragen worden naar de plenaire vergadering verzonden.

Le Bureau a été saisi des demandes d'explications suivantes:

1. de M. De Decker au ministre des Affaires étrangères sur «la situation au Kosovo»;

2. de M. Destexhe au ministre de la Fonction publique sur «le Berlaymont».

Ces demandes sont envoyées à la séance plénière.

VOORSTELLEN — PROPOSITIONS

Inoverwegingneming — Prise en considération

De voorzitter. — Aan de orde is de inoverwegingneming van voorstellen.

L'ordre du jour appelle la prise en considération des propositions.

De lijst van de in overweging te nemen voorstellen is rondgedeeld, met opgave van de commissies waarnaar het Bureau van plan is ze te verzenden.

Leden die opmerkingen mochten hebben, gelieven die vóór het einde van de vergadering te doen kennen.

Tenzij er afwijkende suggesties zijn, neem ik aan dat die voorstellen in overweging zijn genomen en verzonden naar de commissies die door het Bureau zijn aangeduid.

La liste des propositions à prendre en considération a été distribuée avec indication des commissions auxquelles le Bureau envisage de les envoyer.

Je prie les membres qui auraient des observations à formuler de me les faire connaître avant la fin de la séance.

Sauf suggestions divergentes, je considérerai les propositions comme prises en considération et envoyées aux commissions indiquées par le Bureau.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER BOUTMANS AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN OVER «DE COMMISSIE VOOR DE TOEGANG TOT BESTUURSDOCUMENTEN»

QUESTION ORALE DE M. BOUTMANS AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTÉRIEUR SUR «LA COMMISSION D'ACCÈS AUX DOCUMENTS ADMINISTRATIFS»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Boutmans.

Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, de Commissie voor de Toegang tot Bestuursdocumenten speelt een belangrijke rol in de toepassing van de federale wetgeving inzake de openbaarheid van bestuur. Het blijkt dat de samenstelling van deze commissie al enige tijd problematisch is. Het mandaat van de leden die met ingang van 1 juli 1994 voor drie jaar zijn benoemd, is verstreken en sommige leden en plaatsvervangers zijn met pensioen of met onverenigbare opdrachten belast, zodat het moeilijk is de commissie geldig te laten vergaderen. Bovendien is de opdracht van de commissie nog uitgebreid ingevolge de aanneming van de wet op de openbaarheid in de lokale besturen. Er is gezegd dat daartoe een tweede kamer in de commissie zou worden ingesteld. De commissie zou met de huidige samenstelling de termijn van dertig dagen waarbinnen zij haar advies over de klacht van een burger moet laten kennen, niet meer kunnen naleven. Ze slaagt er zeker niet meer in de adviezen die door de diverse besturen worden gevraagd, binnen een zinvolle termijn af te leveren.

Het probleem beperkt zich niet tot het aantal leden, maar heeft ook te maken met een gebrek aan gekwalificeerd personeel om de adviezen voor te bereiden. Dat doet vooral problemen rijzen op het gemeentelijk en het provinciaal niveau omdat daar soms een andere deskundigheid is vereist.

Erkent de vice-eerste minister deze problemen en wat zal hij eraan doen? Wanneer zullen de leden van de commissie opnieuw worden benoemd? Komt er een tweede kamer? Wanneer wordt er gespecialiseerd personeel aangeworven?

De voorzitter. — Het woord is aan vice-eerste minister Tobback.

De heer Tobback, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Mijnheer de voorzitter, ik ben het volledig eens met de heer Boutmans wanneer hij zegt dat de Commissie voor

Toegang tot Bestuursdocumenten een belangrijke rol speelt in de toepassing van de federale wetgeving inzake openbaarheid van bestuur. Mede door de adviezen van de CTB wordt deze wetgeving op een eenvormige wijze toegepast en geïnterpreteerd. Ik wens bij deze gelegenheid de leden van de commissie dan ook te danken voor het vele en degelijke werk dat zij de afgelopen jaren hebben verricht.

Sinds 29 december 1997 is ook de wet betreffende de openbaarheid van bestuur in de provincies en gemeenten van 12 november 1997 in werking getreden. Ingevolge deze wetgeving is de opdracht van de CTB inderdaad gevoelig uitgebreid. Zij verleent nu immers ook adviezen met betrekking tot deze wetgeving.

Ik ben op de hoogte van de problemen die de heer Boutmans naar voren brengt. De laatste vergaderingen van de CTB vonden plaats op 2 april, 17 april en 4 juni 1998. De volgende vergadering zal plaatshebben op 27 juli. De voorzitter van de commissie, de heer Andersen, heeft mij reeds gemeld dat ingevolge het wegvallen van sommige effectieve en plaatsvervangende leden wegens pensionering, overenigbare functie, enzovoort — dit geldt voor een effectief lid en twee plaatsvervangers — correcte afspraken moeten worden gemaakt om geldig te kunnen vergaderen, wat de werking van de CTB zou bemoeilijken.

Omdat de CTB als adviesverlenende instantie ook bevoegd wordt in het kader van de openbaarheidswetgeving voor de provincies en gemeenten, heeft de Ministerraad op 18 juli 1997 beslist over te gaan tot een ontubbeling van de commissie. De CTB zal voortaan uit twee kamers bestaan. De ene zal bevoegd zijn op federaal niveau en de andere voor de lokale besturen. De huidige leden van de commissie werden met ingang van 1 juli 1994 aangesteld voor een periode van drie jaar.

Het is steeds de bedoeling geweest met het aanstellen van nieuwe leden of het opnieuw benoemen van de huidige leden te wachten tot een tweede kamer wordt opgericht. Dit is tot op heden nog niet gebeurd.

Het probleem is echter niet de oprichting van deze tweede kamer, maar wel de samenstelling ervan. Het heeft geen zin de tweede kamer formeel op te richten indien men ze ook niet onmiddellijk kan samenstellen. Op een dergelijke manier te werk gaan, zou de geloofwaardigheid van de commissie zeker niet ten goede komen. Het desbetreffende koninklijk besluit bepaalt dat een aantal leden van de commissie wordt benoemd op basis van hun grondige kennis op het vlak van de openbaarheid van bestuur. Wat dat betreft, is de spoeling vrij dun. Dikwijls komt men uit bij universiteitsprofessoren die gespecialiseerd zijn in grondwettelijk en administratief recht en die dan ook worden gevraagd om in allerhande commissies zitting te hebben. Zo hebben het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap elk op hun beurt een CTB opgericht. Ook bij de samenstelling van andere, gelijkaardige commissies zoals de Vlaamse Adviescommissie Volksraadplegingen, komt men bij dezelfde mensen terecht. Enkele personen hebben reeds afwijzend geantwoord op onze vraag om in de CTB zitting te hebben.

We laten natuurlijk niet om het even wie tot de commissie toe: het is in het belang van de commissie en van haar geloofwaardigheid en vlotte werking dat ze bestaat uit kwalitatief hoogwaardige specialisten. Dat alles neemt niet weg dat ik de intentie heb om in het najaar de CTB effectief te ontubbelen en de leden van de twee kamers te benoemen.

De Ministerraad besliste op 18 juli 1997 tevens om twee bijkomende contractuele ambtenaren van niveau 1 aan te werven. Zij moeten de ontubbelde commissie bijstaan in haar werkzaamheden, namelijk het voorbereiden van adviezen. In totaal zullen dus drie ambtenaren de commissie bijstaan. Op 25 april 1998 werd in dit verband een aankondiging geplaatst in «De Personeelsgids» en in *Le Soir*. Deze oproep werd door 42 kandidaten, 18 Nederlandstaligen en 24 Franstaligen, beantwoord. Zeven daarvan zijn geslaagd voor de selectietest van het Vast Wervingssecretariaat. De selectie van de kandidaten is momenteel aan de gang en men verwacht dat deze ambtenaren in september in dienst kunnen treden. Hierdoor zal de CTB uiteraard sneller kunnen werken en meer vragen om advies kunnen verwerken.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans voor een repliek.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, ik hoop dat de vice-eerste minister de juiste kandidaten, die hij tot nu toe niet gevonden heeft, tegen het najaar zal vinden.

De heer Tobback, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — De heer Boutmans kan altijd suggesties doen.

De heer Boutmans (Agalev). — Ik zal dit beschouwen als een oproep tot kandidaten.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VERREYCKEN
AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN
BINNENLANDSE ZAKEN OVER «HET OPTREDEN VAN
DE BRUSSELSE POLITIE OP 11 JULI 1998»

QUESTION ORALE DE M. VERREYCKEN AU VICE-
PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTÉRIEUR
SUR «L'INTERVENTION DE LA POLICE DE BRUXELLES
LE 11 JUILLET 1998»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelingen vraag van de heer Verreycken.

Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, de vice-eerste minister weet ongetwijfeld dat vreedzaam betogen een democratisch recht is, dat de leeuwenvlag het officiële symbool van de Vlaamse Gemeenschap is en dat 11 juli de officiële feestdag van die gemeenschap is.

Het was dan ook onthutsend om te moeten vaststellen dat de Brusselse politie op 11 juli een optocht van de Oude Graanmarkt naar de Grote Markt trachtte uiteen te ranselen op een wijze die buiten alle proporties stond. Een door mij geïnterpelleerde verantwoordelijke verklaarde hierover: «Wij kregen de opdracht geen leeuwenvlaggen op de Grote Markt toe te laten.» Op dat ogenblik wapperden aan het podium op de Grote Markt en aan het Stadhuis reeds leeuwenvlaggen, terwijl ook meerdere Vlamingen die reeds op het plein aanwezig waren een dergelijke vlag droegen.

Kan de vice-eerste minister mij meedelen of het inderdaad zo is dat iemand aan de politie de opdracht heeft gegeven om geen leeuwenvlaggen op de Grote Markt toe te staan? Indien ja, wie gaf die opdracht? Wie gaf instructies aan de Brusselse politie om op een dergelijke ophitsende wijze de manifestanten te lijf te gaan dat zelfs een Vlaams regeringslid zich verplicht achtte haar afkeuring publiekelijk te uiten? Wie gaf de instructies om opgeleide manifestanten te intimideren door hen te dwingen zich volledig te ontkleden? Meent de minister dat het dragen van een leeuwenvlag op 11 juli, op weg naar een officiële 11 juli-herdenking, een daad is die buitenproportioneel geweld vanwege de politie kan rechtvaardigen? Meent de vice-eerste minister dat een leeuwenvlag bevestigd aan een bamboestokje van minder dan één centimeter doorsnee op enige manier als een wapen kan worden beschouwd? Zal de vice-eerste minister de Brusselse burgemeester erop wijzen dat Brussel de hoofdstad is van Vlaanderen waar Vlamingen welkom moeten zijn, niet alleen op 11 juli?

De voorzitter. — Het woord is aan vice-eerste minister Tobback.

De heer Tobback, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Mijnheer de voorzitter, mijn antwoord kan heel kort zijn. Ik kan heel kort zijn. Ik kan gewoon verwijzen naar mijn uitgebreid antwoord van gisteren aan kamerlid Laeremans.

De heer Laeremans beweerde overigens dat hij het was die de vraag had gesteld aan de politieverantwoordelijke.

Aangezien er blijkbaar een goede coördinatie bestaat in het Vlaams Blok om vragen te stellen, stel ik de heer Verreycken voor kennis te nemen van mijn antwoord in de *Parlementaire Handelingen* van de Kamer.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken voor een repliek.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, ik heb het volste recht in de Senaat vragen te stellen of pleit de vice-eerste minister misschien voor de afschaffing van de Senaat en voor de invoering van een éénkamerstelsel? Het is uiteraard ook het volste recht van de vice-eerste minister om zijn vooringenomenheid te tonen door niet te antwoorden en te verwijzen naar het verslag van de andere kamer. Met die kamer heb ik principieel en formeel niets te maken.

Het is niet onmogelijk dat meerdere personen een vraag hebben gesteld aan de politieverantwoordelijke op de Grote Markt. Ik heb een politieverantwoordelijke zelf om informatie gevraagd. Zijn antwoord heb ik reeds letterlijk geciteerd.

Ik dring helemaal niet aan op een vervollediging van dit nietszeggend antwoord dat echter wel alles zegt over het karakter van de vice-eerste minister.

Ik zal me tot het Comité P wenden met een klacht over het ontkleden van manifestanten. Misschien zal dat comité iets objectiever reageren dan de vice-eerste minister. Overigens, bij een klacht over een gelijkaardig voorval heeft de voorganger van de vice-minister de politie van de stad Brussel uitdrukkelijk gelaakt.

Als we worden verwezen naar de *Parlementaire Handelingen* van de Kamer, dan vraag ik me af of we als senatoren overbodig worden? In bevestigend geval moet de afschaffing van deze kamer in een Octopusakkoord worden gegoten. De verantwoordelijkheid ligt dan niet bij mij, maar bij de hoofdtopus.

De voorzitter. — Het woord is aan vice-eerste minister Tobback.

De heer Tobback, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Mijnheer de voorzitter, men moet natuurlijk pijlen maken van het hout dat men heeft. Blijkbaar is dit materiaal echter niet in grote mate voorradig bij het Vlaams Blok.

Ik pleit helemaal niet voor de afschaffing van de Senaat. Ik heb eerbied voor de instellingen van het land en wens niet — zoals sommige anderen benadrukken — dat zij barsten.

Ten tweede weiger ik niet te antwoorden. Ik verwijs alleen naar het antwoord dat ik gisteren heb gegeven aan Vlaams Blok-kamerlid Laeremans. Indien dit antwoord tot een lid van een andere partij was gericht, zou ik uiteraard niet aarzelen om het hier in het lang en in het breed te herhalen. Tenzij de heer Verreycken toegeeft dat hij niet meer *on speaking terms* is met de heer Laeremans, verwijs ik hem naar het antwoord dat ik gisteren aan zijn partijgenoot heb gegeven.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken, ook al is dit niet helemaal volgens het Reglement.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, ik voel mij verplicht te antwoorden op de bijkomende vraag van de vice-eerste minister.

Ik leef helemaal niet in onmin met om het even wie van mijn partij. Wij verdedigen nog steeds identiek dezelfde belangen. Het is bij ons echter niet de gewoonte permanent met elkaar te overleggen. Wij treden zelfstandig op. Ik neem aan dat het er in sommige kadaverpartijen anders aan toe gaat. Wij werken allemaal volgens de regels van onze eigen instellingen en denken zelfs dat wij in de instelling waarvoor we verkozen zijn het recht hebben vragen te stellen. Indien ik in dit opzicht dool, dan zij het zo.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

QUESTION ORALE DE MME LIZIN AU MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES SUR «L'ÉTAT DE LA MISE EN ŒUVRE DES ACCORDS D'OSLO SUR LA PALESTINE ET LA POSITION DE LA BELGIQUE A L'ÉGARD DE LA SITUATION ACTUELLE»

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW LIZIN AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER «DE TENUITVOERLEGGING VAN DE AKKOORDEN VAN OSLO OVER PALESTINA EN HET STANDPUNT VAN BELGIË TEN AANZIEN VAN DE HUIDIGE SITUATIE»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de Mme Lizin.

La parole est à Mme Lizin.

Mme Lizin (PS). — Monsieur le président, sous l'impulsion du ministre Derycke, la Belgique a posé, au cours des derniers mois, de nombreux actes positifs à l'égard de la question palestinienne. Je citerai le Te Deum, la conférence des Nations unies sur les droits inaliénables du peuple palestinien et, enfin, Bethléem 2000.

Nous constatons également que de nombreuses démarches diplomatiques sont entreprises aux Nations unies et au niveau bilatéral pour confirmer l'attitude de condamnation internationale du blocage actuel et des actions unilatérales d'Israël, notamment à l'égard de Jérusalem.

À ce sujet, la France prépare une action diplomatique que nous devons d'accompagner positivement à l'échelon bilatéral. Le voyage entrepris par le président Assad y contribuera également.

Qu'envisagez-vous, monsieur le ministre, pour élever le niveau de la délégation générale actuelle de la Palestine à Bruxelles, afin de lui donner le rang que certains pays européens lui ont accordés? Le vote aux Nations unies permet largement de franchir ce pas puisqu'il ne manque plus que l'ultime étape débouchant sur le statut d'État. L'Italie, la Grèce, l'Espagne et l'Autriche ont déjà procédé de cette façon.

Comment les Quinze comptent-ils accueillir la déclaration imminente d'existence de l'État palestinien qui pourrait d'ailleurs intervenir avant le 4 mai 1999?

Êtes-vous informé du développement des réseaux terroristes et financiers du Hamas en Belgique, particulièrement à Verviers?

M. le président. — La parole est à M. Derycke, ministre.

M. Derycke, ministre des Affaires étrangères. — Monsieur le président, de concert avec les partenaires européens, la Belgique donne son appui total aux propositions américaines qui tendent précisément, dans le volet israélo-palestinien, à compléter la mise en œuvre de l'Accord d'Oslo et du Protocole d'Hébron par la réalisation des engagements des deux parties portant sur les dispositions intérimaires prévues par ces accords et le lancement des négociations accélérées concernant le règlement des questions sensibles liées au statut final.

Alors qu'en avril dernier, le président Arafat a marqué un accord de principe sur les propositions américaines, la Belgique, comme ses partenaires, attend de la part d'Israël qu'il accepte sans plus tarder ces propositions afin de permettre la relance des pourparlers de paix qui piétinent depuis plus de seize mois.

Au cours de la visite de travail qu'a effectuée, ce 9 juillet 1998, à Bruxelles une délégation israélienne conduite par M. Eytan Bentzur, directeur général du ministère des Affaires étrangères à Jérusalem, j'ai pu personnellement exprimer à cet interlocuteur mes préoccupations face aux attermolements du gouvernement israélien et à l'urgence d'une relance du processus.

La forme définitive que doit revêtir une entité palestinienne dans le cadre d'un règlement définitif du conflit israélo-palestinien est une des questions importantes qui, selon l'Accord d'Oslo, doit être résolue entre les parties par des négociations directes.

Dans ce contexte, le Conseil européen, tout en invitant les Palestiniens à réaffirmer leur engagement en faveur du droit légitime d'Israël de vivre à l'intérieur de frontières sûres et reconnues,

a appelé Israël à reconnaître le droit des Palestiniens à l'autodétermination, sans exclure l'éventualité de la création d'un État, ce qui a encore été rappelé dans les conclusions de la présidence lors du Sommet de Cardiff des 15 et 16 juin 1998.

Estimant que les solutions d'un règlement définitif de la question palestinienne doivent, selon l'esprit et la lettre de l'Accord d'Oslo, procéder d'un accord négocié, car les actes unilatéraux ne mettront pas un terme au conflit, la Belgique a en effet posé, ces derniers temps, une série de gestes pour encourager les Palestiniens à poursuivre, malgré les difficultés actuelles, les négociations avec les Israéliens.

Cette année, elle a ainsi successivement accueilli à Bruxelles la «Conférence sur les droits inaliénables du peuple palestinien» ainsi que la «Conférence internationale concernant Bethléem 2000». Pour la première fois aussi, elle a décidé, cette année, d'associer le délégué général de la Palestine, M. Armali, aux cérémonies officielles de la fête nationale, à savoir le Te Deum et le défilé militaire.

Par contre, l'octroi d'un statut diplomatique au bureau de la délégation générale palestinienne est lié à l'existence d'un État palestinien et est donc une question qui doit être tranchée par les négociations sur le statut permanent.

Quant à la question posée à propos de l'existence éventuelle de réseaux terroristes ou de circuits financiers du Hamas en Belgique, et à Verviers en particulier, elle relève de mes collègues de l'Intérieur et de la Justice.

M. le président. — La parole est à Mme Lizin pour une réplique.

Mme Lizin (PS). — Monsieur le président, je remercie le ministre pour les explications détaillées qu'il a fournies mais, exceptionnellement sans doute, il n'a pas vraiment répondu à la question précise que je lui posais.

Je puis admettre, comme vous l'affirmez, monsieur le ministre, que la reconnaissance formelle de l'État est nécessaire pour que nous puissions ouvrir une véritable ambassade. Cependant, d'autres États européens, sans attendre une position de l'Union européenne, ont donné à la délégation palestinienne un statut proche de celui de l'ambassade.

Ne pourrions-nous pas également accomplir un tel geste préalablement à la déclaration d'État que, nous le savons, M. Arafat doit faire au plus tard le 4 mai 1999?

M. le président. — La parole est à M. Derycke, ministre.

M. Derycke, ministre des Affaires étrangères. — Monsieur le président, la Belgique attribuera un statut diplomatique au bureau de la délégation générale palestinienne lorsque le statut final aura été accordé et confirmé par les Nations unies.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER COVELIERS AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN OVER «HET PERMANENT OVERLEGPLATFORM OVERHEID-BEDRIJFSLEVEN INZAKE CRIMINALITEIT EN ONDERNEMINGEN»

QUESTION ORALE DE M. COVELIERS AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTÉRIEUR SUR «L'ORGANE DE CONCERTATION PERMANENTE ENTRE LES POUVOIRS PUBLICS ET LE MONDE ÉCONOMIQUE EN MATIÈRE DE CRIMINALITÉ ET ENTREPRISES»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Coveliers.

Het woord is aan de heer Coveliers.

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer de voorzitter, de aard en reikwijdte van de problemen die gepaard gaan met criminaliteit versus de ondernemingswereld en de bedrijfsbeveiliging zijn duidelijk onderkend.

In juli 1995 heeft het Verbond van Belgische Ondernemingen aan de toenmalige nieuwe regering terzake een memorandum overhandigd met de vraag tot constructieve medewerking van de bevoegde overheidsdiensten en doeltreffend overleg met het bedrijfsleven te komen. Aanvankelijk heeft de regering hierop positief weten in te spelen, want in maart 1996 werd het bedrijfsleven uitgenodigd om deel te nemen aan een koepelvergadering. Deze plenaire groep besloot tot de oprichting van vier gemengde werkgroepen: geweldcriminaliteit, economische criminaliteit, vorming en research.

In januari 1997 werden ter gelegenheid van een nieuw top-overleg met de ministers, de conclusies van de werkzaamheden besproken. De nood aan een gestructureerd en permanent overleg werd bevestigd en er werd openlijk steun verleend aan de oriënterende voorstellen van de vier werkgroepen met het oog op hun verdere uitwerking.

De regering heeft onlangs haar programma herbevestigd en wil de aandacht voor de noodzaak van een leefbare en kwaliteitsvolle samenleving bevorderen. De veiligheid staat hierin centraal en de uitbouw van een degelijk preventiebeleid behoort derhalve tot de prioriteiten. De criminaliteitsgebonden risico's waarmee de ondernemers te kampen hebben, zoals overvallen, diefstal, gijzelingen, computercriminaliteit, sabotage, spionage, brandstichting, enzovoort zijn de oorzaak van een onveiligheidsgevoel bij hun werknemers en klanten, ze bedreigen hun economische en financiële belangen en tasten aldus hun concurrentievermogen aan. Ook het investeringsimago van ons land lijdt eronder. De overheid heeft dus de plicht een stabiel klimaat van veiligheid te waarborgen.

Is de regering van plan om nog tijdens deze regeerperiode in het kader van het permanent platform overheid-bedrijfsleven de contacten met het bedrijfsleven weer op te starten? Hoe ziet de overlegstructuur er op het ogenblik uit en hoe denkt men die in de toekomst te bestendigen?

De voorzitter. — Het woord is aan vice-eerste minister Tobback.

De heer Tobback, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Mijnheer de voorzitter, de politieke gebeurtenissen van de jongste maanden en de daaruit voortvloeiende drukke agenda hebben mijn collega van Justitie en mijzelf genoodzaakt prioriteiten te leggen. Dat werd megedeeld in een brief aan de directeur van het VBO. In dezelfde brief werd aan het VBO ook gezegd dat het opstellen van een planning met betrekking tot het overlegplatform, of een toelichting daaromtrent, een voorafgaand overleg tussen de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken vereist. Gelet op het feit dat de werkzaamheden met betrekking tot de politie- en justitiehervorming slechts gisteren zijn afgerond, zijn wij er vandaag nog niet in geslaagd reeds een dergelijk overleg te organiseren. Niettemin zal ik de heer Van Parys zo snel mogelijk contacteren met het oog op de organisatie van een dergelijk overleg, wellicht morgen al.

Wat de huidige structuur van het overlegplatform betreft, heeft de heer Coveliers in zijn vraag zelf aangehaald dat er vier gemengde werkgroepen werden opgericht. Die hebben betrekking op geweldcriminaliteit, economische criminaliteit, vorming en research. Voor de werkgroep research was er reeds enige keren overleg over een ontwerp van VZW-statuten. Deze besprekingen zijn echter nog niet afgerond. Zonder daarover met de minister van Justitie te hebben overlegd, kan ik vandaag nog niet zeggen of, en desgevallend hoe, andere structuren zullen worden bestemd. Dit antwoord is een beetje teleurstellend, maar ik neem aan dat de heer Coveliers er begrip voor zal hebben dat we andere prioriteiten hebben vooropgesteld. Ik kan alleen maar verzekeren dat ik dit een belangwekkend initiatief vind en dat ik bijgevolg het nodige zal doen om het te doen slagen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Coveliers voor een repliek.

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik kan er begrip voor opbrengen dat de ministers de jongste weken andere prioriteiten hadden. Met mijn vraag wilde ik nu precies de bevestiging horen dat er effectief een soort van «politiecomplex» bestaat. Blijkbaar slaat dat ook op de reguliere politie. Belangrijke veiligheidstaken moeten enkel onder toezicht van de overheid worden uitgevoerd en niet door de overheid zelf.

Het ontgoochelt mij dat de vice-eerste minister zo beknopt heeft geantwoord, maar het verheugt mij dat de regering het beleid inzake bedrijfsbeveiliging in dezelfde richting blijft uitwerken als aanvankelijk werd vooropgesteld.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

QUESTION ORALE DE M. DE DECKER AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE LA DÉFENSE NATIONALE SUR «L'AVENIR DE L'HÔPITAL MILITAIRE DE BRUXELLES»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DE DECKER AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER «DE TOEKOMST VAN HET MILITAIRE ZIEKENHUIS VAN BRUSSEL»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. De Decker.

La parole est à M. De Decker.

M. De Decker (PRL-FDF). — Monsieur le président, il existe au nord de Bruxelles un bâtiment très important, l'hôpital militaire de Neder-over-Heembeek, qui a coûté des milliards à l'État belge et est aujourd'hui totalement sous-utilisé.

L'objet de ma question est de vous interroger sur vos intentions — même si je sais que l'on n'interroge pas un gouvernement sur ses intentions — quant à l'utilisation la plus rationnelle de ce bâtiment.

Aujourd'hui, il abrite toujours le service des grands brûlés, service exceptionnel dont on ne peut que se réjouir de sa qualité.

Pourquoi, monsieur le vice-premier ministre, ne pas aussi y installer, par exemple, toute l'administration du service médical du quartier Reine Elisabeth? On me dit souvent que les multiples services qui y sont situés sont un peu à l'étroit. Pourquoi ne pas transférer à l'hôpital militaire l'ensemble de la structure du service médical?

Je pense non seulement à l'administration du service médical de la Défense nationale, mais également à l'école médicale militaire de Gand, qui pourrait fort bien revenir dans ce bâtiment de Neder-over-Heembeek qui appartient au département de la Défense nationale. Pourquoi ne pas y établir aussi la pharmacie qui se trouve à Nivelles?

Toutes ces structures se justifiaient pour une armée de 100 000 ou de 150 000 hommes, mais l'effectif actuel de 45 000 hommes ne justifie plus une telle dispersion de moyens.

M. le président. — Monsieur De Decker, selon les termes du Règlement, il conviendrait que vous vous limitiez à lire le texte de votre question.

M. De Decker (PRL-FDF). — Monsieur le président, la prochaine fois, je rédigerai ma question de manière plus élaborée pour pouvoir en dire davantage. Je lirai donc mon texte.

Le vice-premier ministre ne pense-t-il pas qu'il serait utile, afin d'en assurer un usage cohérent, de regrouper à l'hôpital militaire de Neder-over-Heembeek, outre le service des grands brûlés, l'administration du service médical, l'école du service médical actuellement située à Gand, la pharmacie militaire de Nivelles et une polyclinique générale au profit de toute la communauté militaire?

Si M. le président le permet, j'ajouterai peut-être que d'autres structures pourraient aussi y être développées, comme le siège de la Croix-Rouge de Belgique ou, pourquoi pas, l'Hôpital des enfants de Brugmann. Cela mérite d'être étudié.

M. le président. — La parole est à M. Poncelet, vice-premier ministre.

M. Poncelet, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie. — Monsieur le président, le problème de l'utilisation cohérente des bâtiments de Neder-over-Heembeek fait l'objet de mon souci permanent et je puis vous confirmer que ce n'est pas un vain mot.

Sans doute savez-vous, monsieur De Decker, qu'un audit externe du service médical fut réalisé au temps de mon prédécesseur? Il a conclu à la recherche d'une «colocalisation» sur le site de Neder-over-Heembeek de la pharmacie et de l'école du service médical. C'est d'ailleurs la solution à laquelle vous avez fait référence.

Cette solution, si elle paraît élégante à première vue, pose un certain nombre de problèmes. Il convient de définir au préalable l'avenir même de la fonction hospitalière militaire.

Il est clair, comme vous l'avez indiqué, que cette infrastructure est largement surdimensionnée par rapport aux besoins actuels des forces. De plus, transformer un hôpital, qui fut conçu comme tel, en zone de stock ou de hangars destinés à loger la pharmacie militaire présenterait une véritable difficulté architecturale. Les besoins à cet égard sont d'une toute autre nature.

Par ailleurs, ainsi que je l'ai répété à maintes reprises, il est impossible d'isoler de toute infrastructure médico-technique le service des grands brûlés, par exemple, qui est un service de pointe, ou d'autres services hospitaliers qui subsisteront de toute manière. Tous ces services ont besoin d'un environnement médical de pointe pour assurer en permanence les gardes 24 heures sur 24 et la continuité des soins. Tout cela m'amène à chercher une solution de «colocalisation». Ainsi, l'hôpital militaire, qui restera une structure entièrement militaire, sera «colocalisé» avec une autre entité hospitalière civile. En effet, je n'ai pas pu, nonobstant des efforts répétés, trouver des partenaires médicaux ou paramédicaux désireux de s'installer sur le site de Neder-over-Heembeek dans des conditions satisfaisantes.

Le dossier d'une «colocalisation» est donc en cours de finalisation. J'espère être en mesure d'en saisir le Conseil des ministres au début du mois de septembre. Dès que cette décision sera prise, nous pourrions revoir et régler les autres dossiers, notamment celui de la pharmacie implantée à Nivelles et celui de l'école du service médical, située dans la région gantoise. Je pense qu'il faudra ensuite affiner les besoins de ces deux services. Dans l'hypothèse où ils ne viendraient finalement pas à Neder-over-Heembeek pour les raisons que je viens d'évoquer, il faudra en tout cas assurer leur propre «colocalisation» avec d'autres infrastructures militaires ou civiles afin de réduire leurs frais de fonctionnement.

M. le président. — La parole est à M. De Decker pour une réplique.

M. De Decker (PRL-FDF). — Monsieur le président, je remercie le vice-premier ministre pour sa réponse. Je crois qu'à partir du moment où la question de la localisation des bâtiments de l'OTAN a été tranchée et n'implique plus le bâtiment de Neder-over-Heembeek, écarté de ce dossier, il est effectivement temps de trouver une formule de «colocalisation» des services médicaux de l'armée et, le cas échéant, de services médicaux civils. C'est la raison pour laquelle je suggérerais d'étudier le cas de l'Hôpital des enfants, qui pourrait éventuellement représenter une autre formule, bien que je ne possède pas d'opinion arrêtée à ce sujet.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

QUESTION ORALE DE MME DARDENNE AU MINISTRE DE LA SANTÉ PUBLIQUE ET DES PENSIONS SUR «LES ORGANISMES GÉNÉTIQUEMENT MODIFIÉS»

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW DARDENNE AAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID EN PENSIONEN OVER «DE GENETISCHE GEMODIFICEERDE ORGANISMEN»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de Mme Dardenne.

La parole est à Mme Dardenne.

Mme Dardenne (Écolo). — Monsieur le président, les techniques nouvelles de modifications des patrimoines génétiques des plantes et des animaux sont devenues des enjeux majeurs des sociétés contemporaines car elles touchent directement à l'alimentation du consommateur, elles induisent des modifications environnementales non prévisibles et présentent des risques pour la santé des citoyens.

En France, la récente «Conférence de citoyen» sur les organismes génétiquement modifiés a souhaité un renforcement des précautions entourant le développement des plantes transgéniques. Trente-six recommandations au total ont été présentées, dont l'une des plus marquantes a été un moratoire de deux ans, «jusqu'en l'an 2000», pour la mise en culture en France du colza transgénique.

Ce 30 juin 1998, l'Office parlementaire français d'évaluation des choix scientifiques et technologiques a proposé l'organisation par les ministres de l'Agriculture et de la Santé des Quinze «d'un grand colloque» consacré aux organismes génétiquement modifiés réunissant chercheurs, experts et responsables politiques pour «évaluer les risques de l'état de la recherche sur les techniques alternatives».

Enfin, l'office recommande un «étiquetage obligatoire» des aliments issus des plantes transgéniques, portant des mentions «contient des OGM» ou «ne contient pas d'OGM».

Monsieur le ministre, je vous ai adressé cette question car elle relève, en partie, de vos compétences. Je me suis également adressée à M. le secrétaire d'État Peeters bien que je ne sois pas certaine qu'il soit vraiment impliqué. En outre, il est probable que le ministre de l'Agriculture soit, lui aussi, partiellement concerné par ce dossier.

Je souhaiterais connaître quelles initiatives les ministres compétents — sans doute nombreux en Belgique — comptent prendre afin de débattre de la problématique des organismes génétiquement modifiés.

Les plantes transgéniques font aujourd'hui l'objet de tests en plein champ. Je souhaite connaître la liste des plantes transgéniques testées, les lieux, les sociétés impliquées et, surtout, les mesures de «biovigilance» mises en place sur le territoire fédéral. Cet aspect de ma question concerne, à mon sens, plus particulièrement le département de l'Environnement.

Pourriez-vous vous informer auprès de votre collègue de l'Agriculture pour nous dire si les cultures hors zones-test sont déjà effectuées? Dans l'affirmative, lesquelles, où, et sur quelles étendues?

J'ajouterai que malgré la directive européenne qui vient d'être votée, certains pays, comme le Luxembourg et l'Autriche, maintiennent un moratoire, une interdiction en ce qui concerne l'utilisation de colza et de maïs transgéniques. Qu'en est-il en Belgique?

M. le président. — La parole est à M. Colla, ministre.

M. Colla, ministre de la Santé publique et des Pensions. — Monsieur le président, une conférence est actuellement en préparation en vue de faire le point sur cette question, ce qui me paraît tout à fait utile. Cette initiative n'est cependant pas totalement identique à celle qui a été mise en œuvre en France.

Par ailleurs, l'ordre du jour du Conseil des ministres de demain prévoit d'aborder l'arrêté royal portant sur la mise en place des structures imposées par l'Union européenne. Une base légale a d'ailleurs déjà été instituée en la matière par la création d'un Conseil qui doit nous remettre un avis avant toute décision en matière de recherche et de développement et avant la mise sur le marché des produits.

La conférence qui est envisagée pourra certainement nous éclairer quant aux problèmes qui se poseraient.

Par ailleurs, madame Dardenne, j'ai demandé à mon administration d'établir la liste que vous m'avez demandée. Celle-ci m'a été transmise ce matin et, si vous le souhaitez, je vous la communiquerai.

Enfin, je suis tout à fait disposé à transmettre votre question à mon collègue de l'Agriculture. Cependant, je juge préférable que vous la lui posiez directement.

M. le président. — La parole est à Mme Dardenne pour une réplique.

Mme Dardenne (Écolo). — Monsieur le président, je remercie le ministre de sa réponse. En fait, je voulais éviter de poser deux fois la même question, mais il est en effet préférable que je m'adresse au ministre de l'Agriculture.

Je suis très heureuse d'apprendre que le ministre Colla se dispose à organiser prochainement une conférence à ce sujet.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DEVOLDER AAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN OVER «DE GEVOLGEN VAN HET ARREST VAN HET EUROPESE HOF VAN JUSTITIE OVER HET KRIJGEN VAN MEDISCHE VERZORGING IN EEN ANDERE LIDSTAAT VAN DE EU»

QUESTION ORALE DE M. DEVOLDER AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES SUR «LES CONSÉQUENCES DE L'ARRÊT DE LA COUR EUROPÉENNE DE JUSTICE QUANT À L'OBTENTION DE SOINS MÉDICAUX DANS UN AUTRE ÉTAT MEMBRE DE L'UE»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Devolder.

Het woord is aan de heer Devolder.

De heer Devolder (VLD). — Mijnheer de voorzitter, volgens het arrest-Decker en Kohll dat het Europees Hof van Justitie op 28 april 1998 velde, is een Europees onderdaan vrij om in een andere lidstaat medische zorgen te kopen. De buitenlandse patiënt wordt door zijn eigen ziekenfonds terugbetaald volgens de tarieven die in zijn eigen land gelden, voor zover hij zich met toestemming van zijn ziekenfonds laat verzorgen. Doet hij dit zonder toestemming dan gelden de tarieven van het land waar hij zich laat verzorgen en in sommige gevallen komt dit goedkoper uit. Naast het arrest van het Europees Hof zijn er echter ook wederzijdse overeenkomsten tussen verschillende landen. Zo maken tienduizenden Belgische overwinteraars aan de Spaanse costa's gretig gebruik van gratis geneesmiddelen met een minimum aan administratieve controle.

Er rijzen dan ook de volgende vragen.

Heeft de minister zicht op de budgettaire impact van het arrest van 29 april 1998 en de nu geldende internationale akkoorden?

Hoe snel kan een beeld worden gevormd van de medische consumptie van bijvoorbeeld de Belgische overwinteraars aan de Spaanse costa's?

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1997-1998
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1997-1998

In hoeverre zal men op termijn ook in het buitenland de SIS-kaart dienen te gebruiken? Als deze kaart niet moet worden gebruikt, hoe nuttig is ze dan nog als meetinstrument van de medische consumptie?

Zullen de Belgische ziekenhuizen de massa's Britten en Nederlanders die in eigen land op een wachtlijst voor medische behandeling staan, kunnen verwerken?

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Galan.

Mevrouw De Galan, minister van Sociale Zaken. — Mijnheer de voorzitter, de vraag over het arrest-Decker en Kohll werd reeds gesteld nog voor het arrest bestond. Toen nog, meer bepaald op 4 november van vorig jaar in de kamercommissie, moest worden verwezen naar de conclusies van de advocaat-generaal van het Europees Hof van Justitie Giovanni Tesaro. Op 30 april jongstleden stelde mevrouw Willame een vraag over het onderwerp. Op 27 mei werden er in de kamercommissie drie interpellaties gehouden, namelijk van de heren Wouters en Van Deurzen en van mevrouw Vandecasteele. De kamercommissie heeft op 23 juni ook een studiedag aan de problematiek gewijd. Voor alle discussiepunten kan dus eventueel naar deze documenten worden teruggegrepen.

Voor de vragen van de heer Devolder moet ik eerst terugkomen op de modaliteiten van terugbetaling van de zorgen die in het buitenland worden verstrekt. Hoe worden de Belgische en Europese wettelijke regels toegepast?

Allereerst is er de Europese reglementering waarbij verschillende situaties mogelijk zijn. Indien de persoon woont in het land waar hij verzekerd is, dan ligt het voor de hand dat hij recht heeft op alle verstrekkingen aangeboden in toepassing van de wetgeving van dat land. Deze verstrekkingen worden verleend door het orgaan van de ziekteverzekering van zijn woonplaats en dezelfde voorwaarden gelden als voor alle andere personen die in dat land zijn verzekerd. Indien de persoon woont buiten het land waar hij is verzekerd, dan heeft hij recht op alle verstrekkingen aangeboden in toepassing van de wetgeving van het land waar hij woont, ook als deze meer of minder gunstig zijn dan deze van het land waar hij is verzekerd. De verstrekkingen worden verleend door het orgaan van de ziekteverzekering van zijn woonplaats alsof hij daar was aangesloten.

Het orgaan van de ziekteverzekering van de woonplaats wordt normaal terugbetaald door het orgaan van de ziekteverzekering waarbij de persoon aangesloten is. Hij zal recht hebben op alle verstrekkingen van eerste urgentie, ongeacht of hij in het buitenland verblijft als toerist, als naar het buitenland gedetacheerde werknemer of als een rechthebbende op een pensioen, en of het een reis om beroeps- of privé-redenen betreft. De verstrekkingen worden verleend, ofwel door het orgaan van de ziekteverzekering van de verblijfplaats, alsof hij er aangesloten was, ofwel door het orgaan van de ziekteverzekering van het land dat volgens de bepalingen van de wetgeving van het land van verblijf, bevoegd is.

Wanneer een persoon zich naar het buitenland begeeft om er verzorging te ontvangen worden de kosten enkel door het orgaan van de ziekteverzekering ten laste genomen als het daartoe voorafgaande toestemming heeft gegeven.

De Belgische wetgeving is op dit gebied vrij restrictief. In artikel 294 van het koninklijk besluit tot uitvoering van de wet inzake de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, worden beperkend de situaties opgesomd waarin de verstrekkingen toegestaan kunnen worden buiten het nationaal grondgebied.

Voor een Belg die in het buitenland verzorgd wordt zijn er dus, buiten urgentiegevallen, twee mogelijkheden. Ofwel met de toestemming van het ziekenfonds worden verzorgd en worden terugbetaald volgens de tarieven van het land van verzorging, ofwel zonder toestemming — niet gevraagd of niet gekregen — worden verzorgd en eventueel worden terugbetaald volgens Belgische tarieven als de handeling in de Belgische nomenclatuur is opgenomen.

Beide arresten dateren van eind april. De ziekenfondsen hebben reeds facturen gekregen van verzekerden die de terugbetaling vragen van zorgen, verzorgingsmateriaal of geneesmiddelen die in het buitenland werden betaald. Ik heb het RIZIV gevraagd met de ziekenfondsen te onderhandelen om de gevolgen van die arresten te evalueren en, zo nodig, richtlijnen voor te stellen om de arresten in onze reglementering te implementeren.

De evaluatie van de gevolgen van de arresten, inclusief de budgettaire, is dus pas begonnen. Intussen is er nog een ander arrest inzake kinderbijslag waarvan de gevolgen eveneens worden onderzocht. Wij moeten ons nu eenmaal aanpassen aan de evolutie van het Europees recht.

De arresten geven geen uitsluitel onder meer in verband met de aankoop van geneesmiddelen en de verzorging in een ziekenhuis. Die complexe problematiek vraagt een voorzichtig onderzoek, dat nu aan de gang is met medewerking van het RIZIV en de ziekenfondsen.

Daarenboven werd contact opgenomen met de Europese Unie om deel te nemen aan discussies op Europees niveau.

Wat de SIS-kaart betreft, wil ik duidelijk onderstrepen dat het geen meetinstrument is van de medische consumptie, maar eerst en vooral een identificatiemiddel voor de burger in het algemeen stelsel van de sociale zekerheid. In de sector van de gezondheidszorg is het alleen een instrument om de sociale rechten van de betrokkenen te bevestigen. De SIS-kaart speelt ook een rol in het terugbetalingsproces van gezondheidszorgen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Devolder voor een repliek.

De heer Devolder (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor haar omstandig antwoord.

Ten eerste, wat betreft de SIS-kaart, heb ik de eerste minister heel wat andere zaken horen zeggen bij de opening van het bedrijf waar deze kaart wordt geproduceerd. Ook in het informatieblad van de regering zelf lees ik dat men met de SIS-kaart heel andere bedoelingen heeft dan de minister hier beweert.

Ten tweede heb ik een zekere schrik voor de budgettaire gevolgen van de toepassing van deze kaart. Ik vermoed dat de minister pas in 1998 een beeld krijgt van de uitgaven die het RIZIV in 1995 heeft gedaan voor de consumptie van gezondheidszorgen en geneesmiddelen in Spanje. Door het arrest van 28 april 1998 zal het wellicht budgettair nog veel moeilijker worden. Wij leven immers in een tijd van zeer snelle informatie-uitwisseling. De overwinteraars in Spanje, meestal gepensioneerden, informeren elkaar zeer snel en perfect waar zij het voordeligst aan een bril, een gebit of geneesmiddelen kunnen geraken. Op iets langere termijn zullen ze zelfs zeer goed weten welk nomenclatuurnummer door de Spaanse tandarts, opticien of geneesheer moet worden ingevuld om de terugbetaling administratief in orde te brengen. Ik ken op het ogenblik de toestand heel goed wat de geneesmiddelen betreft. Iedere gepensioneerde die voor drie maanden naar Spanje trekt, brengt geneesmiddelen voor een heel jaar mee naar huis. Hij moet immers niets betalen en de administratieve moeilijkheden zijn te verwaarlozen. Ik raad de minister aan daar zeer waakzaam voor te zijn en haar budget zeer goed in het oog te houden.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW THIJS AAN DE MINISTER VAN FINANCIËN OVER «DE FISCALE BEHANDELING VAN DE PRESENTIEGELDEN VOOR GEMEENTERAADSLEDEN»

QUESTION ORALE DE MME THIJS AU MINISTRE DES FINANCES SUR «LE RÉGIME FISCAL DES JETONS DE PRÉSENCE DES CONSEILLERS COMMUNAUX»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw Thijs.

Het woord is aan mevrouw Thijs.

Mevrouw Thijs (CVP). — Mijnheer de voorzitter, artikel 27, eerste lid, van het Wetboek op de inkomstenbelastingen van 1992 bepaalt dat presentiegelden ontvangen door provincie- en gemeenteraadsleden en leden van de raad voor maatschappelijk welzijn beschouwd worden als baten. In vele gemeenteraden worden verhogingen van de presentiegelden voor het bijwonen van de gemeenteraden en de commissievergaderingen goedgekeurd. Ook de wetsvoorstellen-Busquin maken een verhoging van dergelijke presentiegelden voor gemeenteraadsleden mogelijk.

Hierdoor kunnen de plafonds van de sociale zekerheid worden overschreden, zodat raadsleden mogelijk worden verplicht bijdragen aan de sociale zekerheid te betalen. Ik illustreer dit met het volgende voorbeeld. Een gemeenteraadslid dat deelneemt aan 20 bijeenkomsten van de gemeenteraad en van commissies ontvangt daarvoor 20 maal 3 000 frank. Wanneer wij van het totaal van 60 000 frank de wettelijke forfaitaire lasten aftrekken, komen wij op een totaal bedrag van 48 000 frank, of 5 000 frank boven de grens van 43 000. Hoe meer commissievergaderingen, hoe sterker het plafond wordt overschreden. Van de verhoging van de presentiegelden zal er bijgevolg niets meer overblijven.

Daarom wil ik de minister de volgende vragen stellen. Zullen de raadsleden tengevolge van de verhoging van de presentiegelden sociale zekerheidsbijdragen op deze baten moeten betalen? Hoe zal dit fiscaal worden geregeld?

De voorzitter. — Het woord is aan minister Viseur.

De heer Viseur, minister van Financiën. — Volgens inlichtingen van de minister van Sociale Zaken kunnen de presentiegelden die worden toegekend aan de in de vraag bedoelde mandatarissen niet als een loon worden beschouwd in de zin van artikel 2 van de wet houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid van de werknemers. Daar het om openbare mandaten gaat, zijn deze presentiegelden ook niet onderworpen aan de sociale bijdragen van het stelsel aan zelfstandigen.

Het probleem van de fiscale behandeling van dergelijke bijdragen bestaat derhalve niet. Ik herinner eraan dat deze presentiegelden baten zijn zoals bedoeld in artikel 23, paragraaf 1, van het Wetboek van inkomstenbelasting 1992 en dat ze onderworpen zijn aan de bedrijfsvoorheffing volgens de bepalingen van nummer 60 van bijlage 3 van het koninklijk besluit betreffende het Wetboek van inkomstenbelastingen 1992.

De voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Thijs voor een repliek.

Mevrouw Thijs (CVP). — Mijnheer de voorzitter, ik heb de vraag gekregen van een belastinginspecteur die daarmee problemen heeft. De mandatarissen kunnen voor deze presentiegelden wel onkostenstaten indienen, maar wanneer aan een bepaald bedrag wordt gekomen, moeten er sociale bijdragen worden betaald, zeker als deze gelden als baten worden ingeschreven. Er is geen probleem wanneer ze in de gewone belastingbrief worden opgenomen.

M. le président. — La parole est à M. Viseur, ministre.

M. Viseur, ministre des Finances. — J'ai vérifié auprès de ma collègue des Affaires sociales et auprès de l'Institut des indépendants. La réponse est la suivante: quel que soit le montant, il n'est pas soumis à la sécurité sociale et le régime d'impôts n'est pas modifié.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW THIJS AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR VEILIGHEID EN STAATSSECRETARIS VOOR MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE EN LEEFMILIEU OVER «DE OPRICHTING VAN NIEUWE OPEN ASIELCENTRA»

QUESTION ORALE DE MME THIJS AU SECRÉTAIRE D'ÉTAT À LA SÉCURITÉ ET SECRÉTAIRE D'ÉTAT À L'INTÉGRATION SOCIALE ET À L'ENVIRONNEMENT SUR «LA CRÉATION DE CENTRES D'ASILE OUVERTS NOUVEAUX»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw Thijs.

Het woord is aan mevrouw Thijs.

Mevrouw Thijs (CVP). — Mijnheer de voorzitter, vorige vrijdag raakte bekend dat de Ministerraad beslist had om in Bevingen bij Sint-Truiden een open asielcentrum te vestigen voor 350 asielzoekers. Dergelijke centra zijn meer dan nodig daar de reeds bestaande overbevolkt zijn en het aantal asielzoekers toeneemt, vooral de jongste maanden. Dat is hier vorige dinsdag nog eens overduidelijk gebleken tijdens het debat over het asielbeleid.

Een dergelijke beslissing heeft wel enige impact op het reilen en zeilen in een stad als Sint-Truiden. Het lijkt mij vreemd dat de burgemeester niet vooraf op de hoogte werd gebracht van het voornemen om een centrum op het grondgebied van zijn stad te vestigen.

Daarom heb ik volgende vragen.

Heeft de staatssecretaris in de maanden die aan de beslissing voorafgingen hierover een formeel of informeel contact gehad met de burgemeester van Sint-Truiden?

Wat zijn de objectieve criteria om het asielcentrum in Sint-Truiden te vestigen?

Zal de staatssecretaris een communicatie opstarten met de inwoners van de stad teneinde hen degelijk te informeren en hen te laten wennen aan het idee van een multiculturele samenleving?

Hoeveel asielzoekers zullen in Sint-Truiden worden gehuisvest? Kan dit aantal nog worden verhoogd?

De voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Peeters.

De heer Peeters, staatssecretaris voor Veiligheid, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu, toegevoegd aan de minister van Volksgezondheid. — Mijnheer de voorzitter, de keuze voor Sint-Truiden lag voor de hand. De federale overheid beschikt er over een leegstaande legerkazerne, die tegen zeer geringe kosten in eigen beheer kan worden ingericht tot een asielcentrum. De regering geeft er de voorkeur aan dit soort van sites te gebruiken in plaats van dure gebouwen te kopen.

Ten tweede heeft de regering de burgemeester tussen het nemen en het bekendmaken van de beslissing op de hoogte gebracht van de genomen beslissing. Ik heb nog altijd geen weet van een gemeente waar informeel of voorafgaand overleg ertoe heeft geleid dat een asielcentrum met open armen wordt ontvangen. Als mevrouw Thijs een dergelijke gemeente kent, mag ze mij steeds op de hoogte brengen. We zijn nog steeds op zoek, maar ik denk niet dat ze zo'n gemeente zal vinden. Daarom heeft de regering dus uiteindelijk afgelopen vrijdag de knoop doorgehakt.

Ten derde hebben we met de burgemeester afgesproken dat er eerstdaags een coördinatievergadering zal worden georganiseerd met de gemeentelijke diensten van Sint-Truiden en de diensten van het ministerie. Volgende week zal er een informatievergadering voor de lokale bevolking worden belegd. We willen uitleggen wat een asielcentrum juist is en welke praktische gevolgen de opening van een dergelijk centrum voor de gemeente heeft. Bij de andere federale opvangcentra hebben we dezelfde procedure gevolgd.

Ten vierde zullen in het asielcentrum in Sint-Truiden maximaal 350 asielzoekers worden ondergebracht. Ook in Kapellen hantieren we dezelfde limiet, die niet wordt overschreden, omdat anders de leefbaarheid binnen het centrum en de praktische organisatie ervan in het gedrang komen.

De voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Thijs voor een repliek.

Mevrouw Thijs (CVP). — Mijnheer de voorzitter, het valt mij op dat de staatssecretaris net hetzelfde antwoord geeft als vice-eerste minister Tobback tijdens het debat over de vreemdelingenwet van eergisteren in verband met de bereidwilligheid van gemeenten om een asielcentrum op hun grondgebied te aanvaarden. Ik kan mij echter niet van de indruk ontdoen dat men, vooraleer men een dergelijke beslissing neemt, toch even met de burgemeester die in casu een partijgenoot van de staatssecretaris is, formeel of informeel contact opneemt om hem het probleem voor te leggen. Ik neem aan dat de burgemeester met het oog op de publieke opinie en de verkiezingen niet graag toegeeft dat er een dergelijke overleg is geweest.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

QUESTION ORALE DE M. DESTEXHE AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «LES CONDITIONS D'ACCÈS AU BARREAU»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DESTEXHE AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «DE VOORWAARDEN VOOR DE TOEGANG TOT DE BALIE»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Destexhe.

La parole est à M. Destexhe.

M. Destexhe (PRL-FDF). — Monsieur le président, le Code judiciaire prévoit clairement les conditions à remplir pour devenir avocat: être belge ou ressortissant communautaire, être porteur d'un diplôme de droit ou équivalent, prêter serment devant la cour d'appel sur réquisition du parquet général en présence du bâtonnier, être inscrit à la liste des stagiaires pendant trois ans au moins, avoir satisfait pendant trois ans aux obligations du stage déterminées par le Conseil de l'Ordre, être admis au tableau par le Conseil de l'Ordre à l'issue du stage.

À côté de cela, le Conseil général de l'Ordre national des avocats a instauré un certificat d'aptitude à la profession d'avocat qui oblige les candidats stagiaires à assister à de nombreuses heures de cours obligatoires et à réussir un examen. Les matières enseignées correspondent aux matières qui ont été étudiées en licence en droit.

De plus, quelques barreaux ont établi des règles qui rendent l'accès au barreau pour les jeunes encore plus difficile. À titre d'exemple, je sais qu'à Namur, on ne tolère qu'un stagiaire par cabinet ou encore, à Liège, on ne peut engager qu'un stagiaire tous les deux ans et le patron de stage doit être agréé et soumettre un contrat de stage à contrôle. Il est possible que d'autres barreaux wallons aient adopté des règlements similaires mais les ordres bruxellois et flamand se refusent à de telles pratiques.

Tout cela m'amène à vous poser quelques questions. N'est-ce pas au législateur fédéral qu'il revient de déterminer les conditions d'accès aux diverses professions? De telles pratiques ne constituent-elles pas des atteintes au respect qui est dû aux diplômes légalement délivrés et obtenus? Est-il normal que les règles d'accès à une profession soient différentes d'un arrondissement à l'autre? Enfin, ne pensez-vous pas qu'il faudrait prévoir des contrôles?

M. le président. — La parole est à M. Van Parys, ministre.

M. Van Parys, ministre de la Justice. — Monsieur le président, avant de répondre aux questions posées par M. Destexhe, je dois apporter une correction à son exposé.

S'il est vrai que les barreaux bruxellois n'imposent pas de limitation du nombre de stagiaires par patron, plusieurs barreaux flamands ont pris des mesures en ce sens.

Par ailleurs, un contrat de stage écrit mentionnant la rémunération minimale est imposé par bon nombre de barreaux flamands ainsi qu'à Bruxelles.

Enfin, tous les barreaux prévoient qu'un patron de stage doit avoir une ancienneté d'environ dix ans, sauf dérogation accordée par le Conseil de l'Ordre dans certains barreaux.

Répondant à votre question, monsieur Destexhe, je précise d'abord, qu'il ne faut pas perdre de vue l'objectif des mesures prises dans tous les barreaux, à savoir: éviter les abus et veiller à la qualité du stage et à la protection du stagiaire. En effet, dans le passé, des situations se sont présentées où le patron était un patron «pro forma» qui prenait plusieurs stagiaires, les rémunérait à peine et n'investissait pas du tout dans leur formation. Il va de soi qu'un patron qui aurait dix stagiaires ne saurait, lui-même, leur dispenser une formation adéquate et polyvalente.

Je voudrais également souligner la compétence des barreaux en cette matière. Vous savez que l'article 435 du Code judiciaire dispose que les obligations de stage sont déterminées par le Conseil de l'Ordre. L'article 456, quant à lui, dispose que le Conseil de l'Ordre assure l'accomplissement effectif de ces obligations. Une base légale existe donc dans la loi fédérale pour les règlements de stage que les barreaux ont fixés.

Toutefois, il va de soi que, dans l'exercice de ces compétences, les barreaux peuvent seulement prendre des mesures qui servent raisonnablement les objectifs de cette compétence. En l'espèce, il faudrait analyser les conditions spécifiques et leurs effets sur le terrain afin d'examiner si les mesures prises sont proportionnelles à leur but et, dès lors, si les barreaux restent dans les limites de leur compétence. Il va de soi que le ministre de la Justice n'est pas compétent pour juger ces règles et pour contrôler les barreaux, d'autant plus que des procédures ont été introduites devant le Conseil d'État et ensuite devant la Commission des droits de l'homme. C'est dans ce cadre juridictionnel approprié que la discussion juridique est menée.

En ce qui concerne les disparités entre certains barreaux, je vous rappelle que l'article 494 du Code judiciaire confie à l'Ordre national des avocats le soin d'unifier les règles et usages des barreaux par des règlements nationaux. À ce jour, il n'existe aucun règlement national sur le nombre de stagiaires par patron et je comprends que vous le regrettez. L'avenir nous apprendra comment les barreaux s'organiseront pour atteindre une uniformisation de leurs règles. Vous connaissez les discussions qui ont lieu au sein de l'Ordre national des avocats.

De mon côté, je ne manquerai pas d'attirer l'attention du bureau de l'Ordre national si des problèmes de *numerus clausus* devaient se poser en pratique. En effet, il faut éviter la création d'une sorte de *numerus clausus* de fait.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

QUESTION ORALE DE M. MAHOUX AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «L'EXTRADITION DU MAJOR NTUYAHAGA DEMANDÉE PAR LA BELGIQUE À LA TANZANIE»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER MAHOUX AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «DE DOOR BELGIË AAN TANZANIA GEVRAAGDE UITLEVERING VAN MAJOOR NTUYAHAGA»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Mahoux.

La parole est à M. Mahoux.

M. Mahoux (PS). — Monsieur le président, selon l'agence France Presse, le major Bernard Ntuyahaga se serait constitué prisonnier vendredi et aurait été incarcéré au centre de détention du Tribunal pénal international à Arusha.

Toujours selon cette agence, la Belgique aurait demandé à la Tanzanie l'extradition du major.

Cette mesure nous semble extrêmement importante pour obtenir de plus amples informations sur les circonstances exactes de l'assassinat au Rwanda de nos dix soldats.

En effet, ce major serait responsable du transfert, le 7 avril 1994, de nos dix commandos assassinés de la maison de la première ministre Agathe Uwilingiyimana vers le camp militaire de Kigali. De plus, le ministère public du Tribunal international pénal pour le Rwanda le soupçonne également d'avoir assisté au massacre de nos soldats.

Monsieur le ministre, pourriez-vous nous confirmer cette information d'extradition?

Par ailleurs, en fonction de la réponse de la Tanzanie — si cette demande a été formulée —, quelle mesure envisagez-vous pour permettre aux autorités judiciaires belges d'entendre le major Ntuyahaga?

Vous savez comme moi que ce témoignage est tout à fait fondamental et que les familles comme l'ensemble de l'opinion publique belge attendent des informations concernant les circonstances de ces assassinats. Ce major est probablement en état de nous les fournir.

M. le président. — La parole est à M. Van Parys, ministre.

M. Van Parys, ministre de la Justice. — Monsieur le président, concernant la première question, je peux vous confirmer que, dès réception de l'information que M. Bernard Ntuyahaga s'était livré au Tribunal pénal international pour le Rwanda, les autorités judiciaires belges ont demandé aux autorités tanzaniennes de procéder à l'arrestation provisoire en vue de l'extradition de ce monsieur. La demande formelle d'extradition, en bonne et due forme, a été adressée aux autorités tanzaniennes début juillet.

Depuis lors, le procureur près le Tribunal pénal international pour le Rwanda a décidé de prendre, à titre provisoire, M. Bernard Ntuyahaga en détention. Ce titre de détention provisoire permet au procureur de maintenir un suspect en détention pendant 90 jours, période pendant laquelle le procureur doit préparer et déposer au tribunal un acte d'accusation. Pendant toute cette période, M. Ntuyahaga se retrouve sous la tutelle du Tribunal pénal international.

J'ose espérer que, si jamais le procureur devait décider de ne pas poursuivre M. Ntuyahaga, les autorités tanzaniennes pourront reprendre le contrôle sur ce monsieur et qu'ils voudront bien l'extrader vers la Belgique.

Quant à la deuxième question, il est clair que la décision d'entendre M. Ntuyahaga dépend uniquement du juge d'instruction. Il dispose pour ce faire de l'instrument de la commission rogatoire internationale; instrument qui, comme vous le savez bien, a déjà été utilisé dans nos relations avec le TPIR. Bien entendu, je suis prêt et je le serai toujours à soutenir, si nécessaire, l'action des autorités judiciaires belges. Si des moyens sont nécessaires pour des commissions rogatoires internationales, je les mettrai à la disposition des autorités judiciaires.

M. le président. — La parole est à M. Mahoux pour une réplique.

M. Mahoux (PS). — Monsieur le président, je remercie le ministre pour les informations qu'il vient de nous fournir qui confirment que ce major est détenu à Arusha sous le contrôle du Tribunal pénal international. Je ne connais évidemment pas la qualification qui justifie cette détention; je suppose qu'elle ressortit aux qualifications qui relèvent des compétences du Tribunal pénal international, à savoir les qualifications de génocide, actes de génocide ou crimes contre l'humanité.

J'aimerais savoir également si, pendant la durée des 90 jours de détention provisoire, il ne serait pas possible que la Belgique entreprenne une démarche qui permettrait de faire procéder, avant la fin de cette période, à un interrogatoire du major par les autorités judiciaires belges.

M. le président. — La parole est à M. Van Parys, ministre.

M. Van Parys, ministre de la Justice. — Monsieur le président, une telle démarche relève de la responsabilité du juge d'instruction. Je rappelle que le pouvoir exécutif a fait une demande formelle d'extradition. Si le juge d'instruction estime devoir entendre le major, il lui revient de prendre des initiatives en ce sens, notamment au moyen d'une commission rogatoire internationale. Je suis prêt à mettre à la disposition du juge d'instruction et des autorités judiciaires les moyens nécessaires à l'organisation de la commission rogatoire.

M. Mahoux (PS). — C'est le juge d'instruction Vandermeersch qui est chargé de cette affaire.

M. le président. — L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

QUESTION ORALE DE M. MAHOUX AU MINISTRE DES FINANCES SUR «LA POSITION DU GOUVERNEMENT BELGE SUR LE GEL DE LIGNES BUDGÉTAIRES EUROPÉENNES EN MATIÈRE DE DÉVELOPPEMENT, DE LUTTE CONTRE LA PAUVRETÉ ET DE DÉFENSE DES DROITS DE L'HOMME»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER MAHOUX AAN DE MINISTER VAN FINANCIËN OVER «HET STANDPUNT VAN DE BELGISCHE REGERING INZAKE DE BEVRIEZING VAN DE EUROPESE BEGROTINGSONDERDELEN INZAKE ONTWIKKELING, STRIJD TEGEN DE ARMOEDE EN VERDEDIGING VAN DE MENSEN-RECHTEN»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Mahoux.

La parole est à M. Mahoux.

M. Mahoux (PS). — Monsieur le président, les représentants d'une cinquantaine d'organisations non gouvernementales ont tenu, ce mardi 14 juillet, à Bruxelles, une conférence de presse pour dénoncer la décision de la Commission européenne de suspendre 90 lignes budgétaires à la suite d'un arrêt rendu le 12 mai par la Cour de justice. Ces budgets étaient destinés à financer des projets consacrés à la lutte contre la pauvreté, la défense des droits de l'homme ou encore l'aide au développement.

Une trentaine de lignes budgétaires auraient encore été vérifiées ce mardi à Strasbourg, certaines risquant de rester gelées.

Parallèlement, la plate-forme regroupant les ONG européennes du secteur social, le comité de liaison des ONG de développement auprès de l'Union européenne et les ONG travaillant pour la défense des droits de l'homme, demande qu'un accord interministériel soit trouvé lors du «Trilogue budgétaire» devant réunir, ce vendredi 17 juillet à Bruxelles, le Parlement européen, la Commission et le Conseil des ministres.

Pouvez-vous nous dire, monsieur le ministre, quelle position adoptera le gouvernement belge au cours de ce «Trilogue budgétaire européen» en vue de résoudre le problème posé aux ONG et, surtout, aux projets qu'elles développent ?

Je suis parfaitement conscient que je m'adresse ici au ministre des Finances à propos d'un secteur de compétence qui n'est pas directement le sien. Je crois toutefois savoir que c'est lui qui participera, demain, à la réunion tripartite tenue à Bruxelles et c'est pourquoi je lui pose cette question.

Enfin, quelles que soient les décisions prises, demain, par le Trilogue budgétaire, j'aimerais savoir si le gouvernement envisage de prendre des mesures pour permettre aux ONG belges, qui seraient *in fine* exclues d'une décision favorable, de poursuivre malgré tout leurs projets.

M. le président. — La parole est à M. Viseur, ministre.

M. Viseur, ministre des Finances. — Monsieur le président, comme M. Mahoux l'a souligné, la Commission européenne a ordonné, le 1er juin dernier, le gel des lignes budgétaires à la suite de l'arrêt rendu, en date du 12 mai, par la Cour de justice qui considérait ces diverses lignes comme illégales. Depuis lors, la Commission européenne a tenté de trouver une solution, notamment en liaison avec le Parlement européen. J'ai été informé ce midi que, sur les 100 lignes qui avaient été bloquées pour un montant de 920 millions d'écus, 91 lignes ont été débloquées, ce qui représente 61 % du montant bloqué.

Il semble que, dans les prochaines jours, 98 % des lignes seront débloquées. Les lignes suspendues ne visaient pas seulement les ONG, mais toute une série d'autres actions. Il sera proposé que le Conseil et le Parlement adoptent la base légale déjà avancée pour 16 lignes budgétaires visées par le gel.

Dans quelques jours, probablement lors du prochain Conseil Agriculture, les lignes budgétaires seront débloquées à concurrence de 200 millions d'écus. Au sein du Conseil, cela s'inscrit en point A, ce qui signifie que tous les États ont marqué leur accord sur cette décision.

On peut espérer que, très rapidement, pour toutes les actions exécutées par les ONG, notamment celles qui agissent en faveur des pays en voie de développement, la totalité des lignes soient débloquées.

L'information qui m'est parvenue, ce jour à 14 heures 12 — c'est donc tout récent —, indique que le groupe de travail qui prépare le Trilogue budgétaire — terme utilisé au niveau européen — a trouvé un accord en vue du déblocage. La continuité à court terme des projets est ainsi garantie.

Un autre signe peut être considéré comme positif: ces derniers jours, tous les États membres et la Commission ont travaillé de concert pour accélérer l'adoption de la base juridique de ces lignes budgétaires. On ne peut néanmoins reproduire chaque année le même scénario.

En tant que ministre du Budget, mon collègue Van Rompuy participera demain au Trilogue budgétaire au cours duquel une solution pour le long terme sera recherchée. Il est évident que celle-ci n'est pas aisée à trouver car la Cour de justice a statué sur la base d'un recours britannique et l'Allemagne n'est pas favorable, en principe, à l'élargissement des actions européennes en la matière.

La délégation belge, comme celles d'un certain nombre d'autres pays, mettra tout en œuvre pour trouver une solution à long terme pour ce dossier. Il faut incontestablement renforcer la sécurité juridique de ce type de financement par le budget européen et mieux définir les conditions de ce financement. Il faut bien reconnaître que, dans le passé, la Commission a usé de ces crédits avec une relative légèreté, à défaut de base légale à son action.

En ce qui nous concerne, nous souhaitons des actions de ce type et une sécurité juridique accrue afin de ne pas placer les ONG dans une situation aussi difficile que celle qu'elles connaissent depuis quelques semaines.

M. le président. — La parole est à M. Mahoux pour une réplique.

M. Mahoux (PS). — Monsieur le président, je remercie le ministre de sa réponse. Elle est relativement rassurante, en tout cas pour l'immédiat, si ce n'est qu'il reste 2 % à trouver et je vous invite à y être attentif, monsieur le ministre. Si l'on a accompli une large part du chemin en atteignant les 98 %, il est peut-être possible de faire un geste pour les 2 % restants. S'agissant d'ONG, il est bien entendu toujours question de projets.

Je partage votre opinion selon laquelle une base juridique est indispensable pour les imputations budgétaires qui doivent être faites et il convient de mener une politique en ce sens.

En matière de contribution, certains pays feront sans doute des déclarations prônant une Europe solidaire par rapport à l'ensemble du monde et rejetant une Europe forteresse. Ces belles intentions ne doivent cependant pas rester lettre morte et devront impérativement être concrétisées.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

PROPOSITION DE LOI SPÉCIALE VISANT À LIMITER LE CUMUL DU MANDAT DE MEMBRE DU CONSEIL DE LA COMMUNAUTÉ FRANÇAISE, DU CONSEIL RÉGIONAL WALLON, DU CONSEIL FLAMAND, DU CONSEIL RÉGIONAL BRUXELLOIS ET DU CONSEIL DE LA COMMUNAUTÉ GERMANOPHONE AVEC D'AUTRES FONCTIONS

PROPOSITION DE LOI LIMITANT LE CUMUL DU MANDAT DE PARLEMENTAIRE FÉDÉRAL ET DE PARLEMENTAIRE EUROPÉEN AVEC D'AUTRES FONCTIONS

PROPOSITION DE LOI VISANT À LIMITER LE CUMUL DE LA FONCTION DE DÉPUTÉ PERMANENT AVEC D'AUTRES FONCTIONS ET À HARMONISER LE STATUT FINANCIER ET FISCAL DES DÉPUTÉS PERMANENTS

PROPOSITION DE LOI RELATIVE À LA RESPONSABILITÉ CIVILE ET PÉNALE DES BOURGMESTRES ET ÉCHEVINS

PROPOSITION DE LOI VISANT À AMÉLIORER LES CONGÉS POLITIQUES EN FAVEUR DES CONSEILLERS COMMUNAUX, PROVINCIAUX, BOURGMESTRES ET ÉCHEVINS DANS LE SECTEUR PUBLIC ET PRIVÉ

PROPOSITION DE LOI VISANT À AMÉLIORER LE STATUT PÉCUNIAIRE ET SOCIAL DES MANDATAIRES LOCAUX

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 6 AOÛT 1931 ÉTABLISSANT DES INCOMPATIBILITÉS ET INTERDICTIONS CONCERNANT LES MINISTRES, ANCIENS MINISTRES ET MINISTRES D'ÉTAT, AINSI QUE LES MEMBRES ET ANCIENS MEMBRES DES CHAMBRES LÉGISLATIVES EN VUE D'ÉTABLIR DE NOUVELLES INCOMPATIBILITÉS ET INTERDICTIONS, AINSI QUE DE NOUVELLES OBLIGATIONS EN MATIÈRE DE DÉPÔT DE LISTE DE MANDATS, FONCTIONS ET PROFESSIONS

PROPOSITION DE LOI ADAPTANT À LA RÉFORME DES INSTITUTIONS LA LOI DU 18 SEPTEMBRE 1986 INSTITUANT LE CONGÉ POLITIQUE POUR LES MEMBRES DU PERSONNEL DES SERVICES PUBLICS

Reprise de la discussion générale

Discussion des articles

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET TOT BEPERKING VAN DE CUMULATIE VAN HET MANDAAT VAN LID VAN DE VLAAMSE RAAD, VAN DE FRANSE GEMEENSCHAPSRAAD, VAN DE WAALSE GEWESTRAAD, VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE RAAD EN VAN DE RAAD VAN DE DUITSTALIGE GEMEENSCHAP MET ANDERE AMBTEN

WETSVOORSTEL TOT BEPERKING VAN DE CUMULATIE VAN HET MANDAAT VAN FEDERAAL PARLEMENTSLID EN EUROPEES PARLEMENTSLID MET ANDERE AMBTEN

WETSVOORSTEL TOT BEPERKING VAN DE CUMULATIE VAN HET AMBT VAN BESTENDIG AFGEVAARDIGDE MET ANDERE AMBTEN EN TOT HARMONISERING VAN HET FINANCIËEL EN FISCAAL STATUUT VAN DE BESTENDIG AFGEVAARDIGDE

WETSVOORSTEL BETREFFENDE DE BURGERRECHTELIJKE EN STRAFRECHTELIJKE AANSPRAKELIJKHEID VAN BURGEMEESTERS EN SCHEPENEN

WETSVOORSTEL TOT VERBETERING VAN HET STELSEL VAN POLITIEK VERLOF VOOR GEMEENTERAADSLEDEN, PROVINCIERAADSLEDEN, BURGEMEESTERS EN SCHEPENEN IN DE OPENBARE EN DE PARTICULIERE SECTOR

WETSVOORSTEL TOT VERBETERING VAN DE BEZOLDIGINGSREGELING EN VAN HET SOCIAAL STATUUT VAN DE LOKALE VERKOZENEN

WETSVOORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 6 AUGUSTUS 1931 HOUDENDE VASTSTELLING VAN DE ONVERENIGBAARHEDEN EN ONTZEKKINGEN BETREFFENDE DE MINISTERS, GEWEZEN MINISTERS EN MINISTERS VAN STAAT, ALSMEDE DE LEDEN EN GEWEZEN LEDEN VAN DE WETGEVENDE KAMERS TEN EINDE EEN AANTAL NIEUWE ONVERENIGBAARHEDEN EN ONTZEKKINGEN ALSOOK NIEUWE VERPLICHTINGEN INZAKE DE INDIENING VAN EEN LIJST VAN MANDATEN, AMBTEN EN BEROEPEN VAST TE STELLEN

WETSVOORSTEL STREKKENDE OM DE WET VAN 18 SEPTEMBER 1986 TOT INSTELLING VAN HET POLITIEK VERLOF VOOR DE PERSONEELSLEDEN VAN DE OVERHEIDSDIENSTEN AAN TE PASSEN AAN DE HERVORMING DER INSTELLINGEN

Hervatting van de algemene bespreking

Artikelsgewijze bespreking

M. le président. — Nous reprenons la discussion générale portant sur les diverses propositions de loi.

Wij hervatten de algemene bespreking over de verschillende wetsvoorstellen.

La parole est à Mme Jeanmoye.

Mme Jeanmoye (PSC). — Monsieur le président, nous examinons aujourd'hui un ensemble de propositions de loi qui ont fait l'objet d'un large consensus au sein du groupe de concertation Langendries, auquel le PSC a activement participé. Ces propositions de loi visent à restaurer une plus grande éthique politique mais aussi à revaloriser le statut des mandataires locaux.

Mon groupe se réjouit plus particulièrement du fait qu'un accord ait pu être obtenu sur la question délicate du cumul des mandats. Dorénavant, le mandat parlementaire ne pourra plus être cumulé qu'avec un seul mandat exécutif rémunéré, le produit financier de ce cumul ne pouvant être supérieur à une fois et demie l'indemnité parlementaire. Cette règle de cumul s'impose si l'on veut revaloriser les assemblées parlementaires et la fonction parlementaire.

À l'aube du XXIe siècle, dans une société qui se complexifie, l'intervention du législateur est de plus en plus fréquente et son contrôle politique sur l'exécutif quasi permanent. Le Parlement d'aujourd'hui n'est plus le Parlement d'hier. Le parlementaire doit consacrer la majorité de son temps à son mandat, s'il veut l'exercer correctement. Il est dès lors raisonnable de dire que le mandat parlementaire ne peut être cumulé qu'avec un seul mandat exécutif rémunéré. Cette limitation de cumul de mandats permettra de lutter efficacement contre l'absentéisme qui ne contribue pas à redorer l'image de nos assemblées parlementaires.

Mais la limitation des cumuls de mandats a surtout pour but de lutter contre une concentration de pouvoirs susceptible d'engendrer une confusion des rôles et des intérêts. C'est le principe de transparence qui doit prévaloir. Enfin, les propositions de loi visent à éviter de légitimer des revenus exorbitants. À l'heure actuelle, l'opinion publique ne peut plus admettre que le parlementaire qui perçoit un traitement comme membre d'une assem-

blée puisse bénéficier d'une rémunération équivalente ou supérieure en contrepartie d'un autre mandat. Si un parlementaire perçoit un revenu total supérieur à une fois et demie l'indemnité parlementaire, celle-ci sera réduite à due concurrence.

Les dispositions anti-cumul ne trouveront toutefois leur pleine efficacité que si des contrôles existent. Les contrôles prévus sont doubles. En ce qui concerne le cumul des mandats, ce contrôle s'exercera par l'obligation pour tous les mandataires publics de publier la liste des mandats, conformément à la loi du 2 mai 1995 qui vient d'être modifiée par le Sénat. En ce qui concerne le cumul de revenus, les trois propositions de loi prévoient qu'il appartient à chaque assemblée d'organiser dans son règlement les modalités d'exercice de ce contrôle.

Mon groupe votera, bien entendu, ces différentes propositions de loi parce qu'elles apportent une plus grande transparence et lisibilité des mandats exercés, qu'elles permettent un exercice correct et efficace de ceux-ci et évitent les concentrations excessives de pouvoirs.

Une deuxième série de propositions que nous examinons aujourd'hui sont relatives au congé politique et à la revalorisation du statut pécuniaire des mandataires locaux. Ces propositions doivent être lues simultanément. On ne peut, en effet, augmenter les congés politiques qui, sauf la dispense de service, ne sont pas rémunérés, sans revaloriser simultanément le traitement des mandataires locaux. Mais la revalorisation du statut financier des mandataires locaux et l'amélioration des congés politiques se justifient aussi par la nécessité d'assurer l'égalité de tous devant l'exercice d'un mandat, c'est-à-dire la possibilité offerte à tout citoyen qui le souhaite de pouvoir être candidat et d'exercer un mandat politique.

Le manque de ressources financières ou le manque de temps ne peuvent à cet égard constituer un frein. En d'autres termes, il faut que les mandats soient accessibles mais aussi qu'ils soient attractifs, afin qu'un nombre suffisant de personnes acceptent de s'engager dans la vie politique locale. Le PSC n'était pas favorable à une professionnalisation des fonctions de bourgmestre et des mandats d'échevin parce que ces organes exercent des fonctions publiques impliquant un pouvoir de décision. Mais ces fonctions et mandats doivent être correctement rémunérés, y compris et surtout dans les petites communes. La proposition de loi prévoit à cet égard de se référer au traitement de secrétaire communal et non plus à celui de rédacteur, qui n'a aucun rapport avec la fonction exercée. Délégation est faite au Roi pour déterminer le pourcentage du traitement de secrétaire communal de la commune correspondante qui sera pris en considération. Dans le cadre de cette délégation, le Parlement veillera à ce que la volonté du législateur soit respectée, en d'autres termes, que le traitement des bourgmestres et échevins soit valorisé, essentiellement dans les communes de moins de 50 000 habitants, sans pour autant grever inconsidérément les budgets communaux.

En ce qui concerne les congés politiques, la proposition vise essentiellement à revoir les congés politiques dans le secteur public, c'est-à-dire pour les fonctionnaires. Il est prévu qu'un conseiller communal peut, s'il le souhaite, consacrer un jour par semaine à sa commune — deux jours de dispense de service et deux jours de congé facultatif par mois. Pour les bourgmestres et échevins, la proposition augmente le temps que ceux-ci doivent obligatoirement consacrer à leur commune. Elle tient compte du fait que, pour eux, le volume de travail ne décroît pas de façon proportionnelle au nombre d'habitants.

Pour les congés politiques dans le secteur privé, la proposition de loi fait uniquement allusion, dans ses développements, à la nécessité d'augmenter la durée d'utilisation du congé politique défini dans l'arrêté royal du 22 décembre 1976 relatif à la durée et aux conditions d'utilisation du congé accordé par la loi du 19 juillet 1976 instituant un congé pour l'exercice d'un mandat politique.

Si l'on veut assurer l'égalité d'accès aux mandats politiques et, surtout, éviter que ceux-ci ne soient majoritairement entre les mains de fonctionnaires, il faut rechercher les moyens d'étendre les congés politiques aux travailleurs du secteur privé et, dans la mesure du possible, aux indépendants.

Il faut constater que les salariés et les indépendants sont sous-représentés au niveau des mandats politiques. Or, une démocratie représentative ne peut être uniquement le fait de fonctionnaires.

La dernière proposition de loi concerne la responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins. Cette proposition de loi est également importante, étant donné que la responsabilité des bourgmestres et des échevins est de plus en plus souvent mise en cause. Dans l'optique d'une égalité d'accès de tous à des mandats politiques, ce risque de mise en cause de la responsabilité personnelle ne peut constituer un frein à l'exercice d'un mandat. Il faut éviter que certains refusent d'exercer un mandat ou une fonction par crainte de voir, un jour, leur responsabilité engagée. Cette responsabilité personnelle ne peut, en outre, aboutir à empêcher ou à freiner des initiatives et innovations dans la gestion communale. Il est dès lors indispensable de concilier deux principes: d'une part, la liberté d'action des pouvoirs publics, d'autre part, la protection individuelle des administrés.

La proposition de loi prévoit à cet égard un système équilibré. La commune est civilement responsable du paiement des amendes auxquelles sont condamnés ses « organes » à la suite d'une infraction commise dans l'exercice de leur fonction. Ce système n'ouvre pas la porte à tous les abus.

Les termes « organes » utilisés à l'article 3 de la proposition sont essentiels. Le bourgmestre et l'échevin sont « organes » lorsqu'ils agissent dans les limites de leurs attributions légales ou qu'ils doivent être tenus comme agissant dans les limites de celles-ci par tout homme raisonnable et prudent. Tel est le cas, par exemple, du bourgmestre et de l'échevin des travaux qui sont poursuivis pour coups et blessures involontaires dans le cadre d'un accident de roulage survenu sur le territoire de leur commune.

En revanche, celui qui détourne de l'argent public, qui falsifie des documents, sort de ses attributions. L'infraction qu'il a commise ne se rattache nullement au cadre de ses fonctions. Il devra payer seul l'amende à laquelle il est condamné. La proposition de loi n'aboutit donc pas à créer, contrairement à ce que certains ont dit, une impunité de fait des bourgmestres et échevins.

En outre, pour éviter de grever les budgets communaux, l'intervention de la commune dans le paiement de l'amende est limitée. J'ai d'ailleurs déposé un amendement qui a été cosigné par les autres groupes politiques des assises, afin de faire référence à un montant fixe plutôt qu'à un pourcentage des recettes ordinaires. Le critère retenu met les bourgmestres et échevins de toutes les communes sur pied d'égalité.

En conclusion, les Assises de la démocratie ont ouvert un vaste chantier. En un an, ce chantier a bien avancé mais l'édifice n'est pas terminé. Des questions restent en suspens. Je ne citerai que le cumul des mandats publics et para-publics, une application encore plus stricte du principe contrôleur-contrôlé, une limitation éventuelle des cumuls des mandats à titre gratuit, la problématique des dépolitisations.

Je crois qu'il appartient à tous ceux qui ont participé aux assises de poursuivre le chantier qui a été ouvert. (*Applaudissements.*)

M. le président. — La parole est à M. Daras.

M. Daras (Écolo). — Monsieur le président, tout d'abord, je voudrais formuler une critique quant à la méthode de travail que nous avons adoptée en commission pour l'examen de ces textes. Je félicite néanmoins les rapporteurs qui ont accompli un travail remarquable: ils sont parvenus à réaliser un rapport relativement clair d'une discussion un peu anarchique, mêlant les différentes propositions. Ma critique ne leur est donc pas adressée.

En commission, tout comme aujourd'hui d'ailleurs, nous avons groupé les propositions. Nous les avons traitées dans le désordre, passant de l'une à l'autre. Ensuite, je signale que pratiquement tout au long des travaux de la commission, un seul des très nombreux signataires des célèbres Assises de la démocratie était présent. Je ne lui adresserai aucun reproche, car il a eu le mérite d'assister aux travaux et de défendre des textes qui donnaient parfois l'impression d'avoir été rédigés sur un coin de table! Cependant, je considère que les nombreux signataires de ces textes — si fiers de leur signature — auraient pu être plus largement représentés.

Par ailleurs, je ne puis davantage marquer mon accord sur le refus qui a été opposé à toute demande de consultation du Conseil d'État. En effet, l'examen des textes a révélé de nombreux problèmes. En outre, le rapport, fidèle à l'imprécision qui a marqué les discussions, montre que sur certaines questions, des réponses diverses ont été apportées. Dès lors, l'interprétation de certaines dispositions pourrait se révéler délicate.

Est-il tellement courant, monsieur le président, d'adopter une loi spéciale sans même consulter le Conseil d'État ? Par ailleurs, au dernier moment, on s'est rendu compte que l'on avait inclus, dans une loi spéciale, un article modifiant une loi ordinaire : il a donc été décidé que nos pauvres collègues germanophones devraient attendre la rentrée de septembre pour voir enfin leur situation réglée. Si nous n'avions pas relevé cette anomalie, une disposition modifiant une loi ordinaire aurait été adoptée à une majorité spéciale !

D'autres membres ont également attiré l'attention sur le sujet et ont montré à quel point on pouvait discuter de la compétence du Sénat à traiter certains problèmes et de la façon de les régler. La question de l'interprétation de certaines dispositions a également été soulevée. Mais rien n'y a fait ! Il importait avant tout que le Sénat se prononce rapidement avant la fin de la session sur ces textes. Nous allons donc les voter, dans l'état où ils se trouvent. Nous en verrons plus tard les conséquences mais, pour ma part, je pense qu'ils poseront plus d'un problème.

Je précise encore que j'ai trouvé le rapport sur mon banc en arrivant ce matin. Comment réaliser un travail parlementaire sérieux dans de telles conditions ?

M. Vandenberghe (CVP). — Les rapports ont été distribués sur les bancs hier.

M. Daras (Écolo). — Hier, j'étais au Parlement wallon, monsieur Vandenberghe.

M. Vandenberghe (CVP). — Le Sénat ne doit donc pas être mis en cause.

M. Daras (Écolo). — Qui est en cause alors ? Qui nous impose de travailler dans de telles conditions, à un tel rythme, sans respecter les délais réglementaires et en omettant de transmettre à temps les rapports aux membres ? C'est donc ma faute, parce que j'étais au Parlement wallon ? Je vous prie de m'en excuser. Je tiens néanmoins à remercier une fois encore M. Istasse. Présent comme moi, au Parlement wallon, il m'a transmis une copie du brouillon du rapport. J'ai ainsi pu préparer quelque peu mon intervention d'aujourd'hui. On peut donc parler de bricolage, comme c'est d'ailleurs aussi le cas pour cette législation.

Je ne parlerai pas de la loi sur la responsabilité civile et pénale des bourgmestres. Ce problème est important mais je ne me sens pas compétent pour l'aborder. Mon excellent collègue M. Boutmans le fera très bien à ma place.

Quant aux cinq autres propositions, je dirai d'entrée de jeu que nous sommes d'accord avec deux d'entre elles qui correspondent à des idées que nous défendons depuis longtemps.

Nous voterons positivement sur la proposition relative au congé politique. L'extension de ce dernier et le fait de permettre aux mandataires locaux d'exercer leur mandat dans de bonnes conditions font partie des options que nous défendons depuis très longtemps.

La discussion a été pour le moins confuse sur le point de savoir sur quelles administrations précises le Sénat exerçait son pouvoir et vis-à-vis desquelles les régions et les communautés seraient seules compétentes. À cet égard, je vous invite à relire le rapport pour dégager la conclusion précise. Néanmoins, puisque nous partageons l'orientation et le fond de cette proposition, nous la voterons favorablement.

La seconde proposition avec laquelle nous marquons notre accord est celle qui améliore le statut pécuniaire et social des mandataires locaux. À nos yeux, c'est là une chose tout à fait positive.

J'émettrai encore une remarque en ce qui concerne la proposition relative au congé politique. Une de mes propositions avait été jointe à la discussion et j'ai lu dans le rapport qu'à la suite de

l'adoption de la proposition Busquin, la mienne était devenue sans objet. Je signale tout de même que celle-ci parlait de tout autre chose, à savoir du problème du congé politique pour les membres des administrations fédérales qui exerçaient un mandat parlementaire régional ou communautaire. C'est un exemple du sérieux avec lequel on nous a obligés à travailler dans ce domaine !

Je signale par ailleurs que ma proposition était déjà devenue sans objet précédemment à la suite de l'adoption d'un article d'une loi-programme élaborée par M. Flahaut qui réglait le problème des députés régionaux et communautaires, mais non celui des ministres. On peut donc considérer que je retire cette proposition, qui est toujours inscrite à l'ordre du jour, celle-ci n'ayant plus de sens. Je l'aurais d'ailleurs signalé plus tôt si je n'avais pas quitté, dégoûté, les travaux de la commission. Toutefois, dire qu'elle n'a plus de sens en raison de l'adoption de l'autre, c'est évidemment aberrant.

Nous voterons néanmoins pour les deux propositions dont j'ai fait état.

En ce qui concerne les trois autres qui portent sur le cumul des parlementaires régionaux et communautaires, des parlementaires fédéraux et européens et des députés permanents, qui ont une longue expérience en la matière, nous sommes beaucoup plus critiques et beaucoup plus déçus. En effet, permettre un cumul à 150 % de l'indemnité parlementaire sans prendre en compte, dans le calcul, tous les suppléments perçus par les parlementaires grâce aux fonctions accessoires qu'ils exercent, notamment dans les assemblées, est excessif. Prévoir uniquement des limites au cumul pour les responsabilités publiques en excluant les activités privées me semble pour le moins regrettable.

En outre, nous ne sommes pas d'accord pour qu'un parlementaire puisse cumuler son mandat avec celui de bourgmestre ou d'échevin.

J'ai lu dans le rapport la phrase suivante : «Il est incontestablement utile qu'un certain nombre de parlementaires exercent un mandat local.»

J'aime bien les arguments d'autorité : «incontestablement utile». Qui a pu décréter cela ? Au sein d'Écolo, nous n'avons jamais exercé un tel cumul. Pourtant, je ne crois pas que nous soyons de plus mauvais parlementaires que les autres ou que nous ayons moins d'expérience ! Au contraire, j'estime que ces cumulés sont plutôt un handicap : on n'apporte pas tellement l'expérience de mandataires locaux mais bien plutôt des préoccupations localistes, ce qui n'est pas exactement la même chose.

Non, il n'est pas «incontestablement utile» qu'un certain nombre de parlementaires exercent un mandat local, d'autant que tout le monde s'accorde à dire que les mandats locaux, exécutifs surtout, sont de plus en plus importants et difficiles à exercer et qu'il faut donc assurer un meilleur statut pécuniaire et social.

Très bien ! Il faut accorder des congés politiques. Ne faudrait-il pas que le Parlement accorde des congés politiques aux parlementaires qui cumulent avec une fonction de bourgmestre ou d'échevin ?

Plus grave encore en ce qui concerne les bourgmestres, trouvez-vous normal qu'un parlementaire qui contrôle un ministre soit, en tant que bourgmestre, nommé par ce ministre ? Nous pas, en tout cas ! Pour les ministres, la question a été réglée puisqu'il a été décidé qu'il n'était pas possible d'être à la fois ministre et bourgmestre. Ils doivent se mettre en congé.

Enfin, ma dernière remarque sur ces textes concerne le flou de la définition d'un mandat exécutif rémunéré figurant, notamment, au secundo de l'article 3 de la proposition de loi spéciale ainsi libellé : «Tout mandat exercé au sein d'un organisme public ou privé en tant que représentant de l'État, d'une communauté, d'une région, d'une province, d'une commune, pour autant que ce mandat confère davantage de pouvoirs que la simple qualité de membre de l'assemblée générale ou du conseil d'administration». Relisez les travaux de la commission, personne n'est d'accord sur la portée de ce texte. Apparemment, certains croient même que le fait d'être commissaire dans une intercommunale est autorisé.

Le passage sur les ASBL provinciales est remarquable. «L'auteur principal des propositions fait remarquer qu'il est difficile d'avoir connaissance des pratiques des provinces à cet égard» —

on ne pourra pas dire le contraire. «Parfois, les députés permanents sont présidents d'ASBL parce que c'est inhérent à leur fonction.»

Un peu plus loin, on peut lire: «Un membre rappelle que la rémunération du député permanent est alignée sur celle de sénateur» — grand bien leur fasse —; «il estime dès lors que les fonctions de direction, par exemple président d'ASBL, inhérentes à leur fonction, doivent être exercées à titre gratuit. Ainsi, le problème serait résolu de façon générale.»

Il ne s'agit pas du texte de la loi mais de la conclusion du rapport à ce sujet. La loi que vous allez voter ne dit pas cela. Elle n'autorise pas les mandats à titre gratuit. Elle n'autorise qu'un seul mandat exécutif, qu'il soit gratuit ou non. Ou alors, je n'ai pas compris.

Les interprétations différentes sur ce secundo vont être une source de joies durant les années à venir. Quand on souhaitera ennuyer quelqu'un, on pourra sans doute lui trouver une série de cumulés auxquels l'intéressé n'aurait pas pensé lui-même.

Ces textes nous déçoivent donc et nous pensons de plus en plus que ces Assises de la démocratie ont un accouchement difficile et que le résultat est peu convaincant.

À propos des listes de mandats et de patrimoines — ces lois issues des Accords de Gesves sur lesquels nos collègues députés semblent s'être assis de nouveau pour un certain temps —, nous avons eu l'occasion de dire à quel point ce que le Sénat a fait de cette loi nous paraissait choquant. Une fois de plus, pour ces lois anti-cumul, nous ne pouvons pas considérer qu'il s'agit vraiment d'une avancée importante, sauf peut-être — permettez-moi l'expression — pour quelques «gros cumulards». Pour la plupart des élus, cela ne changera rien.

Si nous sommes heurtés quant au fond, nous le sommes également quant à la forme. Cela augure peut-être mal de ce qui se passera plus tard avec les Accords Octopus si on nous impose le même rythme de discussion, dans le même esprit d'urgence qui implique le refus de tout amendement et la fermeture aux suggestions formulées par ceux qui ne participaient pas à la négociation. La façon d'aborder les propositions Busquin alimente notre inquiétude quant à l'attitude que les groupes de l'Octopus auront à la rentrée.

Quoi qu'il en soit, les trois propositions qui nous sont soumises aujourd'hui et qui reviennent à «autoriser les cumulés mais pas trop quand même» ne pourront pas faire l'objet d'un vote favorable de notre groupe.

M. le président. — La parole est à M. Erdman.

M. Erdman (SP). — Monsieur le président, je voudrais simplement dire à M. Daras que nous lui avons probablement gâché ses vacances. Mais puisque les textes de l'Octopus sont à sa disposition, il dispose de pratiquement six semaines pour les étudier, ce qui lui permettra de participer à un débat fructueux...

M. Daras (Écolo). — J'ai déjà commencé ce matin !

Mme Lizin (PS). — Monsieur le président, je voudrais faire remarquer à M. Daras que s'il n'y avait pas eu de bourgmestre parmi les négociateurs, il aurait pu constater la différence ! Il y aurait sûrement eu une police unique.

M. Daras (Écolo). — Monsieur le président, je répondrai à Mme Lizin qu'il n'était pas nécessaire d'être bourgmestre pour défendre ce point de vue. J'ai eu la même attitude sans pour autant être bourgmestre !

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, ik wil even ingaan op deze woordenwisseling. Het politieke akkoord over de voorstellen-Busquin dateert van vorige zomer. De voorstellen werden evenwel pas twee weken geleden rondgedeeld en

moesten dan in de commissie op een draffje worden afgehandeld. We hebben dus geen zes maanden de tijd gehad om deze materie te bestuderen. Dit heeft onder meer tot gevolg dat sommige voorstellen op technisch gebied te wensen overlaten.

Voor de opmerkingen over de procedure en over de grote lijnen van de voorstellen inzake cumulatie verwijs ik naar de uiteenzetting van de heer Daras. Agalev zal sommige voorstellen goedkeuren. Hiermee tonen we dat wij zeker niet op partijpolitieke basis willen tegenwerken.

Ik zal mij in mijn uiteenzetting specifiek richten op één voorstel dat erbij zou hebben gewonnen indien het in de commissie grondiger was besproken en voor advies naar de Raad van State was gestuurd. Ik begrijp overigens niet waarom alles opeens zo dringend moest worden afgewerkt. Ik heb het over het voorstel betreffende de burgerrechtelijke aansprakelijkheid en de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van burgemeesters en schepenen.

Dit voorstel heeft blijkbaar als doel dat de gemeente de boete kan betalen voor feiten, zoals bijvoorbeeld verkeersongevallen veroorzaakt door oneffenheden in de weg of door wegnwerkzaamheden die strafrechtelijk ten laste van een burgemeester of een schepen worden gelegd. Uit de literatuur en uit de rechtspraak blijkt dat dit probleem wel voorkomt, maar niet vaak. Ik heb er uiteraard geen enkel bezwaar tegen dat deze aangelegenheid wordt geregeld, maar de manier die in de tekst wordt voorgesteld, is voor zeer veel kritiek vatbaar.

Uit de titel kan men opmaken dat het alleen om burgemeesters en schepenen gaat, hoewel er in de tekst sprake is van een «orgaan van een gemeente». In sommige gevallen treden andere personen op als orgaan van de gemeente. Deze onduidelijkheid kan in de praktijk tot discussies leiden.

Voorts impliceert de theorie van het orgaan, die wordt overgenomen uit de leer van de wettelijke of burgerlijke aansprakelijkheid, dat rechtspersonen in sommige gevallen rechtstreeks worden verbonden door daden van mensen die handelen alsof zij de rechtspersoon zelf zijn. Ik vermeld in dit verband de raad van bestuur van een vennootschap en het college van burgemeester en schepenen van een gemeente.

Aangestelden zijn daarentegen ambtenaren die de rechtspersoon, in casu de gemeente, niet rechtstreeks vertegenwoordigen, maar voor wie de rechtspersoon aansprakelijk is op grond van artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek.

Het toonaangevende handboek van, onder meer, Johan Vande Lanotte, een herwerking van het handboek van Mast, vermeldt over de begrippen orgaan en aangestelde: «Wat dat betreft, is het in het verleden bijzonder moeilijk gebleken om een nauwkeurig afgebakende inhoudelijke omschrijving van die begrippen te geven.» Wanneer de burgemeester handelt in het kader van de normale uitoefening van zijn functie, moet hij volgens het voorstel worden beschouwd als een orgaan. Bij een handeling buiten dit kader, treedt hij niet meer op als orgaan. Ik begrijp de logica van deze redenering, maar vind het niet zo evident dat dit zo is.

Het genoemd handboek citeert nogal wat rechtspraak waaruit blijkt dat een bedrieglijke handeling niet wegneemt dat de betrokkene heeft gehandeld als orgaan. Het verwijst naar arresten van de hoven van beroep van Luik en Brussel. Op 6 april 1993 blijkt het hof van beroep te Mons te hebben geoordeeld dat een gewestelijke ontvanger, die geld uit een gemeentelijke kas had ontvreemd, wel degelijk optrad als orgaan. Volgens het hof neemt het feit dat hij die verduistering heeft gepleegd, niet weg dat de daad die hij heeft gesteld, namelijk het uitgeven van geld voor rekening van de overheid, deel uitgemaakt van zijn normale functie. Hij heeft weliswaar misbruik gemaakt van die functie, maar hij is opgetreden als uitoefenaar van die functie en bijgevolg als orgaan. Men kan het oneens zijn met die rechtspraak, maar het lijkt mij onverstandig in een wet te schrijven dat bepaalde regels gelden voor de organen, terwijl dat geen wettelijke term is en terwijl de rechtspraak nogal verdeeld is over dat begrip.

Ik heb hier horen zeggen dat het alleen over onopzettelijke daden gaat. Ik had een amendement ingediend om het alleen voor onopzettelijke handelingen te laten gelden. Ik stel vast dat de

indieners zich in de toelichting zelf erover beklagen dat de boetes in zaken van ruimtelijke ordening en milieu dikwijls enorm zwaar zijn en kunnen oplopen tot miljoenen. Misdriven inzake ruimtelijke ordening en milieu zijn soms misdrijven en vormen opzettelijke delicten. Waar zal men de grens trekken als de wet het onderscheid niet maakt? Wanneer het college van burgemeester en schepenen een bouwvergunning toekent, dan handelt het vanzelfsprekend als orgaan. Wanneer het zich daarvoor laat omkopen, handelt het dan niet meer als orgaan? Dat is niet evident. Wanneer een burgemeester, die de vergadering van een gemeenteraad leidt, in die gemeenteraad én als voorzitter ervan aanzet tot rassenhaat, maakt hij zich schuldig aan een misdrijf. Ik denk ook dat hij dan optreedt als orgaan van de gemeente.

Voor mij is het, met andere woorden, op zijn minst onduidelijk wat het voorstel hier bedoelt. In de praktijk zal volgens mij het risico bestaan dat deze bepaling zal worden toegepast op gevallen die niet door het voorstel worden bedoeld.

Het voorstel bepaalt dat in gevallen van opzet, bedrog, zware of lichte schuld, de gemeente een regresvordering voor de boete kan instellen. We weten toch allemaal dat deze procedure moet worden ingesteld door het college, waar de betrokkene deel van uitmaakt. Bovendien moet de gemeenteraad het college daartoe machtigen. Het lijkt mij onwaarschijnlijk dat de meerderheid in de gemeenteraad, die ook de meerderheid in het college vormt, dat college, waarvan bovendien niet alle leden mogen stemmen, zal machtigen om een procedure tegen zichzelf in te stellen. Ik denk dan ook dat die regresvorming om politieke redenen zeer dikwijls niet zal worden ingesteld.

Bovendien is die regresvorming een bijzonder omslachtige procedure, die jaren kan aanslepen en het probleem dus eigenlijk niet oplost. Het zou veel simpeler zijn om te bepalen dat het voorstel alleen slaat op onopzettelijke delicten.

Artikel 3 van het voorstel bepaalt: «Behalve ingeval van herhaling...». Welke herhaling wordt hier bedoeld? In de Franse tekst spreekt men van «*récidive*». Herhaling betekent in het strafrecht een misdrijf dat wordt gepleegd nadat men eerder voor een soortgelijk misdrijf tot meer dan een jaar gevangenisstraf veroordeeld is. Onopzettelijke feiten, zoals ongevallen veroorzaakt door een slecht wegdek, kunnen daar dus niet onder vallen.

Bedoelt het voorstel dat dergelijke misdrijven tientallen keren mogen worden gepleegd? Dat kan de bedoeling zijn. Sommige begrippen de term «herhaling» in deze context misschien gewoonweg als een gebeurtenis die zich meer dan eenmaal voordoet. Als een misdrijf zich dan meer dan eenmaal voordoet, zou de gemeente niet meer betalen. Vanuit juridisch oogpunt kan de tekst bij lange na niet op die manier worden begrepen.

Om die redenen zou deze tekst er bij gewonnen hebben, indien hij nog eens was nagekeken. Een gedeeltelijke verbetering is mogelijk door een van de drie versies van het door mij ingediende amendement aan te nemen. De keuze blijft dan nog open tussen verschillende gradaties en desgevallend kan de voorkeur worden gegeven aan het gebruiken van de term «de organen van de gemeente». In zijn huidige vorm is de tekst echter volkomen onaanvaardbaar. Hij zal aanleiding geven tot grote toepassingsmoeilijkheden en zware kritiek uitlokken op de Senaat, die in sommige gevallen terecht prat gaat op zijn verheven wetgevend werk. In dit geval heeft de Senaat echter klungelwerk afgeleverd. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandenberghe.

De heer Vandenberghe (CVP). — Mijnheer de voorzitter, ik zou kort willen ingaan op het wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke aansprakelijkheid en de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van burgemeesters en schepenen. Ik zou vooral willen reageren tegen de naar mijn oordeel onjuiste voorstelling van de draagwijdte van de voorgestelde tekst, die we zopas nog eens op de tribune te horen kregen.

Samengevat komt de betekenis van de tekst neer op wat volgt.

Ten eerste kan het orgaan van een gemeente waartegen een vordering tot schadevergoeding voor het burgerlijk of het strafrecht is ingesteld, de Staat of de gemeente in het geding betrekken.

Ten tweede is behalve ingeval van herhaling, de gemeente burgerrechtelijk aansprakelijk voor het betalen van de geldboete waartoe haar organen veroordeeld zijn wegens een misdrijf dat ze hebben begaan bij de uitoefening van een ambt.

Ten derde is de regresvordering van de gemeente ten aanzien van haar veroordeeld orgaan beperkt tot gevallen van bedrog, zware schuld of lichte schuld die bij het orgaan gewoonlijk voorkomt.

Traditioneel worden de organen gedefinieerd als de natuurlijke persoon door middel waarvan een rechtspersoon zijn activiteit uitoefent. Men kan een rechtspersoon uiteraard niet fysiek ontmoeten; de rechtspersoon wordt altijd door een fysieke persoon vertegenwoordigd. Volgens de klassieke theorie is een staatsorgaan degene die krachtens de wet of de reglementen genomen ter uitvoering van de wet, een gedeelte van het staatsgezag uitoefent, hoe klein het ook moge zijn, of die de bevoegdheid heeft om de Staat tegenover derden te verbinden.

De onrechtmatige daad van een orgaan die binnen de perken van de aan het orgaan toegekende bevoegdheid blijft, leidt tot de rechtstreekse aansprakelijkheid van de betrokken rechtspersoon voor wie het orgaan optreedt.

De foutieve handeling van het orgaan wordt als het ware gelijkgesteld met de foutieve handeling van de rechtspersoon zelf, in tegenstelling tot de onrechtmatige daad van een aangestelde, die leidt tot een onrechtstreekse, kwalitatieve aansprakelijkheid volgens artikel 1384, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek.

Om de betrokken overheid rechtstreeks te kunnen aanspreken, moet de onrechtmatige daad van het orgaan zijn gepleegd in de uitoefening van de opdracht die hem door de publieke rechtspersoon werd gegeven.

Er is een wezenlijk gevolg van het onderscheid tussen orgaan en aangestelde. De onrechtmatige daad van de ambtenaar-orgaan die optreedt in het kader van de functie, wordt rechtstreeks aangerekend aan de publieke rechtspersoon en dit met toepassing van de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek. Bij ambtenaren-aangestelden gaat het om een onrechtstreekse aansprakelijkheid met toepassing van artikel 1384, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek.

Het Arbitragehof heeft zich een jaar of twee geleden nog uitgesproken over de verantwoording van het onderscheid tussen ambtenaar-orgaan en ambtenaar-aangestelde. Dit onderscheid heeft een aantal praktische gevolgen, onder meer inzake het verband dat moet bestaan tussen de onrechtmatige daad en de uitgeoefende functie en de eventuele toepassing van artikel 18 van de arbeidsovereenkomstenwet voor de contractuelen, want voor deze laatste is de persoonlijke aansprakelijkheid beperkt tot gevallen van opzettelijke fout, zware fout of een gewoonlijk voorkomende lichte fout. Ik verwijs hiervoor naar de wet van 1978 die in de politiewet van 1992 werd hernomen.

Hieraan dient te worden toegevoegd dat de Staat volgens de huidige rechtspraak in principe nooit strafrechtelijk verantwoordelijk kan worden gesteld voor de daden van zijn organen. Aangezien de burgerlijke vordering voor de strafrechter enkel kan worden uitgevoerd tegen de dader of de medeplichtigen en tegen degene die voor de daders of medeplichtigen burgerrechtelijk aansprakelijk is wanneer deze laatste de aangestelden zijn van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid, kan de Staat voor strafrechtelijk sanctioneerbare daden van haar organen niet worden gedagvaard en moeten deze zelfs buiten zake worden gesteld. Iedereen weet toch dat de recente rechtspraak in een aantal delicate zaken heeft benadrukt dat wanneer de aangestelde van de overheid misbruik van functie pleegt en opzettelijke daden stelt, dit automatisch tot aansprakelijkheid van de overheid leidt onder artikel 1384, derde lid. Men doet nu alsof de orgaantheorie een plotse uitvinding is, maar misbruik van functie in aanstellersverband leidt tot aansprakelijkheid van de aangestelde, tenzij drie bijzondere voorwaarden vastgesteld in de arresten van het Hof van Cassatie van 1989 en 1991 zijn vervuld.

Wat is nu het concrete gevolg van het ontwerp? Een eerste belangrijke innovatie van het ontwerp bestaat erin dat ingrijpen van de Staat of de gemeente in strafrechtelijke zaken voor zijn orgaan mogelijk wordt. Dat is totaal nieuw. Tot nu toe kon de Staat of de gemeente nooit burgerrechtelijk worden gedagvaard. De aan-

sprakelijkheid van de overheid geldt echter onder vrij stricte voorwaarden. Om de betrokken overheid rechtstreeks te kunnen aanspreken voor vergoeding van de schade die door haar orgaan wordt veroorzaakt, moet de onrechtmatige daad van dit orgaan dus gepleegd zijn in uitvoering van een opdracht die door de rechtspersoon van publiek recht werd gegeven. Vereiste is dat het orgaan heeft gehandeld in de uitoefening van zijn functie of dat ieder redelijk en voorzichtig mens moet aannemen dat hij binnen die grenzen heeft gehandeld.

Ik heb het arrest van Mons hier niet bij me, maar het voorbeeld dat collega Boutmans aanvoert gaat over een ontvanger die voor derden geld uitgeeft. Het is iemand die de schijn van een orgaan heeft. Dat is helemaal iets anders. Algemeen wordt de volgende jurisprudentie gevolgd: de jurisprudentie over het orgaan en de verantwoordelijkheid van het orgaan voor de rechtspersoon is totaal anders dan bij de aanstellersaansprakelijkheid. Wanneer namelijk de schadeverwekkende handeling wordt gesteld buiten de grenzen van zijn bevoegdheden, met miskennis van zijn bevoegdheden, of bij misbruik van zijn functie, kan de benadeelde de rechtspersoon van het publiek recht niet aanspreken en moet hij zich beperken tot een rechtstreekse vordering tegen de betrokkene. Dat is een gekende redenering en ik verwijs hiervoor naar de overzichten van de rechtspraak burgerlijke aansprakelijkheid.

Hierover wordt al zo een 25 jaar gediscussieerd en wijlen collega Kruithof heeft nog geschreven over de discriminatie die erin bestaat dat misbruik van functie in de orgaantheorie de rechtspersoon buiten zake stelde, terwijl misbruik van functie bij de aanstellersaansprakelijkheid de aansteller niet buiten zake stelde. Daarover bestaan een hele theorie en arresten van het Arbitragehof. Dat is helemaal geen nieuwigheid. Bovendien is het voor iedereen duidelijk dat misbruik van functie in de orgaantheorie tot gevolg heeft dat de Staat niet is betrokken. Er is prake van misbruik van functie wanneer het orgaan van zijn functie of van de middelen de hem krachtens zijn functie ter beschikking zijn gesteld, gebruik maakt voor persoonlijke doeleinden of voor doeleinden die vreemd zijn aan de door de rechtspersoon gegeven opdracht.

Uit het voorafgaande vloeit voort dat de amendementen van de heer Boutmans en ook de persverklaring die hij daaromtrent heeft verspreid totaal irrelevant zijn en de vaste betekenis van de orgaantheorie miskennen. Hij poneerde bijvoorbeeld dat bij corruptie van de burgemeester de gemeente de boetes zou moeten betalen. Valsheid in geschrifte, gepleegd door een burgemeester, is toch misbruik van functie. In dit geval kan de gemeente of de Staat toch niet burgerlijk aansprakelijk worden gesteld. Er kunnen geen echte precedents worden ingeroepen omdat tot nu toe de dagvaarding van de overheid door een strafrechtbank onontvankelijk werd verklaard.

Het nieuwe is dat de orgaantheorie met het misbruik van functie moet worden overgeplaat op de regel voor de aansprakelijkheid van de burgemeesters en schepenen. Dat is positief, want zo valt de hele publieke sector onder dezelfde theorie. Het onderscheid tussen onvoorzichtig en voorzichtig is trouwens niet relevant. Ook bij onvoorzichtige handelingen van de burgemeesters en schepenen kan het om een misbruik van functie gaan. Bovendien, en dat is belangrijk, blijft een regres mogelijk voor opzet of bedrog, zware fout of voor de gewoonlijk voorkomende lichte fout.

Tot nu toe heeft de administratie zelden regresvordering ingesteld tegen haar organen. Dit was evenwel sinds 1978, door de wet op de arbeidsovereenkomst, in de privé-sector ook niet meer het geval. Dat is het punt van de discriminatie dat aan de tekst wordt toegevoegd, en terecht, want zoniet zou de tekst zinledig zijn. De wet zou dan impliceren dat de gemeenten of de Belgische Staat de boetes zouden betalen — zoals een eigenaar van een vrachtwagenbedrijf de boetes betaalt van zijn chauffeur — maar regres zou altijd mogelijk blijven. Die regeling zou duidelijk afwijken van de regeling in de privé-sector en zou bovendien onrechtmatige gevolgen hebben.

Het is aan de rechtspraak om in het licht van die beginselen uit te maken wanneer er misbruik van functie is of niet. Uit de arresten van Cassatie blijkt evenwel dat de rechtspraak zeer strikte voorwaarden in acht neemt. Er zijn wel kleine afwijkingen. Een rijkswachter die bijvoorbeeld samen met zijn collega naar het

werk rijdt en een ongeval veroorzaakt valt niet onder de toepassing van de orgaantheorie. In de privé-sector zou hij de aansprakelijkheid van de aansteller wel kunnen invoeren.

Er kan alleszins geen misverstand zijn over de bedoelingen van de indieners. Ze willen geen soort privilege creëren, maar een verantwoord statuut in het leven roepen. Het aantal regels waaraan burgemeesters en schepenen worden onderworpen neemt enorm toe. Een overtreding van de milieuwetgeving wordt steeds beschouwd als een strafrechtelijk delict. Men kan daarvoor altijd vervolgd worden. Een burgemeester of een schepen loopt hier een groot risico. Zijn beoordeling kan door de rechterlijke macht helemaal anders worden ingeschat. Dat betekent echter niet noodzakelijk dat die verregaande sanctionering in het strafrecht dient te worden opgelegd.

De bedoeling en het juridisch kader van het wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke aansprakelijkheid en de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van burgemeesters en schepenen, zijn heel duidelijk. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene bespreking gesloten.

Plus personne ne demandant la parole, la discussion générale est close.

Wij vatten de artikelsgewijze bespreking aan van het voorstel van bijzondere wet tot beperking van de cumulatie van het mandaat van lid van de Vlaamse Raad, van de Franse Gemeenschapsraad, van de Waalse Gewestraad, van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap met andere ambten.

Nous passons à l'examen des articles de la proposition de loi spéciale visant à limiter le cumul du mandat de membre du Conseil de la Communauté française, du Conseil régional wallon, du Conseil flamand et du Conseil régional bruxellois et du Conseil de la Communauté germanophone avec d'autres fonctions.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze bijzondere wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Article premier. La présente loi spéciale règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — Artikel 2 luidt:

Art. 2. Artikel 24bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen ingevoegd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993, wordt aangevuld met een nieuwe § 2ter, luidende:

«§ 2ter. Het mandaat van lid van de Vlaamse Raad, van de Franse Gemeenschapsraad en van de Waalse Gewestraad kan worden gecumuleerd met ten hoogste één bezoldigd uitvoerend mandaat.

Als bezoldigde uitvoerende mandaten in de zin van het vorige lid worden beschouwd:

1° het ambt van burgemeester, van schepenen en van voorzitter van een raad voor maatschappelijk welzijn, ongeacht het daaraan verbonden inkomen;

2° elk mandaat in een openbare of particuliere instelling uitgeoefend als vertegenwoordiger van het Rijk, van een gemeenschap, van een gewest, van een provincie of van een gemeente, voor zover dat mandaat meer bevoegdheid verleent dan het loutere lidmaatschap van de algemene vergadering of van de raad van bestuur van die instelling en ongeacht het daaraan verbonden inkomen;

3° elk mandaat in een openbare of particuliere instelling uitgeoefend als vertegenwoordiger van het Rijk, van een gemeenschap, van een gewest, van een provincie of van een gemeente, voor zover dat mandaat een maandelijks bruto be-

lastbaar inkomen oplevert van minstens 20 000 frank. Dat bedrag wordt jaarlijks aangepast aan het indexcijfer van de consumptieprijzen.»

Art. 2. L'article 24bis de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, inséré par la loi spéciale du 16 juillet 1993, est complété par un § 2ter, libellé comme suit:

«§ 2ter. Le mandat de membre du Conseil de la Communauté française, de membre du Conseil de la Région wallonne et de membre du Conseil flamand ne peut pas être cumulé avec plus d'un mandat exécutif rémunéré.

Sont considérés comme mandats exécutifs rémunérés au sens de l'alinéa précédent:

1° les fonctions de bourgmestre, d'échevin et de président d'un conseil de l'aide sociale, quel que soit le revenu y afférent;

2° tout mandat exercé au sein d'un organisme public ou privé, en tant que représentant de l'État, d'une communauté, d'une région, d'une province ou d'une commune, pour autant que ce mandat confère davantage de pouvoir que la simple qualité de membre de l'assemblée générale ou du conseil d'administration de cet organisme et quel que soit le revenu y afférent;

3° tout mandat exercé au sein d'un organisme public ou privé, en tant que représentant de l'État, d'une communauté, d'une région, d'une province ou d'une commune, pour autant que le revenu mensuel brut imposable y afférent atteigne un montant de 20 000 francs au moins. Ce montant est adapté annuellement à l'évolution de l'indice des prix à la consommation.»

Mevrouw Leduc en de heer Vergote stellen volgend amendement voor:

«In het eerste lid van de nieuwe paragraaf 2ter de woorden «kan worden gecumuleerd met ten hoogste één bezoldigd uitvoerend mandaat» vervangen door de woorden «kan niet worden gecumuleerd met een verkozen mandaat en met een bezoldigd uitvoerend mandaat.»

«Au premier alinéa du §2ter nouveau, remplacer les mots «ne peut pas être cumulé avec plus d'un mandat exécutif rémunéré» par les mots «ne peut être cumulé ni avec un mandat électif ni avec un mandat exécutif rémunéré.»

Mevrouw Leduc en de heer Vergote stellen volgend sub-amendement op amendement nr. 15 voor:

«In het eerste lid van de nieuwe paragraaf 2ter de woorden «kan worden gecumuleerd met ten hoogste één bezoldigd uitvoerend mandaat» vervangen door de woorden «kan niet worden gecumuleerd met een bezoldigd uitvoerend mandaat.»

«Au premier alinéa du §2ter nouveau, remplacer les mots «ne peut pas être cumulé avec plus d'un mandat exécutif rémunéré» par les mots «ne peut être cumulé avec un mandat électif rémunéré.»

De stemming over de amendementen en de stemming over artikel 2 worden aangehouden.

Le vote sur les amendements et le vote sur l'article 2 sont réservés.

Artikel 3 luidt:

Art. 3. In artikel 31ter van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, ingevoegd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993, wordt een § 1bis ingevoegd, luidende:

«§ 1bis. Het bedrag van de vergoedingen, de wedde of het presentiegeld, ontvangen als bezoldiging voor de door het lid van de Franse Gemeenschapsraad, van de Waalse Gewestraad en van de Vlaamse Raad naast zijn parlementair mandaat uitgeoefende activiteiten, mag de helft van het bedrag van de met toepassing van § 1 toegekende vergoeding niet overschrijden.

Voor de berekening van dat bedrag komen in aanmerking de vergoedingen, wedden of presentiegelden voortvloeiend uit de uitoefening van een openbaar mandaat, functie of ambt van politieke aard.

De som van de vergoedingen, de wedde of het presentiegeld, die het lid van de Franse Gemeenschapsraad, van de Waalse Gewestraad en van de Vlaamse Raad heeft ontvangen met toepassing van § 1, of als vergoeding voor de uitoefening van de in het eerste en tweede lid vermelde activiteiten, is gelijk aan of lager dan anderhalve maal het in § 1 vastgestelde bedrag.

Wordt dat bedrag overschreden, dan wordt de in § 1 vastgestelde vergoeding verminderd.

Nemen de in het eerste en tweede lid vermelde activiteiten een aanvang of een einde tijdens de duur van het parlementair mandaat, dan brengt het lid van de betrokken Raad de voorzitter van zijn assemblee daarvan op de hoogte.

Het reglement van elke assemblee stelt nadere regels voor de uitvoering van deze bepalingen.»

Art. 3. À l'article 31ter de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, inséré par la loi spéciale du 16 juillet 1993, est inséré un nouveau § 1^{er}bis, rédigé comme suit:

«§ 1^{er}bis. Le montant des indemnités, traitements ou jetons de présence perçus en rétribution des activités exercées par le membre du Conseil de la Communauté française, du Conseil régional wallon et du Conseil flamand en dehors de son mandat de conseiller ne peut excéder la moitié du montant de l'indemnité allouée en exécution du § 1er.

Sont pris en considération pour le calcul de ce montant les indemnités, traitements ou jetons de présence découlant de l'exercice d'un mandat, fonction ou charge publics d'ordre politique.

La somme des montants des indemnités, traitements ou jetons de présence perçus par le membre du Conseil de la Communauté française, du Conseil régional wallon et du Conseil flamand allouée en exécution du § 1er ou en rétribution des activités visées aux alinéas 1er et 2 est égale ou inférieure à une fois et demie le montant de l'indemnité prévue au § 1er.

En cas de dépassement, le montant de l'indemnité prévue au § 1er est diminué.

Lorsque les activités visées aux alinéas 1er et 2 débutent ou prennent fin en cours du mandat parlementaire, le conseiller concerné en informe le président de son assemblée.

Le règlement de chaque assemblée organise les modalités d'exécution des présentes dispositions.»

Mevrouw Leduc en de heer Vergote stellen volgend amendement voor:

«In het nieuw in te voegen tweede lid bij artikel 10bis de woorden «kan worden gecumuleerd met niet meer dan één bezoldigd uitvoerend mandaat» vervangen door de woorden «kan niet worden gecumuleerd met een verkozen mandaat en met een bezoldigd uitvoerend mandaat.»

«Au deuxième alinéa (nouveau) à insérer à l'article 10bis, remplacer les mots «ne peut être cumulé avec plus d'un mandat exécutif rémunéré» par les mots «ne peut être cumulé ni avec un mandat électif ni avec un mandat exécutif rémunéré.»

Mevrouw Leduc en de heer Vergote stellen volgend sub-amendement op amendement nr. 14 voor:

«In het nieuw in te voegen tweede lid bij artikel 10bis de woorden «kan worden gecumuleerd met niet meer dan één bezoldigd uitvoerend mandaat» vervangen door de woorden «kan niet worden gecumuleerd met een bezoldigd uitvoerend mandaat.»

«Au deuxième alinéa (nouveau), à insérer à l'article 10bis, remplacer les mots «ne peut pas être cumulé avec plus d'un mandat exécutif rémunéré» par les mots «ne peut pas être cumulé avec un mandat exécutif rémunéré.»

De stemming over de amendementen en de stemming over artikel 3 worden aangehouden.

Le vote sur les amendements et le vote sur l'article 3 sont réservés.

Artikel 4 luidt:

Art. 4. In artikel 12, § 2, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, gewijzigd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993, worden de woorden « Artikel 24bis, § 2, van de bijzondere wet is » vervangen door de woorden « Artikel 24bis, §§ 2 en 2ter. ».

Art. 4. Dans l'article 12, § 2, de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises, modifié par la loi spéciale du 16 juillet 1993, les mots « L'article 24bis, § 2, de la loi spéciale » sont remplacés par les mots « L'article 24bis, §§ 2 et 2ter ».

Mevrouw Leduc en de heer Vergote stellen voor dit artikel te doen vervallen.

Mme Leduc et M. Vergote proposent la suppression de cet article.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 4 worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 4 sont réservés.

Art. 5. In artikel 25 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, gewijzigd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993, wordt een nieuwe paragraaf 1bis ingevoegd, luidende:

« Artikel 1bis. Artikel 31ter, § 1bis, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen is van toepassing op de vergoeding die aan de leden van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad wordt toegekend. »

Art. 5. À l'article 25 de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises, modifié par la loi spéciale du 16 juillet 1993, est inséré un paragraphe 1^{er}bis, rédigé comme suit:

« Article 1^{er}bis. L'article 31ter, § 1^{er}bis, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles est applicable à l'indemnité allouée aux membres du Conseil régional bruxellois. »

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 6. Deze wet treedt in werking bij de eerstvolgende algehele vernieuwing van de Raden.

Art. 6. La présente loi entre en vigueur lors du prochain renouvellement intégral des Conseils.

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — De commissie stelt volgend nieuw opschrift voor: voorstel van bijzondere wet tot beperking van de cumulatie van het mandaat van lid van de Vlaamse Raad, van de Franse Gemeenschapsraad, van de Waalse Gewestraad en van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad met andere ambten.

La commission propose un nouvel intitulé ainsi libellé: proposition de loi spéciale visant à limiter le cumul du mandat de membre du Conseil de la Communauté française, du Conseil régional wallon, du Conseil flamand et du Conseil régional bruxellois avec d'autres fonctions.

Is de Senaat het eens met die tekst?

Ce texte rencontre-t-il l'accord du Sénat? (*Assentiment.*)

Het nieuw opschrift is goedgekeurd.

Le nouvel intitulé est approuvé.

De aangehouden stemmingen en de stemming over het geheel van het voorstel van bijzondere wet hebben later plaats.

Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble de la proposition de loi spéciale.

Wij vatten nu de artikelsgewijze bespreking aan van het wetsvoorstel tot beperking van de cumulatie van het mandaat van federaal parlamentslid en Europees parlamentslid met andere ambten.

Nous passons maintenant à l'examen des articles de la proposition de loi limitant le cumul du mandat parlementaire fédéral et de parlementaire européen avec d'autres fonctions.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. Het eerste lid van artikel 1 van de wet van 6 augustus 1931 houdende vaststelling van de onverenigbaarheden en ontzeggingen betreffende de ministers, gewezen ministers en ministers van Staat, alsmede de leden en gewezen leden van de Wetgevende Kamers, gewijzigd door de wet van 6 juli 1987, wordt vervangen als volgt:

« Het mandaat van lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers of van senator is onverenigbaar met de volgende ambten of mandaten:

1. ambtenaar of bezoldigd beambte van de Staat;
2. door de Staat bezoldigd bedienaar van een der eredienssten;
3. vast advocaat der federale openbare besturen;
4. agent van de Rijkskassier;
5. regeringscommissaris bij naamloze vennootschappen;
6. provinciegouverneur, vice-gouverneur, adjunct-gouverneur, provincieraadslid, provinciegriffier;
7. arrondissementscommissaris;
8. ambtsdrager in de rechterlijke orde;
9. Staatsraad, assessor bij de afdeling wetgeving of lid van het auditoraat, het coördinatiebureau of de griffie bij de Raad van State;
10. rechter, referendaris of griffier bij het Arbitragehof;
11. lid van het Rekenhof;
12. militair in actieve dienst, met uitzondering van als diensplichtige wederopgeroepen reserve-officieren;
13. lid van een raad van bestuur van een van de Staat afhankelijk autonoom overheidsbedrijf. »

Art. 2. L'article 1er, alinéa 1er, de la loi du 6 août 1931 établissant des incompatibilités et interdictions concernant les ministres, anciens ministres et ministres d'État, ainsi que les membres et anciens membres des Chambres législatives, modifié par la loi du 6 juillet 1987, est remplacé par la disposition suivante:

« Le mandat de membre de la Chambre des représentants ou de sénateur est incompatible avec les fonctions ou mandats suivants:

1. fonctionnaire ou employé salarié de l'État;
2. ministre des cultes rétribués par l'État;
3. avocat en titre des administrations publiques fédérales;
4. agent du caissier de l'État;
5. commissaire du gouvernement auprès de sociétés anonymes;
6. gouverneur de province, vice-gouverneur, gouverneur adjoint, conseiller provincial, greffier provincial;
7. commissaire d'arrondissement;
8. titulaire de fonctions dans l'ordre judiciaire;
9. conseiller d'État, assesseur de la section de législation ou membre de l'auditorat, du bureau de coordination ou du greffe du Conseil d'État;
10. juge, référendaire ou greffier de la Cour d'arbitrage;
11. membre de la Cour des comptes;
12. militaire en service actif à l'exception des officiers de réserve rappelés en tant que soldats miliciens;

13. membre d'un conseil d'administration d'une entreprise publique autonome dépendant de l'État.»

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — Artikel 3 luidt:

Art. 3. In dezelfde wet wordt een artikel 1^{quater} ingevoegd, luidende:

«Artikel 1^{quater}. Het mandaat van lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers of van senator kan worden gecumuleerd met ten hoogste één bezoldigd uitvoerend mandaat.

Als bezoldigde uitvoerende mandaten in de zin van het vorige lid worden beschouwd:

1° het ambt van burgemeester, van schep en van voorzitter van een raad voor maatschappelijk welzijn, ongeacht het daaraan verbonden inkomen;

2° elk mandaat in een openbare of particuliere instelling uitgeoefend als vertegenwoordiger van het Rijk, van een gemeenschap, van een gewest, van een provincie of van een gemeente, voor zover dat mandaat meer bevoegdheid verleent dan het loutere lidmaatschap van de algemene vergadering of van de raad van bestuur van die instelling en ongeacht het daaraan verbonden inkomen;

3° elk mandaat in een openbare of particuliere instelling uitgeoefend als vertegenwoordiger van het Rijk, van een gemeenschap, van een gewest van een provincie of van een gemeente, voor zover dat mandaat een maandelijks bruto belastbaar inkomen oplevert van minstens 20 000 frank. Dat bedrag wordt jaarlijks aangepast aan het indexcijfer van de consumptieprijzen.»

Art. 3. Un article 1^{er quater}, libellé comme suit, est inséré dans la même loi:

«Article 1^{er quater}. Le mandat de membre de la Chambre des représentants ou de sénateur ne peut pas être cumulé avec plus d'un mandat exécutif rémunéré.

Sont considérés comme mandats exécutifs rémunérés au sens de l'alinéa précédent:

1° les fonctions de bourgmestre, d'échevin et de président d'un conseil de l'aide sociale, quel que soit le revenu y afférent;

2° tout mandat exercé au sein d'un organisme public ou privé, en tant que représentant de l'État, d'une communauté, d'une région, d'une province ou d'une commune, pour autant que ce mandat confère davantage de pouvoir que la simple qualité de membre de l'assemblée générale ou du conseil d'administration de cet organisme et quel que soit le revenu y afférent;

3° tout mandat exercé au sein d'un organisme public ou privé, en tant que représentant de l'État, d'une communauté, d'une région, d'une province ou d'une commune, pour autant que le revenu mensuel brut imposable y afférent atteigne un montant de 20 000 francs au moins. Ce montant est adapté annuellement à l'évolution de l'indice des prix à la consommation.»

Mevrouw Leduc en de heer Vergote stellen volgend amendement voor:

«In het eerste lid van het in te voegen artikel 1^{quater} de woorden «kan worden gecumuleerd met ten hoogste één bezoldigd uitvoerend mandaat» vervangen door de woorden «kan niet worden gecumuleerd met een verkozen mandaat en met een bezoldigd uitvoerend mandaat.»

«Au premier alinéa de l'article 1^{er quater} à insérer, remplacer les mots «ne peut pas être cumulé avec plus d'un mandat exécutif rémunéré» par les mots «ne peut être cumulé ni avec un mandat électif ni avec un mandat exécutif rémunéré.»

Mevrouw Leduc en de heer Vergote stellen volgend subamendement op amendement nummer 11 voor:

«In het eerste lid van het in te voegen artikel 1^{quater} de woorden «kan worden gecumuleerd met ten hoogste één bezoldigd uitvoerend mandaat» vervangen door de woorden «kan niet worden gecumuleerd met een bezoldigd uitvoerend mandaat.»

«Au premier alinéa de l'article 1^{er quater} à insérer, remplacer les mots «ne peut pas être cumulé avec plus d'un mandat exécutif rémunéré» par les mots «ne peut pas être cumulé avec un mandat exécutif rémunéré.»

De stemming over de amendementen en de stemming over artikel 3 worden aangehouden.

Le vote sur les amendements et le vote sur l'article 3 sont réservés.

Artikel 4 luidt:

Art. 4. In dezelfde wet wordt een artikel 1^{quinquies} ingevoegd, luidende:

«Artikel 1^{quinquies}. Het bedrag van de vergoedingen, de wedde of het presentiegeld, ontvangen als bezoldiging voor de door het lid van de Kamer of Senaat naast zijn parlementair mandaat uitgeoefende activiteiten, mag de helft van het bedrag van de parlementaire vergoeding niet overschrijden.

Voor de berekening van dat bedrag komen in aanmerking de vergoedingen, wedden of presentiegelden voortvloeiend uit de uitoefening van een openbaar mandaat, functie of ambt van politieke aard.

De som van de parlementaire vergoeding en van de vergoedingen, de wedde of het presentiegeld, die het lid van de Kamer of de Senaat heeft ontvangen als vergoeding voor de uitoefening van de in het eerste en tweede lid vermelde activiteiten, is gelijk aan of lager dan anderhalve maal het bedrag van de parlementaire vergoeding.

Wordt dat bedrag overschreden, dan wordt de parlementaire vergoeding verminderd.

Nemen de in het eerste en tweede lid vermelde activiteiten een aanvang of een einde tijdens de duur van het parlementair mandaat, dan brengt het betrokken parlementslid de voorzitter van zijn assemblee daarvan op de hoogte.

Het reglement van elke assemblee stelt nadere regels voor de uitvoering van deze bepalingen.»

Art. 4. Un article 1^{er quinquies}, libellé comme suit, est inséré dans la même loi:

«Article 1^{er quinquies}. Le montant des indemnités, traitements ou jetons de présence perçus en rétribution des activités exercées par le membre de la Chambre ou du Sénat en dehors de son mandat parlementaire ne peut excéder la moitié du montant de l'indemnité parlementaire.

Sont pris en considération pour le calcul de ce montant les indemnités, traitements ou jetons de présence découlant de l'exercice d'un mandat, fonction ou charge publics d'ordre politique.

La somme des montants de l'indemnité parlementaire et des indemnités, traitements et jetons de présence perçus par le membre de la Chambre ou du Sénat en rétribution des activités visées aux alinéas 1er et 2 est égale ou inférieure à une fois et demie le montant de l'indemnité parlementaire.

En cas de dépassement, le montant de l'indemnité parlementaire est diminué.

Lorsque les activités visées aux alinéas 1er et 2 débutent ou prennent fin en cours de mandat parlementaire, le parlementaire concerné en informe le président de son assemblée.

Le règlement de chaque assemblée organise les modalités d'exécution de ces dispositions.»

Mevrouw Leduc en de heer Vergote stellen voor dit artikel te doen vervallen.

Mme Leduc et M. Vergote proposent la suppression de cet article.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 4 worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 4 sont réservés.

Art. 5. In artikel 42, eerste lid, van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement worden de woorden «De onverenigbaarheden» vervangen door de woorden «De onverenigbaarheden en de cumulatiebeperkingen».

Art. 5. À l'article 42, alinéa 1er, de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen, les mots «Les incompatibilités» sont remplacés par les mots «Les incompatibilités et les limitations de cumul».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 6. Deze wet treedt in werking bij de eerstvolgende algehele vernieuwing van de Wetgevende Kamers.

Art. 6. La présente loi entre en vigueur lors du prochain renouvellement intégral des Chambres législatives.

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — De aangehouden stemmingen en de stemming over het geheel van het wetsvoorstel hebben later plaats.

Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble de la proposition de loi.

Wij vatten de artikelsgewijze bespreking aan van het wetsvoorstel tot beperking van de cumulatie van het ambt van bestendig afgevaardigde met andere ambten en tot harmonisering van het financieel en fiscaal statuut van de bestendig afgevaardigde.

Nous abordons l'examen des articles de la proposition de loi visant à limiter le cumul de la fonction de député permanent avec d'autres fonctions et à harmoniser le statut financier et fiscal des députés permanents.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Dit wetsvoorstel regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. In artikel 61, eerste lid, van de provinciewet, gewijzigd bij de wet van 6 januari 1984, wordt de tweede volzin vervangen als volgt:

«Met uitzondering van de leden van de bestendige deputatie ontvangen de provincieraadsleden presentiegeld als zij deelnemen aan de vergaderingen van de provincieraad en aan de vergaderingen van de commissies en van de afdelingen.»

Art. 2. À l'article 61, alinéa 1er, de la loi provinciale, modifié par la loi du 6 janvier 1984, la deuxième phrase est remplacée par la phrase suivante:

«À l'exception des membres de la députation permanente, les conseillers provinciaux touchent un jeton de présence lorsqu'ils assistent aux réunions du conseil provincial et aux réunions des commissions et des sections.»

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. In dezelfde wet wordt een artikel 97bis ingevoegd, luidende:

«Art. 97bis. Het ambt van lid van de bestendige deputatie kan worden gecumuleerd met ten hoogste één bezoldigd uitvoerend mandaat.

Als bezoldigde uitvoerende mandaten in de zin van het vorige lid worden beschouwd:

1° elk mandaat in een openbare of particuliere instelling uitgeoefend als vertegenwoordiger van het Rijk, van een gemeenschap, van een gewest, van een provincie of van een gemeen-

te, voor zover dat mandaat meer bevoegdheid verleent dan het loutere lidmaatschap van de algemene vergadering of van de raad van bestuur van die instelling en ongeacht het daaraan verbonden inkomen;

2° elk mandaat in een openbare of particuliere instelling uitgeoefend als vertegenwoordiger van het Rijk, van een gemeenschap, van een gewest, van een provincie of van een gemeente, voor zover dat mandaat een maandelijks belastbaar bruto-inkomen oplevert van minstens 20 000 frank. Dat bedrag wordt jaarlijks aangepast aan het indexcijfer van de consumptieprijzen.»

Art. 3. Dans la même loi, il est inséré un article 97bis, libellé comme suit:

«Art. 97bis. La fonction de membre de la députation permanente ne peut pas être cumulé avec plus d'un mandat exécutif rémunéré.

Sont considérés comme mandats exécutifs rémunérés au sens de l'alinéa précédent:

1° tout mandat exercé au sein d'un organisme public ou privé, en tant que représentant de l'État, d'une communauté, d'une région, d'une province ou d'une commune, pour autant que ce mandat confère davantage de pouvoir que la simple qualité de membre de l'assemblée générale ou du conseil d'administration de cet organisme et quel que soit le revenu y afférent;

2° tout mandat exercé au sein d'un organisme public ou privé, en tant que représentant de l'État, d'une communauté, d'une région, d'une province ou d'une commune, pour autant que le revenu brut imposable y afférent atteigne un montant de 20 000 francs au moins. Ce montant est adapté annuellement à l'évolution de l'indice des prix à la consommation.»

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. Artikel 105 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

«Art. 105. § 1. De leden van de bestendige deputatie genieten een wedde waarvan het bedrag gelijk is aan dat van de parlementaire vergoeding voor het mandaat van senator.

§ 2. Zij ontvangen een forfaitaire vergoeding die alle kosten dekt verbonden aan de uitoefening van hun ambt.

Het bedrag van die forfaitaire vergoeding is gelijk aan de forfaitaire vergoeding die voor de in het raam van het mandaat van senator gemaakte kosten wordt toegekend.

De leden van de bestendige deputatie die buiten de provinciehoofdplaats verblijven, ontvangen evenwel een reiskostenvergoeding overeenkomstig de door de provincieraad vastgestelde regels.

§ 3. Het bedrag van de vergoedingen, de wedde of het presentiegeld, ontvangen als bezoldiging voor de door het lid van de bestendige deputatie naast zijn mandaat als bestendig afgevaardigde uitgeoefende activiteiten, mag de helft van het bedrag van de in § 1 vastgestelde wedde niet overschrijden.

Voor de berekening van dat bedrag komen in aanmerking de vergoedingen, wedden of presentiegelden voortvloeiend uit de uitoefening van een openbaar mandaat, functie of ambt van politieke aard.

De som van de vergoedingen, de wedde of het presentiegeld, die het lid van de bestendige deputatie heeft ontvangen met toepassing van § 1, of als vergoeding voor de uitoefening van de in het eerste en tweede lid vermelde activiteiten, is gelijk aan of lager dan anderhalve maal het in § 1 vastgestelde bedrag.

Wordt dat bedrag overschreden, dan wordt de in § 1 vastgestelde wedde verminderd.

Nemen de in het eerste en tweede lid vermelde activiteiten een aanvang of een einde tijdens de duur van het mandaat, dan brengt het betrokken lid van de bestendige deputatie de voorzitter van de provincieraad daarvan op de hoogte.

§ 4. De provincieraad stelt het bedrag van de wedde en van de forfaitaire vergoeding, bedoeld in § 1 en § 2, eerste lid, vast.

Bovendien stelt de raad het bedrag vast van de vergoeding waarin § 2, derde lid, voorziet.

De raad regelt de wijze waarop de in § 3 omschreven regels worden toegepast.

§ 5. De gewezen leden van de bestendige deputatie of hun rechtverkrijgenden ontvangen een pensioen, waarvan de provincieraad de voorwaarden en de wijze van toekenning regelt.»

Art. 4. L'article 105 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

«Art. 105. § 1er. Les membres de la députation permanente reçoivent un traitement dont le montant est égal au montant de l'indemnité parlementaire liée au mandat de sénateur.

§ 2. Ils reçoivent une indemnité forfaitaire qui couvre toutes les charges inhérentes à l'exercice de leurs fonctions.

Le montant de cette indemnité équivaut au montant de l'indemnité forfaitaire pour frais exposés liée au mandat de sénateur.

Toutefois, les membres de la députation permanente qui ne résident pas au chef-lieu de la province sont indemnisés de leurs frais de parcours selon les règles fixées par le conseil provincial.

§ 3. Le montant des indemnités, traitements ou jetons de présence perçus en rétribution des activités exercées par le membre de la députation permanente en dehors de son mandat de député permanent ne peut excéder la moitié du montant du traitement prévu au § 1er.

Sont pris en considération pour le calcul de ce montant les indemnités, traitements ou jetons de présence découlant de l'exercice d'un mandat, fonction ou charge publics d'ordre politique.

La somme des montants des indemnités, traitements ou jetons de présence perçus par le membre de la députation permanente en exécution du § 1er ou en rétribution des activités visées aux alinéas 1er et 2 est égale ou inférieure à une fois et demie le montant de l'indemnité prévue au § 1er.

En cas de dépassement, le montant du traitement prévu au § 1er est diminué.

Lorsque les activités visées aux alinéas 1er et 2 débutent ou prennent fin en cours de mandat, le député permanent concerné en informe le président du conseil provincial.

§ 4. Le conseil provincial fixe le montant du traitement et de l'indemnité forfaitaire visés aux §§ 1er et 2, alinéa 1er.

Il fixe en outre le montant de l'indemnité prévue au § 2, alinéa 3.

Il fixe les modalités d'application des règles prévues au § 3.

§ 5. Les anciens membres de la députation permanente ou leurs ayants droit reçoivent une pension dont le conseil provincial fixe les conditions et modalités d'attribution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. In artikel 27, tweede lid, 5°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 worden na de woorden «en het Europees Parlement» de woorden «en de provincieraden» ingevoegd.

Art. 5. À l'article 27, alinéa 2, 5°, du Code des impôts sur les revenus 1992, les mots «, les conseils provinciaux» sont insérés entre les mots «les Conseils» et les mots «le Parlement européen».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 6. Artikel 31 van dezelfde wet wordt aangevuld met het volgende lid :

«Als bezoldigingen zijn eveneens belastbaar, de wedden en vergoedingen van de leden van de bestendige deputatie, met uitzondering van de terugbetaling van de kosten verbonden aan de uitoefening van het ambt.»

Art. 6. L'article 31 de la même loi est complété par un alinéa, rédigé comme suit :

«Sont aussi imposables au titre de rémunérations, les traitements et indemnités des députés permanents, à l'exception des montants afférents au remboursement des frais liés à l'exercice de la fonction.»

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 7. Deze wet treedt in werking bij de eerstvolgende algehele vernieuwing van de provincieraden.

Art. 7. La présente loi entre en vigueur lors du prochain renouvellement intégral des conseils provinciaux.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble de la proposition de loi.

We stemmen later over he geheel van het wetsvoorstel.

Wij vatten nu de artikelsgewijze bespreking aan van het wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke aansprakelijkheid en de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van burgemeesters en schepenen.

Nous abordons maintenant la discussion des articles de la proposition de loi relative à la responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins.

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. In titel VIII «Rechtsgedingen» van de nieuwe gemeentewet wordt een artikel 271bis ingevoegd, luidende :

«Art. 271bis. Het orgaan van een gemeente waartegen een vordering tot schadevergoeding is ingesteld voor het burgerlijk gerecht of het strafgerecht, kan de Staat of de gemeente in het geding betrekken.

De Staat of de gemeente kunnen vrijwillig tussenkomen.»

Art. 2. Un article 271bis, rédigé comme suit, est inséré dans le titre VIII «Des actions judiciaires» de la nouvelle loi communale :

«Art. 271bis. L'organe d'une commune, qui fait l'objet d'une action en dommages et intérêts devant la juridiction civile ou répressive, peut appeler à la cause l'État ou la commune.

Ceux-ci peuvent intervenir volontairement.»

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — Artikel 3 luidt :

Art. 3. In dezelfde titel van dezelfde wet wordt een artikel 271ter ingevoegd, luidende :

«Art. 271ter. Behalve in geval van herhaling is de gemeente burgerrechtelijk aansprakelijk voor het betalen van de geldboeten waartoe haar organen veroordeeld zijn wegens een misdrijf die ze hebben begaan bij de uitoefening van hun ambt.

Het bedrag van de geldboete dat voor rekening van de gemeente komt, is beperkt tot 500 frank verhoogd met de opdecimen als bepaald in de wet van 5 maart 1952 betreffende de opdecimes op de strafrechtelijke geldboeten, gewijzigd door de wet van 24 december 1993.

De regresvordering van de gemeente ten aanzien van haar veroordeeld orgaan is beperkt tot de gevallen van bedrog, zware schuld of lichte schuld die bij dit orgaan gewoonlijk voorkomen.»

Art. 3. Un article 271ter est inséré dans le même titre de la même loi :

« Art. 271ter. La commune est civilement responsable du paiement des amendes auxquelles sont condamnés ses organes à la suite d'une infraction commise dans l'exercice de leurs fonctions, sauf en cas de récidive.

Le montant de l'amende pris en charge par la commune est limité à 500 francs majoré des décimes additionnels, tels que prévus dans la loi du 5 mars 1952 relative aux décimes additionnels sur les amendes pénales modifiée par la loi du 24 décembre 1993.

L'action récursoire de la commune à l'encontre de son organe condamné est limitée au dol, à la faute lourde ou à la faute légère présentant un caractère habituel. »

De heer Boutmans stelt volgend amendement voor :

« *Het eerste lid van het voorgestelde artikel 271ter doen luiden als volgt :*

De gemeente is civielrechtelijk aansprakelijk voor het betalen van de geldboeten waartoe de burgemeester of een schepen zijn veroordeeld wegens een onopzettelijk misdrijf dat ze hebben begaan bij de uitoefening van hun ambt, wanneer ze als orgaan van de gemeente zijn opgetreden. »

« *Rédiger le premier alinéa de l'article 271ter proposé de la manière suivante :*

La commune est civilement responsable du paiement des amendes auxquelles sont condamnés le bourgmestre ou un échevin, à la suite d'un délit involontaire, commis dans l'exercice de leur fonction, lorsqu'ils agissent en qualité d'organes de la commune. »

De heer Boutmans stelt volgend subsidiair amendement op amendement nummer 2 voor :

« *Het eerste lid van het voorgestelde artikel 271ter doen luiden als volgt :*

De gemeente is civielrechtelijk aansprakelijk voor het betalen van de geldboeten waartoe haar organen zijn veroordeeld wegens een onopzettelijk misdrijf dat ze hebben begaan bij de uitoefening van hun ambt. »

« *Rédiger le premier alinéa de l'article 271ter de la manière suivante :*

La commune est civilement responsable du paiement des amendes auxquelles sont condamnés ses organes, à la suite d'un délit involontaire commis dans l'exercice de leur fonction. »

De heer Boutmans stelt volgend subsidiair amendement op amendement nummer 3 voor :

« *In het eerste lid van het voorgestelde artikel 271ter de woorden « overtreding die » vervangen door de woorden « onopzettelijk misdrijf dat. »*

« *Au premier alinéa de l'article 271ter proposé, remplacer le mot « infraction » par les mots « délit involontaire. »*

Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, mijn eerste amendement heeft onder andere de bedoeling de woorden « behalve in geval van herhaling » te schrappen. Ofwel betekent het woord « herhaling » in het voorstel iets heel anders dan de normale juridische betekenis, ofwel heeft het geen enkele consequentie.

Ik heb met aandacht geluisterd naar de uiteenzetting van de heer Vandenberghe. Ik weet dat hij deze materie zeer goed kent. Ik spreek hem niet zonder meer tegen, maar ik zeg alleen dat de jurisprudentie niet altijd even coherent is, hoe coherent zijn uitleg ook is.

Het wetsvoorstel is bovendien ook niet helemaal coherent met de verklaring van de heer Vandenberghe. Indien er effectief nooit ondubbelzinning van een « orgaan » kan worden gesproken, met andere woorden indien artikel 3 niet van toepassing kan zijn als

de betrokken burgemeester of schepen strikt heeft gehandeld binnen zijn opdracht — als hij daar dus geen misbruik van gemaakt heeft — moet iemand mij maar eens uitleggen waarom er dan in het voorstel een regresvordering mogelijk wordt gemaakt voor het geval er bedrog is. Wanneer men zegt dat een regresvordering mogelijk is bij bedrog, zegt men ook dat de gemeente aansprakelijk kan worden gesteld voor bedrieglijke handelingen van zijn orgaan. De hele uiteenzetting van de heer Vandenberghe komt er juist op neer dat dit niet zo is. Deze tekst is dus op zijn minst onduidelijk.

Ik handhaaf mijn amendementen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandenberghe.

De heer Vandenberghe (CVP). — Mijnheer de voorzitter, in verband met de tweede opmerking wijs ik erop dat die uitzondering gewoon de herneming is van een gemeenrechtelijke regel uit de arbeidsovereenkomstenwet en de politiewet. Men heeft zich niet toegespitst op het debat over opzet of geen opzet. Wat is trouwens opzet? We kunnen daarover een debat voeren. Dat heeft echter weinig zin, want in het recht kunnen bij ieder antwoord nieuwe vragen worden gesteld. We hebben die regel gewoon overgenomen, maar daaruit kan niet worden afgeleid dat iemand bij misbruik van functie binnen het orgaan zou blijven zodat dan de regresvordering zou spelen. Dat is niet de bedoeling van de tekst.

De voorzitter. — De stemming over de amendementen en de stemming over artikel 3 worden aangehouden.

Le vote sur les amendements et le vote sur l'article 3 sont réservés.

Art. 4. Dezelfde wet wordt aangevuld met een titel XVI, met daarin een artikel 330, luidende :

« *Titel XVI: De burgerlijke-aansprakelijkheidsverzekering van de steden en de gemeenten.*

Art. 330. De stad of de gemeente moet een verzekering afsluiten om de burgerlijke aansprakelijkheid, met inbegrip van de rechtsbijstand, te dekken die persoonlijk ten laste komt van haar organen bij de uitoefening van hun ambt.

De Koning bepaalt de nadere regels voor de uitvoering van deze bepaling. »

Art. 4. La même loi est complétée par un titre XVI, comportant un article 330, et libellé comme suit :

« *Titre XVI: De l'assurance en responsabilité civile des villes et communes.*

Art. 330. La ville ou la commune est tenue de contracter une assurance visant à couvrir la responsabilité civile, en ce compris l'assistance en justice, qui incombe personnellement à ses organes dans l'exercice de leurs fonctions.

Le Roi arrête les modalités d'exécution de la présente disposition. »

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — De aangehouden stemmingen en de stemming over het geheel van het wetsvoorstel hebben later plaats.

Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble de la proposition de loi.

We vatten de artikelsgewijze bespreking aan van het wetsvoorstel tot verbetering van het stelsel van politiek verlof voor gemeenteraadsleden, provincieraadsleden, burgemeesters en schepenen in de openbare en de particuliere sector.

Nous passons l'examen des articles de la proposition de loi visant à améliorer les congés politiques en faveur des conseillers communaux, provinciaux, bourgmestres et échevins dans le secteur public et privé.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. In artikel 1 van de wet van 18 september 1986 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de overheidsdiensten vervallen de woorden «die een voltijds ambt uitoefenen.»

Art. 2. À l'article 1er de la loi du 18 septembre 1986 instituant le congé politique pour les membres des services publics, les mots «qui exercent une fonction à temps plein» sont supprimés.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. In artikel 3 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. Het 1° a), het 1° b) en het 2° a) vervallen.

B. In het 3° vervallen de woorden «burgemeester, schepen of».

C. In het 4° vervallen de woorden «schepen of».

D. In het 7° en het 8° worden de woorden «1 dag per maand» vervangen door de woorden «2 dagen per maand».

Art. 3. À l'article 3 de la même loi sont apportées les modifications suivantes:

A. Le 1° a), le 1° b) et le 2° a) sont supprimés.

B. Au 3°, les mots «bourgmestre, échevin ou» sont supprimés.

C. Au 4°, les mots «échevin ou» sont supprimés.

D. Au 7° et 8°, les mots «un jour par mois» sont remplacés par les mots «deux jours par mois».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. In artikel 4 van dezelfde wet vervallen aan het slot van de eerste zin de woorden «in dagen of halve dagen».

Art. 4. À l'article 4 de la même loi, in fine de la première phrase, les mots «par jour ou demi jour» sont supprimés.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. In artikel 5 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. In het 1° vervallen de woorden «burgemeester, schepen of».

B. In het 2° vervallen de woorden «schepen of».

C. Het artikel wordt aangevuld met een 5°, luidende:

«5° provincieraadslid, niet-lid van de bestendige deputatie: 2 dagen per maand.»

Art. 5. À l'article 5 de la même loi sont apportées les modifications suivantes:

A. Au 1°, les mots «bourgmestre, échevin ou» sont supprimés.

B. Au 2°, les mots «échevin ou» sont supprimés.

C. L'article est complété par un 5°, libellé comme suit:

«5° conseiller provincial non membre de la députation permanente: deux jours par mois.»

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 6. In artikel 6 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. Het 1° vervalt.

B. In het 2° vervallen de woorden «schepen of».

Art. 6. À l'article 6 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes:

A. Le 1° est supprimé.

B. Au 2°, les mots «échevin ou» sont supprimés.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 7. In dezelfde wet wordt een artikel *6bis* ingevoegd, luidende:

«Art. *6bis*. De personeelsleden bedoeld in artikel 1, § 1, genieten op hun verzoek vrijstelling van dienst of facultatief politiek verlof, of krijgen politiek verlof voor en binnen de grenzen van de volgende politieke mandaten:

1° Gemeenten tot 30 000 inwoners

gemeenteraadslid:

— vrijstelling van dienst: twee dagen per maand

— facultatief politiek verlof: twee dagen per maand

burgemeester:

— ambtshalve politiek verlof: een vierde van een voltijdbaan

— facultatief politiek verlof: een vierde van een voltijdbaan

schepen:

— ambtshalve politiek verlof: vier dagen per maand

— facultatief politiek verlof: vier dagen per maand

2° Gemeenten van 30 001 tot 50 000 inwoners

gemeenteraadslid:

— vrijstelling van dienst: twee dagen per maand

— facultatief politiek verlof: twee dagen per maand

burgemeester:

— ambtshalve politiek verlof: de helft van een voltijdbaan

— facultatief politiek verlof: de helft van een voltijdbaan

schepen:

— ambtshalve politiek verlof: een vierde van een voltijdbaan

— facultatief politiek verlof: een vierde van een voltijdbaan

3° Gemeenten van 50 001 tot 80 000 inwoners

gemeenteraadslid:

— vrijstelling van dienst: twee dagen per maand

— facultatief politiek verlof: twee dagen per maand

burgemeester:

— ambtshalve politiek verlof: voltijds

schepen:

— ambtshalve politiek verlof: de helft van een voltijdbaan

— facultatief politiek verlof: de helft van een voltijdbaan

4° Gemeenten vanaf 80 001 inwoners

gemeenteraadslid:

— vrijstelling van dienst: twee dagen per maand

— facultatief politiek verlof: twee dagen per maand

burgemeester en schepenen:

— ambtshalve politiek verlof: voltijds

Het personeelslid dat in het raam van een gemeentelijk mandaat over politieke verlopen beschikt, legt in het begin van de maand zijn politieke verlopen van ambtswege vast.

De vrijstellingen van dienst en de facultatieve politieke verlopen kunnen worden genomen na het diensthoofd daarvan in kennis te hebben gesteld, met een minimum van een uur evenwel zonder dat de som van die verlopen het maandelijks totaal van de toegestane vrijstellingen van dienst en facultatieve politieke verlopen overschrijdt.»

Art. 7. Un article *6bis*, libellé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. *6bis*. Les membres du personnel visés à l'article 1er, § 1er, bénéficient à leur demande d'une dispense de service ou d'un congé politique facultatif ou sont mis en congé politique, dans les limites et pour les mandats politiques suivants :

1° Communes comptant jusqu'à 30 000 habitants
conseiller communal :
— dispenses de service : deux jours par mois
— congés politiques facultatifs : deux jours par mois
bourgmestre :
— congés politiques d'office : quart d'un emploi à temps plein
— congés politiques facultatifs : quart d'un emploi à temps plein

échevin :
— congés politiques d'office : quatre jours par mois
— congés politiques facultatif : quatre jours par mois
2° Communes de 30 001 à 50 000 habitants
conseiller communal :
— dispenses de service : deux jours par mois
— congés politiques facultatifs : deux jours par mois
bourgmestre :
— congés politiques d'office : moitié d'un emploi à temps plein
— congés politiques facultatifs : moitié d'un emploi à temps plein

échevin :
— congés politiques d'office : quart d'un emploi à temps plein
— congés politiques facultatifs : quart d'un emploi à temps plein

3° Communes de 50 001 à 80 000 habitants
conseiller communal :
— dispenses de service : deux jours par mois
— congés politiques facultatifs : deux jours par mois
bourgmestre :
— congés politiques d'office : emploi à temps plein
échevin :
— congés politiques d'office : moitié d'un emploi à temps plein
— congés politiques facultatifs : moitié d'un emploi à temps plein

4° Communes à partir de 80 001 habitants
conseiller communal :
— dispenses de service : deux jours par mois
— congés politiques facultatifs : deux jours par mois
bourgmestre et échevins :
— congés politiques d'office : emploi à temps plein

Le membre du personnel qui dispose de congés politiques dans le cadre d'un mandat communal arrêtera en début de mois le calendrier de ses congés politiques d'office.

En ce qui concerne les dispenses de service et les congés politiques facultatifs, ils peuvent être pris après en avoir avisé le chef de service, avec un minimum d'une heure sans pour autant que la somme de ceux-ci ne dépasse le total mensuel des dispenses de service et des congés politiques facultatifs autorisés. »

— Aangenen.

Adopté.

Art. 8. In artikel 8 van dezelfde wet worden de woorden « en artikel 6, 1° en 2° » vervangen door de woorden « artikel 6, 2°, en artikel *6bis* ».

Art. 8. À l'article 8 de la même loi, les mots « et l'article 6, 1° et 2° » sont remplacés par les mots « de l'article 6, 2°, et de l'article *6bis* ».

— Aangenen.

Adopté.

Art. 9. In de wet van 19 juli 1976 tot instelling van een verlof voor de uitoefening van een politiek mandaat, wordt artikel 3, tweede streepje, aangevuld met de volgende zin :

« Die verlopen kunnen worden opgesplitst naar gelang van de vereisten die aan de uitoefening van het lokaal mandaat zijn verbonden. »

Art. 9. L'article 3, deuxième tiret, de la loi du 19 juillet 1976 instituant un congé pour l'exercice d'un mandat politique est complété par la phrase suivante :

« Ces congés peuvent être fractionnés suivant les impératifs de l'exercice du mandat local. »

— Aangenen.

Adopté.

Art. 10. In dezelfde wet wordt een artikel *6bis* ingevoegd, luidende :

« Art. *6bis*. § 1. Een werknemer heeft het recht zijn arbeidsovereenkomst volledig op te schorten met het oog op de uitoefening van een gemeentelijk uitvoerend mandaat.

§ 2. De periode tijdens welke de werknemer zijn arbeidsovereenkomst kan opschorten, stemt overeen met de duur van het gemeentelijk mandaat.

§ 3. Loopbaanonderbreking met het oog op de uitoefening van een uitvoerend mandaat wordt slechts toegestaan voor de uitoefening van een enkel mandaat.

§ 4. In geval van opschorting van de arbeidsovereenkomst met het oog op de uitoefening van een gemeentelijk uitvoerend mandaat, wordt de in het raam van de beroepsloopbaanonderbreking verleende uitkering niet toegekend. »

Art. 10. Dans la même loi est inséré un article *6bis*, libellé comme suit :

« Art. *6bis*. § 1er. Un travailleur a droit à la suspension complète de son contrat de travail en vue d'exercer un mandat exécutif communal.

§ 2. La période pendant laquelle le travailleur peut suspendre son contrat de travail est équivalente à la durée du mandat communal.

§ 3. L'interruption de carrière destinée à l'exercice d'un mandat exécutif n'est accordée que pour l'exercice d'un seul mandat.

§ 4. Dans le cas d'une suspension du contrat de travail en vue de l'exercice d'un mandat exécutif communal, l'allocation prévue dans le cadre de l'interruption de la carrière professionnelle n'est cependant pas octroyée. »

— Aangenen.

Adopté.

Art. 11. Deze wet treedt in werking bij de eerstvolgende algehele vernieuwing van de gemeenteraden.

Art. 11. La présente loi entre en vigueur au prochain renouvellement intégral des conseils communaux.

— Aangenen.

Adopté.

De voorzitter. — We stemmen later over het geheel van het wetsvoorstel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble de la proposition de loi.

Nous abordons l'examen des articles de la proposition de loi visant à améliorer le statut pécuniaire et social des mandataires locaux.

Wij vatten de artikelsgewijze bespreking aan van het wetsvoorstel ter verbetering van de bezoldingsregeling en van het sociaal statuut van de lokale verkozenen.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. Artikel 12, § 1, van de nieuwe gemeentewet wordt vervangen als volgt:

« § 1. De gemeenteraadsleden ontvangen geen wedde.

Zij trekken presentiegeld als zij deelnemen aan de vergaderingen van de gemeenteraad en aan de vergaderingen van de commissies en van de afdelingen.

Het bedrag van het presentiegeld wordt vastgesteld door de gemeenteraad.

Het presentiegeld bedraagt minimum 1 500 frank en mag niet meer bedragen dan het presentiegeld dat de provincieraadsleden trekken als zij deelnemen aan de vergaderingen van de provincieraad, verhoogd of verlaagd volgens de geldende regels van de koppeling aan het indexcijfer. »

Art. 2. L'article 12, § 1er, de la nouvelle loi communale est remplacé par ce qui suit:

« § 1er. Les conseillers communaux ne reçoivent aucun traitement.

Ils perçoivent un jeton de présence lorsqu'ils assistent aux réunions du conseil communal, aux réunions des commissions et des sections.

Le montant des jetons de présence est fixé par le conseil communal.

Ce montant est compris entre un minimum de 1 500 francs et un montant maximum égal au montant du jeton de présence perçu par les conseillers provinciaux lorsqu'ils assistent aux réunions du conseil provincial, majoré ou réduit en application des règles de liaison de l'indice des prix. »

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. Artikel 19, § 1, eerste lid, van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

« De wedden van de burgemeesters en de schepenen worden door de Koning vastgesteld met inachtneming van het bevolkingsaantal van de gemeente en op een coëfficiënt van het hoogste bedrag uit de in artikel 28 vastgestelde weddeschaal van de gemeentesecretaris van de betrokken gemeente, verhoogd of verlaagd naar de voor die schaal geldende regels van de koppeling aan het indexcijfer. »

Art. 3. L'article 19, § 1er, alinéa 1er, de la même loi est remplacé par ce qui suit:

« Les traitements des bourgmestres et échevins sont fixés par le Roi en tenant compte de la population de la commune et sur base de pourcentages de l'échelon maximal de l'échelle de traitement du secrétaire communal de la commune correspondante, tel que fixé à l'article 28, augmenté ou diminué conformément au régime de liaison à l'indice des prix applicable à cette échelle. »

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. Artikel 19 van dezelfde wet wordt aangevuld met een § 4, luidende:

« § 4. Indien de burgemeesters en schepenen niet krachtens een ander sociaal of beroepsstatuut beschermd zijn door het stelsel van sociale zekerheid, zijn zij onderworpen aan het stelsel van sociale zekerheid van de krachtens een arbeidsovereenkomst in dienst genomen werknemers en aan de bepalingen die daarop van toepassing zijn, met uitzondering van de pensioenregeling.

De Koning stelt de nadere regels vast die voor de tenuitvoerlegging van deze bepaling vereist zijn. »

Art. 4. L'article 19 de la même loi est complété par un § 4, libellé comme suit:

« § 4. Si les bourgmestres et échevins ne sont pas couverts par le régime de sécurité sociale en vertu d'un autre statut social ou professionnel, ils sont soumis au régime de la sécurité sociale des travailleurs liés par un contrat de louage de travail et aux dispositions d'application à celui-ci, à l'exception du régime qui régit les pensions.

Le Roi arrête les modalités nécessaires à l'exécution de la présente disposition. »

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. Deze wet treedt in werking na de eerstkomende algehele vernieuwing van de gemeenteraden, met uitzondering van artikel 4, waarvan de Koning de dag van inwerkingtreding bepaalt.

Art. 5. La présente loi entre en vigueur après le prochain renouvellement intégral des conseils communaux, l'article 4 excepté, dont le Roi fixe la date d'entrée en vigueur.

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — De stemming over het geheel van het wetsvoorstel heeft later plaats.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble de la proposition de loi.

QUESTION ORALE DE M. PH. CHARLIER AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR « LA DATE À LAQUELLE DOIVENT INTERVENIR LES AUGMENTATIONS BARÉMIQUES »

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER PH. CHARLIER AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER « DE DATUM WAAROP DE VERHOOGINGEN VAN DE LOONSCHALEN MOET PLAATSVINDEN »

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Philippe Charlier.

La parole est à M. Philippe Charlier.

M. Ph. Charlier (PSC). — Monsieur le président, les augmentations salariales sont principalement régies par les commissions paritaires où sont représentés les divers partenaires sociaux. Ainsi, un grand nombre de commissions paritaires ont prévu, par voie de convention collective de travail, la définition de catégories de travailleurs, les barèmes applicables à chaque catégorie ainsi que les augmentations salariales liées soit à l'ancienneté dans l'entreprise, soit à la date anniversaire du travailleur, ...

Dans le cadre de cette question orale, je veux en fait aborder la problématique des augmentations salariales liées à la date anniversaire du travailleur. Si un certain nombre de conventions collectives de travail prévoient ce type d'augmentation salariale, pratiquement aucune ne précise la date exacte à laquelle l'augmentation doit intervenir.

À la suite de divers contacts avec votre administration, madame la ministre, différentes solutions sont proposées aux employeurs: soit appliquer l'augmentation à la date anniversaire même, en calculant un prorata lorsque la date anniversaire intervient en cours de mois; soit appliquer l'augmentation à partir du premier jour du mois au cours duquel survient la date anniversaire; soit appliquer l'augmentation à partir du premier jour du mois suivant le mois au cours duquel survient la date anniversaire.

À défaut de précision dans la convention collective de travail, quelle solution préconisez-vous? Envisagez-vous d'imposer à votre administration une interprétation uniforme sur cette question?

M. le président. — La parole est à Mme Smet, ministre.

Mme Smet, ministre de l'Emploi et du Travail, chargée de la Politique d'égalité des chances entre hommes et femmes. — Monsieur le président, M. Charlier demande à quel moment les augmentations salariales barémiques liées à l'anniversaire du travailleur doivent effectivement entrer en vigueur.

Plusieurs conventions collectives de travail conclues dans certains comités paritaires prévoient en effet des augmentations salariales barémiques entrant en vigueur au moment où un travailleur atteint un âge déterminé. Certaines de ces CCT prévoient très précisément le moment où cette augmentation de salaire doit être appliquée. D'autres CCT ne prévoient toutefois pas de date précise d'entrée en vigueur de l'augmentation salariale.

Dans ce cas, il peut y avoir discussion au sujet de la date d'entrée en vigueur exacte: l'augmentation salariale est appliquée soit le jour même de l'anniversaire, soit le premier jour du mois au cours duquel le travailleur concerné atteint l'âge prescrit, soit le premier jour du mois suivant le mois durant lequel le travailleur concerné a atteint l'âge prescrit.

Il va de soi que c'est aux partenaires sociaux qui ont conclu la CCT en question de donner l'interprétation correcte des accords dont ils sont convenus dans la CCT. L'inspection sociale n'a imposé ni directive générale ni interprétation. Je suis tout à fait consciente du fait que si la CCT n'est pas claire, ni l'employeur ni le travailleur ne savent avec précision à quel moment il faut appliquer une augmentation salariale déterminée. J'estime personnellement que pour des raisons d'ordre pratique, il n'est souvent pas indiqué d'appliquer une augmentation salariale le jour même de l'anniversaire. Il appartient toutefois aux partenaires sociaux de conclure des accords précis à ce sujet.

J'envisage dès lors de donner aux présidents des comités paritaires les instructions suivantes: dans les comités paritaires où la contestation est possible, il appartient aux partenaires sociaux de clarifier le cas échéant ce point précis de leur convention de travail collective afin que la sécurité juridique puisse être garantie, tant pour les employeurs que pour les travailleurs.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER VAN GOETHEM AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER «DE 86e INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. VAN GOETHEM AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR «LA 86e CONFÉRENCE INTERNATIONALE DU TRAVAIL»

De voorzitter. — Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Goethem.

Het woord is aan de heer Van Goethem.

De heer Van Goethem (SP). — Mijnheer de voorzitter, op 18 juni jongstleden werd de 86e Internationale Arbeidsconferentie te Genève afgesloten met de aanvaarding van een plechtige verklaring over de fundamentele principes en rechten inzake arbeid en de opvolging daarvan.

Velen noemden de conferentie historisch. Het gezag van de Internationale Arbeidsorganisatie op het vlak van de sociale basisrechten werd bevestigd. Waar de Wereldhandelsorganisatie de verantwoordelijkheid heeft over de vrijhandel, heeft de IAO de verantwoordelijkheid over de sociale basisrechten. De internationale gemeenschap heeft dit met een slotverklaring uitdrukkelijk

bevestigd. Het is de taak van de IAO om de positieve gevolgen van de vrijhandel ook te vertalen in een sociale herverdeling. Bovendien werd het principe aanvaard dat de lidstaten van de IAO de algemene principes van de sociale basisrechten dienen te respecteren onafgezien de ratificatie.

Graag had ik van de minister vernomen hoe ze de afloop van de 86e Internationale Arbeidsconferentie evalueert. Verder had ik ook nog enkele vragen over een aantal punctuele punten.

De Conferentie aanvaardde ook om jaarlijks een algemeen rapport over de sociale basisrechten uit te brengen. Dit rapport zou de naleving ervan in kaart moeten brengen. De ontwikkelingslanden vrezden echter dat een dergelijk rapport tegen hen zal worden gebruikt in de Wereldhandelsorganisatie. Een dergelijk jaarrapport zou echter ook een uitgelezen hefboom zijn voor de promotie van een samenwerkingsbeleid op dit vlak, of van een verdere uitvoering van de verbintenissen die aangegaan werden tijdens de Sociale Top in Kopenhagen in 1995.

Wat is het standpunt van de Belgische regering terzake? Is de minister voorstander om een dergelijk jaarrapport aan te wenden voor een positieve discriminatie of beloning van de zogenaamde goede leerlingen op sociaal vlak in het Belgisch samenwerkings- of handelsbeleid?

Zou een dergelijk rapport ook niet de aanleiding bij uitstek zijn om jaarlijks een uitgebreid parlementair debat te houden over deze bevindingen, over de verhoudingen tussen vrijhandel en de sociale basisrechten, en over de Belgische positie in de IAO en de Wereldhandelsorganisatie?

De Internationale Arbeidsconferentie heeft zich ook gebogen over een nieuwe conventie inzake kinderarbeid. Wat zijn de gemaakte vorderingen terzake?

Wat is de eventuele rol van niet-gouvernementele organisaties bij de uitwerking van een nieuw instrument voor de strijd tegen de ergste vormen van kinderarbeid? In deze strijd zou de IAO positief staan tegenover een extraterritoriale benadering. Dit staat ook in een wetsvoorstel dat de heer Vandermaelen heeft ingediend in de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Blijkt uit de duidelijke positionering van de IAO inzake arbeid en de Wereldhandelsorganisatie inzake vrijhandel niet de noodzaak van een krachtig orgaan op het niveau van de Veiligheidsraad?

De voorzitter. — Het woord is aan minister Smet.

Mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. — Mijnheer de voorzitter, de conferentie waarnaar de heer van Goethem verwijst, wordt als historisch bestempeld omdat zij zonder tegenstemmen en met slechts 43 onthoudingen een verklaring van de IAO betreffende de fundamentele arbeidsprincipes en -rechten en de opvolging ervan heeft aangenomen en omdat zij de basis heeft gelegd voor een nieuw verdrag en een nieuwe aanbeveling over de meest extreme vormen van kinderarbeid.

De verklaring bepaalt dat het geheel van de leden, zelfs wanneer zij de verdragen die als fundamenteel worden beschouwd, niet hebben geratificeerd, wegens het loutere feit dat zij lid zijn van de IAO verplicht zijn de principes inzake de fundamentele rechten die het voorwerp uitmaken van de betreffende verdragen, te promoten en te verwezenlijken. De vier principes zijn: de vrijheid van vereniging en de daadwerkelijke erkenning van het collectief overleg; de uitbanning van elke vorm van gedwongen of verplichte arbeid; de daadwerkelijke afschaffing van de kinderarbeid en de uitbanning van de discriminatie inzake tewerkstelling en beroep.

Aan deze verplichting van de lidstaten beantwoordt een verplichting van de IAO om zijn leden te helpen met zijn diensten van technische samenwerking en zijn raadgevende diensten, met zijn bijzondere bijstand en door het creëren van een gunstig klimaat voor de economische en sociale ontwikkeling.

De verklaring onderstreept dat de arbeidsnormen geen commerciële protectionistische doeleinden mogen dienen en dat een eventueel voordeel van een land in generlei mate in twijfel kan worden getrokken alleen door het feit van de verklaring en van zijn opvolging.

Het mechanisme van de opvolging heeft precies tot voorwerp de door de leden geleverde inspanningen om de fundamentele principes en rechten te promoten, aan te moedigen. Het behelst geen bijkomend controlesysteem.

De opvolging wordt verzekerd door twee procedures. De eerste is gebaseerd op de rapporten die jaarlijks moeten worden opgesteld door de leden die de fundamentele verdragen nog niet hebben geratificeerd. De tweede is een globaal rapport opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de directeur-generaal van het Internationaal Arbeidsbureau. Dit jaarlijks rapport zal handelen over één van de vier categorieën van fundamentele rechten. Dit rapport zal aan de conferentie worden voorgelegd. Het zal een stand van zaken geven en het zal eveneens als basis dienen voor een evaluatie van de efficiëntie van de door de IAO verstrekte hulp aan de betrokken lidstaten en om de prioriteiten inzake actie voor de volgende periode van vier jaar te bepalen.

België gaat uiteraard akkoord met deze bepalingen. Overigens werden al deze grondrechten geratificeerd en omgezet in Belgische wetgeving.

In februari 1997 heeft de Ministerraad een reeks beslissingen in de zin van de verklaring goedgekeurd betreffende de naleving van de sociale normen in de internationale betrekkingen. De minister van Financiën en Buitenlandse Handel, de minister van Economie en de minister van Tewerkstelling en Arbeid kregen in dat kader de volgende opdrachten.

In de eerste plaats moeten zij de inspanningen van ons land voortzetten in de internationale fora om de eerbied voor de sociale basisnormen te bevorderen.

Ten tweede moeten zij met het oog op de sensibilisering van de Belgische publieke opinie in een interkabinettenwerkgroep de mogelijke positieve acties onderzoeken die de sociale normen bevorderen, bijvoorbeeld via een sociaal label.

Ten derde moeten zij met de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking de mogelijkheid onderzoeken om de Belgische overheidshulp voor ontwikkeling te koppelen aan de eerbied van de fundamentele sociale normen in de landen waaraan de ontwikkelingshulp werd verstrekt.

Het idee van een debat in het Parlement betreffende de verschillende actievormen van België in het kader van de IAO, is interessant omdat men zich aldus plaatst op het vlak van het beleid van de internationale arbeidsnormen of fundamentele rechten, van andere activiteiten van de IAO of op het vlak van de ontwikkelingssamenwerking. Ik ben voorstander van een dergelijk debat indien hiervoor voldoende belangstelling bestaat.

Zoals de heer Van Goethem weet, wordt de nieuwe conventie inzake de ergste vormen van kinderarbeid volgens de procedure van een dubbele lezing in twee opeenvolgende arbeidsconferenties besproken. Dit jaar werd de ontwerpakte van de conventie voor de eerste maal ter discussie voorgelegd. Deze tekst moet normaal volgend jaar worden goedgekeurd. Een aantal netelige thema's werden naar volgend jaar verschoven wanneer de conventie voor de tweede maal zal worden besproken. Deze thema's zijn: het al dan niet opnemen van de kindsoldaten in de conventie, de rol van de niet-gouvernementele organisaties bij de uitwerking van nationale actieplannen en een eventueel meer krachtige formulering van de verwijzing naar basisonderwijs in de tekst van de conventie. Over deze knelpunten kon geen akkoord worden bereikt tussen de verschillende groepen van landen.

Er dient naar mijn mening een onderscheid te worden gemaakt tussen de betrokkenheid van de NGO's bij de onderhandelingen enerzijds en bij de toepassing van de nieuwe conventies inzake de ergste vormen van kinderarbeid anderzijds. De eigenlijke onderhandelingen over de nieuwe conventietekst verlopen binnen de traditionele tripartiestructuur van de IAO waarvan werknemers, werkgevers en regeringsafgevaardigden deel uitmaken en waarin de NGO's niet rechtstreeks zijn vertegenwoordigd. Onrechtstreeks hebben de NGO's, vooral via de *Global March*, die ook in de plenaire vergadering is ontvangen, en via het feit dat ze daar voortdurend hebben rondgelopen en iedereen hebben aangesproken, echter wel een impact op de discussie gehad. De rol van de NGO's bij het ontwerpen en het uitvoeren van de nationale actieprogramma's staat nog ter discussie en zal meer dan waarschijnlijk een van de hete hangijzers van de conferentie van

volgend jaar worden. In de voorlopige tekst dit jaar in eerste lezing aangenomen, worden de NGO's enkel vermeld in de aanbeveling bij de nationale mechanismen, belast met het toezicht op de uitvoering van de conventie. Vanuit regeringshoek zal echter worden getracht om de NGO's ook te vermelden in de conventie en hen medezeggenschap te geven bij het opzetten van nationale actieprogramma's.

Wat betreft de laatste suggestie ben ik van oordeel dat men het centrum van behandeling van zaken van de IAO niet mag verplaatsen naar een nieuw orgaan op het niveau van de Verenigde Naties. In sociale en normeringsmateries moet de IAO zijn volledige bekwaamheid en zijn prerogatieven behouden en blijven handelen op basis van morele kracht en niet bij wijze van dwang. Het is duidelijk dat het tripartisme — en dit is het enige internationale forum waar het tripartisme functioneert — dankzij de vele en vruchtbare uitwisselingen die het mogelijk maakt, tot duurzame vooruitgang leidt, soms zelfs tot spectaculaire en onverwachte vooruitgang, met name in het kader van de controlesystemen van de toepassing van de normen en binnenkort in het kader van de opvolging van de verklaring van de IAO betreffende de fundamentele arbeidsprincipes en rechten. De IAO is zich bewust van de impact van zijn werkzaamheden op de werkzaamheden van andere instanties. Het is zeker dat we in de toekomst tot politieke architectuur moeten komen om de problemen op een globale manier te behandelen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Goethem.

De heer Van Goethem (SP). — Mijnheer de voorzitter, ik had graag vernomen of inbreuken gepleegd op de sociale basisrechten extraterritoriaal kunnen worden berecht.

De voorzitter. — Het woord is aan minister Smet.

Mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. — Mijnheer de voorzitter, in se klopt het dat de IAO niet afkerig staat tegenover een extraterritoriale bestraffing van de ergste vorm van kinderarbeid. Er moeten echter enkele nuances worden aangebracht. De extraterritoriale bestraffing wordt enkel vermeld in de aanbeveling en heeft dan ook slechts een morele draagwijdte. Bovendien wordt dat principe opgesomd in een lange lijst van mogelijke bijkomende maatregelen die landen eventueel kunnen nemen ter bestrijding van de ergste vormen van kinderarbeid.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER HOSTEKINT AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER «DE REGELGEVING VOOR HET AFLEVEREN VAN ARBEIDSKAARTEN EN -VERGUNNINGEN AAN BUITENLANDSE PROFESSIONELE SPORTBEOEFENAARS»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. HOSTEKINT AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR «LA RÉGLEMENTATION RELATIVE À LA DÉLIVRANCE DES PERMIS DE TRAVAIL OU DES AUTORISATIONS D'OCCUPATION AUX SPORTIFS PROFESSIONNELS ÉTRANGERS»

De voorzitter. — Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Hostekint.

Het woord is aan de heer Hostekint.

De heer Hostekint (SP). — Mijnheer de voorzitter, met een reeks ontluisterende artikelen in de pers werd in het voorjaar een schrijnend beeld opgehangen van jonge buitenlandse voetballers die in ons land tevergeefs hun voetbalgeluk beproeven. In zijn derde jaarrapport over de evolutie en de resultaten van de bestrijding van de internationale mensenhandel, vestigde het

Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding eind maart de aandacht op de problematiek van de exploitatie van sportbeoefenaars van buiten de Europese Unie. De problematiek werd ondertussen ook uitvoerig besproken in een reeks hoorzittingen in de commissie voor Cultuur en Sport in het Vlaams Parlement. Die hoorzittingen werden afgerond met een voorstel van resolutie.

Naar aanleiding van een vergadering van de federale adviesraad voor buitenlandse arbeidskrachten formuleerde het centrum in januari van dit jaar al voorstellen om de bestaande misbruiken en vormen van mensenhandel met buitenlandse professionele sportbeoefenaars te voorkomen. Zo bepleit het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding een strenger toezicht op het verlenen van arbeidsvergunningen zowel vanwege de buitenlandse sportbeoefenaar, door middel van een vertaalde kopie van de arbeidsovereenkomst, als vanwege de overheid, door het inwinnen van bijkomende inlichtingen bij de clubs. Dit toezicht moet meer duidelijkheid verschaffen.

Met het centrum ben ik van mening dat de federale overheid zowel als de gewesten, gezien hun wettelijke bevoegdheden terzake, een bijzondere verantwoordelijkheid dragen in deze materie, maar anderzijds ben ik er toch van overtuigd dat de zwaarste verantwoordelijkheid bij de malafide makelaars en clubs ligt. Samen met collega Paula Sémer heb ik dan ook een wetsvoorstel ingediend om de aansprakelijkheid van de voetbalmakelaars en de voetbalclubs scherper te definiëren.

De minister van Tewerkstelling en Arbeid is bevoegd voor de regelgeving inzake de arbeidskaarten en -vergunningen en ik wil haar wijzen op enkele hiaten en knelpunten bij het afleveren van deze documenten door de gewesten. Deze knelpunten werden uitgebreid in het Vlaams Parlement besproken.

Volgens de afdeling Migratie en Arbeidsmarktbeleid van de Vlaamse administratie Werkgelegenheid ontbreekt het momenteel voor alles aan een wettelijke basis. Sinds 1 februari 1994 wordt de arbeidskaart niet langer toegekend volgens de modaliteiten van een dienstnota van de federale administratie Werkgelegenheid uit 1976, maar met toepassing van de wet van 24 februari 1978. Dit houdt in dat er zonder discussie een arbeidskaart wordt gegeven aan een vreemdeling op voorwaarde dat hij conform de wet van 24 februari 1978 bij de aanvraag een arbeidsovereenkomst voegt. Die wet voorziet onder meer in een gewaarborgd minimumloon en bepaalt dat een arbeidskaart kan worden uitgereikt zodra aan de voltijdse leerplicht is voldaan.

Zowel de Vlaamse minister van Tewerkstelling als de vertegenwoordigers van de migratiediensten van het Vlaamse, het Brusselse en het Waalse Gewest, dringen reeds sinds 1994 aan op het vastleggen van de wettelijke voorwaarden voor het uitreiken van arbeidskaarten en -vergunningen, maar ook de informatie aan de sportbonden blijft een knelpunt. Voorts is de minimumloonnorm voor de arbeidsovereenkomst van betaalde sportlui, zoals vastgelegd door het paritair comité voor de sport, aanleiding tot uiteenlopende interpretaties. Ten slotte zijn het reglement Tewerkstelling en het reglement Verblijf tegenstrijdig bij toepassing op minderjarige beroepssporters die weliswaar reeds voldeden aan de voltijdse leerplicht, maar tot hun achttien jaar deeltijds leerplichtig blijven. Daardoor heeft de federale minister van Werkgelegenheid geen bezwaar tegen het toekennen van een arbeidskaart aan werknemers met een conforme arbeidsovereenkomst, ook al gaat het om sportlui tussen zestien en achttien jaar, maar kunnen deze minderjarige sporters met toepassing van de verblijfwet slechts een verblijfsvergunning ontvangen als zij student zijn in het hoger onderwijs.

In dit verband had ik de minister van Tewerkstelling en Arbeid enkele vragen willen stellen.

Hoever staat het overleg in de Adviesraad voor Buitenlandse Arbeidskrachten die op 20 maart en 15 mei laatstleden bijeen kwam voor het herschrijven van de globale reglementering op het uitreiken van arbeidskaarten en -vergunningen?

In welke mate worden de voorstellen die het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding ter bestrijding van de mensenhandel in de sport uitwerkte, door de adviesraad overgenomen en ingepast in de reglementering inzake tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten?

In hoeverre houdt de adviesraad bij het uitwerken van een koninklijk besluit op het uitreiken van arbeidskaarten en -vergunningen rekening met de knelpunten die door de Vlaamse administratie Werkgelegenheid werden aangekaart? Volgt het federaal ministerie met andere woorden het advies om een arbeidskaart slechts uit te reiken als het loon het dubbele bedraagt van het huidige minimumloon, arbeidskaarten slechts uit te reiken aan personen ouder dan 18 jaar en alle bepalingen strijdig met de wet van 24 februari 1978 nietig te verklaren?

Welke timing is er voor het uitwerken van een coherente regelgeving voor het uitreiken van arbeidskaarten en -vergunningen? Welke initiatieven mogen worden verwacht voor het nieuwe seizoen dat reeds over enkele weken van start gaat?

De voorzitter. — Het woord is aan minister Smet.

Mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. — Mijnheer de voorzitter, ik zal de vragen van de heer Hostekint een voor een beantwoorden en begin uiteraard met vraag één.

De besprekingen over de Adviesraad voor de Buitenlandse Arbeidskrachten werden op 30 juni 1998 afgerond. Op dat ogenblik heeft de raad aan de minister een officieel advies gegeven over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de voorwaarden van toekenning en intrekking van de arbeidsvergunningen en arbeidskaarten voor buitenlandse werknemers. Dat is dus rond.

De tweede en derde vragen gingen over de voorstellen van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding. Deze voorstellen hebben grotendeels betrekking op bijkomende controle bij het samenstellen van het dossier door de gewesten met het oog op het uitreiken van een arbeidsvergunning of -kaart. Voor deze bijkomende controles is geen aanpassing van de reglementering noodzakelijk. Daarnaast werd na discussie in de adviesraad wel degelijk rekening gehouden met de door het Centrum en de administratie voorgestelde voorwaarden, die de heer Hostekint trouwens opsomt. Het betreft de invoering van de minimumleeftijd van 18 jaar voor buitenlandse beroepssportlui en de bepaling dat hun bezoldiging ten minste het dubbele moet bedragen van het minimumloon, overeenkomstig de bepalingen van de wet van 24 februari 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst voor betaalde sportbeoefenaars. Dit betekent dat beide elementen in het koninklijk besluit zijn opgenomen.

Het ontwerp van nieuwe kaderwet en van het koninklijk besluit ter uitvoering wordt morgen, 17 juli, op de Ministerraad behandeld. Ik hoop uiteraard dat het wordt goedgekeurd en daarna zal het advies van de Raad van State worden gevraagd met het oog op de indiening van het ontwerp in het Parlement na het zomerreces. Met het oog op de start van het nieuwe seizoen zal na goedkeuring van de ontwerpsteksten door de Ministerraad een brief naar het BOIC worden gestuurd om de federaties te wijzen op de nieuwe reglementering die in voorbereiding is.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Hostekint.

De heer Hostekint (SP). — Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor haar duidelijk en volledig antwoord dat zeer bevreemdend is. Collega Sémer en ikzelf hebben gisteren een initiatief genomen, maar eigenlijk hebben we er al een aantal maanden aan gewerkt, rekening houdend met wat er in het Vlaams Parlement is gebeurd.

Ik heb nog één belangrijke detailvraag. De minimumleeftijd om een arbeidsvergunning te krijgen is 18 jaar. Uit de praktijk blijkt echter dat de jonge spelers, die door makelaars die de Afrikaanse markt afschuimen worden aangetrokken, tussen 16 en 18 jaar oud zijn. In België is de voltijdse leerplicht tot 16 jaar, de deeltijdse tussen 16 en 18 jaar. Het is precies de deeltijdse leerplicht die wordt omzeild. De jonge voetballers worden vaak pro forma in een avondschoon, een technische school of beroepsschool ingeschreven. Geldt inderdaad de leeftijd van 18 jaar of wordt er een uitzondering gemaakt wanneer ze deeltijds onderwijs volgen?

De voorzitter. — Het woord is aan minister Smet.

Mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. — Vele Afrikanen worden zeer jong naar hier gehaald. Als ze niet renderen worden ze meestal gedumpt. Voor zover het gaat om buitenlandse beroepssportlui geldt inderdaad de leeftijd van 18 jaar.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER VAN GOETHEM AAN DE MINISTER VAN AMBTENARENZAKEN OVER «HET MILLENNIUMPROBLEEM»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. VAN GOETHEM AU MINISTRE DE LA FONCTION PUBLIQUE SUR «LE PROBLÈME POSÉ PAR LE PASSAGE AU PROCHAIN MILLÉNAIRE»

De voorzitter. — Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Goethem.

Het woord is aan de heer Van Goethem.

De heer Van Goethem (SP). — Mijnheer de voorzitter, het einde van een eeuw ontlokt bij heel wat mensen existentiële angsten. Het einde van een millennium versterkt dit blijkbaar nog. Soms krijgen de angsten zelfs een apocalyptisch karakter. De tijd is een begrip dat door mensen is uitgevonden en ons bestaan ordent. Het abstracte begrip tijd gebruiken we ook als basis voor de besturing van de geautomatiseerde systemen waarvan we in de toekomst zoveel verwachten. Wij hebben de ongrijpbare tijd gedigitaliseerd en in onze machines gestopt.

De irrationele angst op het einde van een eeuw, het fin de siècle-gevoel, krijgt bij het einde van het millennium een rationele vertaling in de zogenaamde millenniumbug. De millenniumbug zou ons als in een maatschappelijke flashback dertig jaar in de tijd terugslaan. Alles wat functioneert door middel van elektronische tijdscores, gaande van de wasmachines tot de scanners in ziekenhuizen, dreigt op 1 januari 2000 stil te vallen of ontregeld te raken.

Er resten ons nauwelijks 500 dagen. Wereldwijd groeit dat bewustzijn. Het millenniumprobleem staat op de agenda van alle grote internationale organisaties, van de Wereldbank tot de OESO, van de Verenigde Naties tot de G8. Er zijn geen simpele en algemene oplossingen en wie wacht tot de grote softwareproducenten hun verantwoordelijkheid nemen lijkt er aan te zijn voor zijn moeite. We schijnen ons momenteel in een situatie te bevinden van *sauve-qui-peut*.

De meeste multinationale en de financiële instellingen lijken op de goede weg om de dreiging af te wenden en kunnen putten uit eigen middelen en mensen. Vele andere bedrijven hebben echter noch de middelen noch het personeel om het probleem aan te pakken.

In het verlengde van het Y2000-project van de Europese Commissie besliste de Belgische regering het millennium-forum 2000 op te richten, dat de aanpassing van de informatica- en automatiseringssystemen aan het jaar 2000 moet stimuleren en begeleiden. Dit forum heeft vooral een adviserende en sensibiliserende opdracht. Het richt zich langs een eigen website naar het bedrijfsleven en het ruime publiek. Weinigen zijn echter op de hoogte van het bestaan van dit forum.

Blijkbaar is dat niet voldoende, want volgens INSEA, de koepel van informaticabedrijven, zal 10% van de Belgische ondernemingen niet op tijd klaargeraken. Dat is een alarmerend cijfer, te meer daar de gevolgen niet tot deze bedrijven beperkt zullen blijven.

Hoe ligt het probleem bij de overheid? Een recent artikel in de *Financieel Economische Tijd* sprak van de Belgische stilte en ook INSEA beweert niet te weten hoe ver de overheid met de voorbereiding staat. Op de website van het millenniumforum lezen we

dat het departement Ambtenarenzaken de actie van de verschillende departementen coördineert onder leiding van twee externe adviesbureaus die geregeld rapport moeten uitbrengen over de stand van zaken. Op die manier tracht de Belgische federale overheid het probleem binnenskamers op te lossen. Dit staat in schril contrast met de aanpak van bijvoorbeeld de Amerikaanse federale overheid die elk kwartaal langs Internet een inventaris van de resterende knelpunten per overheidsdienst publiek maakt.

Hoe ver staat het bij de gemeenschappen en gewesten, de provincies en de gemeentebesturen? Hoe zit het met de elektriciteitsbedrijven, de luchtvaart, de spoorwegen of de post? Beperkt de actie van de federale overheid zich tot het federale niveau? Is er ook hier sprake van een *sauve-qui-peut*-mentaliteit? Hoeveel procent van de globale Belgische openbare diensten zullen *niet* in staat zijn op 1 januari 2000 te functioneren? Dit zijn de concrete vragen die bij de bevolking rijzen. Naarmate de klok tikt zal deze roep steeds luider worden. De politiek van de stilte is op langere termijn niet houdbaar.

Gezien de enorme maatschappelijke impact van het millenniumprobleem en de zeer grote risico's, zowel voor de economie als voor de overheid, ben ik van mening dat regering en Parlement voor een grote uitdaging staan. We mogen de waarschuwingen niet negeren, de problemen moeten worden gedetecteerd, de knelpunten in kaart worden gebracht en het publiek, het bedrijfsleven en de beleidsmensen van alle niveaus moeten worden gemobiliseerd.

Daarom vraag ik de minister de mogelijkheid te onderzoeken om aan het Parlement zo snel mogelijk een millenniumplan voor de Belgische overheidsdiensten voor te leggen. Verder heb ik voor hem volgende vragen. Kan de minister toelichten op welke manier de Belgische federale overheid dit probleem denkt op te lossen? Werden hiervoor middelen ingeschreven in de begroting? Heeft de Belgische regering een zicht op de wijze waarop dit zal gebeuren bij andere overheden en openbare diensten? Is de minister bereid aan het Parlement een concreet millenniumplan voor te leggen?

De voorzitter. — Het woord is aan minister Flahaut.

De heer Flahaut, minister van Ambtenarenzaken. — Mijnheer de voorzitter, het informaticaprobleem dat wordt veroorzaakt door de overgang naar het jaar 2000 is al lang bekend. Reeds vele maanden werden allerlei initiatieven genomen om het millenniumprobleem op te lossen zonder grote moeilijkheden voor de federale administraties. Op elk departement werd bijvoorbeeld een meneer of mevrouw 2000 aangewezen. Zij nemen deel aan het Forum 2000 dat geregeld samenkomt om ieders vooruitgang te evalueren, ervaringen uit te wisselen en nieuwe moeilijkheden te detecteren. Verder zijn er de bijstandscontracten van het Adviesbureau ABC, de versnelde wervingsprocedures van informatici en de toekenning van een premie aan informatici van maximum 50% van het bruto maandloon in april 2000 en april 2002, twee belangrijke data voor de invoering van de euro.

Het adviesbureau ABC werd ook gevraagd periodiek de vooruitgang te volgen en er een driemaandijks verslag over op te maken voor de Ministerraad. Dit weerlegt het gerucht dat we bij de aanpak van dit probleem een *sauve-qui-peut*-mentaliteit aan de dag leggen. Het tweede driemaandijks verslag toont dat de taken voor 31% uitgevoerd zijn en dat de vooruitzichten vrij goed liggen. Als de federale administraties het huidige werkritme aanhouden, zullen ze in oktober 1999 klaar zijn voor de overgang naar het jaar 2000.

Wat betreft de contacten met de andere overheidsdiensten kan ik melden dat de Ministerraad op 10 juli beslist heeft dat er in de herfst een interministeriële conferentie van de verschillende machtsniveaus zal plaatshebben. Het is de bedoeling dan de balans op te maken van de informatica-aanpassingen in de overheidsdiensten.

Dit bewijst dat de federale regering haar verantwoordelijkheden niet ontvlucht is en dat ze dit probleem kordaat aanpakt. De regering is zich er terdege van bewust dat het niet enkel gaat om de goede werking van de overheidsdiensten, maar ook om de goede werking van heel onze economie.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Goethem.

De heer Van Goethem (SP). — Mijnheer de voorzitter, ik noteer dat de regering het voornemen heeft om tegen oktober 1999 klaar te zijn. Internationaal wordt echter de norm aangenomen dat de test moet gebeuren zes maanden voor januari 2000. In die zin is oktober 1999 dus niet echt geruststellend. Indien men in oktober 1999 op problemen stuit, vrees ik dat het te laat zal zijn. Ik wijs er trouwens nog op dat de beurs in Wall Street momenteel al aan het testen is. Het komt er dus niet alleen op aan klaar te zijn tegen eind 1999, er moet ook nog een testperiode van zes maanden worden ingelast. De minister heeft mijn vrees bijgevolg niet helemaal weggelaten.

Ik heb ook geen concreet antwoord gekregen op mijn vraag met betrekking tot het budget. In Nederland heeft de regering onlangs een noodplan opgesteld waarvoor een bedrag van 500 miljoen gulden, ongeveer 10 miljard Belgische frank, werd uitgetrokken. Dat extra geld heeft men in Nederland blijkbaar nodig om het probleem tijdig op te lossen. Wordt in België ook aan een extra budget gedacht of worden alle kosten gedekt door de bestaande begroting?

M. le président. — La parole est à M. Flahaut, ministre.

M. Flahaut ministre de la Fonction publique. — Monsieur le président, dans le cadre de la poursuite de cet objectif, nous avons encore tenu, ce matin, une réunion avec une délégation des secrétaires généraux et des administrateurs généraux de la sécurité sociale afin de rappeler les dates auxquelles nous devons être prêts et accélérer le rythme. J'ai parlé tout à l'heure d'un rapport trimestriel. Il existe de fortes chances pour qu'il devienne mensuel à partir du mois de septembre. Nous avons opté en faveur de la formule d'un comité de concertation au lieu d'un comité interministériel. Par conséquent, en ce qui nous concerne, la date reste fixée au 31 décembre 1999.

Des budgets spécifiques sont effectivement prévus dans chaque département mais ils font partie de l'enveloppe normale. Le budget à consacrer, par exemple, à la prime pour les informaticiens est venu s'y ajouter. Il convient de considérer que le recrutement d'agents contractuels supplémentaires en qualité d'informaticiens programmeurs vient aussi s'ajouter, ainsi que le recrutement de statutaires.

Par conséquent, on n'a pas identifié une enveloppe «Euro et 2000» spécifique. L'addition des montants prévus dans les différents départements produit une somme plus ou moins équivalente à celle mentionnée par M. Van Goethem en ce qui concerne les Pays-Bas.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER VERHOFSTADT AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER «DE CONCLUSIES INZAKE HET DISCIPLINAIRE ONDERZOEK TEGEN MAJOOR PETER MAGGEN»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. VERHOFSTADT AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE LA DÉFENSE NATIONALE SUR «LES CONCLUSIONS DE L'ENQUÊTE DISCIPLINAIRE MENÉE SUR LE MAJOR PETER MAGGEN»

De voorzitter. — Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Verhofstadt.

Het woord is aan de heer Verhofstadt.

De heer Verhofstadt (VLD). — Mijnheer de voorzitter, de families van de tien in Rwanda vermoorde para's hebben op 1 juli klacht ingediend tegen een van de Belgische officieren die bij het

Rwanda-drama betrokken was. Het gaat meer bepaald om majoor Maggen die op 7 april 1994 getuige was van de lynchpartij in Kamp-Kigali waarbij de tien Belgische militairen in zeer gruwelijke omstandigheden om het leven zijn gekomen.

De families hebben verklaard deze stap te doen omdat ze geen vertrouwen meer hebben in het disciplinaire onderzoek dat door de vice-eerste minister werd aangevraagd. Zij waren met andere woorden verplicht om zelf een klacht wegens schuldig verzuim en het niet-verlenen van hulp aan mensen in nood in te dienen tegen de betrokken Belgische officier.

Ik kan de families van de gestorven para's goed begrijpen. Het rapport van de Rwanda-commissie dateert immers van december 1997. Reeds op 7 december 1997 verklaarde eerste minister Dehaene namens de voltallige regering in deze assemblee dat de verantwoordelijkheden moesten worden vastgelegd, dat er conclusies moesten worden getrokken en dat er een disciplinair onderzoek zou komen naar de fouten en nalatigheden van Belgische officieren. Met betrekking tot verschillende officieren worden in het rapport termen gebruikt als nalatigheid, zorgeloosheid, gebrek aan belangstelling, regelrechte onbekwaamheid en soms zelfs de term «fout».

De vice-eerste minister heeft sinds het verschijnen van het Rwanda-rapport zeven maanden gehad om de nodige onderzoeken tegen majoor Maggen en de andere Belgische officieren die werden genoemd, te voeren. Na zeven maanden is het nu toch wel echt tijd dat de vice-eerste minister aan het Parlement het resultaat mededeelt van de disciplinaire onderzoeken en van de bevindingen van de informatiecommissie die hij in het leven heeft geroepen, zowel voor het dossier van majoor Maggen, die in het rapport het meest wordt verweten, als voor de dossiers van de andere officieren.

Daarom wil ik de vice-eerste minister de volgende vragen stellen. Welke besluiten heeft hij uit het Rwanda-rapport getrokken met betrekking tot de officieren die volgens het rapport duidelijk in de fout zijn gegaan? Welke concrete maatregelen heeft hij genomen of gaat hij nemen? Ik vraag de vice-eerste minister ook om ons onverwijld de conclusies mee te delen van het disciplinair onderzoek dat tegen majoor Maggen werd gevoerd, alsook de aard van dit onderzoek en de gevolgde procedure.

M. le président. — La parole est à M. Destexhe.

M. Destexhe (PRL-FDF). — Monsieur le président, je voudrais appuyer l'intervention de M. Verhofstadt.

J'ai eu récemment l'occasion de retourner à Kigali, là où nos paracommandos ont été assassinés. Même si une description assez précise des lieux a été donnée dans le cadre des auditions de la commission d'enquête concernant les événements du Rwanda, le fait de se rendre sur place était plus éclairant: on ne peut alors absolument pas comprendre comment ni le major Maggen ni, dans une moindre mesure, le général Dallaire n'ont rien vu des événements. L'entrée est totalement dégagée. Vingt-cinq mètres maximum séparent la route de la guérite où se trouvaient les soldats. En outre, juste avant ou après, selon l'endroit d'où l'on vient, se situe un virage. Donc, une voiture se trouve nécessairement en phase de freinage — ou d'accélération — avant de passer devant le camp. Je m'étais déjà rendu à cet endroit en 1994 mais j'avais peine à me souvenir de la disposition des lieux. Le fait de revenir sur place est beaucoup plus parlant que tout ce qui a pu être dit dans le cadre de la commission d'enquête.

Je voudrais savoir ce que vous comptez faire à cet égard, monsieur le vice-premier ministre.

Par ailleurs, je souhaiterais me joindre à la demande de M. Verhofstadt. Sept mois ont passé depuis la fin des travaux de la commission Rwanda. Nous bénéficions de plus de l'expérience d'une autre commission d'enquête qui s'est déroulée à la Chambre, celle concernant la disparition d'enfants. Nous pourrions peut-être tirer profit des erreurs éventuelles qui ont été commises sur le plan de la procédure, dans le cadre de ladite commission, afin de ne pas les répéter.

La commission Rwanda avait cité un certain nombre de noms et mis en évidence des dysfonctionnements, des fautes et des responsabilités. Un suivi doit donc être assuré en ce qui concerne ce rapport: nous ne pouvons lui promettre un enterrement de première classe!

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Hostekint.

De heer Hostekint (SP). — Mijnheer de voorzitter, ik sluit mij volledig aan bij wat de heren Verhofstadt en Destexhe hebben gezegd.

De werkzaamheden van de Rwanda-commissie werden een half jaar geleden afgerond. Het rapport heeft overal lof gekregen, in binnen- en buitenland. Alle leden van de Rwanda-commissie hebben er zeer hard aan gewerkt. Er stonden een aantal aanbevelingen in waaraan gedeeltelijk gevolg is gegeven. Een voorbeeld daarvan is de beleidsnota in verband met de vredesoperaties in het buitenland.

Op het vlak van de verantwoordelijkheden staan we echter nog even ver als zes maanden geleden.

De vice-eerste minister is gebonden aan een welbepaalde procedure zoals de minister van Binnenlandse Aangelegenheden dat is in de zaak-Dutroux. Minister Tobback verklaarde dat hij door de wettelijke en statutaire bepalingen onmachtig is om maatregelen te nemen tegen wie fouten heeft gemaakt.

Ik heb echter de indruk dat in het Rwanda-dossier de zaken op de lange baan worden geschoven. De vice-eerste minister heeft aan de informatiecommissie, die inmiddels haar werkzaamheden heeft afgerond, bijkomende vragen gesteld. Ik heb hem reeds in april gevraagd of daarop al antwoorden zijn gekomen. Vorig jaar, nog tijdens de volle werkzaamheden van de commissie ontvingen wij een rapport van de kolonel Van Hecke waarin deze alles weerlegde. Soms wordt heel snel gereageerd en soms worden bepaalde zaken onder de mat geveegd en worden de verantwoordelijkheden afgewend.

De heer Verhofstadt heeft vooral gesproken over de heer Maggen die duidelijk zware fouten heeft begaan. Naast Maggen worden nog een aantal hogere officieren, generaals, kolonels met naam en toenaam genoemd zoals luitenant-generaal Charlier. Ook zij hebben, weliswaar niet kwaadwillig, zware fouten begaan. Ik heb het hier over hun militaire verantwoordelijkheid.

Enkele weken geleden heb ik de minister van Pensioenen gevraagd naar het pensioenstatuut van luitenant-generaal Charlier en naar de hoge functie die hij binnen de NAVO bekleedt. Sinds 1 oktober 1994 is hij daar verantwoordelijk voor de opleidingen. Het argument van de minister van Landsverdediging en van de regering was steeds dat tegen Charlier niets meer kon worden ondernomen omdat hij op pensioen is.

Ik stel enkel vast dat hij thans een zeer hoge functie bij de NAVO bekleedt en hiervoor royaal wordt betaald. Waarschijnlijk is zijn voordracht voor deze functie het gevolg van een regeringsbeslissing.

Het is overbodig het rapport van de informatiecommissie of van de beroepscommissie af te wachten om een sanctie op te leggen aan Charlier. Ik weet niet wanneer zijn mandaat afloopt. Dit is een goed bewaard geheim. Indien men hem wil bestraffen voor de fouten die hij in het Rwanda-dossier heeft begaan, kan men eenvoudigweg zijn voordracht voor de militaire functie bij de NAVO terugtrekken. Hij heeft zijn functie op 1 oktober 1994 opgenomen en zijn mandaat zal na vier jaar wellicht aflopen. Het zou onaanvaardbaar zijn indien hij zijn terechte straf ontloopt.

Ik sluit mij aan bij de collega's Destexhe en Verhofstadt. Er moeten zeer snel maatregelen worden genomen om de geloofwaardigheid van de politiek bij de publieke opinie enigszins te herstellen.

De voorzitter. — Het woord is aan vice-eerste minister Poncelet.

De heer Poncelet, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie. — Mijnheer de voorzitter, de heer Verhofstadt vroeg in zijn eerste vraag om een integraal

overzicht te krijgen van de sinds de indiening van het Rwanda-rapport gerealiseerde hervormingen en aanpassingen in het leger. Ik verwijs hiervoor in eerste instantie naar het antwoord van de regering van 17 december 1997 op het verslag van de parlementaire commissie voor onderzoek betreffende de gebeurtenissen in Rwanda. De eerste minister verklaarde toen dat de regering een beleidsnota aan het Parlement zou voorleggen waarin een volledige inventaris zal worden gegeven van alle beleids- en uitvoeringsmaatregelen die reeds werden genomen, evenals een opsomming van de maatregelen die nog moeten worden genomen. De regering heeft zich er toen ook toe verbonden jaarlijks verslag aan het Parlement uit te brengen over de uitvoering van deze beleidsnota.

De beleidsnota werd intussen grondig besproken in een reeks gezamenlijke vergaderingen van de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden van de Senaat en van de commissie voor de Landsverdediging en voor de Buitenlandse Betrekkingen van de Kamer.

Tijdens deze bespreking heb ik in antwoord op de talrijke vragen de maatregelen die in de beleidsnota worden aangekondigd, uitvoerig kunnen toelichten. De commissieleden hebben daar een zeer volledig beeld gekregen van de aanpassingen en ingrepen bij de strijdkrachten, sinds de terugtrekking uit Rwanda in april 1994 en niet sedert het indienen van het Rwanda-rapport eind 1997, zoals door de heer Verhofstadt wordt vermeld.

Bij de verschillende operaties die sindsdien plaatsvonden, UNTAES in Oost-Slavonië, de preventieve ontplooiing in Congo-Brazzaville, de operatie ALBA in Albanië en de huidige operatie in Bosnië, werd en wordt rekening gehouden met de lessen die werden getrokken uit de deelname van België aan UNAMIR. Het departement van Landsverdediging heeft dus in zekere mate geanticipeerd op de aanbevelingen van de Rwanda-commissie.

Dit belet niet dat ik aan de Generale Staf heb gevraagd een inventaris op te stellen, in de vorm van een matrix, met daarin de maatregelen die reeds uitgevoerd zijn, in uitvoering zijn, gepland zijn of nog ter studie liggen. Dit document zal dienst doen als actieplan en zal jaarlijks worden geactualiseerd. Dit intern werkdokument heeft als basis gediend voor het integraal overzicht dat ik tijdens de opeenvolgende vergaderingen de afgelopen maanden aan de commissies heb gegeven. Het zal tevens worden gebruikt om de jaarlijkse rapportering op te stellen. Gezien ik recentelijk nog uitgebreide informatie aan het Parlement heb verstrekt, plan ik het volgend verslag in het voorjaar van 1999.

Ik heb aan de informatiecommissie, die is samengesteld uit drie luitenant-generaals, de opdracht gegeven een advies uit te brengen over de vraag of de officieren die in het Rwanda-rapport worden genoemd, moeten verschijnen voor een onderzoeksraad. Die raad zou dan worden belast met het opleggen van statutaire maatregelen. De informatiecommissie heeft mij reeds een eerste rapport toegezonden. Na grondig onderzoek van dit rapport, heb ik in eer en geweten besloten dat de informatiecommissie bijkomende informatie moest verstrekken. Ik hoop deze bijkomende informatie over enkele weken te ontvangen.

Ik wens ook de aandacht van de senatoren te vestigen op de juridische problemen die bij de onderzoeksraad van de rijkswacht werden opgeworpen met betrekking tot het recht op verdediging voor parlementaire onderzoekscommissies. Dit probleem doet zich natuurlijk ook voor bij de officieren die onder eed voor de Rwanda-onderzoekscommissie werden gehoord en die later in het rapport van deze commissie verantwoordelijk werden gesteld. Dit aspect mag niet worden verwaarloosd; het brengt het risico mee dat de procedure kan aanslepen. Dit is evenwel het gevolg van de keuze die de onderzoekscommissie, ondanks de waarschuwingen van vooraanstaande juristen en van mijzelf, heeft gemaakt om zich niet tevreden te stellen met aan te tonen waar er sprake was van wanbeheer en wie hiervoor politiek verantwoordelijk was, maar zo ver ging om ook te bepalen wat de verantwoordelijkheid terzake was van personen in dienst.

Ik stel vast dat de onderzoekscommissie van de Senaat, die uitsluitend wou hebben over het feit of majoor Maggen meeneed had gepleegd voor de onderzoekscommissie, het dossier heeft doorgespeeld aan het gerecht, dat de zaak zonder gevolg heeft geklasseerd en de motieven daarvoor aan de voorzitter van de

Senaat heeft bekendgemaakt. Familieleden van de tien para's hebben onlangs bij het gerecht een klacht tegen majoor Maggen ingediend. Deze tweede zaak is momenteel in behandeling.

Gezien majoor Maggen de feiten die in het rapport van de Rwanda-commissie worden vermeld, aanvecht en vermits het gerecht sommige van deze feiten ten gronde zal onderzoeken, heb ik besloten de tegen majoor Maggen aangevatte statutaire procedure niet verder te zetten zolang de juridische procedure nog lopende is.

Ten slotte, spijt het mij dat ik moet herhalen dat op het vlak van de discipline, dat van het statutaire moet worden onderscheiden, geen enkele disciplinaire maatregel meer kan worden getroffen, daar de verjaringstermijn van één jaar reeds lang is verlopen. Er kunnen wel nog statutaire maatregelen worden genomen. Daarom ging er ook de statutaire procedure die hierboven werd beschreven, van start.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Verhofstadt.

De heer Verhofstadt (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik ben toch wel verbouwereerd door het antwoord van vice-eerste minister Poncelet.

Ten eerste heeft hij verklaard dat hij omzichtig te werk wil gaan. Op dat punt kan ik hem volgen, maar die omzichtigheid zou geboden zijn om de onderzoeksraad in alle rust te kunnen laten werken. Dat verwondert mij, want de zaak wordt nog niet door de onderzoeksraad behandeld. De vice-minister is nu al zeven maanden lang aan het nadenken of hij de zaak al dan niet bij de onderzoeksraad aanhangig zal maken. Zijn argumenten doen dus niets terzake. Ik vraag me af hoeveel inlichtingen en adviezen hij nog denkt te moeten inwinnen alvorens een beslissing te kunnen nemen. Hij zegt zelf dat er nog enkele weken overheen zullen gaan. In de Belgische traditie worden dat ongetwijfeld enkele maanden. Ik vind dit onverantwoord. De zaak sleept al zeven maanden aan.

Ik kan aanvaarden dat de vice-eerste minister zich door een legertje adviseurs wil laten omringen en door drie luitenanten-generaal, die van al deze zaken wellicht allemaal veel beter op de hoogte zijn dan alle senatoren tezamen, maar ik kan niet aanvaarden dat het zeven maanden duurt vooraleer een eerste stap in de richting van de onderzoeksraad wordt gedaan. Naar mijn mening is dit ook voor de Senaat volkomen onaanvaardbaar.

Als de zaak bij de onderzoeksraad aanhangig wordt gemaakt, komen de geëigende procedures van dit orgaan maar pas op gang en dan zal die raad wellicht nog weken, zoniet maanden moeten werken alvorens een besluit te kunnen formuleren.

Ik kan de situatie kort samenvatten: de minister van Landsverdediging talmt!

Het argument van de omzichtigheid kan dit niet camoufleren. Ik wil er bij de vice-eerste minister nogmaals op aandringen dat hij zijn verantwoordelijkheid opneemt, op grond van het Rwanda-rapport handelt en de militaire verantwoordelijken die in opspraak kwamen, voor de onderzoeksraad laat verschijnen.

Ten tweede roept de vice-eerste minister de klacht wegens schuldig verzuim in die tegen majoor Maggen werd ingediend door de nabestaanden van de slachtoffers om het statutair onderzoek stil te leggen. Beide procedures hebben nochtans niets met elkaar te maken. De onderzoeksrechter belast met het onderzoeken van de klacht, kan zijn onderzoek aanvatten en tegelijkertijd kan de vice-eerste minister het statutair onderzoek verderzetten. De klacht schort het statutair onderzoek niet op. Op den duur zouden de ouders van de para's nog met de vinger worden gewezen en de schuld van het uitblijven van statutaire maatregelen krijgen. Misschien wordt dat het antwoord op mijn volgende vraag om uitleg. Dit overtreft alles!

Mijnheer de voorzitter, van de vice-eerste minister vernam ik graag op welke juridische gronden hij zijn houding stoelt. Hoe verantwoordt hij dat het statutair onderzoek in de koelkast en eigenlijk in het vriesvak wordt gedumpt?

In het licht van deze discussie verzoek ik de vice-eerste minister om zijn houding op de twee voormelde punten te herzien. Van mijn kant kan ik hem ervan verzekeren dat mijn eerste vraag om

uitleg na het parlementaire reces over dezelfde problematiek aan hem zal zijn gericht. De Senaat zal dan kunnen vaststellen of hij zijn twee onhoudbare stellingen blijft aankleven.

M. le président. — La parole est à M. Poncelet, vice-premier ministre.

M. Poncelet, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie. — Monsieur le président, je voudrais préciser à M. Verhofstadt que, pour ma part, je suis tenu de respecter les règlements militaires qui sont d'application en matière de mesures disciplinaires et statutaires pour le personnel des Forces armées. La commission d'information n'est pas une invention de ma part mais une application pure et simple des dispositions réglementaires en vigueur.

Quand il est porté à la connaissance du ministre que certains événements qui se sont produits peuvent mettre en cause des officiers, le règlement stipule que le ministre peut mettre sur pied une commission d'information.

M. Verhofstadt (VLD). — Le ministre «peut»!

M. Poncelet, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie. — La commission fait explicitement référence aux lieutenants généraux car il lui revient de préparer les dispositions devant conduire à une commission d'enquête, c'est-à-dire à une mesure statutaire. J'ai donc appliqué cette procédure, qui a pris un certain temps, je le concède. Je vous ai dit cependant qu'en âme et conscience, je trouvais incomplètes les analyses et informations émanant de cette commission. C'est la raison pour laquelle j'ai demandé ce complément d'informations.

Par ailleurs, comme je le répète depuis deux ans, il faut faire la distinction entre les mesures judiciaires, disciplinaires et statutaires. Il existe une hiérarchie entre les trois. Les mesures disciplinaires ne sont plus en cause puisqu'il y a prescription. Quand des mesures judiciaires sont envisagées, des mesures statutaires les complètent, le cas échéant. Nous en sommes à ce stade à l'heure actuelle. Des mesures statutaires pourront donc être prises à l'encontre, notamment, du major Maggen à l'issue de la procédure judiciaire. Je n'ai jamais rien dit d'autre depuis le début.

De heer Verhofstadt (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik wil er nog even op wijzen dat de vice-eerste minister zelf sprak over «peut» en niet over «doit». Hij kan gerust de onderzoeksraad met de opdracht belasten en conclusies trekken. Hij doet dat niet, maar stelt bijkomende vragen en rekt zo de procedure. Volgens mij is dat onnodig.

Bovendien heb ik geen argumenten gehoord die weerleggen dat de statutaire procedure kan voortlopen parallel met de klacht die de families van de para's bij de onderzoeksrechter hebben ingediend. Geen enkele bepaling in het wetboek verbiedt dit, maar misschien is het gemakkelijker de statutaire procedure niet voort te zetten om zo niet de beslissingen te moeten nemen die nochtans, zeker in het geval van majoor Maggen, noodzakelijk zijn. Dat vond althans de hele onderzoekscommissie.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. ISTASSE AU MINISTRE DES FINANCES SUR «LES NÉGOCIATIONS POUR LA RÉVISION DE LA CONVENTION ENTRE LA BELGIQUE ET LA RÉPUBLIQUE FÉDÉRALE D'ALLEMAGNE EN VUE D'ÉVITER LES DOUBLES IMPOSITIONS»

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER ISTASSE AAN DE MINISTER VAN FINANCIËN OVER «DE ONDERHANDelingen MET HET OOG OP DE HERZIENING VAN HET DUBBELBELASTINGVERDRAG TUSSEN BELGIË EN DE BONDSREPUBLIEK DUITSLAND»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la demande d'explications de M. Istasse.

La parole est à M. Istasse.

M. Istasse (PS). — Monsieur le président, des négociations sont toujours en cours pour la révision de la convention entre la Belgique et la République fédérale d'Allemagne en vue d'éviter les doubles impositions. À ma connaissance, aucun accord n'est intervenu à ce jour. Or, l'immigration allemande est importante dans les communes de l'est de la Belgique. À Raeren, par exemple, 45 % des habitants sont allemands; ce pourcentage est dépassé dans les communes d'Eynatten et de Hauset.

Aux yeux des citoyens allemands, l'attrait de notre région réside essentiellement dans les énormes différences du prix au mètre carré des terrains à bâtir de part et d'autre de la frontière: de 1 500 à 3 500 francs belges dans nos communes tandis que dans la région d'Aix-la-Chapelle, ce prix avoisine les 7 000 francs belges pour atteindre même les 24 000 francs belges dans la région de Stuttgart.

Il en résulte, dans nos communes limitrophes, une pression immobilière anormalement élevée qui va jusqu'à obliger certains Belges à quitter avec regret leur commune d'origine. Ils se déplacent en fait vers l'ouest de l'arrondissement de Verviers, je pense notamment aux communes de Limbourg ou de Baelen.

À la tension sociale que l'on peut aisément imaginer s'ajoute une tension politique.

Les communes doivent faire face aux augmentations inévitables de dépenses liées à l'afflux de nouveaux habitants alors que ceux-ci ne leur paient qu'un minimum d'impôts. Une bonne partie des citoyens allemands qui résident en Belgique, s'ils s'acquittent des taxes sur les immondices ou les égouts, s'ils paient leur précompte immobilier et parfois même leur taxe de circulation, ne paient en Belgique aucun impôt sur le revenu; ils ne supportent donc pas non plus la partie communale de cet impôt. C'est aussi le cas d'une série de résidents belges dont le lieu de travail officiel se situe à une distance minimale de la frontière.

Ainsi, outre des pertes sèches pour les finances communales, cette situation est de nature à engendrer des tensions sociales et culturelles au sein des communes, tensions néfastes au processus d'intégration européenne et au développement harmonieux de la région de langue allemande. Néanmoins, les communes concernées doivent consentir des investissements importants pour pouvoir offrir à tous leurs habitants une infrastructure moderne et garantir le bon fonctionnement communal.

Pour remédier à cette situation, il conviendrait peut-être de prévoir, de toute façon, en cas de transfert de l'imposition vers le pays du lieu de travail, qu'une restitution équivalente — ou une partie de celle-ci — soit opérée vers le pays du lieu de séjour et les communes concernées, ou que chaque citoyen paie, dans le pays où il habite, la partie de l'impôt communal concernée et puisse, le cas échéant, déduire un montant équivalent des impôts à payer dans le pays où il travaille.

La modification de la convention devrait intervenir au plus vite et en tout cas avant l'an 2000.

M. le ministre peut-il nous préciser sa position à cet égard et nous dire où en sont, à l'heure actuelle, les négociations entre les deux pays? Sa réponse sera très attendue dans ma région.

Je dois ajouter que j'ai eu l'honneur de cosigner le 26 mai dernier, au Parlement wallon, une proposition de résolution à ce sujet, avec mes collègues Dany Smeets d'Écolo, Fred Evers du PRL-FDF et René Thissen du PSC.

Ce projet s'appuie sur des résolutions analogues adoptées par le Conseil de la Communauté germanophone et le conseil provincial de Liège. Toutes ces résolutions insistent pour que la modification de la convention entre la Belgique et l'Allemagne, visant à éviter la double taxation et à régler diverses autres questions «en matière d'impôts sur les revenus et sur le patrimoine, en ce compris l'impôt foncier», aboutisse au plus tôt.

M. le président. — La parole est à M. Viseur, ministre.

M. Viseur, ministre des Finances. — Monsieur le président, le problème financier des communes de la Communauté germanophone est lancinant. Il se pose d'ailleurs de la même manière dans le sud du Luxembourg.

Vous avez indiqué, à juste titre d'ailleurs, monsieur Istasse, qu'une réelle tension sociale existe entre les habitants locaux et un certain nombre d'habitants étrangers, surtout aux endroits où l'on atteint des proportions de 45%, comme vous venez de le préciser.

*M. Mahoux, vice-président,
prend la présidence de l'assemblée*

Je partage entièrement votre avis sur la nécessité de terminer le plus rapidement possible les négociations en vue de réviser la convention de 1967 et les divers accords conclus avec nos pays voisins.

Les 26 et 27 mai derniers, des pourparlers ont eu lieu à Bonn entre les délégations techniques belges et allemandes. Deux problèmes importants étaient restés en souffrance, à savoir les régimes préférentiels belges et la compensation financière à fournir par la République fédérale d'Allemagne. Ces deux points ont été discutés et les solutions envisagées rencontrent les souhaits de la partie belge.

En ce qui concerne les travailleurs frontaliers, les deux délégations ont confirmé le principe de l'imposition dans l'État de l'activité. Les modalités de rétribution des communes de résidence, ainsi qu'une compensation financière transitoire en faveur de l'État de résidence ont été examinés et, pour la première fois, les choses bougent du côté allemand en cette matière.

On s'achemine vers un accord provisoire qui devrait satisfaire à la fois les communes frontalières et l'État fédéral. Le projet d'accord a été mis au point et sera donc discuté prochainement, non plus au niveau technique, mais à l'échelon politique.

Le projet de convention est actuellement adressé aux responsables des Länder concernés. En fonction de leur réponse, on pourra alors discuter avec le ministre des Finances allemand pour clore les négociations sur la base de ce projet largement satisfaisant.

J'espère donc que nous pourrons, peut-être avant la fin de cette année — mais je ne maîtrise pas les rapports entre le gouvernement fédéral allemand et les différents Länder — aboutir sur la base de cet accord technique à un protocole qui amende la convention fiscale actuelle et qui donne largement satisfaction aux communes directement concernées qui subissent les effets néfastes de la situation.

M. le président. — La parole est à M. Istasse.

M. Istasse (PS). — Monsieur le président, je remercie le ministre des éléments précis qu'il vient de développer. Cette réponse est de nature à apporter une solution à ce problème lancinant depuis des années. Je me réjouis qu'un protocole puisse être conclu avec la République fédérale d'Allemagne pour la fin de cette année.

À l'occasion de la visite du président de ce pays, j'ai lu dans la presse qu'il n'y avait aucun problème entre la Belgique et la RFA, si ce n'est celui du TGV.

La question que je soulève aujourd'hui est peu importante à l'échelle de nos deux pays mais essentielle pour ceux qui vivent cette situation à la frontière entre la Belgique et l'Allemagne.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE MME LIZIN AU MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES SUR «LA POLITIQUE EUROPÉENNE À L'ÉGARD DU KOSOVO»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. DE DECKER AU MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES SUR «LA SITUATION AU KOSOVO»

VRAAG OM UITLEG VAN MEVROUW LIZIN AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER «HET EUROPEES BELEID TEN AANZIEN VAN KOSOVO»

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER DE DECKER AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER «DE TOESTAND IN KOSOVO»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la demande d'explications de Mme Lizin.

Je vous propose d'y joindre la demande d'explications de M. De Decker.

La parole est à Mme Lizin.

Mme Lizin (PS). — Monsieur le président, je tiens à remercier le ministre d'assumer ce rôle difficile. M. Derycke nous avait prévenus de sa probable difficulté à nous rejoindre en raison du débat qui a lieu à la Chambre.

Monsieur le ministre, je ne vous lirai pas ma demande d'explications en détails. Je ne reviendrai pas non plus sur les rétroactes de la situation au Kosovo qui ne vous est peut-être pas bien connue. Je vous adresserai des questions qui portent sur un objectif: faire le point, avant les vacances parlementaires, sur la situation de conflit la plus importante en Europe aujourd'hui.

Quelle est la situation du groupe de contact? Quel comportement les diplomates européennes adoptent-elles à l'égard de l'Armée de Libération du Kosovo et, plus particulièrement, en ce qui concerne l'opportunité de sa présence lors de la discussion sur un éventuel accord de cessez-le-feu?

Qu'en est-il des contacts belges éventuels avec l'Armée de Libération du Kosovo? Les États-Unis mènent ces contacts de manière relativement officielle ou, disons, à la limite de l'officiel. Ces contacts n'ont toujours pas lieu sur le territoire du Kosovo mais notamment en Suisse et en Macédoine. Quel est l'état du débat au sein de l'OTAN? Le ministère des Affaires étrangères estime-t-il toujours que toute intervention de l'OTAN doit être soumise ou encadrée par une décision du Conseil de sécurité? Serait-il pensable que l'OTAN, dans ce cadre, utilise une résolution d'une instance européenne pour décider d'agir? Je crois qu'il s'agirait d'une solution acceptable pour nous.

J'aurais également souhaité que M. Derycke nous parle de sa perception du rôle de la Russie dans la recherche d'une solution à ce conflit.

Enfin, question plus interne mais qui n'est pas sans importance, la Belgique continue-t-elle à renvoyer vers la Serbie via l'Allemagne des Kosovars ou des Albanais qui disposent uniquement de papiers yougoslaves?

M. Swaen reprend la présidence de l'assemblée

M. le président. — La parole est à M. De Decker.

M. De Decker (PRL-FDF). Monsieur le président, je serai également fort bref étant donné les circonstances dans lesquelles ce débat se tient. Je comprends bien entendu fort bien que le ministre des Affaires étrangères soit retenu à la Chambre.

Je pense, comme Mme Lizin, qu'il n'est pas concevable que le Sénat clôture ses travaux sans avoir fait aujourd'hui le point sur la situation au Kosovo. En effet, cette situation est beaucoup plus porteuse de risques pour la sécurité de l'ensemble de l'Europe que les événements de Bosnie-Herzégovine. Si le conflit au Kosovo dégénère, tous les Balkans seront à nouveau à feu et à sang et les implications seraient immédiates en Macédoine, en Grèce, en Turquie, en Bulgarie et en Roumanie. Les conséquences d'une telle situation seraient dramatiques.

Je poserai donc à mon tour, très brièvement, une série de questions au ministre. Quelle est, tout d'abord, l'attitude du gouvernement belge quant au traitement de cette crise qui a été entamé au sein de l'Alliance atlantique et non au niveau de l'Union européenne? Quelle est l'opinion du gouvernement belge à propos des intimidations politico-militaires de l'OTAN? Quelle est l'analyse que fait le gouvernement des résultats du groupe de contact? Qu'envisage le gouvernement belge pour que l'Union européenne puisse agir dans le cadre de la politique étrangère et de sécurité commune puisque ce problème de sécurité est essentiellement et exclusivement européen? Qu'en est-il des initiatives du gouvernement pour que se dégage une diplomatie européenne? Quelle est l'attitude du gouvernement belge par rapport au rôle que pourrait jouer l'UEO dans cette crise? Le gouvernement ne pense-t-il pas qu'il serait bon, parallèlement à l'action du groupe de contact, et au sein de l'Union européenne ou de l'UEO, d'essayer de créer une concertation politique entre les pays de la région directement concernés par la crise? En effet, même s'ils n'interviennent pas

militairement, ils paieront un lourd tribut sur le plan économique en raison de cette crise. Je pense plus particulièrement à la Bulgarie et à la Roumanie qui, dans un cadre européen, pourraient être encouragés à organiser une concertation politique très forte pour tenter d'apaiser les dissensions entre la Serbie et le Kosovo.

Quelle est l'attitude du gouvernement belge par rapport à la représentativité de l'UCK — l'Armée de Libération du Kosovo? Le gouvernement estime-t-il qu'il ne faut pas se contenter de négocier avec le président Rugova mais qu'il est également nécessaire d'entamer des pourparlers avec l'Armée de Libération du Kosovo?

Enfin, que pense-t-il de la nécessité ou non d'un mandat du Conseil de sécurité des Nations unies qui comporte évidemment un risque de veto russe ou chinois? Je pense, personnellement, que dans une crise d'une telle importance, afin d'éviter un précédent exploitable par d'autres dans des contextes différents, toute intervention militaire éventuellement envisagée devrait pouvoir s'appuyer sur mandat du Conseil de sécurité.

Telles sont, monsieur le ministre, les quelques questions que je souhaitais poser au gouvernement avant les vacances, à propos de cette crise très menaçante du Kosovo.

M. le président. — La parole est à Mme Willame.

Mme Willame-Boonen (PSC). — Monsieur le président, mon intervention sera brève, Mme Lizin et M. De Decker ayant déjà posé les questions qui devaient l'être.

Je voudrais aborder un aspect de géopolitique régionale et connaître les conséquences de la situation au Kosovo sur les États voisins. La presse a relaté les inquiétudes des autorités de Macédoine face à une possible déstabilisation. En effet, une importante communauté albanaise vivant en Macédoine ne cache pas sa sympathie envers les séparatistes de l'Armée de Libération du Kosovo. Des dirigeants de cette communauté auraient émis des déclarations prônant la sécession du Kosovo, premier pas vers son rattachement à l'Albanie. Quels sont les risques d'une extension de la déstabilisation vers les régions périphériques du Kosovo? Les Européens se sont exprimés contre une indépendance du Kosovo. Quelle est la position vis-à-vis des communautés albanaises dispersées dans les pays voisins de l'Albanie? La situation de la Macédoine est précaire. Sa frontière avec la Serbie n'est pas tracée définitivement. La Grèce lui conteste le droit d'utiliser le nom «Macédoine». La Bulgarie ne reconnaît ni la nation, ni la langue macédonienne. L'Albanie nie l'existence d'une minorité macédonienne sur son territoire. Quels sont les moyens et les mesures nécessaires pour éviter que la crise ne s'étende à la Macédoine et à l'ensemble de la région? Comment le ministre interprète-t-il la réticence de la Macédoine à un déploiement des troupes de l'Alliance sur son territoire?

Le Kosovo est «la poudrière des Balkans». Un rapport accablant de l'ONU indique que des dizaines de milliers d'armes sont passées en contrebande dans la région, via l'Albanie et la Macédoine. Il semble qu'il y ait une véritable prolifération d'armes dans la région. Quelles sont les filières de fournitures de ces armes? Quelles en seront les conséquences selon le ministre des Affaires étrangères?

Je terminerai en demandant des éclaircissements sur le rôle de la Russie et sur ses intentions dans la gestion de la crise au Kosovo.

M. le président. — La parole est à M. Viseur, ministre.

M. Viseur, ministre des Finances. — Monsieur le président, au nom de mon collègue Derycke, je voudrais remercier les trois intervenants pour leurs questions concernant le Kosovo. Le gouvernement partage leur inquiétude quant à l'évolution de la situation au Kosovo et considère qu'il s'agit probablement d'une des crises potentiellement les plus graves pour l'ensemble de la région.

Au cours de séances précédentes, M. Derycke a eu l'occasion de décrire les positions de la Belgique, de la Communauté internationale, du Groupe de contact, de l'Union européenne et de l'OTAN.

Tout comme ses partenaires, la Belgique condamne fermement tout recours à la violence à des fins politiques, de part et d'autre. La Belgique insiste pour qu'il soit mis fin immédiatement à toute

action violente. Elle reste d'avis qu'un véritable processus politique reste la seule voie possible pour parvenir à une solution stable et durable. Elle maintient sa position qu'une solution doit être fondée sur le plein respect des droits de l'homme et de toutes les communautés. Elle reste favorable à l'octroi au Kosovo d'un statut spécial, y inclus un large degré d'autonomie, à l'intérieur de la République fédérale de Yougoslavie.

Lors de sa réunion du 8 juillet dernier, le Groupe de contact a réaffirmé ces positions bien connues de la Communauté internationale. Le groupe a mis en exergue que la première responsabilité reste celle de M. Milosevic, mais que les Albanais portent également une partie de cette responsabilité. Il est important que les rebelles de l'Armée de Libération du Kosovo soient mis sous pression afin qu'ils mettent fin à la violence et entament immédiatement des négociations.

Le Groupe de contact a également décidé de soumettre aux parties concernées des principes de base et des propositions concernant le futur statut de la région du Kosovo. À ce propos, la Belgique a informé les pays membres du Groupe de contact de sa disponibilité à coopérer en la matière.

Pour la Belgique, tout comme pour les autres membres de l'Union européenne, il est évident que seul le dialogue peut aboutir à une solution au conflit. Dès lors, il est important que le dialogue entre les parties concernées reprenne le plus vite possible. Comme cela a été réitéré lors du dernier Conseil des Affaires générales, il est important que les négociateurs albanais, qui vont participer à ces pourparlers, soient représentatifs de l'ensemble de la communauté albanaise.

Quant à l'Armée de Libération du Kosovo, le ministre Derycke tient à souligner que nous savons peu de choses sur sa structure, ses moyens et sa politique. Des clivages importants existent, tant au sein des leaders politiques albanais qu'au sein de l'UCK.

Un règlement politique du conflit au Kosovo reste primordial. La menace d'emploi de la violence doit être vue comme un moyen nécessaire pour arriver à cette solution politique. Si tous les moyens diplomatiques n'aboutissent à rien, des options militaires doivent être activées.

Les échanges de vues au sein de l'OTAN continuent, l'Alliance examine une série d'options militaires et une partie de ces options est déjà dans une phase de planification. Parallèlement aux options militaires, l'Alliance a étudié le cadre politico-militaire pour des opérations au Kosovo et aux alentours. Celui-ci a été approuvé le 14 juillet par le *Planning Coordination Group*. Ce cadre fixe deux objectifs à l'Alliance, à savoir, d'une part, le soutien à une résolution pacifique de la crise en contribuant aux actions de la communauté internationale et, d'autre part, la promotion de la stabilité et de la sécurité dans les pays voisins, en particulier en République d'Albanie et en ex-République yougoslave de Macédoine.

L'Alliance a mis en exergue la nécessité d'une approche neutre et équilibrée vis-à-vis de toutes les parties sur le terrain. En outre, la stratégie doit également contribuer à un cessez-le-feu au Kosovo qui constitue une étape vers un règlement politique et décourage les trafics d'armes vers la République fédérale de Yougoslavie à travers l'ERYM et l'Albanie.

La Belgique a toujours souligné l'importance d'une approche unique, cohérente et coordonnée de la crise au Kosovo par la communauté internationale. À plusieurs reprises, la Belgique a attiré l'attention des partenaires en la matière. Dans les enceintes appropriées, la Belgique a toujours œuvré pour une telle approche. Dès lors, la Russie est associée pleinement à toute initiative visant la résolution du conflit. Ce pays a des liens particuliers avec la République fédérale de Yougoslavie. Il est important que la communauté internationale utilise ces relations.

Les questions liées à l'accès et à l'éloignement du territoire, dont a parlé Mme Lizin, sont de la compétence du ministre de l'Intérieur. Remplaçant déjà le ministre des Affaires étrangères, il m'est difficile de parler également au nom du ministre de l'Intérieur. M. Derycke invite dès lors Mme Lizin à s'adresser à M. Tobback pour obtenir toutes les informations souhaitées sur ce point.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. PH. CHARLIER AU SECRÉTAIRE D'ÉTAT À LA COOPÉRATION AU DÉVELOPPEMENT SUR «L'ÉVOLUTION DE LA POLITIQUE BELGE EN MATIÈRE DE COOPÉRATION AU DÉVELOPPEMENT DANS LA RÉGION DES GRANDS LACS»

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER PH. CHARLIER AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR ONTWIKKELINGS-SAMENWERKING OVER «DE EVOLUTIE VAN HET BELGISCHE BELEID INZAKE ONTWIKKELINGSHULP IN HET GEBIED VAN DE GROTE MEREN»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la demande d'explications de M. Philippe Charlier.

M. le ministre des Finances répondra au nom de son collègue.

La parole est à M. Philippe Charlier.

M. Ph. Charlier (PSC). — Monsieur le président, j'ai récemment questionné le ministre des Affaires étrangères sur la situation au Burundi. Je souhaite maintenant compléter les informations que j'ai recues par une demande d'explications en matière de coopération au développement, sur la base d'une série d'éléments que je résumerai très brièvement en raison de l'heure tardive.

Un certain nombre de choix doivent être opérés sur le plan de notre intervention en Afrique centrale. Dans la note de politique générale d'octobre 1995, monsieur le ministre, votre collègue le secrétaire d'État à la Coopération au Développement indiquait la volonté du gouvernement de donner une nette priorité à l'Afrique car elle englobe la majorité des pays les moins avancés.

Par ailleurs, ajoutait-il, l'expérience africaine de la Belgique peut apporter une importante plus-value. La région des Grands Lacs mérite en particulier l'attention de notre coopération. J'aurais aimé connaître la manière dont la Belgique a pu suivre l'évolution de l'utilisation du Fonds de survie.

Dans le rapport annuel de 1995 sur le Fonds de survie, dont une part importante est consacrée à des pays africains tels que la Somalie, le Kenya, l'Ouganda, l'Angola ou encore l'Éthiopie, la préface indiquait deux objectifs majeurs: premièrement, la prévention de conflits au niveau international et, spécifiquement aussi, au niveau local, et deuxièmement, le développement régional.

Dans quelle mesure estimez-vous, monsieur le ministre, que le Fonds de survie a tout mis en œuvre pour atteindre ces deux objectifs en collaboration d'ailleurs avec l'IFAB, le Fonds national pour le développement de l'agriculture, qui a permis, comme l'a souligné à l'époque son président, de faire avancer un certain nombre de projets proches des populations défavorisées?

Le Fonds de survie belge est, à ma connaissance, intervenu depuis 1997, auprès de 18 pays d'Afrique. Mais au nombre de ceux-ci, ne figuraient pas, en Afrique centrale, le Burundi, le Congo Brazzaville, la République Centrafricaine, le Cameroun ou le Gabon alors qu'on y trouvait des pays comme le Kenya, l'Angola ou la Tanzanie qui sont loin d'être des exemples démocratiques quand on analyse d'un peu plus près leur situation intérieure.

Dans la plupart des pays d'Afrique noire, on doit affronter des situations très difficiles. C'est le cas dans certains pays de la région des Grands Lacs. Je souhaiterais obtenir quelques précisions sur la politique belge en matière de coopération au développement dans ces pays.

Il est vrai que l'Ouganda connaît aujourd'hui un développement économique important et que le Kenya est un pays stratégique sur le plan économique, il a d'ailleurs connu de nombreux investissements. Quant à la Tanzanie, elle entend jouer un rôle dominant dans la sous-région et les actions récentes le montrent.

D'autres pays doivent, selon moi, bénéficier de toute notre attention. Je pense particulièrement au Burundi et ma question est le complément de celle que j'avais posée à votre collègue le ministre des Affaires étrangères.

La coopération belgo-burundaise a été évidemment très affectée par la crise et la Belgique a dû progressivement diminuer ses activités tant directes qu'indirectes. Il est vrai que le nombre de coopérants a très sensiblement diminué.

Compte tenu de la politique et des priorités burundaises ainsi que des capacités de réponses belges, la dernière commission mixte a, dès 1994, opté pour un certain nombre de secteurs : la santé, les infrastructures, le socio-juridique, l'économique, l'éducation et l'agriculture. À cette époque, et pour la période 1994-1996, les moyens s'élevaient à 800 millions de francs belges. Qu'en est-il aujourd'hui ?

La section de coopération ouverte auprès de l'ambassade de Bujumbura existe-t-elle toujours et, dans l'affirmative, de quel personnel et de quels moyens dispose-t-elle ? L'aide négociée bilatéralement entre 1994 et 1996 a, elle aussi, été remise en cause. Lors de la tenue de la commission mixte en août et septembre 1994 à Bruxelles, la Belgique avait effectivement insisté sur la poursuite de son aide au développement, mais en la soumettant à des conditions de sécurité.

Il avait été décidé de mettre l'accent sur tous les secteurs, mais essentiellement en matière sociale, politique et de développement rural, avec des répercussions sur les créations d'emplois.

En ce qui concerne cette aide bilatérale directe, en 1996, vingt ONG belges étaient subsidiées, soit sept francophones et treize néerlandophones. Combien en reste-t-il aujourd'hui ?

Enfin, je souhaiterais savoir ce qu'il en est de l'aide alimentaire, laquelle, au niveau de l'aide d'urgence, est passée de 350 millions de francs en 1995 à un peu plus de 60 millions en 1996 et un peu plus de 26 millions en 1997. Il serait intéressant d'en connaître le montant actuel.

Pour conclure, je dirai que la région des Grands Lacs est une région extrêmement sensible mais qui présente pour la Belgique des enjeux géopolitiques majeurs. Je crois que cette partie du monde ne doit pas être sous-estimée car un certain nombre d'erreurs pourraient, à moyen ou à long terme, être payées très cher.

M. le président. — La parole est à M. Destexhe.

M. Destexhe (PRL-FDF). — Monsieur le président, je déplore l'absence de M. le secrétaire d'État Moreels à qui j'aurais voulu m'adresser.

En ce qui concerne la coopération avec le Burundi, j'abonderai dans le sens de ce qu'a dit M. Charlier. En effet, la coopération a, en quelque sorte, été bloquée à la suite du coup d'État du major Buyoya. La Belgique et tous les autres pays de l'Union européenne se sont contentés de faire de l'aide humanitaire. La semaine prochaine s'ouvrira à Arusha une conférence internationale qui devra se prononcer sur la question d'une éventuelle levée des sanctions contre le Burundi. La Tanzanie et M. Nyerere, le médiateur, se sont opposés — il y a quinze jours, lors du sommet précédent — à la levée de ces sanctions. Aux dernières nouvelles, ils n'auraient pas changé d'avis. Or, il existe aujourd'hui un accord de paix interne au Burundi. Le paradoxe veut que cet accord interne entre le président Buyoya et le principal parti hutu, le Frodebu, risque d'être menacé par la médiation censée mettre fin au conflit.

Je pense donc que la Belgique et l'Union européenne devraient faire un geste vis-à-vis du Burundi, sous la forme d'une reprise de la coopération, dans le cas où les sanctions seraient maintenues. Certes, il faut éviter que la coopération bénéficie aux acteurs hégémoniques traditionnels de la société burundaise. Toutefois, nous pourrions très bien envisager la reprise d'une coopération décentralisée ou organisée par le biais des ONG. Dans le cas où les sanctions ne seraient pas levées, l'ensemble du processus interne au Burundi et l'accord de coalition entre le président Buyoya et le Frodebu serait mis en péril.

En ce qui concerne le Rwanda, je constate, selon les chiffres dont je dispose, que l'aide belge n'a toujours pas atteint le montant de l'aide donnée à l'époque d'Habyarimana. Il faudrait à

tout le moins accorder une aide équivalente ou supérieure à celle attribuée au temps d'Habyarimana. Il me semble que l'écueil d'éventuelles répercussions politiques pourrait être résolu en ciblant l'aide sur la santé, l'éducation et l'agriculture.

M. le président. — La parole est à M. Mahoux.

M. Mahoux (PS). — Monsieur le président, dans l'état actuel de la situation, l'embargo vis-à-vis du Burundi n'apporte aucun élément favorisant le règlement du conflit intérieur. Le problème est que cet embargo a d'abord été décidé par les États africains.

Par ailleurs, indépendamment de ce problème délicat, je me demande comment il serait possible de reprendre ou d'intensifier la coopération au développement avec le Burundi de manière à venir en aide à la population. Certes, cette démarche n'est pas exempte de difficultés. Toutefois, je demanderai au secrétaire d'État et au ministre des Affaires étrangères de mettre en œuvre une politique permettant à la fois d'aider la population et de contribuer au règlement du conflit.

En ce qui concerne le Rwanda, j'ai déjà eu l'occasion de souligner la nécessité de revenir à un niveau de coopération au développement à tout le moins équivalent à celui qui prévalait en 1992 et en 1993. Les chiffres en ma possession ne correspondent pas exactement à ceux cités par M. Destexhe. En ce qui me concerne, j'ai simplement osé dire que les chiffres relatifs à l'année 1997 étaient plus ou moins équivalents à ceux se rapportant aux années 1992 et 1993.

Cependant, je demanderai ultérieurement au secrétaire d'État de préciser le montant exact que représente notre coopération avec le Rwanda, en distinguant, car cela me paraît extrêmement important, l'aide bilatérale directe et l'aide bilatérale indirecte. Je souhaiterais également connaître les chiffres concernant l'aide multilatérale.

M. le président. — La parole est à M. Viseur, ministre.

M. Viseur, ministre des Finances. — Monsieur le président, je tenterai de répondre aussi précisément que possible aux différents intervenants. Cependant, étant donné que le Rwanda n'était pas le point central de la demande d'explications, je me bornerai à signaler que l'intervention du Fonds de survie s'élevait à 113 millions cette année en ce qui concerne ce pays.

Depuis 1995, le Fonds de survie a introduit un critère additionnel dans le ciblage des pays d'intervention. Entre 1984 et 1994, la sélection des pays d'intervention en Afrique subsaharienne était déterminée par deux considérations : l'insécurité alimentaire chronique et les faibles indicateurs de développement humain, à savoir un taux élevé de mortalité infantile et maternelle lié à l'accouchement, en raison du faible accès aux services de santé de base, un faible accès à l'eau potable obligeant à des temps de collecte supérieurs à deux heures par jour, un taux élevé d'analphabétisation, etc.

Le critère ajouté dès 1995 portait sur la capacité à rétablir la paix et un cadre de vie « normal » après une période de conflits armés ou à prévenir les conflits dans les régions sensibles du fait de la marginalisation d'un segment de la population ou de divers éléments de tension. Il s'agissait de tension. Il s'agissait de l'option « restauration post-conflits ». À cet égard, je précise, en tant que ministre des Finances, que M. Moreels a insisté afin que ce critère soit considéré comme déterminant par la Banque mondiale sur le plan de l'intervention. Dès lors, je ferai valoir cette nécessité, pour la Banque mondiale, de participer activement à la « restauration post-conflits ».

Actuellement, le Fonds de survie a mis en œuvre quatorze projets destinés à servir, essentiellement et directement, les populations en restaurant les infrastructures et services de base, afin de contribuer à un développement durable. Ces quatorze projets sont significatifs du travail réalisé; ils n'apparaissent pas dans le rapport 1995, qui se limite uniquement au programme conjoint.

Le secrétaire d'État a dressé la liste des pays bénéficiant de ces divers projets : l'Angola, deux projets pour un montant de 125 millions; le Congo, un projet pour 206 millions; le Mali, deux projets pour 206 millions; l'Ouganda, trois projets pour

350 millions; la région des Grands Lacs, un projet pour 162 millions concernant l'aide humanitaire dans les camps de réfugiés au Kivu et en région de Kagera; le Rwanda, un projet pour 113 millions; la Somalie, un projet pour 144 millions et la Tanzanie, environ 290 millions. Un montant global de 1,597 milliard a donc été affecté à cette région par le biais de ces quatorze projets.

Les aspects de restauration pour les populations, des conditions de base pour mener une vie «normale» l'emportent sur les considérations de démocratie dans le cadre du Fonds de survie.

Le projet en Somalie a été engagé sur la base d'un accord avec les clans dans les régions d'intervention et n'a pas été négocié avec le gouvernement central.

Les projets au Mali sont organisés pour rétablir le dialogue entre les Touaregs et l'équipe mobile du préfet de Tombouctou ayant mené les négociations de paix; la révolte des Touaregs, notamment, résulte d'une orientation trop importante des investissements durant les années 80 en faveur des populations sédentaires. Les deux projets sont très clairement organisés au profit des populations nomades et visent à permettre le dialogue entre les communautés.

Le projet en Angola démarre effectivement sur le terrain en 1998, deux ans après son acceptation, parce qu'il a fallu attendre un minimum de pacification pour pouvoir travailler avec les populations et mettre en place des approches durables de restauration d'un cadre normal de vie. Le projet au Kivu prévoit de toucher deux cents à trois cents villages entre Goma et Beni; le projet travaillera, en 1998, dans les zones pacifiées et en accord avec les dynamiques villageoises.

Neuf des quatorze projets du Fonds de survie, qui concernent plus directement la prévention, sont donc réalisés dans la région des Grands Lacs de manière à soutenir le rétablissement des conditions économiques, sociales et culturelles dans cette région. Les projets ont contribué à produire des surplus vivriers qui ont facilité l'aide alimentaire en faveur des réfugiés rwandais et burundais et à restaurer les dégradations environnementales autour des camps. Enfin, ils ont facilité l'établissement de routes, d'infrastructures de base dans le domaine de la santé, de l'eau potable et des écoles ainsi que le commerce dans la région.

Le Fonds de survie intervient dans dix-huit pays de l'Afrique subsaharienne et pas au Burundi, en République Centrafricaine, au Cameroun ou au Gabon.

La zone d'intervention du Fonds de survie peut être discutée chaque année lors de la présentation annuelle, par le secrétaire d'État à la Coopération, du rapport du Fonds de survie. C'est en accord avec la commission des Relations extérieures de la Chambre que le Fonds de survie se concentre sur une zone d'intervention limitée, cherchant à avoir un impact durable en matière de réduction de la pauvreté et de l'insécurité alimentaire.

Par ailleurs, pour la commission, il est important de tenir compte des pays partenaires dans lesquels notre coopération bilatérale intervient — les vingt-cinq pays — afin de renforcer les synergies entre ce programme du Fonds de survie réalisé avec une organisation multilatérale et notre coopération bilatérale directe.

Pour l'Ouganda, en dehors du Fonds de survie, la coopération belge couvre différents domaines.

J'évoquerai, en premier lieu, les projets qui sont en exécution et qui représentent un montant supérieur à 120 millions, à savoir, au niveau de la cellule de coordination régionale, l'appui au ministère du Transport pour étudier et pour préparer l'intégration du réseau routier; ensuite, l'appui aux élections locales, l'aide alimentaire et enfin, l'appui à l'UNICEF pour l'aide d'urgence en ce qui concerne les enfants impliqués dans la guerre du Nord.

J'aborderai, en second lieu, les projets en préparation, à savoir le grand projet bilatéral de développement intégré de la région Kasese — une année préparatoire est en cours en 1998 — qui porte sur 200 millions de francs, et deux projets de SPA III qui seront exécutés en 1998, pour respectivement 50 millions et 150 millions. Enfin, au cours de la visite du secrétaire d'État en juin, une promesse a été faite pour une aide complémentaire d'un million de dollars US en prévention des conflits pour trois actions: l'accueil des enfants disparus qui rentrent du Sud-Soudan, un travail sur le

dialogue de chefs traditionnels des différentes parties au conflit et l'installation d'une unité décentralisée à Gulu de la commission des droits de l'homme de l'Ouganda.

En résumé, en plus du Fonds de survie, un programme de 550 millions est mis en place au profit de l'Ouganda dont 124 millions sont exécutés et 426 millions en préparation.

Pour ce qui concerne plus particulièrement le projet d'achat de matériel de télécommunications, il s'inscrit dans un programme de reconstruction du nord de l'Ouganda. Son objectif est de réhabiliter les infrastructures économiques et sociales après les années de troubles dans la région et de supprimer le déséquilibre hérité du passé entre le nord et le sud — plus avantagé — du pays.

La contribution belge à ce projet, au sein dudit programme, était initialement prévue sous forme bilatérale, mais en fonction de la nouvelle politique de coopération, elle a été confiée à la coopération bimultilatérale, dans le cadre du troisième programme spécial pour l'Afrique subsaharienne.

Cette contribution permettra l'installation de la liaison Kampala-Gulu, d'un échangeur digital d'une capacité de 3 000 lignes, du câblage pour ces lignes. Les actions complémentaires seront assurées par l'opérateur ougandais, la Banque mondiale et d'autres pays donateurs.

L'approche bilatérale n'a donc pas été poursuivie et l'aide a été déliée. L'exécution et le financement seront assurés par le biais de la Banque mondiale.

En ce qui concerne les choix technologiques, la solution de la fibre optique mentionnée par l'honorable sénateur ne sera vraisemblablement pas retenue, elle sera remplacée par la solution hertzienne.

En ce qui concerne le Kenya, divers programmes sont en exécution: un programme appelé «Contrôle des maladies sexuellement transmissibles», pour 100 millions; un autre «Support to District Forestry Master Plan», pour 13 millions; un programme dans le cadre du développement de la forêt, pour 52 millions; un autre pour la livraison et l'installation de 65 pompes manuelles, pour 20 millions et, enfin, un programme visant l'entretien et la gestion des points d'approvisionnement en eau dans diverses communautés villageoises, pour 150 millions.

D'autres programmes sont en préparation: ils représentent plus de 120 millions.

Ainsi, la coopération bilatérale actuelle avec le Kenya gère, en concrétisation des accords de 1994, un volume important de près de 700 millions de francs dont 355 sont en cours d'exécution et 340 en préparation.

J'en viens au troisième volet; il est relatif à la Tanzanie. Effectivement, ce pays tente de jouer un rôle important dans la région, notamment au niveau des négociations burundaises. La Tanzanie participe activement à une organisation régionale qui, depuis 1996, retrouve un nouveau dynamisme. Elle est également membre de la SADC qui développe une structure régionale forte sur l'Afrique australe. La Belgique soutient la Tanzanie dans la mesure où la structure régionale est pour notre coopération un partenaire prioritaire. Sur le plan de la politique de coopération, 24 pays et une région sont ainsi rassemblés.

Sur le plan bilatéral au sens strict, en dehors des actions du Fonds de survie, la coopération avec la Tanzanie s'articule autour de deux grandes actions: le développement du Central Corridor pour un montant de 395 millions de francs et un grand projet de développement intégré dans la région de Kagera pour 220 millions de francs belges. Enfin, il y a un programme d'appui au secteur privé et à la création d'emplois dans le cadre d'un programme du PNUD, pour 105 millions de francs. Pour le reste, certaines actions plus sectorielles ou ponctuelles sont en phase de clôture.

Reste alors le problème du Burundi.

L'enveloppe annuelle précisée lors de la Commission mixte belgo-burundaise en 1994 était de 800 millions. Ce volume de coopération n'a pas pu être exécuté dans la mesure où, avant juillet 1996 déjà, les conditions de sécurité rendaient impossible la présence de personnes sur le terrain. Depuis lors, le coup d'État et l'embargo qui s'en est suivi ont renforcé les contraintes pour une exécution effective du travail.

Toutefois, à aucun moment, l'accord général n'a été annulé ou suspendu; il est impossible à réaliser dans les faits.

Le volume de l'aide a régressé fortement d'environ 900 millions en 1993 à environ 200 millions en 1996. La coopération bilatérale directe est descendue, en 1996, à 45 millions, soit moins de 10% du niveau de 1993; en 1997, seulement 27 millions ont été consacrés aux activités bilatérales. Il s'agissait encore pour la plupart d'engagements antérieurs. La diminution de la coopération gouvernementale a pourtant été compensée par l'aide humanitaire.

En 1997, les programmes des micro-interventions «Food for Work» et surtout le «Fonds de réemploi» étaient encore actifs au Burundi. Les moyens très limités des projets bilatéraux antérieurs servaient seulement à assurer l'alimentation en eau dans quelques hôpitaux. Par le biais de la section de coopération, quelque 600 tonnes de vivres ont été distribuées.

Le programme «Food for Work» était responsable de l'exécution des projets d'infrastructure à petite échelle. Le «Fonds de réemploi» servait à financer des activités socialement justifiées: la construction, la réhabilitation et l'équipement des écoles. En outre, sur l'allocation de base «Prévention des conflits», à la fin de 1997, il a été accordé un subside de 6 millions à l'AWEPA, en appui à leur programme de réconciliation au Burundi.

En 1998, le «Fonds de réemploi» et le programme des micro-interventions sont restés en activité avec un nouveau budget de 6 millions. Les programmes pour l'utilisation des revenus des projets de semences antérieurs ont aussi été approuvés, puisque la population en bénéficie directement.

Pour ce qui est de l'aide d'urgence, l'apport belge a été le suivant: 67 millions en 1996, 101 millions en 1997; actuellement, un montant de 15 millions de francs est déjà enregistré pour 1998.

Pour l'aide alimentaire, l'apport belge a été le suivant: 1 500 tonnes de riz en 1996, 1 770 tonnes de haricots et de maïs en 1997 et 3 000 tonnes de maïs en 1998.

En ce qui concerne les acteurs encore en place au Burundi, la section de coopération à Bujumbura compte encore quatre personnes à l'heure actuelle.

Enfin, en ce qui concerne les ONG qui développent des actions durables — hors aides d'urgence et alimentaire — la coopération belge cofinance les projets suivants: Fondation Damien, Broederlijk Delen, NCOS, Foncab, Protos, SCMTM, Solidarito Mondiale/Wereldsolidariteit, SLCD, ADRAI et LIVOS.

J'espère avoir répondu ainsi le plus complètement possible à vos préoccupations en la matière. (*Applaudissements.*)

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE BETREFFENDE HET VERDRAG VAN DE RAAD VAN EUROPA INZAKE DE RECHTEN VAN DE MENS EN DE BIOGENEESKUNDE, WAT HET ONDERZOEK OP EMBRYO'S IN VITRO BETREFT

Aangehouden stemming

PROPOSITION DE RÉOLUTION RELATIVE À LA CONVENTION DU CONSEIL DE L'EUROPE SUR LES DROITS DE L'HOMME ET LA BIOMÉDECINE, EN CE QUI CONCERNE LA RECHERCHE SUR LES EMBRYONS IN VITRO

Vote réservé

De voorzitter. — We gaan nu over tot de aangehouden stemming.

Nous devons procéder maintenant au vote réservé.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1997-1998
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1997-1998

We moeten ons uitspreken over het amendement van de heer Boutmans en mevrouw Dardenne.

Nous avons à nous prononcer sur l'amendement déposé par M. Boutmans et Mme Dardenne.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, ik vraag de naamstemming.

De voorzitter. — Wordt deze vraag gesteund? (*Meer dan vier leden staan op.*)

Aangezien de naamstemming reglementair is gevraagd, zal ertoe worden overgegaan.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

60 leden zijn aanwezig.

60 membres sont présents.

49 stemmen neen.

49 votent non.

10 stemmen ja.

10 votent oui.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Bock, Bourgeois, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantaine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzjus, M. Coveliers, Mme de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, M. Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Vautmans, Vergote, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Anciaux, Boutmans, Buelens, Ceder, Daras, Mme Dardenne, MM. Jonckheer, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

Onthouden heeft zich:

S'est abstenu:

M. Desmedt.

De voorzitter. — We stemmen later over het geheel van het voorstel van resolutie.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble de la proposition de résolution.

WETSONTWERP HOUDENDE OMZETTING IN BELGISCH RECHT VAN DE EUROPESE RICHTLIJN VAN 11 MAART 1996 BETREFFENDE DE RECHTSBESCHERMING VAN DATABANKEN (EVOCATIE)

Aangehouden stemming

PROJET DE LOI TRANSPOSANT EN DROIT BELGE LA DIRECTIVE EUROPÉENNE DU 11 MARS 1996 CONCERNANT LA PROTECTION JURIDIQUE DES BASES DE DONNÉES (ÉVOCATION)

Vote réservé

De voorzitter. — We gaan nu over tot de aangehouden stemming.

Nous devons procéder maintenant au vote réservé.

We stemmen over het amendement van de heren Goris en Desmedt.

Nous avons à nous prononcer sur l'amendement déposé par MM. Goris et Desmedt.

De heer Goris (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik vraag de naamstemming.

De voorzitter. — Wordt deze vraag gesteund? (*Meer dan vier leden staan op.*)

Aangezien de naamstemming reglementair is gevraagd, zal ertoe worden overgegaan.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

65 leden zijn aanwezig.

65 membres sont présents.

38 stemmen neen.

38 votent non.

17 stemmen ja.

17 votent oui.

10 onthouden zich.

10 s'abstiennent.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, M. Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Bock, Coene, Mme Cornet d'Elzjus, MM. Coveliers, De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goovaerts, Goris, Hatry, Mmes Leduc, Mayence-Goossens, Nelis-Van Liedekerke, MM. Vautmans et Vergote.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Anciaux, Boutmans, Buelens, Ceder, Daras, Mme Dardenne, MM. Jonckheer, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

De voorzitter. — We stemmen later over het geheel van het wetsontwerp.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

WETSONTWERP HOUDENDE REGELING VAN DE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN (EVOCATIE)

Aangehouden stemmingen

PROJET DE LOI ORGANIQUE DES SERVICES DE RENSEIGNEMENT ET DE SÉCURITÉ (ÉVOCATION)

Votes réservés

De voorzitter. — We gaan nu over tot de aangehouden stemmingen.

Nous devons procéder maintenant aux votes réservés.

We stemmen eerst over het amendement van de heren Goris en Coveliers op artikel 5.

Nous avons à nous prononcer, en premier lieu, sur l'amendement déposé par MM. Goris et Coveliers à l'article 5.

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik vraag de naamstemming.

De voorzitter. — Wordt deze vraag gesteund? (*Meer dan vier leden staan op.*)

Aangezien de naamstemming reglementair is gevraagd, zal ertoe worden overgegaan.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

65 leden zijn aanwezig.

65 membres sont présents.

38 stemmen neen.

38 votent non.

23 stemmen ja.

23 votent oui.

4 onthouden zich.

4 s'abstiennent.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, M. Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Bock, Buelens, Ceder, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goovaerts, Goris, Hatry, Mmes Leduc, Mayence-Goossens, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vautmans, Vergote et Verreycken.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Boutmans, Daras, Mme Dardenne et M. Jonckheer.

De voorzitter. — We stemmen over amendement nummer 2 van de heren Goris en Coveliers op artikel 6.

Nous passons au vote sur l'amendement numéro 2 de MM. Goris et Coveliers à l'article 6.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, ik vraag de naamstemming.

De voorzitter. — Wordt deze vraag gesteund? (*Meer dan vier leden staan op.*)

Aangezien de naamstemming reglementair is gevraagd, zal ertoe worden overgegaan.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

65 leden zijn aanwezig.

65 membres sont présents.

37 stemmen neen.

37 votent non.

28 stemmen ja.

28 votent oui.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bourgeois, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, M. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, M. Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Bock, Boutmans, Buelens, Ceder, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goovaerts, Goris, Hatry, Hazette, Jonckheer, Mmes Leduc, Mayence-Goossens, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vautmans, Vergote et Verreycken.

De voorzitter. — We moeten ons nu uitspreken over amendement nummer 3 van de heren Goris en Coveliers op artikel 6.

Nous devons nous prononcer sur l'amendement numéro 3 de MM. Goris et Coveliers à l'article 6.

Mag ik aannemen dat de stemming over het vorig amendement van de heren Goris en Coveliers ook geldt voor dit amendement?

Puis-je considérer que le vote sur l'amendement précédent de MM. Goris et Coveliers est également valable pour cet amendement? (*Assentiment.*)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

We stemmen over amendement nummer 98 van de heer Ceder op artikel 7.

Nous passons au vote sur l'amendement numéro 98 de M. Ceder à l'article 7.

De heer Ceder (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, ik vraag de naamstemming.

De voorzitter. — Wordt deze vraag gesteund? (*Meer dan vier leden staan op.*)

Aangezien de naamstemming reglementair is gevraagd, zal ertoe worden overgegaan.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

67 leden zijn aanwezig.

67 membres sont présents.

62 stemmen neen.

62 votent non.

5 stemmen ja.

5 votent oui.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Vautmans, Vergote, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

De voorzitter. — We stemmen over amendement nummer 104 van de heer Boutmans en mevrouw Dardenne op artikel 7.

Nous passons au vote sur l'amendement numéro 104 de M. Boutmans et Mme Dardenne à l'article 7.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

67 leden zijn aanwezig.

67 membres sont présents.

57 stemmen neen.

57 votent non.

10 stemmen ja.

10 votent oui.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzuis, MM. Coveliers, Mme de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Vautmans, Vergote, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Boutmans, Buelens, Ceder, Daras, Mme Dardenne, MM. Jonckheer, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

De voorzitter. — We stemmen over amendement nummer 99 van de heer Ceder op artikel 8.

Nous passons au vote sur l'amendement numéro 99 de M. Ceder à l'article 8.

De heer Ceder (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, ik vraag de naamstemming.

De voorzitter. — Wordt deze vraag gesteund ? (*Meer dan vier leden staan op.*)

Aangezien de naamstemming reglementair is gevraagd, zal ertoe worden overgegaan.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

66 leden zijn aanwezig.

66 membres sont présents.

61 stemmen neen.

61 votent non.

5 stemmen ja.

5 votent oui.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzuis, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, MM. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, M. Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Vautmans, Vergote, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

De voorzitter. — We stemmen over het subsidiair amendement nummer 100 van de heer Ceder op artikel 8.

Nous passons au vote sur l'amendement subsidiaire numéro 100 de M. Ceder à l'article 8.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de voorzitter, ik vraag de naamstemming.

De voorzitter. — Wordt deze vraag gesteund ? (*Meer dan vier leden staan op.*)

Aangezien de naamstemming reglementair is gevraagd, zal ertoe worden overgegaan.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

67 leden zijn aanwezig.

67 membres sont présents.

61 stemmen neen.

61 votent non.

6 stemmen ja.

6 votent oui.

Derhalve is het subsidiair amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement subsidiaire n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzuis, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, MM. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Vautmans, Vergote, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

De voorzitter. — We stemmen over amendement nummer 98 van de heer Coveliers c.s. op artikel 8.

Nous passons au vote sur l'amendement numéro 98 de M. Coveliers et consorts à l'article 8.

Het woord is aan de heer Coveliers voor een stemverklaring.

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer de voorzitter, de opstellers van de tekst hebben een opsomming gegeven van alle opvattingen die door de veiligheidsdiensten in het oog moeten worden gehouden. Een ervan is het anarchisme. Ik meen dat het hier om een vergissing gaat. Ik kan immers onmogelijk aannemen dat de auteurs van de tekst niet weten wat het anarchisme is. Eigenlijk is het een theorie die de meest zuivere vorm van democratie huldigt. Het is alleen jammer dat in het verleden geen enkele maatschappij zo'n niveau heeft bereikt dat ze het anarchisme in de praktijk heeft kunnen toepassen. Ik meen echter dat het ontwerp op andere praktijken dan het anarchisme alludeert. Daarom vragen wij om deze term uit de wettekst te schrappen. Ik ga ervan uit dat iedere vrijheidslievende senator dit amendement zal steunen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Ceder voor een stemverklaring.

De heer Ceder (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, de Vlaams Blokfractie zal zich bij de stemming over dit amendement onthouden. De heer Coveliers maakt een uitzondering voor het anarchisme, maar niet voor het nationalisme, dat hij dus per definitie autoritair en antidemocratisch vindt. Dit verwondert ons van een ex-Volksunielid en een ex-volksnationalist.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans voor een stemverklaring.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, de Agalev-fractie zal dit amendement om vele redenen goedkeuren. Een ervan is dat één van onze beste schrijvers, Louis Paul Boon, een tedere anarchist was.

De voorzitter. — De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

66 leden zijn aanwezig.
66 membres sont présents.
36 stemmen neen.
36 votent non.
16 stemmen ja.
16 votent oui.
14 onthouden zich.
14 s'abstiennent.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mmes Jeanmoye, Lizin, Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Boutmans, Coene, Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, MM. Devolder, Goovaerts, Goris, Jonckheer, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Bock, Buelens, Ceder, Mme Cornet d'Elzius, MM. De Decker, Desmedt, Destexhe, Foret, Hatry, Hazette, Mme Mayence-Goossens, MM. Raes, Van Hauthem et Verreycken.

De voorzitter. — We stemmen over amendement nummer 91 van de heren Goris en Coveliers op artikel 8.

Nous passons au vote sur l'amendement numéro 91 de MM. Goris et Coveliers à l'article 8.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

67 leden zijn aanwezig.
67 membres sont présents.
38 stemmen neen.
38 votent non.
29 stemmen ja.
29 votent oui.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Bock, Boutmans, Buelens, Ceder, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goovaerts, Goris, Hatry, Hazette, Jonckheer, Mmes Leduc, Mayence-Goossens, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt et Verreycken.

De voorzitter. — We stemmen over amendement nummer 101 van de heer Ceder dat ertoe strekt een artikel *8bis* (nieuw) in te voegen.

Nous passons au vote sur l'amendement numéro 101 de M. Ceder visant à insérer un article *8bis* (nouveau).

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

67 leden zijn aanwezig.
67 membres sont présents.
62 stemmen neen.
62 votent non.
5 stemmen ja.
5 votent oui.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, M. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

De voorzitter. — We stemmen over amendement nummer 105 van de heer Boutmans en mevrouw Dardenne op artikel 11.

Nous passons au vote sur l'amendement numéro 105 de M. Boutmans et Mme Dardenne à l'article 11.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

66 leden zijn aanwezig.

66 membres sont présents.

57 stemmen neen.

57 votent non.

9 stemmen ja.

9 votent oui.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bock, Bourgeois, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, M. Coveliers, Mme de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Boutmans, Buelens, Daras, Mme Dardenne, MM. Jonckheer, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

De voorzitter. — We moeten ons nu uitspreken over amendement nummer 102 van de heer Ceder dat ertoe strekt een artikel 11bis (nieuw) in te voegen.

Nous devons nous prononcer sur l'amendement numéro 102 de M. Ceder visant à l'insertion d'un article 11bis (nouveau).

Mag ik aannemen dat de stemming over het vorig amendement van de heer Ceder ook geldt voor dit amendement ?

Puis-je considérer que le vote sur l'amendement précédent de M. Ceder est également valable pour cet amendement ? (*Assentiment.*)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

We moeten ons nu uitspreken over amendement nummer 103 van de heer Ceder dat ertoe strekt een artikel 12bis (nieuw) in te voegen.

Nous devons nous prononcer sur l'amendement numéro 103 de M. Ceder visant à l'insertion d'un article 12bis (nouveau).

Mag ik aannemen dat de stemming over het vorig amendement van de heer Ceder ook geldt voor dit amendement ?

Puis-je considérer que le vote sur l'amendement précédent de M. Ceder est également valable pour cet amendement ? (*Assentiment.*)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

We stemmen over amendement nummer 106 van de heer Boutmans en mevrouw Dardenne bij artikel 14.

Nous passons au vote sur l'amendement numéro 106 de M. Boutmans et Mme Dardenne à l'article 14.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

67 leden zijn aanwezig.

67 membres sont présents.

57 stemmen neen.

57 votent non.

4 stemmen ja.

4 votent oui.

6 onthouden zich.

6 s'abstiennent.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bock, Bourgeois, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, M. Coveliers, Mme de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Boutmans, Daras, Mme Dardenne et M. Jonckheer.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Anciaux, Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

De voorzitter. — We stemmen over amendement nummer 107 van de heer Boutmans en mevrouw Dardenne op artikel 20.

Nous passons au vote sur l'amendement numéro 107 de M. Boutmans et Mme Dardenne à l'article 20.

Het woord is aan de heer Boutmans voor een stemverklaring.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, ik wil verduidelijken waarom ik voor mijn amendement zal stemmen en waarom ik tegen dit artikel ben. In deze wet wordt zonder nuances ingeschreven dat de gerechtelijke overheden verplicht worden samen te werken met de Staatsveiligheid en met de militaire veiligheid. Dit bestaat volgens mij in geen enkele andere Europese rechtsstaat.

De voorzitter. — We stemmen over het amendement.

Nous passons au vote sur l'amendement.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

68 leden zijn aanwezig.

68 membres sont présents.

48 stemmen neen.

48 votent non.

20 stemmen ja.

20 votent oui.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.
En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes Cornet d'Elzcius, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, D'Hooghe, Erdman, Foret, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Boutmans, Buelens, Ceder, Coene, Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. Devolder, Goovaerts, Goris, Jonckheer, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt et Verreycken.

De voorzitter. — We stemmen over amendement nummer 108 van de heer Boutmans en mevrouw Dardenne op artikel 25.

Nous passons au vote sur l'amendement numéro 108 de M. Boutmans et Mme Dardenne à l'article 25.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

66 leden zijn aanwezig.

66 membres sont présents.

58 stemmen neen.

58 votent non.

8 stemmen ja.

8 votent oui.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.
En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bock, Bourgeois, Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzcius, M. Coveliers, Mme de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goovaerts, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Van Hauthem, Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Boutmans, Daras, Mme Dardenne, MM. Goris, Jonckheer, Mme Leduc et M. Vergote.

De voorzitter. — We moeten ons nu uitspreken over amendement nummer 109 van de heer Boutmans en mevrouw Dardenne op artikel 26.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'amendement numéro 109 de M. Boutmans et Mme Dardenne à l'article 26.

Het woord is aan de heer Coveliers.

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer de voorzitter, aangezien bij de vorige stemming een lid van onze fractie zich heeft vergist, vraag ik de naamstemming.

De voorzitter. — Derhalve gaan we over tot de naamstemming.
En conséquence, nous allons procéder au vote nominatif.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

67 leden zijn aanwezig.

67 membres sont présents.

62 stemmen neen.

62 votent non.

5 stemmen ja.

5 votent oui.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.
En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bock, Bourgeois, Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzcius, MM. Coveliers, Mme de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, MM. Erdman, Foret, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Boutmans, Daras, Mme Dardenne et M. Jonckheer.

De voorzitter. — We moeten ons nu uitspreken over amendement nummer 110 van de heer Boutmans en mevrouw Dardenne op artikel 28.

Nous devons nous prononcer sur l'amendement numéro 110 de M. Boutmans et Mme Dardenne à l'article 28.

Mag ik aannemen dat de vorige stemming ook geldt voor dit amendement ?

Puis-je considérer que le dernier vote est également valable pour cet amendement ? (*Assentiment.*)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

We moeten ons nu uitspreken over amendement nummer 111 van de heer Boutmans en mevrouw Dardenne op artikel 29.

Nous devons nous prononcer sur l'amendement numéro 111 de M. Boutmans et Mme Dardenne à l'article 29.

Mag ik aannemen dat de vorige stemming ook geldt voor dit amendement ?

Puis-je considérer que le dernier vote est également valable pour cet amendement ? (*Assentiment.*)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

We moeten ons nu uitspreken over amendement nummer 112 van de heer Boutmans en mevrouw Dardenne op artikel 31.

Nous devons nous prononcer sur l'amendement numéro 112 de M. Boutmans et Mme Dardenne à l'article 31.

Mag ik aannemen dat de vorige stemming ook geldt voor dit amendement ?

Puis-je considérer que le dernier vote est également valable pour cet amendement ? (*Assentiment.*)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

We stemmen zo dadelijk over het geheel van het wetsontwerp.

Il sera procédé dans quelques instants au vote sur l'ensemble du projet de loi.

LA SITUATION EN ASIE
D'AVRIL 1996 À MARS 1998

Vote réservé

Vote sur la motion

DE TOESTAND IN AZIË
VAN APRIL 1996 TOT MAART 1998

Aangehouden stemming

Stemming over de motie

M. le président. — Nous devons procéder maintenant au vote réservé.

We gaan nu over tot de aangehouden stemming.

Nous avons à nous prononcer sur l'amendement numéro 1 déposé par M. Hatry et Mme Mayence à la motion déposée par Mmes Willame, Lizin, Sémer, Thijs et M. Bourgeois.

We moeten ons uitspreken over amendement nummer 1 van de heer Hatry en mevrouw Mayence op de motie ingediend door de dames Willame, Lizin, Sémer, Thijs en de heer Bourgeois.

La parole est à M. Hatry.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le président, nous désirons retirer l'amendement numéro 1.

M. le président. — Nous passons dès lors au vote sur l'amendement numéro 2 de M. Hatry et Mme Mayence.

Dan gaan we over tot de stemming over amendement nummer 2 van de heer Hatry en mevrouw Mayence.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

68 membres sont présents.

68 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, l'amendement est adopté.

Derhalve is het amendement aangenomen.

Ont pris part au vote :

Aan de stemming hebben deelgenomen :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes,

Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

De voorzitter. — We gaan nu over tot de stemming over de aldus geamendeerde motie.

Nous passons au vote sur la motion ainsi amendée.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

68 leden zijn aanwezig.

68 membres sont présents.

49 stemmen ja.

49 votent oui.

14 stemmen neen.

14 votent non.

5 onthouden zich.

5 s'abstiennent.

Derhalve is de geamendeerde motie aangenomen.

En conséquence, la motion amendée est adoptée.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes Cornet d'Elzius, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, D'Hooghe, Erdman, Foret, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Boutmans, Coene, Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. Devolder, Goovaerts, Goris, Jonckheer, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

PROJET DE LOI RELATIVE
À L'AIDE JURIDIQUE

Votes réservés

WETSONTWERP BETREFFENDE
DE JURIDISCHE BIJSTAND

Aangehouden stemmingen

M. le président. — Nous devons procéder maintenant aux votes réservés.

We gaan nu over tot de aangehouden stemmingen.

Nous avons à nous prononcer, en premier lieu, sur l'amendement numéro 35 déposé par MM. Desmedt et Foret à l'article 4.

We moeten ons eerst uitspreken over amendement nummer 35 van de heren Desmedt en Foret op artikel 4.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

68 membres sont présents.

68 leden zijn aanwezig.

38 votent non.

38 stemmen neen.

28 votent oui.

28 stemmen ja.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, M. Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Bock, Boutmans, Buelens, Ceder, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goovaerts, Goris, Hatry, Hazette, Jonckheer, Mmes Leduc, Mayence-Goossens, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt et Verreycken.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Anciaux et Urbain.

De voorzitter. — We stemmen over amendement nummer 28 van de heren Coveliers en Goris op artikel 4.

Nous passons au vote sur l'amendement numéro 28 de MM. Coveliers et Goris à l'article 4.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

67 leden zijn aanwezig.

67 membres sont présents.

43 stemmen neen.

43 votent non.

24 stemmen oui.

24 votent oui.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix,

D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Bock, Buelens, Ceder, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goovaerts, Goris, Hatry, Hazette, Mmes Leduc, Mayence-Goossens, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt et Verreycken.

De voorzitter. — We stemmen over amendement nummer 29 van de heren Coveliers en Goris op artikel 4.

Nous passons au vote sur l'amendement numéro 29 de MM. Coveliers et Goris à l'article 4.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

66 leden zijn aanwezig.

66 membres sont présents.

43 stemmen neen.

43 votent non.

23 stemmen ja.

23 votent oui.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Bock, Buelens, Ceder, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goris, Hatry, Hazette, Mmes Leduc, Mayence-Goossens, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt et Verreycken.

De voorzitter. — We stemmen over amendement nummer 30 van de heren Coveliers en Goris op artikel 4.

Nous passons au vote sur l'amendement numéro 30 de MM. Coveliers et Goris à l'article 4.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

67 leden zijn aanwezig.

67 membres sont présents.

39 stemmen neen.

39 votent non.

19 stemmen ja.

19 votent oui.

9 onthouden zich.

9 s'abstiennent.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.
En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Boutmans, Buelens, Ceder, Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, Devolder, Goovaerts, Goris, Jonckheer, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt et Verreycken.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

M. Bock, Mme Cornet d'Elzius, MM. De Decker, Desmedt, Destexhe, Foret, Hatry, Hazette et Mme Mayence-Goossens.

De voorzitter. — Ik breng artikel 4 in stemming.

Je mets aux voix l'article 4.

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — We stemmen over amendement nummer 37 van de heer Goris c.s. op artikel 6.

Nous passons au vote sur l'amendement numéro 37 de M. Goris et consorts à l'article 6.

Het woord is aan de heer Goris voor een stemverklaring.

De heer Goris (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik hecht eraan te benadrukken dat dit amendement het vroegere amendement nummer 34 is, dat werd ingediend door de collega's D'Hooghe, Bourgeois, Vandenberghe, Erdman en mezelf. Het strekt ertoe te bepalen welke stukken moeten worden voorgelegd door een verzoeker om rechtsbijstand. Het komt erop neer dat wij hebben willen voorkomen dat dit nog dient te gebeuren bij de commissaris van de politie, bij de burgemeester of bij de OCMW-administratie. Vanaf nu dient een verklaring onder ede schriftelijk te worden toegevoegd. Daarover was er een consensus. Ik heb dat amendement opnieuw ingediend omdat in de vorige tekst de Koning de stukken bepaalt en het lijkt ons niet gepast dat aan de Koning over te laten.

De voorzitter. — De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

67 leden zijn aanwezig.

67 membres sont présents.

38 stemmen neen.

38 votent non.

28 stemmen ja.

28 votent oui.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Bock, Boutmans, Buelens, Ceder, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goovaerts, Goris, Hatry, Hazette, Jonckheer, Mmes Leduc, Mayence-Goossens, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vautmans, Vergote et Verreycken.

Onthouden heeft zich :

S'est abstenu :

M. D'Hooghe

De voorzitter. — Ik breng artikel 6 in stemming.

Je mets aux voix l'article 6.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le président. — Nous passons au vote sur l'amendement numéro 36 de MM. Desmedt et Foret à l'article 9.

We stemmen over amendement nummer 36 van de heren Desmedt en Foret op artikel 9.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

67 membres sont présents.

67 leden zijn aanwezig.

39 votent non.

39 stemmen neen.

28 votent oui.

28 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bock, Boutmans, Buelens, Ceder, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goovaerts, Goris, Hatry, Hazette, Jonckheer, Mmes Leduc, Mayence-Goossens, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vautmans, Vergote et Verreycken.

M. le président. — Je mets aux voix l'article 9.

Ik breng artikel 9 in stemming.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le président. — Les autres articles du projet de loi ayant déjà été adoptés, le vote sur l'ensemble du projet de loi interviendra ultérieurement.

De andere artikelen van het wetsontwerp werden reeds vroeger aangenomen. We stemmen later over het geheel van het wetsontwerp.

WETSVOORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE NIEUWE GEMEENTEWET, DE GEMEENTEKIESWET, DE WET VAN 19 OKTOBER 1921 TOT REGELING VAN DE PROVINCIERAADSVERKIEZINGEN, DE WET VAN 11 APRIL 1994 TOT ORGANISATIE VAN DE GEAUTOMATISEERDE STEMMING EN DE WET VAN 7 JULI 1994 BETREFFENDE DE BEPERKING EN DE CONTROLE VAN DE VERKIEZINGSUITGAVEN VOOR DE VERKIEZING VAN DE PROVINCIERADEN EN DE GEMEENTERADEN EN VOOR DE RECHTSTREEKSE VERKIEZING VAN DE RADEN VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN, STREKKENDE TOT DE OPRICHTING VAN DISTRICTEN EN DE ORGANISATIE VAN DE RECHTSTREEKSE VERKIEZING VAN HUN RADEN

Aangehouden stemmingen

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA NOUVELLE LOI COMMUNALE, LA LOI ÉLECTORALE COMMUNALE, LA LOI DU 19 OCTOBRE 1921 ORGANIQUE DES ÉLECTIONS PROVINCIALES, LA LOI DU 11 AVRIL 1994 ORGANISANT LE VOTE AUTOMATISÉ ET LA LOI DU 7 JUILLET 1994 RELATIVE À LA LIMITATION ET AU CONTRÔLE DES DÉPENSES ÉLECTORALES ENGAGÉES POUR LES ÉLECTIONS DES CONSEILS PROVINCIAUX ET COMMUNAUX ET POUR L'ÉLECTION DIRECTE DES CONSEILS DE L'AIDE SOCIALE, ET VISANT À LA CRÉATION DE DISTRICTS ET À L'ORGANISATION DE L'ÉLECTION DIRECTE DE LEURS CONSEILS

Votes réservés

De voorzitter. — We gaan nu over tot de aangehouden stemmingen.

Nous devons procéder maintenant aux votes réservés.

We moeten ons uitspreken over het amendement van de heer Boutmans op artikel 2.

Nous avons à nous prononcer sur l'amendement déposé par M. Boutmans à l'article 2.

Het woord is aan de heer Boutmans voor een stemverklaring.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, ik ben van mening dat het goed zou zijn ons vandaag al uit te spreken voor een zo ruim mogelijke toekenning van het stemrecht van zodra de Grondwet dat mogelijk maakt.

De voorzitter. — De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

67 leden zijn aanwezig.

67 membres sont présents.

62 stemmen neen.

62 votent non.

5 stemmen ja.

5 votent oui.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Bock, Bourgeois, Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, M. Coveliers, Mme de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Anciaux, Boutmans, Daras, Mme Dardenne et M. Jonckheer.

De voorzitter. — Ik breng artikel 2 in stemming.

Je mets aux voix l'article 2.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le président. — Les autres articles de la proposition de loi ayant déjà été adoptés, le vote sur l'ensemble interviendra ultérieurement.

De andere artikelen van het wetsvoorstel werden reeds vroeger aangenomen. We stemmen later over het geheel van het wetsvoorstel.

WETSVOORSTEL TOT BEPERKING VAN DE CUMULATIE VAN HET MANDAAT VAN FEDERAAL PARLEMENTSLID EN EUROPEES PARLEMENTSLID MET ANDERE AMBTEN

Aangehouden stemmingen

PROPOSITION DE LOI LIMITANT LE CUMUL DU MANDAT DE PARLEMENTAIRE FÉDÉRAL ET DE PARLEMENTAIRE EUROPÉEN AVEC D'AUTRES FONCTIONS

Votes réservés

De voorzitter. — We gaan nu over tot de aangehouden stemmingen.

Nous devons procéder maintenant aux votes réservés.

We moeten ons eerst uitspreken over amendement nummer 3 van mevrouw Leduc en de heer Vergote op artikel 3.

Nous avons à nous prononcer, en premier lieu, sur l'amendement numéro 3 déposé par Mme Leduc et M. Vergote à l'article 3.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

67 leden zijn aanwezig.

67 membres sont présents.

48 stemmen neen.

48 votent non.

19 stemmen ja.

19 votent oui.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.
En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes Cornet d'Elzius, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, D'Hooghe, Erdman, Foret, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, MM. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Boutmans, Buelens, Ceder, Coene, Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. Devolder, Goovaerts, Goris, Jonckheer, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vautmans, Vergote et Verreycken.

De voorzitter. — We stemmen over subamendement nummer 13 van mevrouw Leduc en de heer Vergote op amendement nummer 11.

Nous passons au vote sur le sous-amendement numéro 13 de Mme Leduc et M. Vergote à l'amendement numéro 11.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

67 leden zijn aanwezig.

67 membres sont présents.

48 stemmen neen.

48 votent non.

19 stemmen ja.

19 votent oui.

Derhalve is het subamendement niet aangenomen.

En conséquence, le sous-amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes Cornet d'Elzius, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, D'Hooghe, Erdman, Foret, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Lallemand, Mme Lizin, MM. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Boutmans, Buelens, Ceder, Coene, Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. Devolder, Goovaerts, Goris, Jonckheer, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vautmans, Vergote et Verreycken.

De voorzitter. — Ik breng artikel 3 in stemming.

Je mets aux voix l'article 3.

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — We stemmen over amendement nummer 12 van mevrouw Leduc en de heer Vergote op artikel 4.

Nous passons au vote sur l'amendement numéro 12 de Mme Leduc et M. Vergote à l'article 4.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

67 leden zijn aanwezig.

67 membres sont présents.

48 stemmen neen.

48 votent non.

19 stemmen ja.

19 votent oui.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes Cornet d'Elzius, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, D'Hooghe, Erdman, Foret, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Lallemand, Mme Lizin, MM. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Boutmans, Buelens, Ceder, Coene, Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. Devolder, Goovaerts, Goris, Jonckheer, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vautmans, Vergote et Verreycken.

De voorzitter. — Ik breng artikel 4 in stemming.

Je mets aux voix l'article 4.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le président. — Les autres articles de la proposition de loi ayant déjà été adoptés, le vote sur l'ensemble interviendra ultérieurement.

De andere artikelen van het wetsvoorstel werden reeds vroeger aangenomen. We stemmen later over het geheel van het wetsvoorstel.

WETSVOORSTEL BETREFFENDE DE BURGERRECHTELIJKE AANSPRAKELIJKHEID EN DE STRAFRECHTELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID VAN BURGEMEESTERS EN SCHEPENEN

Aangehouden stemmingen

PROPOSITION DE LOI RELATIVE À LA RESPONSABILITÉ CIVILE ET PÉNALE DES BOURGMESTRES ET ÉCHEVINS

Votes réservés

De voorzitter. — We gaan nu over tot de aangehouden stemmingen.

Nous devons procéder maintenant aux votes réservés.

We stemmen over het amendement van de heer Boutmans op artikel 3.

Nous passons au vote sur l'amendement de M. Boutmans à l'article 3.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

66 leden zijn aanwezig.

66 membres sont présents.

56 stemmen neen.

56 votent non.

10 stemmen ja.

10 votent ja.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Mme de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Vautmans, Vergote, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Boutmans, Buelens, Ceder, Daras, Mme Dardenne, MM. Jonckheer, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

De voorzitter. — We stemmen nu over twee subsidiaire amendementen van de heer Boutmans op artikel 3. Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over de twee amendementen.

Nous passons au vote sur deux amendements subsidiaires de M. Boutmans à l'article 3. Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur ces deux amendements.

We stemmen over de twee subsidiaire amendementen van de heer Boutmans op artikel 3.

Nous passons donc au vote sur les deux amendements subsidiaires de M. Boutmans à l'article 3.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

66 leden zijn aanwezig.

66 membres sont présents.

61 stemmen neen.

61 votent non.

5 stemmen ja.

5 votent oui.

Derhalve zijn de amendementen niet aangenomen.

En conséquence, les amendements ne sont pas adoptés.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bock, Bourgeois, Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, M. Coveliers, Mme de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goo-

vaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Boutmans, Daras, Mme Dardenne et M. Jonckheer.

De voorzitter. — Ik breng artikel 3 instemming.

Je mets aux voix l'article 3.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le président. — Les autres articles de la proposition de loi ayant déjà été adoptés, le vote sur l'ensemble interviendra ultérieurement.

De andere artikelen van het wetsvoorstel werden reeds vroeger aangenomen. We stemmen streks over het geheel van het wetsvoorstel.

ÉVALUATION DE LA LOI DU 15 DÉCEMBRE 1980 SUR L'ACCÈS AU TERRITOIRE, LE SÉJOUR, L'ÉTABLISSEMENT ET L'ÉLOIGNEMENT DES ÉTRANGERS

Vote sur les recommandations

EVALUATIE VAN DE WET VAN 15 DECEMBER 1980 BETREFFENDE DE TOEGANG TOT HET GRONDGEBIED, HET VERBLIJF, DE VESTIGING EN DE VERWIJDERING VAN VREEMDELINGEN

Stemming over de aanbevelingen

M. le président. — Nous devons procéder maintenant au vote sur les recommandations.

We moeten ons nu uitspreken over de aanbevelingen.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

67 membres sont présents.

67 leden zijn aanwezig.

58 votent oui.

58 stemmen ja.

5 votent non.

5 stemmen neen.

4 s'abstiennent.

4 onthouden zich.

En conséquence, les recommandations sont adoptées.

Derhalve zijn de aanbevelingen aangenomen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, M. Coveliers, Mme de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jean-

moye, M. Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Vautmans, Vergote, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Boutmans, Daras, Mme Dardenne et M. Jonckheer.

M. le président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden de reden van hun onthouding mede te delen.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, wij hebben ons bij de stemming onthouden omdat een aantal aanbevelingen zeer goed zijn en de commissie zeer goed werk heeft geleverd, maar het geheel is wel erg onvolledig. Zo wordt de termijn van hechtenis behouden op vijf plus drie maanden, dit wil zeggen acht maanden in het totaal. We vinden dat we dat niet kunnen goedkeuren.

PROPOSITION DE RÉSOLUTION RELATIVE À LA CONVENTION DU CONSEIL L'EUROPE SUR LES DROITS DE L'HOMME ET LA BIOMÉDECINE, EN CE QUI CONCERNE LA RECHERCHE SUR LES EMBRYONS IN VITRO

Vote

VOORSTEL VAN RESOLUTIE BETREFFENDE HET VERDRAG VAN DE RAAD VAN EUROPA INZAKE DE RECHTEN VAN DE MENS EN DE BIOGENEESKUNDE, WAT HET ONDERZOEK OP EMBRYO'S IN VITRO BETREFT

Stemming

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur la proposition de résolution.

We moeten ons nu uitspreken over het voorstel van resolutie.

La parole est à M. Foret pour une explication de vote.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le président, les techniques médicales et la recherche biogénétique se perfectionnent de plus en plus et les résultats de leurs applications auront des conséquences fondamentales pour notre société tout entière. Face à cette évolution accélérée, une Convention du Conseil de l'Europe s'est efforcée de mettre au point un système de protection de la dignité de l'être humain.

Vingt-trois pays ont d'ores et déjà adhéré à cette convention dont l'article 18 qui traite de la recherche sur les embryons in vitro reste cependant au centre de controverses à caractère éthique. La Belgique se doit maintenant de prendre attitude.

Pour le PRL-FDF, il est vain et inexact de vouloir opposer de manière irréductible le principe de la dignité de la vie humaine « dès le commencement », auquel certains s'accrochent farouchement, et la liberté de la recherche scientifique à laquelle d'autres se montrent tout aussi vigoureusement attachés. Ces principes sont tous deux éminemment respectables.

Dans ce contexte, nous considérons comme primordial de ne pas exclure la possibilité de constituer des embryons humains aux fins de recherche. Une telle interdiction ne tiendrait absolument

pas compte des nécessités de la recherche, ce qui ne nous paraît pas acceptable si l'on veut continuer à progresser dans la connaissance de certaines pathologies graves, comme certaines formes de cancer ou de maladies génétiques.

Il convient donc, à tout le moins, de ne pas rendre impossible une recherche scientifique sur la base d'un principe d'interdiction arrêté a priori, alors que l'on ne peut nier la réalité et l'importance des progrès réalisés en termes de santé publique grâce à cette recherche.

Cela rappelé, il convient évidemment que cette recherche soit balisée par des conditions précises afin d'éviter tout dérapage. De même, un cadre légal de la recherche sur l'embryon suppose que l'on contrôle également les structures au sein desquelles cette recherche a lieu.

Il nous paraît donc fondamental que la Belgique puisse invoquer la réserve contenue à l'article 36 de la convention en faveur des États qui se sont préalablement dotés d'une législation organisant le cadre de la recherche sur les embryons. Le texte de la résolution en projet envisage expressément cette possibilité. Dans cette mesure, la résolution peut dès lors rencontrer notre approbation.

Je tiens cependant à préciser que celle-ci n'emporte pas automatiquement et nécessairement l'accord de notre groupe sur les balises légales qui seront contenues dans le projet de loi que le gouvernement est invité à nous présenter dans les meilleurs délais et que chacun devra apprécier en fonction de ses convictions éthiques personnelles.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans voor een stemverklaring.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, we zullen ons bij de stemming onthouden, omdat we voorstander zijn van de goedkeuring van het verdrag en dus bezwaarlijk kunnen tegenstemmen. We kunnen echter niet alle voorwaarden van de resolutie aanvaarden. We gaan meer bepaald niet akkoord met het feit dat België reserves zou uiten tegen het kweken van embryo's. We dienen ons bij het verdrag te houden en moeten niet een van de weinige landen worden met op dit punt een uitzondering in hun wetgeving.

De voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Van der Wildt.

Mevrouw Van der Wildt (SP). — Mijnheer de voorzitter, uiteraard heeft iedere fractie het recht een stemverklaring af te leggen. Los van de inhoud van de uiteenzetting van de heer Foret, betreur ik de grote afwezigheid van de PRL-fractie zowel tijdens de debatten in de commissie als zelfs tijdens de plenaire vergadering. Het is de eerste keer dat wij de stem van de PRL in deze belangrijke materie horen en dan nog wel in een stemverklaring.

M. le président. — La parole est à Mme Willame pour une explication de vote.

Mme Willame-Boonen (PSC). — Monsieur le président, le groupe PSC estime que la commission des Affaires sociales, qui a longuement planché sur ce problème complexe et difficile, a fait preuve de réalisme. Certaines recherches sur l'embryon in vitro doivent pouvoir être menées moyennant le respect de toutes les conditions et de toutes les précautions inscrites dans la résolution.

Il est un point important figurant dans la proposition de résolution à propos duquel le PSC exprime certaines réserves. Il s'agit des différentes dispositions concernant la création d'embryons humains à des fins de recherche. Le PSC est d'avis que la création d'embryons humains à des fins de recherche doit être interdite. Cet interdit est affirmé dans le texte de la résolution. Toutefois, il nous apparaît qu'il est de notre responsabilité de législateur, tout en défendant nos convictions, d'être aussi à l'écoute des opinions différentes des nôtres, de façon à permettre un débat de fond à propos de ces questions fondamentales. C'est la raison pour laquelle nous n'avons pas voulu faire de cet interdit un absolu qui aurait bloqué toute possibilité de débat, alors que ce dernier vient seulement de débiter dans notre pays. Arrêter la discussion à ce stade eut été manquer de responsabilité politique car, en fin de compte, c'est du destin de notre communauté qu'il s'agit.

Vous aurez donc compris que c'est dans un esprit à la fois humaniste et personnaliste que nous soutenons cette proposition de résolution, avec la conviction que ni le vote du texte qui nous est soumis ni l'adoption du cadre légal qu'il recommande ne nous dispensent de poursuivre le débat éthique et de l'étendre à l'ensemble de la société. (*Applaudissements.*)

De voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Nelis voor een stemverklaring.

Mevrouw Nelis-Van Liedekerke (VLD). — Mijnheer de voorzitter, de VLD-senaatsfractie zal het voorstel van resolutie om volgende redenen goedkeuren.

Ten eerste wordt in de resolutie de aandacht gevestigd op de bescherming van het menselijk wezen en de menselijke waardigheid tegen mogelijke misbruiken bij medisch handelen en wetenschappelijk onderzoek. Ook het ontbreken van een wettelijk kader wordt aan de kaak gesteld.

Ten tweede erkent de resolutie de noodzaak van embryo-onderzoek. In de resolutie worden ook restricties opgelegd aan het wetenschappelijk onderzoek en duidelijke voorwaarden gesteld ter bescherming van het embryo in vitro, voor het onderzoek op embryo's en de creatie van embryo's voor onderzoeksdoeleinden. In die zin is de tekst niet in strijd met de liberale visie op overheidsregulering inzake wetenschappelijk onderzoek.

Ten derde vinden we het belangrijk dat ons land het Verdrag van de Raad van Europa ondertekent en op die manier het gedachtengoed van dit verdrag onderschrijft. Voor ons is deze ondertekening echter alleen mogelijk na het opstellen van een nationale wetgeving, op basis waarvan voorbehoud kan worden gemaakt bij de inhoud van artikel 18. Ook aan deze voorwaarde voldoet de resolutie. De VLD zal ze dan ook goedkeuren.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux voor een stemverklaring.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de voorzitter, de Volksunie zal het voorstel van resolutie goedkeuren, omdat we menen dat het debat op een serene en moedige wijze is gevoerd.

M. le président. — Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

66 membres sont présents.

66 leden zijn aanwezig.

57 votent oui.

57 stemmen ja.

5 votent non.

5 stemmen neen.

4 s'abstiennent.

4 onthouden zich.

En conséquence, la proposition de résolution est adoptée.

Derhalve is het voorstel van resolutie aangenomen.

Elle sera communiquée au premier ministre.

Het zal aan de eerste minister worden medegedeeld.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzuis, M. Coveliers, Mme de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens,

Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, M. Staes, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Boutmans, Daras, Mme Dardenne et M. Jonckheer.

PROPOSITION DE RÉSOLUTION RELATIVE À LA CONVENTION DU CONSEIL DE L'EUROPE SUR LES DROITS DE L'HOMME ET LA BIOMÉDECINE

Rejet

VOORSTEL VAN RESOLUTIE BETREFFENDE DE CONVENTIE VAN DE RAAD VAN EUROPA INZAKE DE RECHTEN VAN DE MENS EN DE BIOGENEESKUNDE

Verwerping

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur la proposition de résolution.

We moeten ons nu uitspreken over het voorstel van resolutie.

Le vote commence.

De stemming begint.

67 membres sont présents.

67 leden zijn aanwezig.

62 votent non.

62 stemmen neen.

5 votent oui.

5 stemmen ja.

En conséquence, la proposition de résolution n'est pas adoptée.

Derhalve is het voorstel van resolutie niet aangenomen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzuis, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

PROJET DE LOI POUR LA PROMOTION
DE L'ENTREPRISE INDÉPENDANTE*Vote*WETSONTWERP TOT BEVORDERING VAN
HET ZELFSTANDIG ONDERNEMERSCHAP*Stemming*

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi.

We moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

67 membres sont présents.

67 leden zijn aanwezig.

61 votent oui.

61 stemmen ja.

6 s'abstiennent.

6 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi amendé est adopté.

Derhalve is het geamendeerde wetsontwerp aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, MM. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Anciaux, Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LES ARTICLES 488BIS,
B), C), ET D), DU CODE CIVIL ET L'ARTICLE 623 DU
CODE JUDICIAIRE*Vote*WETSVOORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE ARTIKE-
LEN 488BIS, B), C), EN D), VAN HET BURGERLIJK
WETBOEK EN VAN ARTIKEL 623 VAN HET
GERECHTELIJK WETBOEK*Stemming*

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble de la proposition de loi.

We moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsvoorstel.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

66 membres sont présents.

66 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont pris part au vote :

Aan de stemming hebben deelgenomen :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 867
DU CODE JUDICIAIRE*Vote*WETSVOORSTEL TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 867
VAN HET GERECHTELIJK WETBOEK*Stemming*

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble de la proposition de loi.

We moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsvoorstel.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

66 membres sont présents.

66 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont pris part au vote :

Aan de stemming hebben deelgenomen :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzies, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, MM. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

PROJET DE LOI INSTAURANT LA COHABITATION LÉGALE (ÉVOCATION)

Vote

WETSVORSTEL TOT INVOERING VAN DE WETTELIJKE SAMENWONING (EVOCATIE)

Stemming

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi amendé.

We moeten ons nu uitspreken over het geheel van het geamendeerde wetsontwerp.

La parole est à M. Foret pour une explication de vote.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le président, ce projet de loi instaurant la cohabitation légale vise à établir un cadre juridique permettant de répondre à des situations de vie de plus en plus fréquentes auxquelles personne ne peut rester insensible.

Toutefois, mon collègue, M. Desmedt, vous a démontré les carences juridiques de ce texte. Ce dernier aurait dû limiter son champ d'application aux situations qui posent réellement des difficultés.

En outre, le gouvernement a clairement fait entendre qu'il serait impossible de permettre l'entrée en vigueur de ce texte au cours de la présente législature. En effet, les mesures visant à réduire les discriminations fiscales à l'égard des couples mariés ne pourront être prises rapidement. Or, nul n'ignore l'accord politique qui lie ces différents textes.

Par ailleurs, au sein de notre groupe, certains considèrent que les dispositions relatives à la cohabitation légale revêtent une connotation éthique dans la mesure où elles peuvent mettre en cause certaines conceptions du couple.

Le PRL-FDF est une fédération politique qui respecte le pluralisme philosophique de ses membres et prône la liberté de pensée et de vote dans le domaine éthique. Dès lors que plusieurs de nos membres relevaient des aspects à caractère éthique dans le texte en projet, nous respectons la clause de conscience ainsi soulevée. Dans ces conditions, chaque parlementaire de notre groupe s'exprimera selon ses convictions personnelles. (*Applaudissements.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans voor een stemverklaring.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, Agalev zal zich bij de stemming onthouden. Men kan niet tegen die tekst zijn, maar hij is van zijn substantie ontdaan; bovendien kan de regering ermee doen wat ze wil. Zo wil de regering de invoering van het wettelijk samenwonen koppelen aan een nieuwe fiscale

regeling voor gehuwden die niets met dit voorstel heeft te maken. In een grondige regeling van sociaal-rechtelijke gelijkstelling had ik nog kunnen inkomen, maar dit voorstel heeft daar niets mee te maken. Ik kan dus niet meer volgen. Louis-Paul Boon zou er zeker niet voor gestemd hebben.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Goris voor een stemverklaring.

De heer Goris (VLD). — Mijnheer de voorzitter, de VLD-fractie zal zich bij de stemming onthouden. We juichen uiteraard de goede bedoeling toe om het systeem van wettelijke samenwoning in te voeren en steunen de basisprincipes ervan. Twee fundamentele bezwaren nopen ons er evenwel toe het wetsontwerp niet aan te nemen. Eerst en vooral wordt de fiscale discriminatie van gehuwden in stand gehouden. De regering blijft deze problematiek voor zich uitschuiven. Daarnaast is er de gebrekkige openbaarheid van het systeem van de kantmelding in de bevolkingsregisters en het gebrek aan tegenstelbaarheid ervan. De praktische toepassing van deze regelgeving zal al snel uitwijzen dat er aanpassingen nodig zijn. Binnenkort zal ik trouwens een wetsvoorstel indienen tot invoering van een akte van de burgerlijke stand sui generis in deze aangelegenheid.

M. le président. — Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

66 membres sont présents.

66 leden zijn aanwezig.

39 votent oui.

39 stemmen ja.

8 votent non.

8 stemmen neen.

19 s'abstiennent.

19 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi amendé est adopté.

Derhalve is het geamendeerde wetsontwerp aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hatry, Hostekint, Hotyat, Istasse, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Buelens, Ceder, Mme Cornet d'Elzies, MM. Desmedt, Hazette, Raes, Van Hauthem, et Verreycken.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Anciaux, Bock, Boutmans, Coene, Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. Destexhe, Devolder, Foret, Goovaerts, Goris, Jonckheer, Mmes Leduc, Mayence-Goossens, Nelis-Van Liedekerke, MM. Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

PROJET DE LOI MODIFIANT CERTAINES DISPOSITIONS DU CODE JUDICIAIRE RELATIVES À LA PROCÉDURE EN MATIÈRE DE LOUAGE DE CHOSES ET DE LA LOI DU 30 DÉCEMBRE 1975 CONCERNANT LES BIENS TROUVÉS EN DEHORS DES PROPRIÉTÉS PRIVÉES OU MIS SUR LA VOIE PUBLIQUE EN EXÉCUTION DE JUGEMENTS EN DEHORS DES PROPRIÉTÉS PRIVÉES OU MIS SUR LA VOIE PUBLIQUE EN EXÉCUTION DE JUGEMENTS D'EXPULSION (ÉVOCATION)

Vote

WETSONTWERP TOT WIJZIGING VAN SOMMIGE BEPALINGEN VAN HET GERECHTELIJK WETBOEK BETREFFENDE DE RECHTSPLEGING INZAKE HUUR VAN GOEDEREN EN VAN DE WET VAN 30 DECEMBER 1975 BETREFFENDE GOEDEREN, BUITEN PARTICULIERE EIGENDOMMEN GEVONDEN OF OP DE OPENBARE WEG GEPLAATST TER UITVOERING VAN VONNISSEN TOT UITZETTING (EVOCATIE)

Stemming

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi amendé.

We moeten ons nu uitspreken over het geheel van het geamendeerde wetsontwerp.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

67 membres sont présents.

67 leden zijn aanwezig.

49 votent oui.

49 stemmen ja.

11 votent non.

11 stemmen neen.

7 s'abstiennent.

7 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi amendé est adopté.

Derhalve is het geamendeerde wetsontwerp aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bourgeois, Boutmans, Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Van Hauthem, Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Coene, Coveliers, Devolder, Goovaerts, Goris, Hatry, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Bock, Mme Cornet d'Elzcius, MM. Desmedt, Destexhe, Foret, Hazette et Mme Mayence-Goossens.

WETSONTWERP HOUDENDE OMZETTING IN BELGISCH GERECHTELIJK RECHT VAN DE EUROPESE RICHTLIJN VAN 11 MAART 1996 BETREFFENDE DE RECHTSBESCHERMING VAN DATABANKEN

WETSONTWERP HOUDENDE OMZETTING IN BELGISCH RECHT VAN DE EUROPESE RICHTLIJN VAN 11 MAART 1996 BETREFFENDE DE RECHTSBESCHERMING VAN DATABANKEN (EVOCATIE)

Stemming

PROJET DE LOI TRANSPOSANT EN DROIT JUDICIAIRE BELGE LA DIRECTIVE EUROPÉENNE DU 11 MARS 1996 CONCERNANT LA PROTECTION JURIDIQUE DES BASES DE DONNÉES

PROJET DE LOI TRANSPOSANT EN DROIT BELGE LA DIRECTIVE EUROPÉENNE DU 11 MARS 1996 CONCERNANT LA PROTECTION JURIDIQUE DES BASES DE DONNÉES (ÉVOCATION)

Vote

De voorzitter. — Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over het geheel van deze wetsontwerpen.

Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces projets de loi. (*Assentiment.*)

De stemming begint.

Nous passons au vote.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

66 leden zijn aanwezig.

66 membres sont présents.

62 stemmen ja.

62 votent oui.

4 onthouden zich.

4 s'abstiennent.

Derhalve zijn de wetsontwerpen aangenomen.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Het eerste wetsontwerp zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Le premier projet de loi sera soumis à la sanction royale.

Aangezien we het tweede ontwerp ongewijzigd hebben aangenomen, wordt de Senaat geacht beslist te hebben dit wetsontwerp niet te amenderen. Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden met het oog op koninklijke bekrachtiging.

Étant donné que le Sénat a adopté le deuxième projet sans modification, il est censé avoir décidé de ne pas l'amender. Le projet sera transmis à la Chambre des représentants en vue de la sanction royale.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzcius, M. Coveliers, Mmes de

Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Boutmans, Daras, Mme Dardenne et M. Jonckheer.

WETSONTWERP TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 24 FEBRUARI 1921 BETREFFENDE HET VERHANDELEN VAN DE GIFTSTOFFEN, SLAAPMIDDELEN EN VERDOVENDE MIDDELEN, ONTSMETTINGSSTOFFEN EN ANTISEPTICA EN HET KONINKLIJK BESLUIT NR. 78 VAN 10 NOVEMBER 1967 BETREFFENDE DE UITOEFENING VAN DE GENEESKUNST, DE VERPLEEGKUNDE, DE PARAMEDISCHE BEROEPEN EN DE GENEESKUNDIGE COMMISSIES (EVOCATIE)

Stemming

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 24 FÉVRIER 1921 CONCERNANT LE TRAFIC DES SUBSTANCES VÉNÉNEUSES, SOPORIFIQUES, DÉSINFECTANTES OU ANTI-SEPTIQUES ET L'ARRÊTÉ ROYAL N° 78 DU 10 NOVEMBRE 1967 RELATIF À L'EXERCICE DE L'ART DE GUÉRIR, DE L'ART INFIRMIER, DES PROFESSIONS PARAMÉDICALES ET AUX COMMISSIONS MÉDICALES (ÉVOCATION)

Vote

De voorzitter. — We moeten ons nu uitspreken over het geheel van het geamendeerde wetsontwerp.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi amendé.

La parole est à M. Foret pour une explication de vote.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le président, ce projet de loi comprend deux volets : l'un concerne la santé publique et l'autre revêt un aspect politique en matière de justice.

Notre groupe se réjouit particulièrement de constater que grâce à ces dispositions, le risque de voir des personnes contracter des maladies infectieuses va diminuer. En effet, les toxicomanes en particulier pourront désormais obtenir du matériel d'injection, non seulement auprès des pharmaciens mais également dans des centres déterminés, et ce même à titre gratuit.

Par contre, bien que cette disposition ait été modifiée par les commissions réunies de la Justice et des Affaires sociales du Sénat, nous émettons quelques réserves quant à la possibilité de fermeture d'établissements lorsque le condamné n'est ni le propriétaire ni l'exploitant de l'établissement.

Toutefois, compte tenu des points positifs que je viens de développer et qui nous paraissent essentiels, notre groupe approuvera ce projet de loi.

De voorzitter. — De stemming begint.

Nous passons au vote.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

67 leden zijn aanwezig.

67 membres sont présents.

52 stemmen ja.

52 votent oui.

5 stemmen neen.

5 votent non.

10 onthouden zich.

10 s'abstiennent.

Derhalve is het geamendeerde wetsontwerp aangenomen.

En conséquence, le projet de loi amendé est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden teruggezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mme Cornet d'Elzius, M. Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, D'Hooghe, Erdman, Foret, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mmes Lizin, Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Coene, Coveliers, Devolder, Goovaerts, Goris, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

WETSONTWERP HOUDENDE REGELING VAN DE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN (EVOCATIE)

Stemming

PROJET DE LOI ORGANIQUE DES SERVICES DE RENSEIGNEMENT ET DE SÉCURITÉ (ÉVOCATION)

Vote

De voorzitter. — We moeten ons nu uitspreken over het geheel van het geamendeerde wetsontwerp.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi amendé.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

68 leden zijn aanwezig.

68 membres sont présents.

58 stemmen ja.

58 votent oui.

9 stemmen neen.

9 votent non.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve is het geamendeerde wetsontwerp aangenomen.

En conséquence, le projet de loi amendé est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden teruggezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, M. Coveliers, Mme de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Boutmans, Buelens, Ceder, Daras, Mme Dardenne, MM. Jonckheer, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

Onthouden heeft zich :

S'est abstenu :

M. Anciaux.

WETSONTWERP BETREFFENDE DE JURIDISCHE BIJSTAND

Stemming

PROJET DE LOI RELATIVE À L'AIDE JURIDIQUE

Vote

De voorzitter. — We moeten ons nu uitspreken over het geheel van het geamendeerde wetsontwerp.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi amendé.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

68 leden zijn aanwezig.

68 membres sont présents.

52 stemmen ja.

52 votent oui.

16 onthouden zich.

16 s'abstiennent.

Derhalve is het geamendeerde wetsontwerp aangenomen.

En conséquence, le projet de loi amendé est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mme Cornet d'Elzius, M. Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, D'Hooghe, Erdman, Foret, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Anciaux, Buelens, Ceder, Coene, Coveliers, Devolder, Goovaerts, Goris, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt et Verreycken.

WETSVOORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE NIEUWE GEMEENTEWET, DE GEMEENTEKIESWET, DE WET VAN 19 OKTOBER 1921 TOT REGELING VAN DE PROVINCIERAADSVERKIEZINGEN, DE WET VAN 11 APRIL 1994 TOT ORGANISATIE VAN DE GEAUTOMATISEERDE STEMMING EN DE WET VAN 7 JULI 1994 BETREFFENDE DE BEPERKING EN DE CONTROLE VAN DE VERKIEZINGSUITGAVEN VOOR DE VERKIEZING VAN DE PROVINCIERADEN EN DE GEMEENTERADEN EN VOOR DE RECHTSTREEKSE VERKIEZING VAN DE RADEN VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN, STREKKENDE TOT DE OPRICHTING VAN DISTRICTEN EN DE ORGANISATIE VAN DE RECHTSTREEKSE VERKIEZING VAN HUN RADEN

WETSVOORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE NIEUWE GEMEENTEWET, TENEINDE HET OPRICHTEN VAN STADSDEELRADEN MOGELIJK TE MAKEN

Stemming

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA NOUVELLE LOI COMMUNALE, LA LOI ÉLECTORALE COMMUNALE, LA LOI DU 19 OCTOBRE 1921 ORGANIQUE DES ÉLECTIONS PROVINCIALES, LA LOI DU 11 AVRIL 1994 ORGANISANT LE VOTE AUTOMATISÉ ET LA LOI DU 7 JUILLET 1994 RELATIVE À LA LIMITATION ET AU CONTRÔLE DES DÉPENSES ÉLECTORALES ENGAGÉES POUR LES ÉLECTIONS DES CONSEILS PROVINCIAUX ET COMMUNAUX ET POUR L'ÉLECTION DIRECTE DES CONSEILS DE L'AIDE SOCIALE, ET VISANT À LA CRÉATION DE DISTRICTS ET À L'ORGANISATION DE L'ÉLECTION DIRECTE DE LEURS CONSEILS

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA NOUVELLE LOI COMMUNALE, EN VUE DE PERMETTRE LA CRÉATION DE CONSEILS DE QUARTIER

Vote

De voorzitter. — We moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsvoorstel.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble de la proposition de loi.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le président, je rassurerai tout d'abord mes collègues en leur indiquant que cette justification de vote sera pour moi la dernière.

Mme Cornet d'Elzuis l'a rappelé ce matin, le PRL-FDF est depuis toujours opposé à la création des organes territoriaux intracommunaux pour des raisons fondamentales qui sont, d'une part, la volonté de ne pas créer un nouveau niveau de pouvoir en Belgique et de ne pas risquer d'embrouiller encore plus la vision qu'a le citoyen des institutions, d'autre part, la complexité et l'obscurité qui entourent les textes fondateurs en la matière.

Dans la droite ligne de ces remarques, mon groupe n'approuvera pas les deux propositions de loi aujourd'hui mises au vote. En effet, ces deux textes nous semblent inconstitutionnels, lacunaires et inutiles.

Inconstitutionnels d'abord: malgré l'avertissement du Conseil d'État, une majorité s'est dégagée en commission pour suivre les auteurs de la proposition et, de la sorte, violer à deux reprises l'article 41 de la Constitution.

Lacunaires ensuite: trop de questions sont restées sans réponse et nous ne pouvons nous contenter des affirmations vagues et des renvois quasi systématiques aux décrets qui ont été opposés à nos remarques.

Inutile enfin: ces deux lois, de même que l'article 41, sont en réalité totalement inutiles. Leur seul objectif est de revenir sur certaines fusions de communes malencontreuses.

Nous dénonçons l'absence de clarté de cette action politique: si on défusionne des communes, qu'on le fasse clairement et courageusement sans encombrer davantage notre paysage institutionnel déjà suffisamment complexe en son état actuel.

Je conclurai en faisant remarquer que la précipitation dans laquelle la commission de l'Intérieur a travaillé a, à mon avis, nuit au sérieux de ses travaux. Au nom d'une pseudo urgence, on a bridé le débat et la réflexion que certains voulaient mener. La proposition elle-même, autant que la manière dont elle fut discutée, m'apparaissent comme caractéristiques d'un mauvais travail législatif auquel mon groupe n'entend pas être associé. (*Applaudissements.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken voor een stemverklaring.

De heer Verreycken (VI. B1.). — Mijnheer de voorzitter, het Vlaams Blok zal voor het wetsvoorstel over de districtsraden stemmen omdat wij ervan overtuigd zijn dat de rechtstreekse verkiezing van deze districtsraden een eigen dynamiek kan geven aan stadsdelen en omdat deze raden de verhoudingen in sommige steden wel eens grondig door mekaar zouden kunnen gooien, wat die steden nodig hebben.

Ik zal mij te persoonlijke titel onthouden omwille van de onvoorstelbaar chaotische wijze waarop dit dossier in de commissie is behandeld. Ik blijf uiteraard voorstander van de oprichting van districtsraden.

De voorzitter. — De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

66 leden zijn aanwezig.

66 membres sont présents.

57 stemmen ja.

57 votent oui.

8 stemmen neen.

8 votent non.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Anciaux, Bourgeois, Boutmans, Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Goovaerts, Goris, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghé, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

M. Bock, Mme Cornet d'Elzuis, MM. De Decker, Desmedt, Destexhe, Foret, Hazette et Mme Mayence-Goossens.

Onthouden heeft zich:

S'est abstenu:

M. Verreycken.

De voorzitter. — De goedkeuring van het wetsontwerp impliceert dat het wetsvoorstel tot wijziging van de nieuwe gemeentewet, teneinde het oprichten van stadsdeelraden mogelijk te maken vervalt.

L'adoption de ce projet de loi implique que la proposition de loi modifiant la nouvelle loi communale, en vue de permettre la création de conseils de quartier vient à tomber.

WETSVOORSTEL TOT BEPERKING VAN DE CUMULATIE VAN HET MANDAAT VAN FEDERAAL PARLEMENTSLID EN EUROPEES PARLEMENTSLID MET ANDERE AMBTEN

Stemming

PROPOSITION DE LOI LIMITANT LE CUMUL DU MANDAT DE PARLEMENTAIRE FÉDÉRAL ET DE PARLEMENTAIRE EUROPÉEN AVEC D'AUTRES FONCTIONS

Vote

De voorzitter. — We moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsvoorstel.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble de la proposition de loi.

Het woord is aan mevrouw Leduc voor een stemverklaring.

Mevrouw Leduc (VLD). — Mijnheer de voorzitter, zoals ik vanmorgen in de inleiding van mijn uiteenzetting heb beklemtoond, betreurt de VLD-fractie de onafzienbare haast waarmee deze belangrijke voorstellen in de commissie werden besproken. De VLD-leden hebben een vergeefse poging gedaan om constructief mee te werken, want wat de werkgroep-Langendries heeft beslist, blijft beslist. Daar was geen speld meer tussen te krijgen, alhoewel we duidelijk aantoonde dat er in de teksten heel wat vergissingen waren geslopen. Ik heb vernomen dat hetzelfde is gebeurd in de Kamer, waar de teksten met betrekking tot het referendum van dezelfde werkgroep eveneens op een drafje werden afgehandeld.

Afgezien van het voorstel tot verbetering van de bezoldigingsregel en van het sociaal statuut van gemeenteraadsleden, zal de VLD deze voorstellen niet goedkeuren. Als Vlaams liberalen wensen

we dat eenieder die werkelijke belangstelling heeft voor de politiek, politiek actief kan zijn. Deze gedachte vereist een totaal cumulatieverbod of op zijn minst een cumulatieverbod tussen elk rechtstreeks verkozen mandaat en elk uitvoerend mandaat. Vervolgens zijn we de mening toegedaan dat de legistische slordigheid van deze voorstellen meer rechtsonzekerheid dan rechtszekerheid zal creëren. (*Applaus.*)

De voorzitter. — De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

67 leden zijn aanwezig.

67 membres sont présents.

52 stemmen ja.

52 votent oui.

15 stemmen neen.

15 votent non.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Bock, Bourgeois, Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes Cornet d'Elzius, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, D'Hooghe, Erdman, Foret, Happart, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Van Hauthem, Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Anciaux, Boutmans, Coene, Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. Devolder, Goovaerts, Goris, Jonckheer, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

PROPOSITION DE LOI VISANT À LIMITER LE CUMUL DE LA FONCTION DE DÉPUTÉ PERMANENT AVEC D'AUTRES FONCTIONS ET À HARMONISER LE STATUT FINANCIER ET FISCAL DES DÉPUTÉS PERMANENTS

Vote

WETSVOORSTEL TOT BEPERKING VAN DE CUMULATIE VAN HET AMBT VAN BESTENDIG AFGEVAARDIGDE MET ANDERE AMBTEN EN TOT HARMONISERING VAN HET FINANCIËEL EN FISCAAL STATUUT VAN DE BESTENDIG AFGEVAARDIGDE

Stemming

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble de la proposition de loi.

We moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsvoorstel.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

67 membres sont présents.

67 leden zijn aanwezig.

47 votent oui.

47 stemmen ja.

15 votent non.

15 stemmen neen.

5 s'abstiennent.

5 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui:

Ja hebben gestemd:

MM. Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes Cornet d'Elzius, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, D'Hooghe, Erdman, Foret, Happart, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté non:

Neen hebben gestemd:

MM. Anciaux, Boutmans, Coene, Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. Devolder, Goovaerts, Goris, Jonckheer, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

Se sont abstenus:

Onthouden hebben zich:

MM. Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

M. le président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, het Vlaams Blok zal zich onthouden bij de stemming over het wetsvoorstel tot beperking van de cumulatie van het ambt van bestendig afgevaardigde met andere ambten en tot harmonisering van het financieel en fiscaal statuut van de bestendig afgevaardigde, het wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid van burgemeesters en schepenen, het wetsvoorstel tot verbetering van het stelsel van politiek verlof voor gemeenteraadsleden, provincieraadsleden, burgemeesters en schepenen in de openbare en de particuliere sector, het wetsvoorstel tot verbetering van de bezoldigingsregeling en van het sociaal statuut van de lokale verkozenen en het voorstel van bijzondere wet tot beperking van de cumulatie van het mandaat van lid van de Vlaamse Raad, van de Franse Gemeenschapsraad, van de Waalse Gewestraad, van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap met andere ambten. Deze voorstellen mogen ons inziens niet tot de federale bevoegdheid behoren. Het gaat om materies die veel beter door de gewesten en de gemeenschappen kunnen worden geregeld. Wij

vinden dit onvoorstelbaar betuttelende voorstellen waarmee men aan een vorm van recuperatiefederalisme wil doen. Het Vlaams Blok werkt hieraan niet mee.

PROPOSITION DE LOI RELATIVE A LA RESPONSABILITÉ CIVILE ET PÉNALE DES BOURGMESTRES ET ÉCHEVINS

Vote

WETSVOORSTEL BETREFFENDE DE BURGERRECHTELIJKE AANSPRAKELIJKHEID EN DE STRAFRECHTELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID VAN BURGEMEESTERS EN SCHEPENEN

Stemming

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble de la proposition de loi.

We moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsvoorstel.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

67 membres sont présents.

67 leden zijn aanwezig.

47 votent oui.

47 stemmen ja.

15 votent non.

15 stemmen neen.

5 s'abstiennent.

5 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes Cornet d'Elzuis, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, D'Hooghe, Erdman, Foret, Happart, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Anciaux, Boutmans, Coene, Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. Devolder, Goovaerts, Goris, Jonckheer, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

PROPOSITION DE LOI VISANT À AMÉLIORER LES CONGÉS POLITIQUES EN FAVEUR DES CONSEILLERS COMMUNAUX, PROVINCIAUX, BOURGMESTRES ET ÉCHEVINS DANS LE SECTEUR PUBLIC ET PRIVÉ

Vote

WETSVOORSTEL TOT VERBETERING VAN HET STELSEL VAN POLITIEK VERLOF VOOR GEMEENTERAADSLEDEN, PROVINCIERAADSLEDEN, BURGEMEESTERS EN SCHEPENEN IN DE OPENBARE EN DE PARTICULIERE SECTOR

Stemming

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble de la proposition de loi.

We moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsvoorstel.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

67 membres sont présents.

67 leden zijn aanwezig.

51 votent oui.

51 stemmen ja.

10 votent non.

10 stemmen neen.

6 s'abstiennent.

6 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mme Cornet d'Elzuis, M. Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, D'Hooghe, Erdman, Foret, Happart, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, Jonckheer, MM. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Coene, Coveliers, Devolder, Goovaerts, Goris, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Anciaux, Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

WETSVOORSTEL TOT VERBETERING VAN DE BEZOLDIGINGSREGELING EN VAN HET SOCIAAL STATUUT VAN DE LOKALE VERKOZENEN

Stemming

PROPOSITION DE LOI VISANT À AMÉLIORER LE STATUT PÉCUNIAIRE ET SOCIAL DES MANDATAIRES LOCAUX

Vote

De voorzitter. — We moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsvoorstel.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble de la proposition de loi.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

67 leden zijn aanwezig.

67 membres sont présents.

51 stemmen ja.

51 votent oui.

16 onthouden zich.

16 s'abstiennent.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mme Cornet d'Elzius, M. Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, D'Hooghe, Erdman, Foret, Happart, Hazette, Hostekint, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weys et Mme Willame-Boonen.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Anciaux, Buelens, Ceder, Coene, Coveliers, Devolder, Goovaerts, Goris, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt et Verreycken.

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET TOT WIJZIGING VAN DE BIJZONDERE WET VAN 8 AUGUSTUS 1980 TOT HERVORMING DER INSTELLINGEN

Stemming

PROPOSITION DE LOI SPÉCIALE MODIFIANT LA LOI SPÉCIALE DU 8 AOÛT 1980 DE RÉFORMES INSTITUTIONNELLES

Vote

De voorzitter. — We moeten ons nu uitspreken, met de meerderheid vereist door artikel 4, laatste lid, van de Grondwet over het geheel van het voorstel van bijzondere wet.

Nous devons nous prononcer par un vote à la majorité requise par l'article 4, dernier alinéa, de la Constitution sur l'ensemble de la proposition de loi spéciale.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

38 leden van de Nederlandse taalgroep zijn aanwezig.

38 membres du groupe linguistique néerlandais sont présents.

37 stemmen ja.

37 votent oui.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Het quorum en de gewone meerderheid zijn bereikt.

Le quorum des présences et la majorité simple sont atteints.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Anciaux, Bourgeois, Boutmans, Buelens, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Coene, Coveliers, Mme de Bethune, MM. Delcroix, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Goovaerts, Goris, Hostekint, Mmes Leduc, Maximus, Merchiers, M. Moens, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Olivier, Pinoie, Raes, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, M. Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt et Weys.

Onthouden heeft zich:

S'est abstenu:

M. Verreycken.

28 membres du groupe linguistique français sont présents.

28 leden van de Franse taalgroep zijn aanwezig.

20 votent oui.

20 stemmen ja.

8 votent non.

8 stemmen neen.

Le quorum des présences et la majorité simple sont atteints.

Het quorum en de gewone meerderheid zijn bereikt.

Ont voté oui:

Ja hebben gestemd:

MM. Busquin, G. Charlier, Ph. Charlier, Daras, Mmes Dardenne, Delcourt-Pêtre, MM. Happart, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, MM. Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, MM. Mahoux, Mme Milquet, MM. Nothomb, Poty, Santkin, Urbain et Mme Willame-Boonen.

Ont voté non:

Neen hebben gestemd:

M. Bock, Mme Cornet d'Elzius, MM. De Decker, Desmedt, Destexhe, Foret, Hazette et Mme Mayence-Goossens.

In totaal hebben,

57 leden van de Senaat ja gestemd;

8 leden neen gestemd.

Au total,

57 membres du Sénat ont voté oui;

8 membres ont voté non.

De tweederde meerderheid is dus bereikt.

La majorité des deux tiers est donc atteinte.

Derhalve is het geamendeerde ontwerp van bijzondere wet aangenomen.

En conséquence, le projet de loi spéciale amendée est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

M. Chantraine a voté oui.

De heer Chantraine heeft ja gestemd.

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET TOT BEPERKING VAN DE CUMULATIE VAN HET MANDAAT VAN LID VAN DE VLAAMSE RAAD, VAN DE FRANSE GE-MEENSCHAPSRAAD, VAN DE WAALSE GEWESTRAAD EN VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE RAAD MET ANDERE AMBTEN

Aangehouden stemmingen

PROPOSITION DE LOI SPÉCIALE VISANT À LIMITER LE CUMUL DU MANDAT DE MEMBRE DU CONSEIL DE LA COMMUNAUTÉ FRANÇAISE, DU CONSEIL RÉGIONAL WALLON, DU CONSEIL FLAMAND ET DU CONSEIL RÉGIONAL BRUXELLOIS AVEC D'AUTRES FONCTIONS

Votes réservés

De voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken met de meerderheid bepaald in artikel 4, laatste lid, van de Grondwet over de amendementen en de aangehouden artikelen van het voorstel van bijzondere wet.

Nous devons nous prononcer, par un vote à la majorité requise par l'article 4, dernier alinéa, de la Constitution sur les amendements et les articles réservés de la proposition de loi spéciale.

De stemming begint.

Le vote commence.

We stemmen over het amendement nummer 15 van mevrouw Leduc en de heer Vergote bij artikel 2.

Nous passons au vote sur l'amendement numéro 15 de Mme Leduc et M. Vergote à l'article 2.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

38 leden van de Nederlandse taalgroep zijn aanwezig.

38 membres du groupe linguistique néerlandais sont présents.

21 stemmen neen.

21 votent non.

12 stemmen ja.

12 votent oui.

5 onthouden zich.

5 s'abstiennent.

Het quorum is bereikt; de gewone meerderheid is niet bereikt.

Le quorum des présences est atteint; la majorité simple n'est pas atteinte.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Bourgeois, Caluwé, Mmes Cantillon, de Bethune, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Hostekint, Mmes Maximus, Merchiers, MM. Moens, Olivier, Pinoie, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem et Weyts.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1997-1998
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1997-1998

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Anciaux, Boutmans, Coene, Coveliers, Devolder, Goovaerts, Goris, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

28 membres du groupe linguistique français sont présents.

28 leden van de Franse taalgroep zijn aanwezig.

25 votent non.

25 stemmen neen.

3 votent oui.

3 stemmen ja.

Le quorum des présences est atteint; la majorité simple n'est pas atteinte.

Het quorum is bereikt; de gewone meerderheid is niet bereikt.

Ont voté non:

Neen hebben gestemd:

MM. Bock, Busquin, G. Charlier, Ph. Charlier, Mme Cornet d'Elzuis, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Desmedt, Destexhe, Foret, Happart, Hazette, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Mayence-Goossens, Milquet, MM. Nothomb, Poty, Santkin, Urbain et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui:

Ja hebben gestemd:

M. Daras, Mme Dardenne et M. Jonckheer.

In totaal hebben,

46 leden van de Senaat neen gestemd;

15 leden ja gestemd.

Au total,

46 membres du Sénat ont voté non;

15 membres ont voté oui.

De tweederde meerderheid is dus niet bereikt.

La majorité des deux tiers n'est donc pas atteinte.

De Senaat neemt niet aan.

Le Sénat n'adopte pas.

M. Chantraine a voté non.

De heer Chantraine heeft neen gestemd.

De voorzitter. — We stemmen over het subsidiair amendement van mevrouw Leduc en de heer Vergote bij artikel 2.

Nous passons au vote sur l'amendement subsidiaire de Mme Leduc et M. Vergote à l'article 2.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

38 leden van de Nederlandse taalgroep zijn aanwezig.

38 membres du groupe linguistique néerlandais sont présents.

21 stemmen neen.

21 votent non.

12 stemmen ja.

12 votent oui.

5 onthouden zich.

5 s'abstiennent.

Het quorum is bereikt; de gewone meerderheid is niet bereikt.
Le quorum des présences est atteint; la majorité simple n'est pas atteinte.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Bourgeois, Caluwé, Mmes Cantillon, de Bethune, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Hostekint, Mmes Maximus, Merchiers, MM. Moens, Olivier, Pinoie, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem et Weyts.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Anciaux, Boutmans, Coene, Coveliers, Devolder, Goovaerts, Goris, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

28 membres du groupe linguistique français sont présents.

28 leden van de Franse taalgroep zijn aanwezig.

25 votent non.

25 stemmen neen.

3 votent oui.

3 stemmen ja.

Le quorum des présences est atteint; la majorité simple n'est pas atteinte.

Het quorum is bereikt; de gewone meerderheid is niet bereikt.

Ont voté non:

Neen hebben gestemd:

MM. Bock, Busquin, G. Charlier, Ph. Charlier, Mme Cornet d'Elzius, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Desmedt, Destexhe, Foret, Happart, Hazette, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Mayence-Goossens, Milquet, MM. Nothomb, Poty, Santkin, Urbain et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui:

Ja hebben gestemd:

M. Daras, Mme Dardenne et M. Jonckheer.

In totaal hebben,

46 leden van de Senaat neen gestemd;

15 leden ja gestemd.

Au total,

46 membres du Sénat ont voté non;

15 membres ont voté oui.

De tweederde meerderheid is dus niet bereikt.

La majorité des deux tiers n'est donc pas atteinte.

De Senaat neemt niet aan.

Le Sénat n'adopte pas.

M. Chantraine a voté non.

De heer Chantraine heeft neen gestemd.

De voorzitter. — Ik breng artikel 2 in stemming.

Je mets aux voix l'article 2.

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over de amendementen van mevrouw Leduc en de heer Vergote bij artikel 3.

Nous devons nous prononcer sur les amendements de Mme Leduc et M. Vergote à l'article 3.

Mag ik aannemen dat de vorige stemming over een amendement en een subsidiair amendement ook geldt voor deze amendementen?

Puis-je considérer que le dernier vote sur un amendement et un amendement subsidiaire est également valable pour ces amendements? (*Assentiment.*)

Derhalve worden deze amendementen niet aangenomen.

En conséquence, ces amendements ne sont pas adoptés.

Ik breng artikel 3 in stemming.

Je mets aux voix l'article 3.

— Aangenomen.

Adopté.

De voorzitter. — We stemmen over het amendement van mevrouw Leduc en de heer Vergote bij artikel 4.

Nous passons au vote sur l'amendement de Mme Leduc et M. Vergote à l'article 4.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

38 leden van de Nederlandse taalgroep zijn aanwezig.

38 membres du groupe linguistique néerlandais sont présents.

21 stemmen neen.

21 votent non.

12 stemmen ja.

12 votent oui.

5 onthouden zich.

5 s'abstiennent.

Het quorum is bereikt; de gewone meerderheid is niet bereikt.

Le quorum des présences est atteint; la majorité simple n'est pas atteinte.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Bourgeois, Caluwé, Mmes Cantillon, de Bethune, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Hostekint, Mmes Maximus, Merchiers, MM. Moens, Olivier, Pinoie, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem et Weyts.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Anciaux, Boutmans, Coene, Coveliers, Devolder, Goovaerts, Goris, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

25 membres du groupe linguistique français sont présents.

25 leden van de Franse taalgroep zijn aanwezig.

22 votent non.

22 stemmen neen.

3 votent oui.

3 stemmen ja.

Le quorum des présences est atteint; la majorité simple n'est pas atteinte.

Het quorum is bereikt; de gewone meerderheid is niet bereikt.

Ont voté non:

Neen hebben gestemd:

MM. Busquin, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes Cornet d'Elzius, Delcourt-Pêtre, MM. Desmedt, Destexhe, Foret, Happart, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Mayence-Goossens, Milquet, MM. Nothomb, Poty, Santkin, Urbain et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

M. Daras, Mme Dardenne et M. Jonckheer.

In totaal hebben,

43 leden van de Senaat neen gestemd;

15 leden ja gestemd.

Au total,

43 membres du Sénat ont voté non;

15 membres ont voté oui.

De tweederde meerderheid is dus niet bereikt.

La majorité des deux tiers n'est donc pas atteinte.

De Senaat neemt niet aan.

Le Sénat n'adopte pas.

M. Chantraine a voté non.

De heer Chantraine heeft neen gestemd.

De voorzitter. — Ik breng artikel 4 in stemming.

Je mets aux voix l'article 4.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le président. — Les autres articles de la proposition de loi spéciale ayant déjà été adoptés, le vote sur l'ensemble interviendra ultérieurement.

De andere artikelen van het voorstel van bijzondere wet werden reeds vroeger aangenomen. We stemmen later over het geheel van het voorstel van bijzondere wet.

WENSEN — VŒUX

De voorzitter. — Dames en heren, over enkele ogenblikken gaan we over tot de laatste stemmingen van vandaag en naderen we het einde van ons zittingsjaar. Ik meen dat de Senaat met tevredenheid op het gepresteerde werk mag terugblikken. Op alle terreinen die tot onze bevoegdheid behoren hebben we waardevol en blijvend werk geleverd: belangrijke wetgeving, twee parlementaire onderzoekscommissies, een alom geprezen parlementair debat over de euthanasieproblematiek, politieke debatten in de plenaire vergadering en in de commissies.

Zoals u reeds kon merken, heb ik deze week indrukwekkende statistische gegevens over onze prioritaire activiteiten aan de pers kunnen voorstellen. Ik wil de heer Lallemand vóór zijn met de vaststelling dat de poëzie niet tot die prioriteiten behoorde en breng daarom de woorden van dichter Jan Greshoff in herinnering: «Ik heb niets tegen het algemeen kiesrecht, als de politiek maar van de poëzie afblijft.»

Je souhaite remercier tous les collègues, en particulier de l'esprit de coopération et l'ambiance courtoise qui caractérisent si bien notre assemblée.

J'adresse également mes remerciements au greffier et à l'ensemble des membres du personnel qui, tout au long de cette année, ont fait preuve de la conscience professionnelle et de la compétence dévouée que nous leur connaissons.

Je tiens encore à remercier la presse, qui rapporte fidèlement les travaux du Sénat, même si nos représentations sont moins spectaculaires que celles de la Chambre! Pourtant, lorsqu'il a fait une exception à la règle en attirant un octopode en ses locaux, le Sénat a immédiatement vu son audience médiatique monter en flèche.

Je souhaite à tous et à toutes de bonnes vacances bien méritées où la grisaille devienne ciel bleu, si je puis me permettre de mentionner cette couleur sans que l'on m'impute une intention politique. (*Sourires.*)

Je vous souhaite donc des vacances où l'urgence n'ait plus cours et où la famille et les amis aient enfin la préséance sur les résolutions et les amendements. (*Applaudissements.*)

Het woord is aan de heer Lallemand.

De heer Lallemand (PS). — Mijnheer de voorzitter, het is de gewoonte dat ik vóór de laatste stemming van het parlementaire jaar in naam van alle senatoren uiting geef aan onze achting en dankbaarheid. Zeker, dergelijke woorden zijn conventioneel en behoren tot de traditie, maar ze drukken niettemin oprechte gevoelens uit.

Enkele dagen geleden heeft de heer Verhofstadt ons eraan herinnerd dat u, alleen al wegens de duur van uw mandaat, tot het selecte clubje van grote voorzitters behoort die het voorzittersambt tien jaar of langer hebben bekleed. Niemand van de hier aanwezige leden zal dit tegenspreken.

Je voudrais aussi, monsieur le président, dire quelques mots au sujet du personnel et de nos collaborateurs qui nous apportent, depuis quelques années, une aide considérable. Ces collaborateurs nous ont donné souvent une voix plus convaincante, une parole plus élégante et une intelligence plus précise, ce qui, convenons-en, n'est pas toujours chose aisée.

Nos collaborateurs sont les rédacteurs de notes que nous avons lues et, parfois, jamais lues. Ils ont, dans leur discours, exprimé d'excellentes propositions qu'il nous arrive souvent d'oublier. Pour toutes ces raisons, nous sommes peut-être les mieux placés pour juger des qualités de ceux qui aident. Ils le sont tout autant pour juger des nôtres, mais aussi, hélas, pour évaluer nos défauts et nos lacunes.

Lorsqu'on écoute certains de ces collaborateurs, ces défauts ou ces insuffisances ont pris une ampleur considérable. Un journaliste a entendu, il y a peu, un jeune conseiller de la Chambre dire avec assurance des parlementaires, de leurs contacts réciproques, de leurs rencontres, de leur façon de vivre: «Tous ces ignares, ces ignorants vivent en parfaite intelligence.» (*Sourires.*)

Ce journaliste n'a toutefois pas précisé de quelle sorte d'intelligence parlait ce collaborateur. Car, selon Aldous Huxley, il existe en effet trois sortes d'intelligence: l'intelligence humaine, l'intelligence animale mais aussi l'intelligence militaire. Curieusement, il assimilait l'intelligence politique à l'intelligence militaire.

L'intelligence militaire est, selon Aldous Huxley, caractérisée par l'art de limiter son savoir à ce que l'on sait, même si l'on ne sait rien, ou, à défaut, si on ne le sait pas, à ce que l'on vient de lire. Il n'est pas douteux que ce type d'intelligence dirige nos discours et ceux de nombreux ministres. D'ailleurs, votre expérience personnelle, monsieur le président, en garde le souvenir.

Il est arrivé à certains d'entre nous, en lisant un texte, de se tromper de feuillet. De la même manière, sans s'en rendre compte, alors qu'il devait faire l'éloge d'un retraité, un ministre s'est lancé dans un vibrant éloge funèbre.

Certes, cela n'empêche pas nos ministres d'être souvent brillants et séduisants. Un collaborateur de l'un d'eux, et qui sans doute avait rédigé quelques pages du texte que le ministre lisait, avait pu dire ainsi — c'était il y a une vingtaine d'années — de son ministre à Marc Antoine Pirson, président de groupe: «Comme il pense bien et comme il parle bien.» Marc Antoine Pirson eut cette réponse terrible: «C'est vrai, mais la chose dont il parle à la tribune du Sénat est rarement celle à laquelle il pense!» (*Sourires.*)

Nous pouvons assurément nous amuser des erreurs et des bévues que d'autres ont pu commettre, parce qu'ils pensent aussi autre chose que ce qu'ils font, mais celles que nous commettons sont encore accrues, il faut le dire, par les imprimeurs qui déforment nos propos.

La Chambre avait fait publier, il y a quelques années, un document qui reprenait les noms et les adresses des nouveaux députés. Notre estimé collègue, Charles-Ferdinand Nothomb, alors président de la Chambre, en avait demandé la publication. On pouvait lire sur ces listes qu'il résidait «au Palais de la Natation»! Un esprit assurément peu drôle a pu dire, très mal à propos: ce n'est pas une erreur car, en ce palais, les parlementaires n'en finissent pas de nager!

Trêve de mauvaises plaisanteries, monsieur le président, j'en termine.

Vous savez que le jour du dernier vote, la fatigue se fait toujours sentir davantage. Je dis bien la fatigue et pas autre chose. Pas le vieillissement, comme le suggérait un esprit mal tourné. Peut-être faudrait-il, mes chers collègues, qu'avant de partir en vacances nous partagions selon nos âges, qui sont très divers, un secret important: la vieillesse n'existe pas.

Certes, comme le disait Jules Renard, tous les ans, nous avons nos excès de vieillesse, nous perdons nos feuilles, notre bonne humeur, notre goût de vivre mais, après, tout cela revient. L'écrivain voulait dire, en fait, que nous n'avons pas une enfance, une jeunesse, un âge adulte, un âge mûr mais qu'en vérité, au plus profond de nous, nous avons en même temps tous les âges de la vie. Nous le savons bien, au plus profond de nous, l'enfant que nous avons été est toujours là. Alors, chers collègues, pour aborder l'avenir, il faut, à tout le moins pendant quelques semaines, que nous retournions en arrière, que nous retrouvions une jeunesse, une joie hors de l'urgence, une paix sans interruption, un dialogue sans GSM et quelques sourires perdus.

C'est le vœu que je forme, pour vous, monsieur le président, et pour nous tous.

Ik wens u een uitstekende en prettige vakantie. (*Applaus.*)

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET TOT BEPERKING VAN DE CUMULATIE VAN HET MANDAAT VAN LID VAN DE VLAAMSE RAAD, VAN DE FRANSE GEMEENSCHAPSRAAD, VAN DE WAALSE GEWESTRAAD EN VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE RAAD MET ANDERE AMBTEN

Stemming

PROPOSITION DE LOI SPÉCIALE VISANT À LIMITER LE CUMUL DU MANDAT DE MEMBRE DU CONSEIL DE LA COMMUNAUTÉ FRANÇAISE, DU CONSEIL RÉGIONAL WALLON, DU CONSEIL FLAMAND ET DU CONSEIL RÉGIONAL BRUXELLOIS AVEC D'AUTRES FONCTIONS

Vote

De voorzitter. — We moeten ons nu uitspreken, met de meerderheid vereist door artikel 4, laatste lid, van de Grondwet over het geheel van het voorstel van bijzondere wet.

Nous devons nous prononcer, par un vote à la majorité requise par l'article 4, dernier alinéa, de la Constitution sur l'ensemble de la proposition de la loi spéciale.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

38 leden van de Nederlandse taalgroep zijn aanwezig.

38 membres du groupe linguistique néerlandais sont présents.

21 stemmen ja.

21 votent oui.

12 stemmen neen.

12 votent non.

5 onthouden zich.

5 s'abstiennent.

Het quorum en de gewone meerderheid zijn bereikt.

Le quorum des présences et la majorité simple sont atteints.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Bourgeois, Caluwé, Mmes Cantillon, de Bethune, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Hostekint, Mmes Maximus, Merchiers, MM. Moens, Olivier, Pinoie, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, M. Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem et Weys.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Anciaux, Boutmans, Coene, Coveliers, Devolder, Goovaerts, Goris, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

29 membres du groupe linguistique français sont présents.

29 leden van de Franse taalgroep zijn aanwezig.

26 votent oui.

26 stemmen ja.

3 votent non.

3 stemmen neen.

Le quorum des présences et la majorité simple sont atteints.

Het quorum en de gewone meerderheid zijn bereikt.

Ont voté oui:

Ja hebben gestemd:

MM. Bock, Busquin, G. Charlier, Ph. Charlier, Mme Cornet d'Elzcius, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Desmedt, Destexhe, Foret, Happart, Hatry, Hazette, Hotyat, Istasse, Mme Jeanmoye, M. Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Mayence-Goossens, Milquet, MM. Nothomb, Poty, Santkin, M. Urbain et Mme Willame-Boonen.

Ont voté non:

Neen hebben gestemd:

M. Daras, Mme Dardenne et M. Jonckheer.

In totaal hebben,

47 leden van de Senaat ja gestemd;

15 leden neen gestemd.

Au total,

47 membres du Sénat ont voté oui;

15 membres ont voté non.

De tweederde meerderheid is dus bereikt.

La majorité des deux tiers est donc atteinte.

Derhalve is het ontwerp van bijzondere wet aangenomen.

En conséquence, le projet de loi spéciale est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

M. Chantraine a voté oui.

De heer Chantraine heeft ja gestemd.

VOORSTELLEN

Inoverwegingneming

Mededeling van de voorzitter

PROPOSITIONS

Prise en considération

Communication de M. le président

De voorzitter. — Er werden geen opmerkingen gemaakt betreffende de inoverwegingneming van de voorstellen waarvan sprake bij het begin van onze vergadering. Ik veronderstel dus dat de Senaat het eens is met de voorstellen van het bureau. (*Instemming.*)

Dan zijn de voorstellen in overweging genomen en naar de aangeduide commissies verzonden.

De lijst van die voorstellen, met opgave van de commissies waarnaar ze zijn verzonden, verschijnt als bijlage bij de *Parlementaire Handelingen* van vandaag.

Aucune observation n'ayant été formulée quant à la prise en considération des propositions dont il a été question au début de la séance, puis-je considérer qu'elles sont renvoyées aux diverses commissions compétentes? (*Assentiment.*)

Ces propositions sont donc prises en considération et envoyées aux commissions indiquées.

La liste des propositions, avec indication des commissions auxquelles elles sont renvoyées, paraîtra en annexe aux *Annales parlementaires* de la présente séance.

Dames en heren, onze agenda voor vandaag is afgewerkt.

Notre ordre du jour est ainsi épuisé.

De Senaat gaat tot nadere bijeenroeping uiteen.

Le Sénat s'ajourne jusqu'à convocation ultérieure.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(*De vergadering wordt gesloten om 21.05 uur.*)

(*La séance est levée à 21 h 05.*)

BIJLAGE — ANNEXE

Inoverwegingneming — Prise en considération

Lijst van de in overweging genomen voorstellen:

A. Wetsvoorstellen

Artikel 77

1° Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 118 van het Kieswetboek (van de heren Delcroix en Moens c.s.).

— Verzending naar de commissie voor de Binnenlandse en de Administratieve Aangelegenheden.

2° Wetsvoorstel betreffende de cumulatie van kandidaturen bij gelijktijdige verkiezingen voor de Wetgevende Kamers en het Europees Parlement (van de heer Jonckheer c.s.).

— Verzending naar de commissie voor de Binnenlandse en de Administratieve Aangelegenheden.

3° Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van procureurs des Konings (van de heren Vandenberghe, Lallemand, Erdman, mevrouw Milquet, de heren Coveliers, Foret, Anciaux en Desmedt).

— Verzending naar de commissie voor de Justitie.

Artikel 81

4° Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 13 juli 1987 betreffende het kijk- en luistergeld (van de heer Delcroix c.s.).

— Verzending naar de commissie voor de Financiën en de Economische Aangelegenheden.

5° Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 13 juli 1987 betreffende het kijk- en luistergeld (van de heer Verreycken).

— Verzending naar de commissie voor de Financiën en de Economische Aangelegenheden.

6° Wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 34 van 20 juli 1967 betreffende de tewerkstelling van werknemers van vreemde nationaliteit (van de heer Hostekint en mevrouw Sémer).

— Verzending naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

B. Voorstel van bijzondere wet

Artikel 77

Voorstel van bijzondere wet betreffende de cumulatie van kandidaturen bij verkiezingen (van de heer Jonckheer c.s.).

— Verzending naar de commissie voor de Binnenlandse en de Administratieve Aangelegenheden.

C. Voorstel van resolutie

Voorstel van resolutie betreffende het totstandbrengen van een concreet plan voor wereldwijde en totale nucleaire ontwapening (van de heer Anciaux).

— Verzending naar de commissie voor de Binnenlandse en de Administratieve Aangelegenheden.

Liste des propositions prises en considération :

A. Propositions de loi

Article 77

1° Proposition de loi modifiant l'article 118 du Code électoral (de MM. Delcroix et Moens et consorts).

— Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.

2° Proposition de loi relative au cumul de candidatures lors d'élections organisées simultanément pour les Chambres législatives et le Parlement européen (de M. Jonckheer et consorts).

— Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.

3° Proposition de loi sur l'intégration verticale du ministère public, le parquet fédéral et le conseil des procureurs du Roi (de MM. Vandenberghe, Lallemand, Erdman, Mme Milquet, MM. Coveliers, Foret, Anciaux et Desmedt).

— Envoi à la commission de la Justice.

Article 81

4° Proposition de loi modifiant la loi du 13 juillet 1987 relative aux redevances radio et télévision (de M. Delcroix et consorts).

— Envoi à la commission des Finances et des Affaires économiques.

5° Proposition de loi modifiant la loi du 13 juillet 1987 relative aux redevances radio et télévision (de M. Verreycken).

— Envoi à la commission des Finances et des Affaires économiques.

6° Proposition de loi modifiant l'arrêté royal n° 34 du 20 juillet 1967 relatif à l'occupation de travailleurs de nationalité étrangère (de M. Hostekint et Mme Sémer).

— Envoi à la commission des Affaires sociales.

B. Proposition de loi spéciale

Article 77

Proposition de loi spéciale relative au cumul de candidatures aux élections (de M. Jonckheer et consorts).

— Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.

C. Proposition de résolution

Proposition de résolution relative à l'établissement d'un plan concret de désarmement nucléaire mondial et complet (de M. Anciaux).

— Envoi à la commission des Affaires étrangères.